

1
Tractatus de censuris ecclesiasticis.
Item tractatus de spouſalibus
et matrimonijs. domini An
tonini archiepiscopi flo.
rentini ordinis predi
catorum.

Joannis Alberti auidmestadij.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF
COMPARATIVE ZOOLOGY
AND ANATOMY
OF THE
HARVARD UNIVERSITY

Cambridge, Massachusetts

Incipit tractatus notae

bilis de excommunicationibus suspensionibus interdictis irregularitatibus et penis dñi Anthonii archiepi pñsenti
tini de eodine predicatos: in. vi. parvus titulus: vt hoc
sefe inuenerit oculis offerenti prologo partem.

Excommunicatio di

citur exclusio a communione. Sicut autem
triplex est communio fidelium. scilicet in conuer
satione loquela cibo et huiusmodi: in sa
ceramentis susceptione: in bonorum spi
ritualium participatione que sunt in ecclesia iuxta illud.

"Particeps ego sum omnium timentium te: et custodientium
mandata tua. Sic triplex potest dici excommunicatio alibi
omissio. Prima est excommunicatio maior que etiam dicitur
anathema: et excludit a potestate triplici communione: de hac
lij. q. iij. engelardus. et. q. q. iij. scilicet apostoli. et ca. nihil.

Secunda excommunicatio est minor que excludit partici
patione et communione sacramentorum: postea tamen fin Job.
de ligna. de cler. exco. depo. si celebrat. et de hac. ij. q. iij. c. uis
exco. et. q. q. iij. engelardus. Tertia est excommunicatio
data a deo: scilicet inflicta po quolibet mortali: et de hac. ij. q.
iij. aud. Illa ergo de communione ecclesiastica quarta para fecit
ritualium habet. In primo tractabit de excommunicatione maiori.

In secundo de minori. In tertio de interdicto. In quarto de
suspensione. In quinto de irregularitate. In sexto de penis
in genere. Quamuis ad primum sciendum qd excommunicatio
maior quodq. infert ab homine siue a iudice: et q. ista potest
inferti po variis et innumeras casibus etiam iniusticie non
possunt poni casus ipsius. Quodq. inferri iure parti
culari per constitutiones videlicet synodales alicuius dioce
sis. vel provinciales factas in concilio provinciali: vel per
legati alicuius provincie que non excedunt ad alia loca
scilicet extra provinciam vel diocesim: et q. per variantur etiam
multis modis: q. quot dioceses tot quodmodo consis
tutiones: ideo etiam ipse emittitur. Quodq. inferri a iure
comuni excommunicatio: seu per constitutiones factas in concilio
universalibus vel a summis pontificibus qui astringit
et ligant vbique terrarum fideles: quarum quedam habentur
in corpore. vnde dicitur. de sen. exco. i. pñ. enumerat. r. r. exco.
municaciones collectas et decreta et decretalia. Job. 40
an. de senten. exco. c. eon. lib. vj. in glo. enumerat. r. r. que
habentur in ipso lib. vj. Et idem in cler. de sen. exco. enumerat
quinquaginta duas: que habentur in dñi. Quedam alie
sunt per extraneas diuerfos summos pontifices. Et ite
rursum quedam alie sunt que annuatim fiunt a summis pontifice
in curia contra quedam personas seu committentes quedam vitia
vt. i. patet. Incipit circa ista materia excommunicationis
maioris sic proceditur. Primo ponent casus ipsi ppter
quos incurrunt ipsa excommunicatio maior: quor quidam
sunt apostolice sedis reservati quatenus ad absolutionem. Sec
cundo tractabit de ipsa excommunicatione. Tercio de ipsius
absolutione. In ponendo autem ipsos casus excommunicationis
maioris iuribus agitur de illis in quibus frequentius in
currunt etiam aliquantulum declarando finem notata per doctores. Et
exinde de alijs huiusmodi expeditur. Deinde ponitur de
verbo ad verbum quedam extraneas et ipse processus qui
fit annuatim in cura per papa ceteros plures excommunicationes.

Titulus. i. de excomuni

catione maioris exco. cap. lxxxj.

Excommunicatio contra inficientes in manu violentas in per
sonas ecclesiasticas. Cap. i.

In eodem cap. ponunt. r. v. casus in quibus inficiens manu
in personas ecclesiasticas non est excommunicatus. Item
r. v. casus in quibus excommunicatus per infectionem manu
violentam in personas ecclesiasticas potest absolui citra pas
sam. Item que dicitur enormis iniuria circa huiusmodi
infectionem manuum: et quia possit ab ea absolui.

Excommunicatio contra infectores cardinalium et papae re
servatur absolutio. Cap. ii.

Excommunicatio contra bannientes episcopos: et ad hoc operis
dantes et papae reservatur absolutio. Cap. iij.

Excommunicatio contra omnes receptatores et papae referuat
tur absolutio. Cap. iij.

Excommunicatio contra fautores receptatores hereticorum
et papae reservatur absolutio. Cap. v.

Excommunicatio contra fauolentes hereticos et fautores
credentes et receptatores eorum. Cap. vi.

Excommunicatio contra recitantes impedientes vel non iuran
tes episcopos et inquisitores in inquisitione hereticorum vel ore
dentium eis et fauorem et receptatores. Cap. vii.

Exco. contra infra inquisitores male et in pñcia exercitum tale
officium in quodlibet: papae reservatur absolutio. Cap. vii.

Exco. contra inquisitores et commissarios eorum illius et
requiescentis sub pñcia inquisitionis. Cap. viii.

Excommunicatio contra eos qui iuniorum ordinationibus
vel aliorum libere de rebus ecclesiasticis factis a iustis
ticio vel etiam beneficiis. Cap. ix.

Exco. contra eos qui non tenent romanam ecclesiam
esse capitalem: vel non possunt condere canones: vel non
esse ei obediendum. Cap. x.

Exco. contra incendiarios ecclesiarum vel locos pñs
et si fuerint denunciant: papae reservatur absolutio. Cap. xi.

Exco. contra per effractiones locorum sacrorum: papae referuat
tur absolutio post denunciantem. Cap. xii.

Excommunicatio contra falsarios litterarum apostolicarum
et papae reservatur absolutio. Cap. xiii.

Exco. contra vitios scientes litteras papalibus falsis. Cap. xiv.

Exco. contra contra recipientes litteras papales seu bullas in
curiam de manibus papae vel depurari ad hoc. Cap. xv.

Exco. contra contra corrigentes aliquid in litteris papalibus
et papae reservatur absolutio. Cap. xvi.

Exco. contra facientes statuta contra ecclesiasticos liber
tatem: et servari ea facientes: et scriptores eorum et offi
carios iudicantes finem ea. Cap. xvii.

Exco. contra contra omnes duos phibentes subditis ne faciat
obsequia corporalia personis ecclesiasticis. Cap. xix.

Exco. contra contra usurpatores patronatus de nouo in locis
pñs vel usurpatores bona vacantium ecclesiarum. Cap. xx.

Exco. contra contra copulantes plures et personas ecclesiasticas
ad submirationem ecclesiarum vel ecclesiasticas bona eis. Cap. xxi.

Exco. contra contra concedentes repelendas et videntes in cler
icis necesse bona clericorum. Cap. xxii.

Exco. contra contra grauantes personas ecclesiasticas in se vel
suscipientes quod noluerit eligere eos pro quibus res
gati erant. Cap. xxiii.

Exco. contra contra impedientes personas ne lintent in loco ec
clesiastico in causa: in quibus et iure vel consuetudine: vel
ex imperio a curia potest in tali iudicio exigi. Cap. xxiiii.

Exco. contra contra duos et officiales dantes licentiam gra
uandi clericos vel faos plangueos propter sententias
latas contra eos. Cap. xxv.

Exco. contra contra facientes eligere et eligentes pedagum et gabel
larios a clericis et religiosorum personis ecclesiasticis. Cap. xxvi.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxvii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxviii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxix.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxx.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxi.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxiii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxiiii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxv.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxvi.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxvii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxviii.

Exco. contra contra imponentes tallias et exactiones cler
icis et ecclesiasticis personis. Cap. xxxix.

Excoꝛcacio contra excoꝛcantes per vim vel metū a den-
sario ecclesiastico absoluitur. Cap. xxviii.
Excoꝛcacio contra cogentes diuina officia celebrari in lo-
co interdicoꝛe pꝛa excoꝛcatis vel interdicoꝛe euocatoꝛe
ad diuina: pꝛa admonitoꝛe non excoꝛcatur. Cap. xxix.
Excoꝛcacio contra facientes statuta qꝛi vltꝛe soluant: vel
soluere nō resiliunt: et iudicantes sui ea. Cap. xxx.
Excoꝛcacio pꝛa potentes prohibita sacraꝛia vel iuramentis
eorū: vel de potestibꝫ excoꝛcatis permittentis. Cap. xxxi.
Excoꝛcacio pꝛa cunctos ad sepulchꝛum sine licentia est
est papalis. Cap. xxxii.
Excoꝛcacio pꝛa piratas et excoꝛcates cūtes ad curias: et redē-
tes et naufragiū facientes et. et pape reseruat. Cap. xxxiii.
Excoꝛcacio pꝛa clericos spōꝛe pꝛincipales: scilicet cū excoꝛcatis
a papa distinet: et pape reseruat absoluit. Cap. xxxiiii.
Excoꝛcacio contra sepelientes interdicoꝛe tempore inter-
dicti: cōtra sepelientes excoꝛcacionis a lure vel vltꝛi
varios manifestos. Cap. xxxv.
Excoꝛcacio pꝛa pꝛaꝛentes matrimonii scilicet in gradibus
prohibitis: vel cū monialibus: et pꝛa religiosos et monia-
les pꝛesbꝛos: vel ordinatos in sacris dōctꝛis. Cap. xxxvi.
Excoꝛcacio contra cōcūctes cum excoꝛcatis nominatim
scilicet in crimine criminoso. Cap. xxxvii.
Excoꝛcacio contra facientes aliquem interfici pꝛa assalti
noꝛ: vel etiam mandantes. Cap. xxxviii.
Excoꝛcacio pꝛa pꝛaꝛentes et pꝛeseruatōꝛes nō se inuolunt
est de aliis qꝫ de manifestis iniuriis scilicet. Cap. xxxix.
Excoꝛcacio contra doctꝛes et magistros docentes aut in
scholis suis ad docendum retinētes leges vel physicas
religiosas habita dimisso. Cap. xl.
Excoꝛcacio pꝛa magistros et scholares qui super conduc-
dia alios hospitiū in lesione vel pꝛiudicio habitatiū ad dē-
hospitē puenire anteꝛo pꝛoductione clausi. Cap. xli.
Excoꝛcacio cōtra facientes aliquem muncium vel scripꝛam
cardinali alioꝛ: vel secreto loquentes eū: dꝛs qꝫ sunt in
condiciō pꝛa electione pape. Cap. xlii.
Excoꝛcacio contra dños et rectores ciuitatis vbi sit electio
pape si nō seruāt ea que debent fm constitutionē illi
vbi pꝛesulam. circa ipsam electionem. Cap. xliii.
Excoꝛcacio pꝛa sumentes officii senatoꝛis seu regis vbi
habent lina pape: et pape reseruat absoluit. Cap. xliiii.
Excoꝛcacio pꝛa impediētes visitationē monialū stendā
pꝛa suos supiores post monitionē tamē. Cap. xlv.
Excoꝛcacio pꝛa fingentes fraudulēter casum pꝫ iudex ad
aliquā mulierē pꝛeslimonio mittit vel vadit. Cap. xlv.
Excoꝛcacio pꝛa ingerentes se ad habendū curā alioꝛ pꝫ al
terius lingue sine licētia decessant illi pꝫ. Cap. xlv.
Excoꝛcacio cōtra cū si se gerit pꝫ papa cum nō est electus
quod pꝫ cardinalis: si sequatur eius. Cap. xlvii.
Excoꝛcacio pꝛa sumentes statū seu vltꝛi begūm: et dñs
ebꝛ nō appꝛobant et statos fouētes talē statū. Cap. xlviii.
Excoꝛcacio pꝫ eꝛꝛꝫ absoluit pꝫ aliquē casum mortis
ad eo qui alio nō poterat cessante impedimento non se
pꝫnt et qui legitime potest abfoluere. Cap. l.
Excoꝛcacio pꝫ clericos locantes domos manifestis pꝫ-
ranis alienigenis sēms excoꝛcacionibus. Cap. li.
Excoꝛcacio pꝫ impediētes sequellationē factā pꝫ ordina-
tiū sup aliquo bñficio et eo qꝫ vna sentētia diffinita est
lata pꝫ pꝫssum apud sedem apostolicam. Cap. lii.
Excoꝛcacio pꝫ clericos et religiosos qui inducūt aliquē
ad sarrandū vel voutendū vel pꝫmittendū: et sepulchꝛas
eligant apud ecclesiās eꝛꝛꝫ: vel electam non murent
pape reseruat. Cap. liii.
Excoꝛcacio pꝫ religiosos excoꝛcates claustrales audi-
endiū leges vel physicas et pꝫ habentes dignitatē
et contra omnes sacerdotes. Cap. liiii.
Excoꝛcacio pꝫ religiosos pꝫfessionē si dimittunt habi-
bitum temerarie: vel si accedunt ad studia sine licētia
suꝛꝫ pꝫlatꝫꝫ. Cap. li.

Excoꝛcacio contra religiosos omnes qui sine licētia pꝫ-
rochianis dant sacramenta eucharistie. Cap. lvi.
Excoꝛcacio pꝫa religiosos qui in pꝫdicationibꝫ vltꝛi alibi et
cū aliqꝫ ad retrahēdū hoies a solutiōe decimas. Cap. lvii.
Excoꝛcacio pꝫa religiosos omnes non sēratiles inter-
dictam a papa pꝫssum vel ordinario quādo sēnt sēms
trēm ecclesiā illud seruare. Cap. lviii.
Excoꝛcacio pꝫa religiosos qui cum omiserant con-
scientiam facere sibi consentibus de decimis solutio-
predicant postea. Cap. lix.
Excoꝛcacio cōtra amonachos et canonicos regulares: qui
nō habētes administratiōem curias pꝫncipum intrant
et dñificent monasteriū: vel pꝫlati eius. Cap. li.
Excoꝛcacio pꝫa monachos tenentes arma infra sepe mo-
nasterij sine licētia aduocant. Cap. lii.
Excoꝛcacio pꝫa mendicantes: qui sine licētia pas-
pe recipiunt noua loca ad habitandū vel mutant vel
alienant iam recepta. Cap. liii.
Excoꝛcacio pꝫa religiosos fouentes begūnos vel begū-
nas in illo statu. Cap. liiii.
Excoꝛcacio pꝫa fratres minores admittentes illos de ter-
ritio habita bñ frāciis ad diuina tꝫpe interdici. Cap. liiii.
Excoꝛcacio contra facientes aliquod pactū vel pꝫmissionē
temporalis pꝫ aliqꝫ gratia vel iusticia obtinēda in curia ro-
mana: et contra dantes et recipientes et dicta pꝫmissiō-
ne vel pacto: et pape reseruat absoluit. Cap. lvi.
Excoꝛcacio pꝫa excoꝛcates et sēndices corpꝫ defuncti pꝫ
ossibꝫ et pꝫtrāsēdices et pape reseruat absoluit. Cap. lvii.
Excoꝛcacio pꝫ ordinarios simoniacos: et ordinarios. Cap. lviii.
Excoꝛcacio pꝫa impugnantē litteras decꝫ pape ante suā
coronationem. Cap. lix.
Excoꝛcacio cōtra glosantes seu exponents cōtēntiam
Ecclꝫ de paradiis. in scholis suis. Cap. lxxv.
Excoꝛcacio cōtra ingredientes monasteria monialū ordi-
nis pꝫdicatoꝛum. Cap. lxxvi.
Excoꝛcacio cōtra ingredientes monasteria monialū ordi-
nis minoꝛum. Cap. lxxvii.
Excoꝛcacio contra facientes libellos sanctos vel canonicos
naꝛꝫ et rymos in detractionē ordinis pꝫdicatoꝛ: et m-
noꝛi: et pape reseruat absoluit. Cap. lxxviii.
Contra pꝫdicantes docentes et defendētes qꝫ pꝫdicatoꝛ
res et minores nō sūt in statu perfectionis: et qꝫ nō liceat
eis pꝫdicare et. Quicunqꝫ pꝫsumunt in locis pꝫdic-
catoꝛum violentiam dñabiles exercere sūt excoꝛcandi
can. Excoꝛcacio contra retinētes apostatas pꝫdicato-
toꝛum in monasterijs suis nisi eos et. Excoꝛcacio in
saꝛꝫet mēdicatū de tꝫtrāsēdices fratribꝫ et distꝫ palis.
Excoꝛcaciones papales que cōtinentur in pꝫssu qꝫ sit au-
tuatim in curia in cēna dñi. Cap. lxxv.
De causa materiali excoꝛcacionis maioris. Cap. lxxvi.
De causa formalis excoꝛcacionis. Cap. lxxvii.
De causa efficiēti suē de eo qui potest vel non potest eꝛ-
communicare. Cap. lxxviii.
De eo qui nō potest excoꝛcicare. Ibidē.
De eo qui potest excoꝛcicare. Ibidē.
De causa finali excoꝛcacionis: et de effectibus suē
necumtiam eius. Cap. lxxix.
De absolute cōtra maiori excoꝛcacione quomodo sē-
ri debeat et a quo. Cap. lxxx.

Titulus. II. de minori ex-

communicatione habens cap. v.
Excoꝛcacio minor quō cōtra hatur. Cap. i.

In quibus casibus comunicando cum excoicatione in
currit minor excoicatione. Cap. ii.
De effecti excoicationis minoris. Cap. iii.
De abolutione a minori excoicatione. Cap. iii.
Cõstitutio Martini. v. sup no euitadus excoicati c. ca. v.

Titulus. III. de interdicto

ecclesiastico continetur cap. x.
De contentione et differentia excoicationis suspensio
nis et interdicti. Cap. i.
De interdicto in generali. Cap. ii.
De interdicto in speciall. Cap. iii.
De interdicto singulari. Cap. iiii.
De interdicto quod fit ab homine. Cap. v.
Contra quos possit fieri sententia interdicti. Cap. vi.
De effecti interdicti scy quomodo se seruandum et a qui
bus diuinit cessandus. Cap. vii.
De pena non seruatis interdictum. Cap. viii.
De forma seu modo ponendi interdictũ. Cap. ix.
De priuilegio fratrum predicatorum et innoquũ quoad
interdictum. Cap. x.

Titulus. IIII. de suspensio

ne continetur cap. iiii.
De triplici genere suspensionis. Cap. i.
De suspensione in qua incurrit per simoniã. Cap. ii.
De suspensione in qua incurrit per notoriã fornicatione. Cap. iii.
De pluri⁹ suspensionib⁹ ppter diuersas causas. Cap. iiii.

Titulus. v. de irregulari

tate cõprehendens cap. iiii.
De irregularitate quã cõtrahit ppter indebitã executione
non ordinũ vel officio diuino. Cap. i.
De irregularitate ppter homicidiũ vel mutilatione. Cap. ii.
De irregularitate circa bigamiã. Cap. iiii.
De irregularitate ppter illegitimatione. Cap. iiii.
Item eodẽ cap. q. q. tripliciter legitimã. Item in quib⁹
et qualiter dispensetur illegitimus. Cap. v.
De irregularitate ppter varia vitia corporis. Cap. vi.
De irregularitate ppter herediũ. Cap. vii.
De irregularitate solennis penitentie. Cap. viii.
De irregularitate dilacionis baptismi. Cap. iiii.
De irregularitate circa iteratione sacramẽti. Cap. ix.
De irregularitate circa curialia. Cap. x.
De irregularitate circa hermaphroditos. Cap. xi.
De irregularitateibus et enomibus et mediocribus cri
minibus contractis. Cap. xii.
De irregularitate circa infames. Cap. iiii.

Titulus. vi. de penis i ge

nerali cõprehensum cap. iiii.
De multiplici penarum genere. Cap. i.
Quing de causa dei flagellat hoĩem i pñi vita. Cap. ii.
Punitur quis a deo tripliciter non solum pro culpa suã sed
etiam p culpa alterius. Cap. iii.
De pei sunt casus qui excusant hoĩem a culpa. Cap. iiii.

¶ Explicet tabula super titulos de censuris ecclesiasticis
Reuerendi patris et dñi dñi Antonini archiepiscopi Flo
rentini de ordine predicatorum.

Titulus. i. de excoicatione

maiori cõprehensum cap. lxxii.
De intensione manuum in denarium vel religiosum
violenta. Capitulum. i.

¶ Quis suadente

diabolo huius sacrilegiũ vitũ vel crimẽ
incurritur: q. in clerici vel monachi ma
nus violentas intencit; amplexatus vin
culo subdicitur: et nullus epus illũ posui
mat aboluere nisi morte vagante periculo: donec capico
cõspectui presentetur: et eius mandata suscipiat. Item q. h.
xx. q. iiii. Sug hoc decreto sunt quinq. notanda. Primũ
est q. noie si quis cõprehendit etiam feminã: et dicit ibi
glo. et archi. et vt pri. et de sent. exco. mulieres. Scõdo est
notandũ quia clericus vel religiosus gaudet illo priuile
gio et quis no. super quo Job. de ligna. In tractatu de cen
sura ecclesiastica dicit q. religiosus monachus non clericũ
gaudet illo priuilegio: scy q. incipiens manus violentas in
ipm est excoicatus. Item canonicus regularis non clericus.
Item nouicius religiosus gaudet hoc priuilegio: vt in c. si
religiosus. co. ii. lib. vi. Item moniales et conuersę eũ. et
de sen. exco. de monialib⁹. Item conuersi religiosi: sed de
cõuersis seculariũ remanet dubiũ. Dicit aut. in c. non dus
biũ. de sen. exco. dicit q. puerus qui remanet in domo sua
vitiũ vel laicũ non gaudet hac immunitate. xxii. q. i. et leg.
continetur. Et si sic cõuersus tradens se in suã cõsecratũ
ecclesiã: hoc audiẽ: honeste vitiũ talis gaudet hac im
munitate. xxii. q. iiii. si quis. Probatur hoc scilicet in c. et
priuilegia. de pñi. et h. hoc aut. Et hanc credo verã. Job.
de ligna. clericus cõligatus non bigamus necesse in habi
tu clericali et tũra gaudet hac immunitate: vt in c. vno. de
clericis pñi. lib. vi. Et hoc quoad duo: q. scy quoniam ei
incidit in canonẽ. scõdo q. no h. respondere in iudicio secu
lari. De percutiẽ clericũ non bigamũ dimittet habitũ et
tũrã et postea reassumet: vñ talis incidit in canonem
sunt opinionẽs: et qd dicit q. non nisi satis ei q. elegit
sibi semel vitã clericale postellendẽ regulã qd semel. de
reg. iur. lib. vi. Et alij dicit contrariũ q. iusta nota nomini
est austerã. iiii. q. i. si qd libellũ. p. b. faciant notata p. in
no. in c. si. de vita et bone. de. qui dicit clericus priuatus
priuilegio: q. se immiscet negociationib⁹ illud reassumet bis
mitedo. Job. Anno. et arch. reme hac partẽ hie etiã po
bat clemen. de vita et bo. de. Si littera intelligat fin cons
tinuũ et rectũ intellẽt: nisi ibi dicit text. qd in peniis
exillat vel infillat eoipio amittit. et ille vñ fin verũ ite
lectũ refert ad oia pcedentia: vt i. c. scõdo regis. de appel.
Cõfirmat hoc q. illa cõstitutio est penalis: id in dubio es
recipe interpretationẽ in partẽ mitiore. Job. de ligna. De per
cutiẽ depositum dicit Joban. et Aug. l. vi. accedens.
q. incidit in canonẽ. Et idẽ Boni. Sed Bar. Bar. tunc
cõtrariũ: quod videt approbari per c. degradatio. de pe.
lib. vi. Job. an. in d. c. degradatio. dicit pñiã opinionẽ et
verã in vbiat depositos: sed in actuali deposito est vera
ptaria opinio Job. de ligna. Percutiẽ clericũ pñiã pñi
motũ incidit in canonẽ: q. talis recipit clariorẽ. Et licet
percutiẽ scilicet traro alio incidit in canonẽ qd pñat
xxii. q. v. si non lior. Percutiẽ tale priuilegium est indole
tum toti ordĩi clericali cui renunciat non possit. Job. de
ligna. Idẽ archi. et Job. and. Percutiẽ clericũ excoicau
tũ verũ incidit in canonẽ. Dicit aliq. q. no p. c. excoicatos.
xxii. q. v. c. si. q. i. mului. Sed in pñi est cõs opinio. Nam
excoicat retinet ordines rñe cui indulta est immunitas
durat durate causa. Sic opi. tenet Job. vñ et Hoff. In
no. Job. an. Spe. Percutiẽ clericũ incidẽt sine habita
clericali: si morte fuerit et non assumptus non incidit in cano
nẽ. Si aut. non fuerit mortũ et ipm pñerit non i actu belli
vel aggressore: tunc incidit et si clericũ habuit deposito se

De excōicatione maiori.

Таб. I.

fugiens quasi contra precipitem se in aqua: vel ad aliud periculum se ingerat ut eueat: quia tunc incidit.

Quindecim casus in quibus non incidit in canonē infidens manus in personas ecclesiasticas.

Quarum nonnulli dicit qd in quibusdam capitulis peccata clericum
vt religiosius non incidit in canonem: s. b. ioh. qd non fit suadere
diabolo: vt dicit text. decret. vel qd non dicitur: violata: s. b. ioh.
quidem casus sunt. Poteſt etiam qd peccata clericum incidere
et in habitu laicali quod occiderit clericum: vt ca. si vo. iij. co. et
i. fm. Anno. i. Jo. an. etiam si occiderit non incidit in canonem
quia ad hoc requiritur dolus vt qd incurrit. Ita pbatibus igno-
rantia excusat: si aut peccata vidit totum: s. et non credit ipſum
clericum incidit in canonem. glo. in pdi. c. et dicit iterum nisi pbatibus
laicis ignominie excuset: et exargat et morte punit qd pbatibus
clericis aliis laici non tales debent confiteri. Si autem
intendit peccata clericum peccata laicali: glo. i. c. vo. iij. co. et
i. dicitur: pbatibus videtur: s. in eo iudicare fm. qd facit
re incidit: s. fm. qd fit: s. b. ioh. parte decret. verſ. Sed si inter-
dum peccata clericum laicali erroris in pſona poſſunt gaudi clericis
Abba. dicit qd iudici qui inuolunt vultu: de for. l. i. vel. An. re-
bus pbatibus per textu. c. si vo. i. et dicit opinioſe verioſum An.
mouet: qd vt videtur ſibi pſona canonis vt pcedere pſumit
q. diabolica qd pſumit pſumit s. dicitur. Jo. b. de lig. Verſo
eſt etiam qd peccata clericum incidere in habitu laicali nec aliqd
de clericum offendiſſe canonem moniti non correcti: vt l. c. non
tingit. Idem in clericis qd corpore habuit ſer arma: s. tertio
moniti non corrigi: vt in can. audientia. Quinimo etiam non
ſit moniti: s. iudicat ſeipſum: vt l. c. si non ad poſte. co. et
i. Jo. b. de lig. Tertius etiam in clericis gerente adminiſtratio-
nem reru ſecularium: vt in c. faceret doctib. ne de. v. mo. qd qd
indulgentie ſumunt: qd non veru ſi requirunt pſumit moniti:
vt in c. audientia. Sic tenet: Guil. s. Anno. i. Doſt. s. vt verus
nisi epu ſi modo malid ſuſſet ſum pſumit pſumit clericum laicali
qd ſi habuerit canonem trine admonitione. Jo. b. de lig. Quare
in eo qd iocorſe inuicem manet: i. clericum: vt in. c. i. co. et
i. debet
pcederari quibus loci. Itſo fallit etiam pſumit canonis red-
ditur quibus diabolica: qd excludit locum ipſe qualitate
poderatur: an. notatur. c. de pſum. Jo. b. de lig. Quinimo
in magis qd cauſa diſcipline pſumit ſuſſet loci. co. et
i. debet ſi ponderari modus pſumit: qd trine pſumit pſumit
cauſa magis: vt l. c. si voluit. co. et i. dicit Guil. s. i. magis
etiam qd peccata clericum qd correctioſis ſi facit: non inci-
dit in canonem. Adde etiam qd ſi principalis magis pſumit
ſub magis: vel alii qui comitatur alio pſumit pſumit pſumit
non peccata: ſi pſumit eo eſſe clericum clericum qd diſcipline
credit qd pſumit pſumit non in addit canonem: qd pſumit
pſumit non poſt eſſe beneficium iuria qd ſi corrigit
poſſeſſa qd docet. Verſo i. repugnat clericum ipſum ipſum
et ſi modicis inculpat tureſſim. c. si vo. co. i. Itſo fallit
etiam qd ſi licet ſi defendere iure naturali. Itſo etiam qd
ludent ſuſſet grauiter poſſumit: s. qd ſi morſi ſine debet
ratioſe reputari et grauiter inuicem iuriſſet: alio videtur
non facimus ſi debet eſſe. Dicit ſuſſet. 25. qd non poſt ſi ſine
deliberatiſſe facit: et ſi libidine videtur facit. Ita iudic
in canonem. Si autem iuriſſet tanta ſuſſet: qd nec ſi vindicare
non iuriſſet inuicem non incidit. Pe. de dec. eccle. Dicit iudic
qd qd magis aſſertit Anno. i. dicit dicit beccatilis. et quia
ſuſſet vel iudic dicit eo tuiſſet pſumit pſumit: vel iuriſſet
iuriſſet: vel iuriſſet vel ſuſſet vel iuriſſet: vel iuriſſet vel iuriſſet
non eſt excoſit: n. et ſocii iniuria pſumit eſt. etiam. q. iij.
non ſuſſet. c. i. ſuſſet. Ita dicit qd etiam ſi defendit
illam pſumit magis qd ſi iuriſſet iniuria non intelligit ſi ſunt
viri iuriſſet iuriſſet. Anno. i. dicit qd etiam ſi occiderit
clericum defendit alium ſi nec clericus alii occiderit: non in-
cidet in canonem ſi eſſet irregularis. p. defendit aut ſuſſet
iterum occidit non iuriſſet excoſit. Et dicit Jo. b. an. in
iuriſſet. 25. c. si vo. qd clericum poſſet laici non intendit
pſumit poſſet: s. ſi iuriſſet laico non poſſet clericum. Si vo
clericum venit ad poſſet: vel de hoc laicoſis pſumit

[illegible]

Titulus. I.

minore in suis. Insuper. bñ. pñ. qñ nō inturrit maior: et cōtra: tūqñ aliqñ nō ē deliberatione focū suūz clericali leuiter impelleret: quā sit turbatio. **De** male em̄ peccatum nō cōsistit nisi ē deliberatōe vel post tēpus hūmā fragilitati sufficiens ad deliberatōē factū cū tale qñ homo non obstat hūmā infirmitate tēse de necessitate deliberare: vt qñ deliberatōe ab illo ege licito retrahat. Tullius autē ep̄i cōtra: a iure nisi ppter pccm mortale. Et em̄ iura sc̄piat vt a iudicē nō infugiat: nisi ppter pccm mortale: vñ videt qñ cōditō canonis non voluerit vt excoimunicatio a iure incurretur nisi ppter peccatum mortale.

In. xvi. casibus excoimunicatio per infectionē manū vñ leuē in psonas ecclesiasticas potest absolui circa a papā. **Quoniam** notandū est qñ in quibuscūq casibz est qñ incidit in canonē ppter infectionē manū violentā i pdictos potest absolui circa sedes ap̄licā. **Primo** est de periculo mortis vbi nota qñ intelligit tale pccū nō solū ppter infirmitatē: s̄ et etiā si sit in qñq pccū vicino mortis: puta si timeat hostē vel psonē: vel crudelitātē potest: vel si nauigatur: siue vel p loca infidētia trāsmarā. s̄ de bona cū mort. l. iij. c. iij. Idē dicitur. et addit qñ idē est si obessus sit: vel obdormiat: vel lacrimat: vel balisat. Et etiā insinuatū est qñ si casus sit pccū sedē ap̄licē: vt si qñ possit etiā absolue re in dānis: qñ sup hoc receperunt. c. de sen. exco. a nobis. qñ. Et idē in casibz sequitur: remotis. i. impedimēto pter qñ in puero. vt c. de sen. exco. de cetero. in fi. c. a no. c. in fi. Et si casus sit impedimēto nō se pccū incidit in eandē sententia excoimunicatōis. c. de sen. exco. cō. l. vj. **Secūdo** est cū quis by infirmitatē capitalē: vel alia iustas excoimunicatōes ppter qñ nō potest sedē ap̄licē pccū. c. de sen. exco. de cetero. de illa excoimunicatōe statit arbitrio boni viri. s̄ de ver. ob. cōtinuā. q. c. i. et c. de uero. qñ sup hū. **Tertius** in ostensio qñ pccū dñici clerici nō quiritur. c. de sen. exco. si vñ. Et nota qñ si talis nō in casu futuro sed ex delibērationē pccū clerici grauitē a papā absolui. c. de sen. exco. si vñ. Idē de officiali. **Quartus** in officiali qñ in arcem de rursū nō ē ppositus: sed nō sine culpa aliquē clericum pccū. vt in d. c. si vñ. Et si clerici armati veniat ad delicta: et facit infirmitatē: hō qñ venit ipm rapit rñ. **Imo** si sciet hoc facit: excoimunicatōis est ad papā nō mittit. Si tñ hoc fit ad defensionē nō est excoimunicatō: tñ cessante cā de defensionē ipsi libere re pmitte vt dicit dñ. Et etiā officiali in publico talē capiat auctē p̄p̄at: aliter nō poterat cōpesci ab iura alteri: non est excoimunicatō: imo meret. xlii. q. iij. fortitudo. r. c. sequitur. Et hoc dico si p̄lat nō est ibi qui hoc faciat: s̄ p̄lat qñ cōtra potest relictus: alioqñ p̄ra c. de sen. exco. vt fame. q. laici. Et nota. etiā p̄ de peru. sup. d. c. vt fame. qñ nō solū iudici seculari licitū est cōpesci clericū delinquentē ne fugiat: vt p̄ter ep̄i: sed etiā loco cuiqñq alii sū. **Imo** qñ etiā dicit qñ si laicus by clericū seruēt: quē hū suspēctū de furto: potest illū capere et detinere. **Quintus** ep̄i si sit in malis: nec bilingui by vñ sit fidei vel debilia. Et nota. sū. Quilqñ in p̄ate ep̄i est mittere vel nō: qñ si sit iudicis circa eas inter atrocē et nō atrocē iniuriā. **Sed** si sit in ep̄i et valis in malis. **Septimus** si sit in medio delicti: tunc ita qñ ad sedē ap̄licā accedere nō possit. **Tres** casus p̄ime dñi habent c. de sen. exco. amulicra. r. c. a no. c. i. c. quia. **Octauus** de infirmo qñ qñ p̄terp̄it by infirmitatē impedimēto: vel etiā tale si timeat qñ acceleretur mortis. c. de sen. exco. qñ de hū. **Nonus** in paupere que oporēt medicare: vt in d. c. qñ de hū. Et de hū quantos casibz habet etiā. l. c. l. c. **Decimus** si regularis p̄terat regulā. c. de sen. exco. monach. c. c. illor. r. etiā si pccū sit infirmitatē. vt c. de sen. exco. religio. l. iij. vñ. **Vndecimus** in hū qui nō sunt sui iuris: sicut filiis familiaris et seruā. c. de sen. exco. mulier. De filiis familiaris et seruā nota qñ intelligendū est qñ nō debet mitti qñ hoc esset in p̄iudiciū patris vel dñi: nisi fuisset causa enormis excessus qñ ppter vitandū scandalū ad sedē ap̄olicam esset mittendū. c. de

exco. relati. Et intelligendū est de seruā qñ si sunt seruā cōditionis: nō de familia seruicij. **Sed** c. de filiis familiaris intelligit. **Imo** si sunt impuberes: alio si sunt adulteri: licet sint in patria p̄ate mittendi sunt ad curiā: qñ in hoc fili iuris sunt: qñ possunt iure quo volunt. **Duodecimus** in pubere. c. de sen. exco. c. l. c. hoc etiā si possit pubertatē pccū licet se absolui: vt c. de sen. exco. c. l. c. et nota. qñ si non esset doli capax nō inderet. Si sunt doli capaces: tñ incidit si alio iniuriā vel vindiectā percutiētis possit venerit ad pubertatē: vt in. r. vt. sup. amos. si ad pubertatē sunt qñ sine periculo ad sedē ap̄licā ire nō possunt ppter imbecillitatē corpis: vel defectū discretiōis ad ep̄i potest absolui recepto iuramento qñ impedimēto sublatō ad sedē ap̄licā se pccū bñ: vt nota. de sen. exco. c. n. dicit p̄ de palu. in fi. **Insuper** qñ pueri et mulieres qui p̄bilitatē ignorat iura possunt percutiētis de clericis scire esse clericos: et nescientes penam canonice scire debitos non cū pccat qñ nesciunt canonē. Si quis suadente r. c. **Thibolominus** quia cōtra legem nature facientes: pena legis nature incurrit etiam pena legis positivē: quia exculatibz ignorat. **Tertius** decimus de clericis qui cōter vñ et sub vñ tēto deo mittit: et in eadē bono vñ et c. de vñ. p. de qñ qñ cōter expōit qñ simul vñ et in aliq collegio. **Quartus** decimus in monialibz: c. de sen. exco. de monialibz. **Quintus** decimus in hospitalaribz sancti **Yohannis** hierosolymitani. c. de sen. exco. canon.

Que dicatur enormis iniuria circa huiusmodi infectionē manuum et quis possit ab ea absolue.

Secundus decimus et vñ et casus est de infirmitate clericis leuē iniuriā. c. de sen. exco. c. n. c. **Et** qñ dñi dñat decretalē hū cōtinere privilegia nō ius cō. dicit **Joban.** i. nouel. sup. d. c. p̄uicatio qñ est optima legum interpretatio: inter p̄p̄at et non cōp̄uicatio: qñ ep̄i in leuē p̄uicatio absolue. Et hoc credo et ad p̄teritō solutionē distinguo inter leuē mediocrem et graue hū enormē offensam. vt in leuē oia indifferenter absoluant. In mediocri certas personas p̄uicatio: vt officialis officiales clericos clericos cōter vñ et p̄uicatio: s̄ p̄uicatio. In enormi nullo nisi in casibz in quibz papa nō potest adire. **Ite** **Joban.** Idē **Joban.** de lig. Et de enormi ius iura cōp̄uicatio. **Joban.** sup. c. c. illor. c. n. c. **Imo** iniuria est si effudit oculorū: si vulneretur in theatro vñ foro: vel in spectu iudicis percutiat. **Multo** fortius si in cimiterio: vel dormitorio vñ p̄terat: si quocūq medio mactetur ad effusione sanguinis grates et graui letu peruenit nescit pccū: si in ep̄i: adire: vt clericis secularibus per religioz manus inq̄uirit: si ep̄i manus locutione laici dñi colatur. **Itē** si in p̄uicatio suū abbatis locū teneant manus inq̄uirit. Et bñ dñi. Idē intelligendū quotiens inferior et subdianus in superiori manus inq̄uirit. Et per hoc videt solū questio de monacho qñ absente abbate possit vicariū quē abbas dimiserat in claustrū alii tamen claustrat. **Ite** bñ. p̄. etiā de peru. sup. d. c. p̄uicatio. Et specialit̄ hoc qñ abbas se abscondit loco sui binitatē vñ caris aliquē infirmos in eā manu reputat enormē iniuriā commisit: vt absolui non possit circa sedē ap̄licā. Et in dñi rectio iuris dñi qñ p̄dicatores et minores in hūmā enormis iniuriā: seu pccū infirmos incidit: vigore suoz pccū legioz p̄uicatio absolui a superiori: ordinis sui. Et in eadē l. i. bñ dñi qñ idem est. **Imo** iniuria qñq inferior in suā superiorē manu inq̄uirit. **Itē** **Joban.** de lig. sup. d. c. c. illor. r. dñi qñ cū religiosus percutit clericū secularē: hodie potest absolui per ep̄m in casu quo possit absolue alii dñi r. c. l. c. r. c. religio. l. iij. vñ. bñ qñ percussit alii leuē. **Doctus** bñ. dñi qñ iudicis de leuē iniuriā vel enormi est totū arbitrio ep̄i cōmittendū: allegat extraneit̄ p̄terat. Et ad dñi cānet tñ sibi de arbitrio ep̄p̄ato: qui ergo p̄p̄o nō possunt absolui vel per suos p̄atos sed ap̄licē referant. **Sed** vñ legari de latere iure legatiois valeat quolibet p̄ hū absolue sunt varie opinionē. **Sūl.** in p̄. p̄. p̄. p̄.

delinquendo sunt quibus plures loci: quos nullus est principalis
 or: tales includunt sub agendo de qbus plures quibus
 est principaliter cooperans: sic flumini sic loci: qd pte qd
 de facere pnterit. *Jo. an. C. de iur. fraudul. in no nudum.*
 Et in modo qd nupl addit ad peccatu. vt no. de sen. exco.
 nup. in glo. C. de iur. ante factu. fuadendo: rogando: et ipellit
 doctores: vt vultur inde fecuta ondo. vt no. *In*
mo. de poma. ad audientia. De nudo qd consilioris no pui
 des. *Pau. ff. de iur. Scidit. qd est simplex favor: qd nupl ad*
ducit ad peccatu: de tali no videt sic intelligendu. qd iura
dicat in huius pntio capio vt dicit: pte qd fauore huius
delinquenti post delictu pte defensoris: qd sequit no iur
rit huius pena. Et in materia hereticos: latu recipiunt fauore
 res: vt habebat. *Jo. an. de defensoris.* Putat etia defen
 sor post malicia punire interd. Et qd qda defensor. Lau
 roisator: delictu: talis graui puni qd agens. ff. q. iij. qui
 coheret. Et alii defensoris qd etia post delictu defendit: puta
 impediendo ne delinquat ad maius iudicia veniat examina
 dia et pntio. *xxv. q. i. si cussos.* vel impediendo ne fiat
 exco. huc etia interd. claudere: et pbat. *et felicia. li. vj.*
 Tunc pntio qd la qd tale defensor ne lesat a pntio: necdum
 terit illu offensa: puta epu vt et panguine iudicare
 volent. In dotali. *q. de pma.* De illo qd defendit iudicio
 nitiendo vide qd dixi post Doli. de de. exco. pposit. sup
 verbo fauore. *Pau. aut b. psequit et declarat p distinctione*
niti. q. fauor aduocat: vel pcurator talis defendit iustis: qd
scilicet putat cu inculpabile iura p allegando: et ostendendo
cu innocens: sic no ligat aliq penam: si postea apparcat
cu culpabilis. No est qd in talibz iustis defensori reitua de
 excep. cu iur. Aut p iusticia et pntia defendit: et tuc ligat
 bta pma. de heret. si aduersus. *2. alios enim defensores ap*
pellant. *xxv. q. i. de pntia.* *Pau.*
 C. exco. contra oia hereticos: pape reseruat absolu
 tio. *Caplin. li. iij.*

Vicuzqz semel in here

Vicuzqz semel in here
 sim dñatū latu et dñatioe seipm inuoluat. *De*
latu. *papa. xxv. q. i. c. i.* In glo. *luminaria.* Si qd si
 ue vterqz nūc noua sequit heretici exco. et illy sit oculi
 rna. *No. q. occulte b. intelligendu et respectu plurim. no res*
pectu acti exco. no. li. p. de pal. li. iij. In solo actu in
 terio: in solo hō est pte heretici: no incurrit exco. cano
 nic: si huius actu exteriori manifestat delictu suu. *quatu*
cius: occultu: tuc incurrit. Inuoluitur qd sequit aliter de la
 crameria aut docere no metuū qd sacrosancta roma ec
 clesia pñat et obseruat et gñaliter qñquens eadē romana
 ecclesia vt singuli epi p diocesana suau cu consilio clerico: vel
 clerici ipsi sede vacante cu consilio si oportuerit epus. vicinor
 hereticos iudicauerit viculo pntia antipontio inuoluit
 mna. *2. d. i. li. i. c. ad abolenda. et de heretico. de in quada*
q. sup. glo. vbo. iudicauerit. li. i. In heretici hā dñatioe indu
 bitatez indiffidē. alio qd si de articulo huius dubitatio est
 res: et dubium sit qd huius male diceret: sola romana ecclesia
 bz determinare. *xxv. q. i. de iur. et dicit p. de ancha. No.*
epus cu consilio clerico: posse de heretico cognoscere: et puni
re: qd epu vbi est de huius agit sunt ordinare: de officio ter
neni inqñere. f. c. exco. cano. Dubia tñ fidei no poterit de
 cidere bz reserua sunt pape. Et qd et heretici et dubia pte
 qd iustia pñenda epu regit pntis capitalibz pñentis no
 expectet de huius qd fides aplica nouit. hodie no pōt epu sen
 te iustia: et heretici sine inqñitione heretice pualitas. *f. de.*
f. No. q. pntia exco. no. exco. no. exco. exco. exco. exco. exco.
diocesanū comitente crime heretici. p. de an. dubitat an q
cūqz tenet vicuzqz articulo p si dñatioe latu exco. et
videt qd sic. et in iustia epu qd no ligat no iudicio: nec extra
territorio: salte iustia huius decretalia ad abolenda. qd dicit. vin
culo pntia antipontia obligam: oia qd p singulos epus
tamp heretici sunt dñati. dicitur. qd epus no interd. oia ar
ticulos dñat sicut hereticos: si sicut dubios et periculo

fontu quibus multi catholici eo tenet: tñ qd no exco. cano
 sed denotauerit exco. cano: tñ qd no solu dogmatizatus
 huius etia aliter credentes essent exco. cano: tñ qd ad solu pape
 tnet determinare gñaliter qd est heretici: qda catholici
 no gñt exco. cano: a iure qd tenet illud qd vna ecclesia pntia
 riu iudicat et hereticos: qd sumit adheret et qd ecclesia
 vniuersalis vel romana dñat illu et heretici ad qda get
 net b. qd qd adheret bz fidei ecclesie romane: quocunqz
 alia ecclesia tenet oppositi illu et heretici. *de sum. tri. c.*
dñam. *f. li. qd illa no pōt errare: huius oia alia sicut rna ec*
clesia grecos: vñ determinat cōtra talia hereticos no in
curret iustia iura. Vi. qd quare vñ filium epi inqñat cō
tra et p bñdictione facio: etia est qd sic: si est subdit: i loco
subdito. Et idē est si exco. cano et in loco exco. cano: multo
magis si no exco. cano in loco exco. cano: in talibus qd sumit
dei no pōt de exco. cano. Vi aut no fit subditus iure cō. vel
subdit: in loco extra territoriu no incurrit cōtra exco. cano
in loco diocesis: aut est talia qd no sunt fori ratioe delicti
sicut forte archiepo: et sic no incidit talis qd sumit: tuc
si est de articulo p ecclesia romana dñatio: tunc incidit si
aut no est de illis non incidit: no peccat in inobedientia.
q. tuc no est subdit. Et no. qd exco. cano iustia no videt ba
 beri qd absolutio ad exco. cano: ppter heretici cōtractus
 pape sibi reseruauerit: quo argu possit qd ad epu possit
 sent absolutio p de re. nup. de sen. exco. *De p. pntia pape*
qui sit ammitti in curia sibi reseruat eoz abolitione: vñ
patet. li. in ipso pntia.
 C. exco. cano p fautores receptatores hereticos et abso
 luto pape reseruat. *Caplin. v.*

Uot modis dicatur

Uot modis dicatur
 heretici. et quia proprie fit heretico: et
 si sunt heretici iam confite: et quot modis pnt
 nant et qñter: qñ ad miam recipiunt vide. *li. in. q. de. c.*
heretici. Exco. cano oia hereticos vñquosqz semo quocunqz
 noie cōfessu et fautores et receptatores et defensores eoz
Dono. li. i. c. de sen. exco. nouit. dicit p. de pal. li. iij.
q. credentes hereticos sunt qd huius multi heretici exco. cano
ant: credentes in hereticos esse bonos hoies et habere bonas
fidē sicut sunt apud nos simplices no habentes explicitam
sicut qda heretici alia caput et vno heretico pntio in terra
qda dicitur vno modis in fide dñi. huius. sic est vocaba
tur ille pntio: ille erat credēs pntio. Defensores aut sunt
qui pntia defendit: vt aduocati pntio patrocini: vel ta
bellionis credentes illi: vel iuudici in cā. Cui aut no pntia
sona sed heretici defendit heretici. f. c. Receptatores
vo sunt qd in domo vel in terra sua coo recipiunt semel vel
pluries publicet pntia. fautores sunt qd aliqui fauent
factioe mittere alim eoz: vt huius aliiqz vbo: vt dicitur
illi sunt bōi hoies: iustie agit f. eoz: et inqñitione inqñit
eis maligne cōfiter. Itē ouisione qd pntia fuisse in ca
piendo alio no fuisse inqñitio: sicut debet. oia illi sunt ex
co. cano ipso facto sicut heretici. qd intelligedu: tñ in vñ
sui alia actu pntia exteriori publice vt occulte. Itē qd pntia
et cōfiter ouisione facere qd bz huius exco. cano: agatur: qñ
ad id iudici pntia habet pntia. f. i. de. li. i. c. de. qd pntia
ponit dñi vocabula. fautores receptatores: vide. c. f. c.
 C. exco. cano p fepelientes hereticos et fautores credentes
 et receptatores eoz. *Caplin. vj.*

Vicuzqz hereticos

Vicuzqz hereticos
 creditores receptatores vt fautores eoz: sicut p
 pntia et aliter tradere septure vñ ad fana
 factioes idonea exco. cano inie f. nouit iustia cōfiter: nec
 absolutioe bñdici meret nisi pntia mamb: et iudici
 publice et pntia huius coo dñatio: i loco ille ppe
 vno caret septura. *f. de heretici. li. vj. de iustia. laici*
clerici: cu vniuersaliter dicat qñqz: et ita nullus exco. cano
et credentes. illi dicunt credentes hereticos: qui oia pntia

De excoicatione maiori.

Cap. XII. XIII. & XIV.

canonū. Uno mo qd apo se continaciter negat esse caput
ecclesiarū: et esse pfectū cōdendi canones: qd dicitur qd illa
tuta eius nō effrēuanda. Et talio est hereticus et scismaticus
et cōcōcator. Et sic intelligendo dicū caputū et
canonē latē sententiā: et ad idē factū ē xpi omnes. et xrv q
f. violatōra. Et idē dicit Bo. an. hmo. i. de illi. Exco mo
do dicunt quō cōtempit et t rā gressor canonū: quō ipi
fa mandata canonū nō seruati sūnt credat et dicat esse
fēralda. Dic nō est scismaticus ppter nec cōcōcator: s̄ sic
de hōi intelligendo caputū et canonē tērdē sententiā
Et vt dicit Bo. an. de. s. quō transgressitor canonis et
statuta canonū precepta sūt affirmatiua sūt negatiua
peccat mortalitē. xrv q. f. quō precipitur. Secus si
esset causa cōditiū intelligendo nunc canonē loqui de cōsilio
quādo hoc ibi expōmū: v el alia ratio suadet sic intelligi.
nō em̄ qui sic expōitur t. ff. de his qui nō infā. ob hoc
verba. Et alii preceptis loquūt. vt de cele. m̄. solentēs
s̄ de era. et quā in. can. eodem. Et sic transgressio pec
cat mortalitē quā impedit finem quē legislator intēdit
alio transgressio canonū et rationali causa nō peccat
mortalitē p̄m 2o. de. hoc. Bo. an. de.

Circoscritio 3 incediarios ecclesiarū vel locor pium: t
si fuerit denūciati pape referuat absolutio. *Laplin.rij.*

Acendiarij ex quo

Item per finem ecclesie publicari p[er] uoluntati
denotatio ad sedē apostolicā sunt m[er]iti. Et
iñ. et de sen. etia. nos. et sup[er] uo. publicari. in h. li.
dicit. Non credo q[uod] omnes illorum generaliter sint exco[m]mu-
nicati nisi de incendiarijs ecclesiarum: de alijs non inueni-
am: et hanc dectē. non probat q[uod] ipso iure sint exco[m]muni-
cati: sed illis p[er]uio exco[m]municatio ab episcopis subsecuta publica-
tionē et denotatiōne per hanc decretā. papa sibi refertur
q[uod] absolutio ad terrō alia ep[iscop]i p[oss]it abolerē omnia
incendiaria. et. enup. Ray. Goff. d. doli. in sum. sibi. et
Jo. de ligna. dicit q[uod] incendiarij exco[m]municati et loco religio-
siori: vel cimiterij: et spacijs p[ri]uilegiati in circuitu ecclesie
vel loco comitatus p[ri]uilegiato sunt ipso iure exco[m]muni-
cati. In dicta decretali. vñ. q. in. sicut antiquitus. Et autē p[er]
p[ri]uilegiatum in circuitu ecclesie. rrr. passus vel. i.
quoad maritimos ecclesiarum: sed anteq[uam] denuntiati p[er]
absoluti per ordinarios: p[oss]it uo fuerint denotati non
nisi a papa. Et fin. Jo. an. tales absoluti non possunt a le-
gato et iure legationis. Item multi incendiarij sibi de-
nuntiati ab episcopis absoluti non p[oss]unt absoluti p[oss]it ab
infectione manuum violenta in clerico in q[uod] dicit. Jo. an.
hic erat de incendiarijs ecclesiarum. Quia tamen dicit q[uod]
incendiarij aliorum locoru p[oss]it etiam fuerint denota-
ti p[er] absoluti ab episcopis: et cōtrā dicit hoc. p[er] de. ab.
dicit simpliciter de incendiarijs exco[m]municatis denotatis q[uod]
sunt m[er]iti ad papā. Et ibi: p[ri]ma opinio. Ista tūto. Ince-
ndiarij uo absoluti: sed non sunt ipso facto exco[m]muni-
cati de iure communi. et. q. viii. p[er]sum. Ray. et iure autē
particulari sibi f[er]uendi in q[uod] dicit locis talis etiam sunt
exco[m]municati quibuscūq[ue] alijs et cōsuetudine t[er]ritur p[ro] exco[m]mu-
nicatio q[uod] reuera non f[er]at exco[m]municatio ab ipso finis p[er] absoluti.
Et ibi incendiarij etiam p[er] p[ri]uilegi fuerint denuntiati p[er] absoluti
ab ep[iscop]o suis fin quod dicit. et. alio: et alio: fin alio non
nisi a papa. Et hoc ibi in summa p[ri]ma. Jo. an. dicit m[er]iti de ince-
ndiarijs ecclesiarum. Et quicquid intelligit ibi illa denotatio
dicit. et. q. fin q[uod] dicit intelligit si fuerit denuntiatus nomi-
natis. Et sup[er] uo. notat. Et uerbi h[ic] q[uod] dicit: ut cū ibi sub hac
forma. exco[m]municatos illos q[uod] fecerit tale incendiū. Et sub dicit.
doq[ue] iure h[ic] q[uod] dicit ibi specialiter denunciat incendiarij a solo pa-
pa est absolutio: sicut ibi dicit hoc. et intelligit q[uod] ipse
fuit finis sub hac forma. exco[m]municatos q[uod] fecerit hoc vel illud.
Idem intelligit notat exco[m]municatos. Et credo etiā q[uod] papa
est reuocatus de absolutio a q[uod] dicit iudice sua illa denota-
tio. Et dicitur incendiarij fin Ray. q[uod] auctoritate populi dicit

[illegible]

Free online sample

Emozatos sacrile-
gos qui s. cōfregērāt violēter quāsdā eccles-

tis sicur ecclesiasticis archi? euntur: donec passio intus con
 grue facti faciant: et data dora reficiant: et sic listena vna
 et veritate penitentiis apotholico conspectu repeten
 tent. et de hoc tempore consequi. G. et c. et c. m. c. a. t. e.
 ergo videat et boni et pio iure sunt episcopi tui facientes
 qui vni est de effractione? ecclesiasticis et incediariis. Repet
 tent. et qui in incediariis? effractiones ecclesiasticas denunciat
 sunt: non potest aboli nisi a papa? aliis denunciat in pnt
 aboliui in fuisse facere voluit. et c. nup. ab. Idem Archie.
 et Bos. Job. aut. et. Pe. de archi. sic sumit. Qui est effra
 ctio episcopi ecclesiasticis? episcopi: et possit sunt denun
 ciati? p papa sunt aboliuiti. Quia et ceteros vni casus
 ad faciem in ecclesia multi enormitas: et frangendo cruce
 vel dissipando corpus? et vel rapido dano ipsam. Sed
 Bos. et Bos. in sum. Job. et. de lig. in tractatu de censu
 ra ecclesiasticis: dicit? quod talis non sunt pio iure ecclesiasticis
 episcopi. et c. non de his Bull. credo? quod effractiones ecclesie
 iudicialis est qui dolo maleant? p iniuriis violenter pariter
 fodiantur suffodiat: aut vitrea fenestra? fregit: aut feratua
 aut effractiones cardines: aut vinctos de tenent ostia firmas
 taceat ipm vni ecclesie. Repetenda sunt Bull. et qui va
 diat ab ipso ecclesie? et furande: et in non frangit? qui
 in uniuersal ab tractat vel aperit: et sic intrant? et possit bo
 nitas? non includit in ista canonem.

Consecratio ē falsariis litterarū papaliū: et pape refertur
et datur absolutio.

De enim oēs falsari
on līrā mārū q̄ p se vel alio vīnū falsatio
exerceat cū defensorib⁹ et fautorib⁹ suis amplexuatis vīn

tella, redacti, et multa alla privilegia que aplicario episcopi
cella sunt; et iure canonico habet. Sed ab impatori multa
cella sunt que sunt ipsa in iure civili; et de immunitate
ecclesiarum, et pmo. Nec excedit dictas constitutiones ad
privilegia data non immunitatem sed peculiariter aliquibus
clero; siue sint data talia specialia a papa siue ab impatori
bus siue ab aliis principibus. Jo. an. de capitulis. l. de
charitatis sine libris in qd talia scribi coheruerunt. et si al
libet sic abfoluit epus; a papa sibi non refertur. Jo. an.
Infra duas monas. De psumo non ligat epus qui iam du
duo muneribus illi duo indet; de quibus fit mentio in loco isto.
Dodi. Excoicatus statutus et. Statutus et. scriptores
statutos statim ligant nec excusatione hnt pnt in totocum
qbus excoicatus a tanto. Prates aut coisules et rectores pnt
hnt excusatione quanti ad observationem infiet delectione illa
totoz pdictoz q ignoraue pnt. Exquo vo certificati sunt
et obedire negligit coisulato eos ligat; qd ad arbitrium
boni viri referret. Engh. Scire poterunt vel no aut qui im
pedire ne ferunt; vi. Inedligat hoc qd potuerit bono
modo concessio aliquo intervallo. Et si hoc potit scilicet
de nocte vel in festo tra solenni q concilium congregare non
potuit; vel erat tunc infirmus arbitramur bonum iudex.
Doffen. et Jo. an. Jo. vo de lig. in tractatu de censura et
de officalibus; dicit q pdicti potest coisules et pmo sunt excoi
cati non excoicatus; non oblat. et. graue. vel in canon ferri
de infici; illi debentur excoicati non excoicatus communi
et qd no d ab illis q excoicati a iure tunc excoicatus ad
hoic. Officalis vo no sunt excoicatus nisi seruauerint illa
statuta vel negligenter fuerit ad ea delenda. Recentes ciui
tati qui no habet potest statuta tollendi fin eo no ligatur
hnt sententia nisi si illa statuta iudicet; aurius possunt ope
rari vt illa delcant et hoc te gligat. De ad eaque querit
de coisiliari illos locout; et ponit diffinitione Jmo. qui sic ale
Si tales coisiliari in illis locis vbi seruatur statuta con
tra ecclesiasticam libertatem habent potest destruedi et non
faciunt; excoicati funt et si de illis auxilii et consilii q
destruunt; no facit eos excoicare pnt. Et si no habet potest
non incurrit excoicatione. Sed si nesciat potest statuta
esse; dicit Dodi. tunc ligari qui sciut; no debet ea pnt. 2 po
aut ad hoc debet arbitrio boni viri. Iudicet no videt
se posse excusare allegando facti ignorantia; exquo illa pu
lice pmissa sunt statuta; saluando dicta preceden
tia; dicit q ignorantia pdicta excusat ab excoicatione; quod
incurritur requirit dolus; sed non ad alia pena. Et quid
si sciuerunt pdicta statuta et ignorantia ea esse contra ecc
lesiasticam libertatem. Illi dicit Jmo. q no incurrit; et excoi
catio non liget nisi coisumcat. Et q. i. certus. nec ferat nisi
vo magna criminibus; fatetur tunc q possunt aliter puniri
et. Jo. an. l. Jo. de ligna. putat eos no audire; quia
est ignorantia iuris que no excusat. de regu. iur. ignorantia.
Dee. Pe. de anq. Nota etia fin quod qd q statuta
q nullum offendunt; nisi in magnis festiuitatib; vel nisi rati
vel q super mortuo hoc fit nisi talis pnnus; vel tot certi
vel quidmo hoc esse contra ecclesiasticam libertatem
Super illa decretali. nouerit. Ihericus delcus dicit;
q statutos vt statuta dicitur vel scribentes illa; aut fieri
coisentes; aut feruari facientes statuta contra ecclesiasti
cam libertatem statim sunt excoicati ipso iure. Talis ipso vo
cum inditum qd datur ad delendum ipsa statuta vt vider
hanc penam cepit currere a tempore publicationis huius
decre. Et sciendum transiit illud rpnus fin Ber. et Doff.
Quidam tunc exponit quidmo de publicatione postq. i.
in singulis locis fuerit publica. et hoc benignius fin
Doff. Id primu veni fin Jo. an. Qui vo fin talia statu
ta pntamperit iudicare vel in forma publica redigere
inducatur; statim tales sunt excoicati fin Doffen. Sed
con autem si in privata forma scriberentur. Dee. Jo. an.
Officalis vo et coisiliari tunc ligantur si sciuerit ea esse
contra ecclesiasticam libertatem coisentes delctis; et qd

ea seruauerunt vel dederunt cōsiliū q̄ ea seruā: vel q̄
negligentes fuerunt ea de suis capitalibus ^{et} dederunt: vel s̄
licentes bñmire: q̄ dno de eis certitudo fuit et cognoscit
ea esse cōtra libertatem ecclesie: cōfessio: alio in medio in
teruallo ad arbitriū boni virialis: de plene nominare in
hoc fecerunt: licet seruāt p̄mōi statuta: nō sunt ecommuni
cati in vii. Anno. c. xlv. Dec. illi. qui quidem dicit de
faciente cōtra libertatem ecclesie seu p̄uilegium p̄i
uersalia ecclesie.

Excommunicatio contra omnes dominos prohibens
 tes subditis: ne faciant obsequia corporalia p[ro]p[ri]is rebus
 fidei. c. ap[osto]l. iij.

De qui tēporale dō
minū obsecratione suis iudiciis ne prelati aut
clericis sui personis ecclesiasticis quicq; veni
dant aut emant aliquid ad eisdē; nec ipsi bladi molitē
coquile panonē aut alia obsequia exhibere presumant inter
dicant aliquando; cū talia in derogationem libertatis ec
clesiasticę presumant; eo ipso excommunicationis senten
tię decernimus subiacere. Bonif. de immu. ecclē. li. vj. 2.
Veritas. Is illi quod verba viderent nō infringere libē
tatem infringebat quoad mēte faciendo fraudem de per
sona ad personā de quo dicit vt. ruij. q. li. p. lxxij. Joban.
Quere hic. dñs. de sancto cōm. quid si illa prohibito
fiat per illam q nō habet bñlūm an habeat locū pena bñ
apposita. Respondet q nō p. tunc qm dicit de dñis p
hibentibus suis subditos. et exponit illud tēporale pto le
culari dñio. Et subdit sic ponē q fiat statum sicut in ita
lia in multis ciuitatibus et dñis q prohibeas ne quis ven
dat vel donec res immobilis alicui nō essentis de iure nū
emissū nō subiacent onera cōmū vel bñdici; irritat dñi
dñe vel vñditiōne; et pena imponit an per talia statuta in
cludant donationes vel vñditiōnes in ecclesia. Et q nō
includent et q nō remittat talia statuta quoad eas qdat q
ca. ecclesia sancte. dñe de cōsti. p. per plures rationes.
Et cōcludit q bñdici statuētes bñt pena nō sunt ligatē
que nō fiat tamen expellunt de ecclesia; si hoc fuisse
runt ligati essent; q statum est cōtra libertatē ecclesiasticę
tenent enim illud statum p cōmūne iuram bñdici quos
ad laicos transferret in laicos iurisdictionis aliene; sed si
illud extenderet ad ecclesiā; inciperet ligari. Tunc esset
absurdum dicere q iudex ecclesiasticus posset illos ad quos
pertinet cogere ad declarandum statum; vel non respice
ret cōtractus fideios cum ecclesiis; de heret. li. vj. sta
tutū. Refert enim Joban. in nouel. q. llin. r. abbo. dicunt
q statuto laico facto pto cōmūi vtilitate q vadena de
nocte soluat tñdici; clerici nō sunt subiecti sed per suis iudi
ciis sunt arcendi. li. p. vj. bene quidem. Et dñs dicit de
damno in pacisfens pccosibus vel ad aquam ducendis
tunc enim tenentur passores de bñdō propter incredulit
atē accipiunt.

Excommunicatio contra vsurpantes patronatum de nouo in locis pjs; vel vsurpantes bona vacantium ecclesiarum. Capit. ix.

Ancimus uerios
 singulos regalia custodiae suae guardi adu-
 carionis seu defensionis titulu in ecclesijs mona-
 sterijs siue quibuscumq; alijs pso loca de mono uisitare
 conueneru dona ecclesiarum monasteriorum aut locorum
 ipsorum vacantium occupare presumunt: quocumq; dignita-
 tis honore preuilegiu. Clericos etiam ecclesiarum mo-
 nachos monasteriorum et personarum ceteras locorum eo-
 rumdem que hoc fieri procurant colpo sententi. et com-
 municationis subiacere. Bonifaci. et de elec. generali. lib.
 vi. Cuiusmodi. t. uerios. Ita appellatur illi q. et q. q. q.
 neurit. de uerbo. fig. l. i. c. i. et fin. Bar. uerbum malici-
 uo plati a canone coepeditur feminini. q. p. p. vi. q.

Nico t ecclesiastica persona.

Capit. xvij.

Duerfus rectoris co

Duerfus ciuitatis: et alios iponentes tallias et colle
ctas vel alias exactiones: qui ecclesias et viros
ecclesiasticos tallijs seu collectionibus et exactionibus alijs aggra
uare nunt: volens inuicem ecclesie lateranensi cõsilijs p
uideret: et presumptionibus huiusmodi per amantem distinctione
pcedit: et transgressos et fautores eos excoicationibus subia
cere precepit donec satisfactio impederent cõpetent. t. f.
circa fl. et successores ipsius nisi satisfecerint infra mensem
mature decernunt ecclesiastica censura pclusus donec satisfie
cerint cõpetenter. Et in eadẽ post dicta superius immediate seu
quinti. Item si qñ forte epus simul cõ clerico tamã utilitatem
vel necessitatem ppter exactionem vel abqñ villa coactione ad rele
uandam utilitatem et necessitates cõm vbi laicos nō suppe
rant facultatem subsidij p ecclesia lateranensi conferenda: pte
dicti laici huiusmodi et deuote recipiant qñ gratiarum actione.
Propter ipsam utilitatem et quoddam romani pontificis pua cõ
sulantur. Anno. liij. et de immu. eccle. Lateran. de cõsilijs. de
quo. si. c. nō minus. vbi fert talis sententia excoicationis: cõ
stituta in additione seu conditione admoniti desistere nō
luerint. Vbi dicit glo. Item. qñ si nō correpserint post ad
monitionem et iure ipso iure excoicant. Et dicit Hosti. qñ suffi
ciens admonitio: maxime qñ canon iste inductus est in fa
uorem ecclesiasticis et odium tyrannorum: quos aliqui sunt adeo
terribiles qñ nec facile eis eos terro admonere cõ quibus
cũqñ monent appellat: nec adeo plati dare finem timores
fortis plati perdere. Possuunt ergo qñ tunc vna ad
monitio cui cõpetenti dilacione. Appellatio vō excludit:
qñ a correctione canonis nō appellat: nec plati est ipso
dicti a canonis in pfer. Ad id etiam et fertur sententia ex
coicationis in pdicta decretali. Nō minus. contra euacu
tate iurisdictionis et auctoritatis pcedat: ita vt nihil potestas
in eis in sua videat: huiusmodi remanisse nisi admoniti des
isterint. Vbi dicit Job. an. per verbo iurisdictione: etiam
sp̄alem interdũ. Id est in loquut de rebus qñ etia rectores
hodie nō solũ diminueret si etia i tota subtrahere moluissent
et tales si moniti nō desisteret sunt ipse excoicatio ipso iure et hoc
sententia infamit ligant: qñ nō videtur: vt dicit Hosti. qñ per
iculofissimũ est. Successores ipsius. In illa dignitate vel re
ctoria. Cõsueuerunt em voluntates et ciuitates sibi elige
re rectores annuales nec delicti pdecessores pducit sue
cessori: si is est populi delictum: ergo ipse nō purgat: qñ cõ
sentit vt dicit glo. Item. Intra mensem. t. a tpe sui regimi
nis cõpurandus: etia interim si p̄sentis bñ ppter que suis
excoicant pdecessor ei: cõ per id appareat qñ in crimine dũ
nato participet: sic ligat eadẽ finem. De hoc autẽ tpe quo
ad sententias huiusmodi canonis nulli minui p̄sentis ordinarius
huc terminis ex cõ abbeuandis finis sua talis possit ligare.
Job. an. Inculsum. qñ canon late finem. Job. an. Satisfice
runt. Qñe dñm emendandũ eccle qñ et ipsius exactione
ipsi cõtingit. Sed et si p̄sentis dedit de collecta imponenda
ad restitutionem ipsius teneat. Vbi cõsilijs nō desisteret forte
nō cogere ad emendationem collectis: si alio interesse qñ ob
uenit eccle et ipso regimine emendabit: si tunc sp̄alem
pnam et etia pecuniaria cõ subire fm qñ bonus iudex arbi
trabitur oportere. Idem autẽ loci habet: cõ quo succedit
in regimine illi: qui est excoicant ex p̄dicto causo: vel alio
quo qualitercũqñ ppter libertatem ecclesiarum violat: scilicet si et
alia cõ esset p̄sentis excoicant: vel cõsilijs vel vniuersitas sui
ciuitas interdicit: nisi em successores nō esset excoicatus fm
Anno. cuius est qñ tota illa glo. Docet illas si fm Hosti.
videt qñ mensis illa fuit p̄sumptio qñ ex lapso sumit ad
alios casus nō extendit. Illud autẽ certũ est qñ quicqñ
suecedit excoicatus: et fuerit factus a dñm ppter qñ pdecessor
suec excoicatus eandẽ finem incurrit. Job. and. et addit qñ si
nouus rector op̄a dedit quãt potuit qñ hoc emendare
leuẽ cõitate vel vniuersitate resillente quod intendebat nō

potuit obtemperare ppter excoicatus: nisi oino relinquit
regimẽ. Job. an. Necessitate iustia et honesta. Anno. Quos
rũdam platos qñ sine iustia causa dabant subsidij et solue
bant. Anno. et solut. Nota bñ qñ p Bonif. in. v. eo. ii. et
ca. clericis. fuit lata finis excoicationis: qua absolui nō pos
terant citra sedẽ applicandis laicos iponentes collectas et tal
las clericis vel alias exactiones et p̄sentis ecclesiasticis: ta
las dantes eis abqñ licetia sedis aplice. que quidẽ cõstit
tutio. Bonif. in. de. eo. i. c. quonia. etia reuocata. Et qñ
in illis duobus decretalibus scy nō nimis. t. aduersus. circa
huiusmodi materia sup̄dicti obtemperare. Quis si ad clericis
aliqua de cõ iustia calamenit sufficit: possessiones p̄sentis
niere p modo illas qñ quantitate soluebat rusticis in quibus
et collectionibus cõter habent in loco ratione regio vel alia.
Item ipse clericus teneat similis in p̄sentis p modo: rata
possessionis. Quis alio allegationibus p cõtra: finaliter
ter bñ p̄t qñ talia clericis liber debet esse a p̄dictis: qñ
probatur p. c. quia nonnulli. de imm. eccle. lib. vi.

Excoicatio contra excoicatos per vim vel metũ a cen
suris ecclesiasticis abolutionem. Capit. xvij.

Abolutionis benefi

Abolutionis finis: vel quicqñ reuocatio
nisi ipsi vel suspensio seu etia interdici p vim
vel metũ excoicatio p̄sentis p̄sentis autem vniuersitas
ciuitas: ne aut sine vindicta violẽtẽ creant audacia: eos qñ
reuocationem vel abolutionem huiusmodi vel metũ excoicatos
excoicatio sine decernunt subiacere. Greg. i. et de bñ qñ
vime. vt cõ fl. li. v. Abolutionis huiusmodi deere. fuit dubitatio
qñ regulariter qñ metũ fuit tenet seu valẽt et obligat: qñ dic
vt nō. c. v. qñ. autẽ. Infallit in casib⁹ ibi notatis ad qñ
ad id iustit: qñ sicut iustia excoicatio ligatice videbat de
in iustia abolutione. de p. d. i. verbũ. Job. an. Excoicatio
etia in iustia. Possunt em de p̄sentis abolutione. nō p metũ
cõpelleret: qñ in iustia p̄sentis huiusmodi iustia teneat. si. q.
li. c. i. fm. Etia. t. Item. Reuocatione. differentia facit inter
abolutionem et reuocationem. Et p̄t bñ abolutio solẽnis
qñ finitua vniuersitate ecclesie. Reuocatio vbi sine solẽnis
re vel vniuersitate excoicatio loci habet abolutio: vbi nō
remit excoicatio reuocatio. Vel referret reuocatio ad ab
olutionem ad causam. Job. an. Et interdici p̄sentis de rela
tari. Archy. Suspensio. In illis indistincte vt loquit. I.
sue ad officio sue a bñdicio: sue ab ingressu ecclesie. et de
sen. exco. lo. cui. Job. an. Interdicti. Illa tria sunt paria:
qñ omnia sub ecclesiastica censura cõmmentur. de ver. signi. quere
ti. Et secum trahunt excoicationem. Unde sequens appellatio
nō suspensio autẽ effectus. et de appell. pastoralis. tñ scrip
sisti debet. et de sent. exco. cõ medicinalia. Job. an. Vin.
Hic est maliciose rei imperia cõ resilli nō potest: scy consus
mode. ff. eo. l. i. Item autẽ est trepidatio mentis in iustia
tior: vel vniuersitate periculi cõ. ff. eo. l. i. Et exigitur qñ potens sit
metus licet futuris p̄sentis: qñ metus excoicatus. nota. 2. eo.
dilecti. Job. and. Et dicit mer⁹ quasi metus teneat. vñ
plus est qñ metus. Idem em qñ vi sit per metũ sitit nō
etiam cõsiderat qñ met⁹ inferet et resilli potest licet qñ perica
lo. Et cõ multis modis accipi possit metus: accipiat large
vt sonat ista littera: et hoc in odium facientia. Nota tamẽ
qñ aliqua vbi dicit talis: que videatur incutere timore
illa tamen non fong sufficiunt ad iustum timorem. Et ideo
hoc relinquo arbitrio boni viri fm qñ dicitur in glo. in
plurib⁹ alijs ca. et ex. cõ. dilectus. Archy. Et quia in
excoicatione per vim vel metũ excoicatio idẽ videatur. Cap
lo iure nō videret: par suo ligandi solutio etio videret. de
p. dñi. i. verbũ. dic contra scy qñ valet fm. Etia. i. qñ. iñ.
quatuor. Job. and. Ratio est qñ verobis anime consilij
quod est in dubio faciendum. Potest tamen per exemptio
nem elidẽ vt notatur in p̄dicto. c. quatuor. Et proquit. et
go si metũ intulit et iudex absoluit noliur nō habet locum
p̄sentis: vt bñ qñ. et de cler. non resili. ca. relatum.

Alii tamen puniunt. Job. an. Excoicationis. Nota excoica-
tione accipit excoicationem dicere ut notat. h. q. iii. Engelstrud.
Si autem non ipse excoicatus: sed alius ipse mentis inferat
excoicationem erit et sic non sumat predictum arguendum. Sed
numquid in hoc casu ipse excoicatur vel interdicitur? et suspensus
incurrit hanc penam. Sic q. sic h. mandauit vel. et. noli sumi
rari huius. et de elec. scripti. Tunc illi quo penam eadem: et
alibi absolutio postea rari habet illud q. ad initio coarct
fecerat: q. statim ab initio ligati fuerunt. Absoluti si pote-
runt p. sui excoicationis: cōditiō: canonis sibi non retinuerit
absolutionem. et de sen. exco. aug. et in hanc penam incidit q.
p. penam illius penam ad hōspitē ipm excoicatos. s. eo.
cabbas. Jo. an. Subiacere. et. Quid si copulati p. nati mentis
de quo tunc non debet. Numquid tunc locū habere pe-
na. Sic q. non fin. Bartolū. q. talis incutus non inducit re-
stitutionem nec poenae appellatur incutus. Job. and.

Excoicatio contra cogitationem diuina officia celebrari in lo-
co interdico: et per excoicatos vel interdicos euocatos
ad diuina: et contra admonitos non exentes. Cap. xxx.

Resumptores qui illo
In interdico suppositi quod de cetero diuina
celebrare officia quodlibet cogitentur q. mō pōi-
tus ad officia eadē audita aliquos excoicationis p. nati
vel interdico ligatos sibi euocare: quos tunc excoicati pu-
blice aut interdico de ecclesia dū in ipsa missa solūna
agitur a celebrantē moniti exire p. hēre: vel etiā ipediri
renewtō excoicatos publice et interdicos et in ipsa eccle-
sia solūna celebrantē: vt exeat moniti remanere p. nati
p. nati: excoicationis sūna a q. p. sedē dū tapat aplice possent
absolui sacro approbato cōditiō innotat. et de sen. exco.
grauia. in cle. p. nati. p. nati. hēc pena non extendit nisi ad
vōs tēporales excoicatos: quos p. nati hēntō excoicatos.
dīnos aut intelligit p. nati: qui habet regale officium in loco.
Pau. d. nati. p. nati. oēm modū cōpōsitiōis reale p. nati dīres
etiā et interdico cōpōsitiō. vt si res eo occupat p. nati
neq. grauit in p. nati vel rebos. facit de elec. scilicet tunc
eo. s. i. d. vi. Job. an. et. agere p. nati p. nati: q. sequit et est
p. nati modū predicto. l. voce p. nati: de quo. s. i. d. vi.
Et p. nati q. nati p. nati innotat: et hoc respectu foris:
videt vocari per campanā sed q. p. nati loquit et edictus
ponit et parte mandata: idē maior et cōtempus. Job. an.
Euocare p. nati: q. sequit. et est scdm. publice
excoicatos em occulte non vitant in publico. et q. iii. s.
etiā ergo. In aliis ergo diuina officia non est locus poenae.
Jo. an. d. nati. Non dicit nominat vt in p. nati. vt. per q.
p. nati: q. d. p. nati etia sufficit g. nati moniti: puta q. mo-
net q. d. excoicatus et interdico exeat: ille p. nati q. nati
exant. Job. an. Si autē p. nati p. nati: vt p. nati et non subdī
agēti et loci locus poenae fin. Pau. p. nati hēre p. nati p. nati
q. sequit: et tertiū. Notat. et. generali mōnitione nati
lia ligatur et eo q. remanet. soli ergo notat moniti remanere
ligabūtur. Job. and. Remanere intelligit etiam
si ipsi dī tēporales non mandant hoc. Job. an. and. et. cō-
municatio. Excoicatus ergo iterum excoicatur. de
hoc. in. q. iii. Engelstrud. Job. and.

Excoicatio contra faciem statuta q. vire soluantur
vel solute non restant et iudicet fin. ca. Cap. xxx.

Vicūq. coitatu ipsa
In potestate capitanei retrocos p. nati iudices
p. nati aut alij quicq. officiales statuta hōmī
de cetero facere vel dicare vel q. soluant vire vel q. cū
solute penam non restant plene et libere scilicet iudicare
p. nati p. nati excoicationis incurrit: cāndē etiā sōm
nati incurrit in statu hōmī hōmī edita de libris
cōmī ipsi sūnt super hoc potestate habuerunt infra tres
mēses non delinunt. Sic si ipsa statuta sine cōsuetudine
eōs effectū habentes quoquo modo p. nati obfer-

uare. et. nati. v. de p. nati. d. cōmī. Job. an. etia nati
incurrit p. nati p. nati exco. romana. s. i. d. vi. cōfessio.
Notia sunt officiales fin. varias locos p. nati: q. nati
oia non pōt ipedire: submittit in clausula generali: vt
cōpōsitiō oia quocūq. nati cōsentit. Pau. cōfessio
nati ad talia dōcēt cōfessio. Pau. Officiales. ergo si q. talia
statuta nati officiales libere vel dicare non est excoica-
tus. Nō obne. de vel mo. dīnati. q. ibi duo rēgunt. l. q.
scribat vel dicat: et q. p. nati dōcēt p. nati sūnt: q. nati
dōcēt illi vel sūnt p. nati: vt ibi non. dīnati. et. dōcēt
sūnt. Sed hic scribendo faciendo vel dicando tū incurrit
penam ab q. alia excoicatione statuta. Pau. Statuta hōmī de
quid. d. dōcēt. l. que exigi et solui vīras concedunt: vel
ad solvendi debitos cōpellunt. vel grauiora impos-
nunt vīras repetētiō. nati et statuta: q. vīras repe-
tentes in foro ecclīastico per p. nati cognit. vīras mu-
tuare tantā pecuniā et talio tpe quāto tenet repetēti pecu-
niā vīras. Soluant vīras in casu a iure non cōcedit: sūnt
cū si in casu cōfessio. et cō. et. c. s. i. d. vi. salubiter. Pau.
Improptē tū de vīras in p. nati. c. l. d. vi. c. l. d. vi.
Nō pōt necesse est q. statuta cāuetat q. vīras soluant. Nō
nō sufficere statuta cāuetat q. vīras duos vel tres be-
natos p. nati non soluant in mōdō: q. supra illa summa p. nati
dōcēt de hoc vīras ad illa cōfessio. de tra. et. p. a. c.
Pau. et. Job. an. De mēte aut vīras hīc nō videt loqui
hēre: q. hēre creditur in iudicio cōfessio sūnt p. nati
nati: q. nati non pōt vt vīras sed vt q. vīras et iudice
recepta: vt no. dōcēt. et. cōfessio. Ubi dicit q. vīras mō
talit dōcēt. Job. ibi. dīnati. et. dīnati. Pau. dōcēt
tam. ab eo q. pōt: nati ob. c. q. frustra. et. nati. Pau. dōcēt
nati. q. de eā excoicatione cōlāt in iudicio iudicare: et q.
iudicata scripta nati iudice fin. p. nati statuta. de sen. et.
cō. nati. nati. et. p. nati non iudicat fin. statuta: nati scri-
bē sūnt non incurrit penam sed solū iudicio: nati vīras
cere q. hoc p. nati etiā in p. nati casu penam non extendit
ad p. nati non excoicatus: iudice vīras. et. dōcēt. et. p. a. c.
nati. vi. Pau. et. Job. an. dicit q. de sen. et. iudicata
non exant hēre p. nati. Incurrat incōmī sine reg. interuall
lo: et facientes dīnates et scribentes talia statuta: iudice
cetera vīras esse solvenda statim sunt excoicati: vel non
repetētiō vel repetitio non solvenda. Alud in dīo q. stat
tura illa facta debet delere: qui iudice si habent potestate de
lēt. dōcēt et de facto: vt dicunt Pau. et. Job. an. si nō de
lauerit post tres mēses: etiā ipsi sunt excoicati. Cōfessio
dīnati. hoc dicit q. q. nati nati talia sūnt assuetū. cō
suetudinē deducit. Jo. an. dōcēt. et. dōcēt. et. p. nati.
si em nati et sūnt nati sūnt excoicati. Job. an. et. Pau.
Excoicatio contra potestate p. nati statuta facientes vel mīr
tēta vel de potestate extrahi p. nati. Cap. xxxi.

Excoicam et anathe-
matizamus illos falsos et impios p. nati qui
contra lesam fidei et populi christianī faciemus
aetna ferri et lignamina de ferunt galeas: eos etiā qui ga-
leas clauendū vel nati in piratio faciemus nauis
bus curi gubernatio excoicatur machina aut q. nati
alij ipedunt eis aliq. cōfessio et auxilij in dīpēdij terre
sūnt: p. nati et rēru sūnt p. nati mōnitione mulat et capientij
seruon fore cōfessio. p. nati p. nati vt per oia vīras mīr
mas in diebus dīnati et festiis hōmī sūnt publice innotue-
runt et talit gremiū nō aperiat ecclesie: nisi totū q. et cō
mercio tam dīnato perperne nati de suo in sūbdi
dij terre sūnt trāsmiserunt. et. d. dōcēt. et. dōcēt. et. dōcēt.
non fuerit sic alio reatus talit cū gremiū: q. in pena ipsorum
alij interdici cōfessio familia p. nati. dīnati. in cons
ilio generali. et de lude. et. s. i. d. vi. ad liberandā. Cōfessio
generale de quo q. hēre reperit lateranē p. nati de quo. s. i. d. vi.
quodam. et ad p. nati imponendū dēpōse absoluitur ab
ibi. et talibus. Notat q. tales excoicati nō absoluitur ab

excommunicationis tunc qd ex commercio dñato peccet; et
admodò de suo in subsidio terrefacti transierunt. Et in ab-
solutiōe nō facta satisfactiōe absolutio teneat redudi de-
bet in pñtia excommunicationis nisi pñt faciant. In Egi-
ptu. Idē. Job. an. t. p. de. de. ancha. Vnde quicquid illi
pauant bonis fuit; bona sua pñt quos ultra penam
pñt; et tñt in subsidio terre fecit qd receperunt
ex commercio. Et tñt pñt doctores q ante cōfca-
tionē imponit hęc pena; vel soluit de bonis qñt post cō-
fcactionē vel dicit q pena cōfcactionis imponit iudice
seculari; pena restitutiois ei qd pñt ei; et tñt de de
suo imponit p restitutiois qñt pñt. p. de. de. ancha. per
na pñtationis oim bono; nō imponit ipso iure; sed pñt
tenet; et per iudicem secularē. Sic alio reatu; q potuerit
subijci vñt loco pñt. Et nota q hęc pena q inducit
excom. scy dñtiois ei qd pñt qd per tale commerciu;
et tñt de suo nō tñt in subsidio terre fecit; q. l. nei
scit talis cui debeat dare applicari sui dñi; camere apo-
stolice; hęc pena relaxare pñt nñt papa; vel i qui ab
eo by sup. bon cōmissionē; vt ei summi penitentiar. Vñt
qui in hęc canonē incidit cōfcactionē se cōponere super
tali pena cō camera applica bando certā parte ei; et de reli-
quo solent ei fieri remissio. Sic auditi a sapientib; peccati-
cari in curia; hoc qñt talis solvere pñt. Nā qñ nō pot facit
duo est qd in fine bi decreta. supradicta. Quia aut debeat
absolueret a tali finacibit glo. super eo. qd olim. q. epō. et
papa sibi nō restitut; qd loci dñt oim; autē secun-
dū dicit Jo. an. t. p. de. de. ancha. sup. eo. c. qd hodie papa
excom. quib; solent facere generalis pñt tñt i anno
tales excom. et tñt a tali finacibit papa absoluit hęc ille.
Vñt; etiā penitentiar solent habere pñtationē tales
absoluit. Et nota per illā decreta. qd olim. pñt. i. et
tenet pñtationē pena excommunicationis ad alia casy q in illis
duobus decretalibus. scy ita quorūdam. Red deliberandū
cōtinuat; videlicet quicquid ac quicquid alia mercimoniā;
que ibi pñtatur durat guerra inter nos et ipsos; etiam
si fieret treuga; q per treuga; nō tollit guerra sed inter-
mittit. Et nota q Nicolaus. iij. in quadā extrauagan-
te; que incipit. olim. tam in generali statuit et limouat; q
cuiusq; arma fortū equos lignamina victualia et alia que
cuiusq; mercimoniā in Alcantariā; vel alia loca faracinoz
terre egypti deferre vel mittere seu de suis portub; vt eis
de deferat extrahere vt extrahi pñtatur; aut eis auxi-
liū vel famosē pñtatur pñtatur; alio sunt excom. ipso facto;
nec pñt absoluti nisi tantū de bonis suis in dicte terre sub-
sidii cōuertendū exoluerint qñt ad dictas partes cōm-
lerint aut miserint aut deferant; vel de ipsos portub; deferre
ei eis extrahi pñtatur. Et si illi statuit de oibus terris
soldano subiectis. Incurrant etiā pñtationē et alias penas
reales que extrauagan. in nouata est per Bonifac. post fa-
ctū. vi. Et inter per de. v. qui absolutiōe ab hñt senen-
tia pñt in articulo mortis pñt referuauit; vt pñt in ex-
trauagan. q incipit. multa mētia. et hñt hodie statuit; qd
etiā pñt. Et ipso pñtatur pñtatur annuū qui sit in curia.
Vñt aut sup hoc habet licentiā a papa Martino. v.
quādo ad mercimoniā et victualia p plures annos aut
quodā arma et lignamina habet licentiā. vñt nō incurrit
pñtationē pñt. et idem de alijs qui habent etiā similē licē-
tia; quo scy ad mercimoniā seu si postea pñt postea
pñtatur arma vel lignamina; tñt incurrent.

Et excom. cōtra cūctos ad sepulcrū dñi sine licētia pa-
pe et eidem reseruatur absolutio. Caplin. xxxij.

De etiā q acceden-
tes ad sepulcrū dñi causa deuectio sine licētia
pape sunt excom. et eorum absolutio pape vel
summo penitentiario reseruatur; vt repperi in libro penitē-
tiarū summi penitentiarii.

Et excom. cōtra piratas et expoliatores cūctos ad cui-

riam; et redeuntē; et naufragium patientes et a pape res-
eruatur absolutio. Capitula. xxxij.

Excom. cōtra subdan-
tur q romanos vel alios christianos pio negos
ciatio; vt alio bonis causa nauigio vectio
aut caperant reb; suis solare pñtatur. Vñt etiā qd rece-
ptos naufragii patientes spoliant reb; suis nisi ablas-
ta reddiderint; excom. cōtra si nouerint subdare. et cōtra
cilio lateranē; c. de rapto. pñtatur para bulas capli dicit
Boslit. q est canon late finit; et addit q pirate ter in anno
ab ore pape excom. solent. Vñt para dicit q est
canon ferēde sentētia. pñtatur. i. vñt. t. Boslit. dicitur q illa
est sēda p late finit. Job. an. dicit sic. credo q prima para
sit canon ferēde finit; excepto qd dicit et de piratis q sunt
excom. a papa ter in anno. Vñt para est canon late finit
ita tñt q pcedat admonitio; vt dicit glo. et pbat sūas vers
boz. nō diuersitatis facti pñt; sic para pñt intelligi de quo
liber nauigio. Idē Jo. de lig. vi. q illa est cōia opinio;
q primū dicit intelligi de subd nauigio; q illa Boslit. rostrat
ga ad maritimum. Quia ad scdm dicit. si post monitio-
nē non restituit ablata statim sunt excom. Et autē resti-
tuant nō sunt excom. Idē p. de. de. ancha. et addit. Quia
autē peregrinos et mercatores nō nauigatores; sed aliter ist
nerates; spoliant excom. debet de se nō sunt ipso iure excom.
cas; c. de treu. t. p. ca. j. hęc ille. Dicit nō. q expoliatores
romperat; vel cūctos ad curiam; vel redeuntē pio causa
agendia in curia sunt excom. excom. cōtra papale; vt pas-
tebit. In pñtatur annuū pape.

Et excom. cōtra clericos ipse pñtatur; et scilicet et
excom. a papa in diuinis; et cō papali. Caplin. xxxij.

Clericos qui sponte t-
scilicet participauerunt cū excom. a nobis; et
alios in officio receperunt eadē excom. cōtra
sentētia cum ipso nō dubitamus inuoluit; quos etiā p ab-
solutiois bñficio habendo ad nos volum; remitti. Sic.
i. c. de sen. excom. significauit. Circa excom. dñt de
cretalis est triplex opinio solent. quarta cōter reprobaf
est ergo pñt Boslit. que etiā pñt in summa cōfcactionē
q illa est noua excom. cōtra specia ad quā incurramus
quinq; requirunt. Vñt etiā sequit opinio. Job. an. vt pñt
nñt in reu. l. q pñt cōctans cum excom. sit clericus.

Secūdo q cōctat scilicet. Tercio q cōctat vel pñtatur spon-
te. et dicit Boslit. hęc excludi coactionē absolutū nō cōditio-
nale. Quarto q cōctat in diuinis; et hoc intelligitūm est
pñt Boslit. de oibus diuinis officiorū de his q in ecclia di-
cuntur; de his q extra. L. hōia canonica. Quinq; q cōctat
seu pñtatur cū excom. nōiat a papa in hñt diuinis
talis excom. incurrit absolutio nō nisi p aplicam
sedem. Qui autē alio excom. a canone cōctat in diuinis
si peccat nō in eadē finit incurrit. et de hñt. c. de mōst
excom. cōtra. Vñt et p. de. de. ancha. q dicit q cōctat cū
excom. a papa sponte et scilicet et in diuinis est excom.
tus eadē sentētia. et istū dicit verū esse intellectū hñt de
cretalis in repperi et recolectio eius. Idē videtur dicere
Boslit. Spe. et Boslit. etia est Am. l. qui participat cū
excom. a papa eadē crimine pñt q illi est excom. cas
de finit ligant; sic sunt soluti per pop. et cō. mag. Idē
opinionē dicit glo. pñtatur versio. pñtatur. etiā dicit sic posse
intelligi. Job. and. et Job. de ligna. dicit q videt ad pñtatur
dam hñt vñt excom. cōtra.

Et excom. cōtra sepelites interdictos tpe interdicti.
Et contra sepelites excom. cōtra a iure vel vñtatur
manifestos. Capitula. xxxij.

Os qui propie teme-
ritat; audacia defensor; coepa nō sine cōfca-
ctione excom. in cōmuni tpe interdicti in causis

et hoc nisi illud exprimeretur in litteris eius et in d. ca.). Item scilicet in Anno, q. l. q. p. servatore nō habet iudiciale imaginē in notoria tunc bene possunt; q. oia illa si ne quibz eoz iurisdicō nō possit extēgere intelligunt eis esse potius vñ pñt clare et pmanere punire, et de offi. de leg. de causa. Et si maleficiū est notoriū alijs nō indiget q. sup. hoc q. r. p. rationes et cogit. tēst. q. i. in pñtia. Et q. in notoria alijs oīdo est necessarii. Et si reus cōfiteatur factus et dicat q. vltus est iure suo; et hoc casu admittit pñtionē taliter em nō possit implere iurisdicōnē sibi commissa. Alii op. q. pcedat ad inquisitionē q. factū est notoriū, si nescit q. fecerit. Et ad repellendū iniuriā pñt iure care. In pñtia seculari sicut alij iudices. Et si reus qui fuerat cōdēmnatus cōpareat infra annū; et dicat se velle facienda cōfiteri; cognoscat pñtor de q. nitate dñi. Item Anno. Et si reus negat maleficiū; tacto vñt pñt de notorijs; cōservato; cognoscat; adeo inutile esset sibi offitij; q. dicit potest negare. Vñt si reus fateat maleficiū; sed dicit nō est notoriū; q. plus cōfessionē factū fuit notoriū; et de cōp. ubi. cler. et muli. vñt.

¶ Excoicatio cōtra doctores et magistros docentes; aut in suis scholis ad docendū retinētes leges vel pñtice religiofos habitu dimisso.

Doctores siue magi.

¶ Ibi qui religiofos habitu suo dimisso leges vel pñtice audientialiter docere; aut in scholis suis pñtice retinētes; coipso pñtice sententia excoicatus innotat. et de de. vel mo. statuti. l. vñ. dimisso. Quid si nō dimiserint habitu; dicit q. tunc nō sunt excoicati doctores; q. pñtice pena nō est aplidā. et de re. in pñtia. l. vñ. vñt contra q. cōcat in crimine; sic eades; et nō innotat excoicatione hñt. et co. si cōbitine. et in hoc pñtice vñt venire potius ad declaraciones veteris iuris q. noui casum ponit Jo. an. Scitē. vñt incedere in habitu non haberet locū ignoancia. Sed vñt incedere sine habitu; tunc pñtice poterit ignorare. Jo. an. Retinere. Nota officij doctores; scolarem de scholis expellere posse. et q. id q. dicit retinere; coipso q. l. q. doctores; facit monachi hñt beneuē boni iura scolares; lectores; in domo populi ad dire excoicatus nō est q. dicit de reg. iur. locupletari. l. vñ. Quid si monachus talis nō vult eare scolares; videt per hñt litterā q. licite id potest expellere; hoc et de sent. et co. e. veniens. Et hoc maxime si vera esset opinio; q. excoicatus nō quader pñtice canonis. q. d. nō est verū fin Jo. an. Vñt. q. notat. vñt. q. l. q. si quis deinceps. Quid si nō potest expellere; doctores scolares ad instar eius q. dicit mus et excoicatus intrat ecclesiā; vñt nō. et q. si sicut apli. Jo. an. Similiter qui cōcat in crimine; vñt dicit. Et quia cōditio canonis sibi non reservat absolutiōnē; alijs indoli sñt videt; et facti ad hñt notat. et c. sup. pñtice. Jo. an.

¶ Excoicatio cōtra magistros scolares dñtice Bononie qui sup. cōducēdū alioz pñtice in lesione vel in pñtice dñtice habitantius audiet pñtice cōvenire ante repa conductiois clapium.

Institutionē facta

¶ Ad epō potēntis apostolicē sedis legator; et ab epō tūculano post modum cōfirmatas; videt vñt multas magistrorū; sicut scolariū sup. cōducēdū alioz pñtice in lesione et in pñtice habitantius audeat pñtice tēti cōvenire; et si pñtice cōdēmnat pñtice pñtice; vel innotat in hoc iuris fauore pñtice; et pñtice; cū id potēntis sub excoicatione hoc pñtice; et alter sub pena anathematis; idē decuerit obediendus; ratum esse decernimus; et auctoritate apostolica cōfirmamus. Statuimus; et te frater epō; et tuo quolibet successor; pñtice finis annis in cōmuni audientia magistrorū ac scolariū rediretur. Clementis. et de de. et cōdū. et de scripto. cōstitui

tionē. Et sic nō q. legatus in sua pñtice potest facere cōstitutiōnē; et si pñtice anathematis. et de offi. de de. ca. vñt. cōfirmatas; idē approbat; et innovatas; q. so lio superio; confirmat; et de offi. leg. studiu. Sed pñtice laria. Soli ergo magistri et scolares pñtice potēntes pñtice scolariū. pñtice cōstitutiōnē pñtice emanant. Et pñtice litterā videt q. scriptores q. nō sunt scolares; hñt vñt nō ligatur hac pñtice cōstitutiōnē de lio nō fiat mēto. Item dicit hac pena extēdi ad eos q. gaudēt pñtice scolariū lasso; cōllege sumpto scolariū vocabulo et gratia scolariū ibi sunt; dñm ibi non sint meretici. nec obsequia q. pena nō debet extēdi; et pñtice hodie quoq. ampliantur ar. ad hoc et de verbo. sig. cum in partibus. Item. et cū eo cōcordat Anno. Sed nō credo q. ad scriptores vñtice extēdat hac cōstitutiōnē; hñt pñtice scolares; eades ratione extēdet ad cōmunitates scolares cōmunitates. Item. cōvenire. Lalloque; vñt de habitatiōe tractari. glo. inter. Sub excoicationē iam lata. glo. inter. Et nō. q. Anno. Item. Item. et pñtice pñtice dñtice q. illa cōstitutiōnē et excoicatio est localiter; per locū solū domone; et hoc etiam magis placet Jo. an. Sed dñtice dicit esse generale; nō est fauore bilis et dicit ea extēdēdū hñt cōmunitates tamen opilio dñtice. ¶ Excoicatio cōtra mīnentes nōtēntes vel scripturam cardinali alioz; vel secrete loquentes eis; dñtice sunt in cōdūti pñtice pñtice pape.

Ulli fas sit ipsi car.

¶ Cardinalis vel illos alioz nōtēntes mittere vel feri pñtice; qui vñt cōtra fecerit scripturā vel mūnitiō mittere; ad cū aliquo ipsorū fecerit loquēdo; ipso facto sentētia excoicationis incurrit. et de elec. vñt pñtice. l. vñt. Cardinalibus; indultis in cōdūti pñtice electione feda sunt nō pñtice. Secrete loquēdo. nñt q. de voluntate cum cū dñtice in pñtice pñtice per hñt q. de electione instans tñt negotijs poterit vocare; vñt dñtice. in textu sicut pñtice aduocati vel iurisperiti; vñt religiofos; vel tabellidēs. Item rat. canon iste est late sententia; sed ordinarius absolueret poterit et quo papa sibi nō reservat. Jo. an. ¶ Excoicatio pñtice dñtice et rectores dñtice vñt sit electio pape si nō servat ea q. debent fin cōstitutiōnē illam; vñt periculi. circa ipsam electionem.

Reterea adiiciendo

¶ facimus; vñt dñtice alioz rectores; officiales cūstia tñt illius; qua romani pontificis electio facit celestia auctoritate nostra; et cūstia approbatione cōt cūstia potestate sibi tradita; pñtice omnia et singula plene ac inuolubiler sine fraude et dolo aliquo faciat observare; nec cardinales vñt q. pñtice aggrauare pñtice. Su per hñt alij taliter obediendus sñt auditio summi pñtice officio obitu; coz dñtice et populo pñtice cūstia ipñtice ad hoc spātice cōducēdū pñtice cōposualliter iuramentis q. si pñtice diligenter nō seruauerint; aut fraudem in eis vel circa ea cōmiserint; cūstia sñt pñtice et statim omni cessante pñtice coipso iniam excoicatiois incurrit et pñtice sunt infames. et de elec. vñt periculi. l. vñt. cōducēdū fin distinctionē superi; facta. Jo. an. pñtice mantio; tunc essent excoicati; sicut in de defendendo mox dum excoicatio. q. dicit vñt dñtice resit. spolia. olim. Et nota casus in quo laicus auctoritate canonis pñtice in clerici cōtra illud. et vñt dñtice. Jo. an. pñtice. l. q. bi cta sunt. et de infulsione cardinalis sñt in cōdūti; ad ministratiōne necessariā cum certa regula et modo; qui ponitur in textu ipsius capituli.

¶ Excoicatio et assumptio omni sñt notat seu regimio vñt dñtice sñt sine hñt pape; et pape resit absolutio.

Ullus imperator seu

reipermano; aut alijs imperator; vel reipman

hac penam alio que habent de excoisibus pccatois. i. vbi. & de pccis. auctoritate. lib. vi.
 ¶ Excoisio pccatois quod est omnis excoisio facere sibi confectibus de decimis solvendis pccant po-
 stea. L. apm. lit.

Eligio qui scienter postposuerunt cōsentibus cōsentiam facere de decimis solvendis ab officio pccationis id est mandati ipso facto suspensi; donec cōsentibus ipso suo ipso sibi dictis comode facultatem habuerint: cōscientia fecerint et inde excoisitionis incursum sententiam ipso facto si pccare psumperint: pccata negligenter: pccant: non purgata: ad religiosos tamen monasteria: vel ecclesias decimas percipiunt volumus hoc extendi. et de p. capientes. in de. S. c. i. pccant. Pau. Secus si ignorauerint seu pccationem et hoc intelligi si ipsi cōfessores a pccatis ecclesiarum fuerint requisiti sup hoc ut faciant cōsentiam sibi cōsentibus de decimis dandis. Pau. et de p. de archa. S. pccant. Job. an. Nota novam speciem suspensionis: et ibi ponit de multis speciebus suspensionis. Comode. Pau. ergo in comodum ecclesiarum pccatois. comode. et c. et c. ad idem. pccant. et c. ad idem. tamen hic cōsentiam ecclesiarum: unde non tenentur eos sequi qui non sunt in loco. Vel si sunt et ibi non pnt sine magna vocatione vel sine alia incommoditate. durat ergo commoditate dicitur suspensio: donec de solvendis decimis cōsentiam fecerint: quia facta vel incommoditate supveniente cessat suspensio. Negligentia. Pau. Ita. hic casum qd veniens contra suspensionem a certo officio et excoisitionis non aut irregularitatis: sed si postea celebrat. sic de cetero. exco. postulatiss. Percipientes. Job. an. Solum enim non percipientes solent in his de linque re. de cetero. Job. an. Nota cōsentiam pccatis purgari. de bere. et. q. lib. vi. Pccant. ergo tamendi dicto purgatur. pccant. di. si recto.

¶ Excoisio pccatois et canonicos regulares qd non habent administrationem curias pccant: inquit: ut dñici excoisitionem vel pccant. L. apm. lit.

De dicto perpetuo pccantur monachi ad regulares canonici ad administrationem aliquam non habentes ad curias pccant: ad qd speciali pccatois sicuti licentia se cōferant. qd si se cōferre psumperint: ut dñum aliquod inferat suis pccatis aut monasterio cōpccationis sententiam eos incurere volumus ipso facto: pccatois eorum dñicte nullo minus in iungentes et ipsos a pccatis curiarum accessu et alijs qdlibet a pccationibus et dñicte diligenter cōpetere: aut super hoc non pccant: et dñicte fecere cogitare non omittit. et de illa. mo. ne in agro. in de. canonicis. de hac et qd pccant dubitamus: quin licet monachos etiam non negros. Job. an. Non habentes. Sicut enim qui habent administrationem non qd pro ipsorum administrationum causis illuc ire oportet: quas pccant pnt si non sunt pccant. de iudi. c. deputati. Job. an. Curias pccant. Hoc notat. Job. an. et ponit tuos dñicte ab usibus claustrum pccant. de dñicte ad usibus seculi pccant et pccantibus videtur. vbi. et c. pccant. ergo generalia puta qd possit se quo voluerit advenire non sufficit. Job. an. Ipso facto. Ad hanc excoisitionem cōsentiam dñam duo necessaria videntur. qd intraverit curias et qd causa dñificandi monasterium vel pccant. Etiam si causa vel non habere non pnt ponderandū: cū hoc non reputatur. Hinc est etiam qd de licentia pccati intravit curiam: si ad hoc intrat excoisitionem et c. solo ergo excoisitionem ob hanc causam non sufficit. Item excoisitionem intravit ob hanc causam: hanc non in iungit: siue quia non potuit: siue quia penitus ligatus est. simile de pccatis pro humanis. lib. vi. Jobannes an.

¶ Excoisitionem contra monachos tenentur quia infra

septa monasterij sine licentia abbatis.

Cap. lxi.

Refate quod sententia

ne monachos infra septa monasterij sine licentia abbatis suorum arma tenentes decemum subiacere. et de illa. mo. ne in agro. in de. Dñicte an. et pccant et canonicos regulares. vñ videtur qd licet infra. i. excoisitionis: de qua. dñicte arduum in tali pccatois non est in isto. Sed cū loquitur generaliter videtur indicari de ois monachos ab ois a nigros: etiam si pccant iuxta vulgare fratres. de pcc. c. pccant. vbi vocatur monachi et fratres. Pau. septa. i. claustra dñica a seipso seipso: ut est claustrum refectorium vel hospitium: et cetera officina ad usum monachos deputata. pccant. q. dñicte. idem videtur de armo. pccant. q. nulla. et de hosto et arma pccatis iuxta ecclesiam. de cō. c. i. Pau. infra pro intra. et pccant hoc qd arma tenens scilicet arma non incurrit hanc penam. Arma in munici significacione cōpccationem tenet. Sed dñicte armis stricte quibus defenduntur: etiam quibz impugnamus. i. conculca. de homi. si pccant. Sed et ibi notat armos appellare et fulles et lapides cōpccationem: et omne qd arat vel manumittit. Non tamen potest autem sic latius intelligi. Job. an. Pau. vero dñicte qd armos appellatio significat non solum sancta gladios et galeas sed fulles et lapides et reliquod appellat id qd ab arat mittit vel manet: sic videtur illud intelligi de armis militariis: non clericis: que sunt lachrymæ. pccant. q. vñ. c. i. et addit. Sed nūquid appellatio armos ita lueri funt hic potest qd sic si tenentur ad usum pugne. Alii in camera vel infra septa monachos habent lapides ad alia usum: vel gladios antiquos ad coquina vel ad aliud simile. Tū cōtro qd sit de mēte talia pccant. c. i. Quid enim si talia fuerint super ianuam vel ad accerum lapidum ad impugndum vel offendendū venientes. certe tū includunt. Idem dico de armo ferro ligno et similibus unde oportet videtur qd etiam mo et alio circumstantia ea tenent ut arma ostensibilia seu defensibilia aut alia vñbilia: tales cōtineat non sunt necessarie in notis et in alioibus armis: licet gladiis loricis scutis balistis et huiusmodi. Pau. Tenent. veniens deforis ad claustrum cum armis non aut tenendi: nec tenet ex delectatione non vñ def ligant: qd verbum Tenent in religitur et efficit. Job. et Pau. Sine licentia. Tūcligo pccant et oibz. Pau.

¶ Excoisio pccantentes qui sine licentia pccant recipiunt nova loca ad habitandum vel mutant vel alienant iam recepta. L. apm. lit.

Transgressores con-
 stituti. i. religiosi mediantibus domos ad habitandum de novo vel loca quocumqz recipere seu recepta pccant mutare. vñ transferre in alio cultu vñ alienationis similis: et quomodocumqz excoisitionis sententia decemum subiacere. Constatuonia. Job. an. Constatuonia Boni. que habent de excoisitione pccatois in ca. vñ. lib. vi. Job. dñicte Job. i. glo. Talis constitutio hoc dñicte pccantentes non pnt acquirere nova loca ad habitandum: vel antiqua alienare: et mutare ab ipso licentia pccant: de hac pccatione faciat mentionem. In acquiritur: tamen loca pro pccantia vñ buccia cessat pccant. bino. Idem in scōdia qd incipit. Ad dñicte. bino. dñicte mendicantes qdus vicium tribuit inuena mendicantia. Et qui reddimus aut possessiones ex regula vel constitutionibus habere non possunt. et c. eo. li. vi. de reli. do. c. vñ. Ad ad easdem videtur in omnibus mendicantibus idem iure. Dñicte Pau. qd si domus contraxit causam tamen solā contraxit res manet in dominio ipsos: mendicantibus de novo reddi sicut non incurrit excoisitionem. Sed aut si non licentia non disruptus defertur esse de ipsorum dominio et pccant ratione: et postea novo iure illud acqrit: qd tū incurrit.

Et nota qd ecclesie oratoria et alia edificia fratres predicatores videlicet suis pnt fructu edificare in locis. scilicet co-
cessio: qd pnt p edificia et pfructus suam excoicatione
mo ferre no pnt. Aliter. Et nulli de ordinis pauperum licet
oratoria vel ecclesiam fructu suum pfructu recipere
ecclesiam predicatores: oratoria eorum infra spaciū centus qdrai
gina dimittit: si fecerint fuerit dimissa. Clemens. Quia
plurim. Et fratres predicatores in mutandis locis pnt
seu debere oem edificiorum materialia: exceptis ecclesiis dedica-
tis libris calceis parametis: alia bona infra edificia re-
lata qd solent: alia pnt ecclesias videre: pccati in eorum
litate puerent: no obstat quocumqz statuti pditione
Bonifacii. Virrue.

¶ Excoicatio contra religiosos fouentes beguinos et be-
gimas in illis statu. Cap. LXIII.

Sacro approbate co-
nilio pntius pbenitus dicitur: et a dei ecclesia
penitus abolenda esse: et alie mulieres qd
cumqz sub pena excoicationis in cōtrafratru faciente in-
currerunt: ipso facto in cōtrafratru capite statim hmoi
budum fore ab ipso assumpti quoquo modo fecerit vel
tertiis vel ipm aliquatenus de nouo assumant. Poeddie
qd religio per quos esse mulieres in hmoi statu foue-
re begimati ad ipm suspensio hmoi dicunt sub simili ex-
coicationis pena quā eo ipso si fecerit egerint se nouerint in-
cursum. Strictius impeditur mulieres aliquas pbeni-
tum statu et penitus budum assumpti fecerint: vel ipm
de nouo assumere quoquo modo admittit pbenes sup
hoc alius pbeni vel fauor. Et de res. do. c. i. in de. Videtur
q hoc pbenitus fouens minos qd dicunt terti ordinis
no includat: cū ille penitus obediens: et habeat regulas
no pnt pbeni ad tria subdistinguitur quenda modis viuendi
periculis apothecis approbationis mibi constat. et facit
de sen. c. 2. et c. 3. Secundo modo. i. minor et solum
fret clare que pbeni subdistinguitur differat a pmo: qd ha-
bit pbeni in cōtrafratru pbeni ad fratri minos. Jo. an.
De aut begine qd hic repobant: nec obediunt penitus
nec regula aliquā approbat pbeni et opinionem catho-
lice fidei cōtrafratru introducit: vt dicit. in textu huius de.
Sed nec alie fouens de penitencia deati dicit includit hoc
pbenitus ille penitus obediens et regula habent a
se de apostolica approbat quod mibi constat. Item hic
non pbeni mulieres fideles que penita pbeni: vel
no penita penitencia agere voluit et in humilitate ipm dno
fouit: vt dicit in fine huius de. Item de sub. in lectura sup il-
la demerina querit in quodlibet eorum qd hic narrantur: vi-
deat an valeat penitencia obediens vel renitencia pbeni
aut pbeni regulę approbat sufficiat ad hoc vt begine
non teneant. Et dicit qd no quidam ad pma duo: et si reli-
giose penitencia regula a sede apostolica approbat.
de voto. c. vnico. lib. vi. Si tibi habent regulę vel vias per
papā approbat hoc sufficeret etia sine renitencia pro:
pnt vt de solumbus terti ordinis minos dicit glo. quam
hic habet. Et idem Pau. qui allegat extrauagante Jo.
pnt. Summa romana. et hic habet. Et dicit idem qd re-
ligiosi participantes cum talibus beguina etia non in cri-
mine sunt excoicati sui Pau. Sed Lau. et Hye. et Adm.
the. intelligunt hoc de participandis in crimine et crimi-
nosus. i. de huiusmodi casu in beguina: vel inducentibus
ad hoc faciendum. Et quia hic excoicationis esset loc-
per. super. etia si hic no exprimeret: sed id eo hic expre-
dit excoicationem: qd solus tunc et c. pnt. dist. 2. Et
seruio pbeni intellectum dicit qd littera dicit. vltimo modo
etia si fauor no possent directe sed indirecte: ad hoc loc-
et vlti pbenis seruo esset in. c. super. Et sic dicit qd eo
ipso qd religiosi casum admittunt ad aliquā cōsentit volen-
rando casu in hoc statu dicunt fauere etia non tant fauor
rem directe et sic includunt in excoicatione. Latet qd parti-

cipantes cū talibus in crimine criminosis no est dubium
incidunt p. c. nup. Sed pnticipantes alio modo vel fauore
indirecte no includit per. a. dicit: qd de locutione de religio-
sis. Lau. et sen. et hoc dicit sen. de episcopo.

¶ Excoicatio p fratres minores admittentes illos de terti
no habitu bti pfructi ad diuina reg. interdici. Cap. LXIII.

Strictius inhibem^r
fratres minores: vt de cetero aliquod vel aliquē
qd fratres vel solum de tertio ordine qui dea
tua pfructi nullum: etia si sup hoc bti vel illi pnt legio
qduisqz muniti exirent ad diuina in suo ecclesia reg
interdici quoquo modo admittant qd fecerit eo ipso se noue-
rint subiacere excoicationis sententia. Et de sen. c. 2. c. 3. et
eo. in de. Minors. alios no ligat hoc constitutio. Jo. an.
Idem vel illi. Si fratres minores: vel illi. Si fratres solum
terti ordinis. Et est mirabile: qd eo casu in alia ecclesia re-
cipi pnt si pnt legio et generale. Jo. an. Quia ecclesia. Per
hoc vult qd etia supra pnt. Dico qd si in alienis ecclesiis
faceret celat hoc pena. possit in his locis habere alia pena
excoicationis. Jo. an. Huiusmodi inquisitio illis alia p
munt fm decretali vltima. c. i. lib. vi. Jo. an. Subiacere
re. Ad hac infra no pnt absoluti nisi p romanis possint: vel
satisfactio penita pbenis epus vt dicit in sub. de. Quod
ritur a doctore: vti illi de tertio ordine dei pfructi gau-
deat pnt legio clericali psona. Et c. 2. c. 3. in de. huius
dente. Vel hoc de quo. q. c. i. c. 2. c. 3. c. 4. in de. huius
pnt legio tenet qd nullo deo gaudeat. in q. i. duo sunt. Tio est
sunt clerici nec religiosi. i. religio religionis pnt legio
vocabulo. Lobligati ad tria pnt. vti fm. pnt. pnt. pnt
contrahere matrimonium etia contrahit ergo. c. 2. c. 3. tenet
Lau. sen. Jo. et Guido. tenet qd gaudeat pnt legio clericali
pnt legio. i. in iusticia manus violentas in eos est excoicati
qd sunt plene excoicati. Apud. et Bar. plus dicit. i. qd
gaudeat tales pnt legio sui rei reali. i. qd no debet cōtrafratru
sub iudice seculari: nec cuius laici solvere collectas. Dicit
si idem Bar. illud vltimum penitenti non feruati: quia con-
ueniunt sub iudice seculari. Allegat illa. pnt. de antiqua. et
frat. de. 3. sup hoc de. c. 2. c. 3. autem fratres et solum de ter-
tio ordine deati dicit habet regulę approbat fm illius
modi viuendi ab ecclesia per Bonifacium illi. in fine
in hoc magis pnt legio illius qd tpe interdici admitti
possunt ad diuina fratri. Tio videtur qd no debet gaude-
re illi pnt legio sicut et illi.

¶ Excoicatio contra oia sacra alios pactu et pmissionē
et alia qd pnt legio gratia vel iusticia obtinenda in cura ro-
manar: contra dotes et recipientes et dicta pmissionē vel
pacto et pape reuertitur absolutio. Cap. LXV.

Excoicamus et ana-
thematizamus et parte dei opostione pnt et filij
dei et ipsi. autoritate quoque apostoli Petri et
Pauli et nostras omnes clericos religiosos et laicos vti
usqz signis huius fine familiaris curie: huius alij vnde dicit
q alios pactu fecerint: huius alios magni vel parum pnt
rint vel pmissionē receperint: aut pacto aut pmissionē
ne occulte vel manifeste sub generalibus pbenis
episcopi: huius sub specialibus et episcopi apertis verbis
quid boderint vel receperint magni vel parui: vel pnt
fione de quacumqz re aut vltimate ppter hoc consequens
da fecerint vel receperint p alij iusticia huius gratia p se
vel pro alio: in causis huius fine assa litteris apostolicis.
Et quibuscumqz modo apud sedē apostolicę obtemperanda.
Et hanc sententia ad pntinentes dantes acceptos et ac-
cipientes duntaxat extendenda. Decernimus etiam vni-
uersis hanc incurrens sententia excoicationis no pnt
vel alio predictis ubi specialiter mandato nostro ab-
solutio beneficium valeat obtinere: nisi argue ad no
accessum habere non potuerint in mortis articulo consti-

intus nec etiam ad abolitionem quam admittat: nisi prius quantum prius debet vel recipit: integraliter pau- peribus largiatur. Quisid si vo fice gram sic obtinuit nisi hinc postea esse monachi volumus: quod carere statim effectum et robore firmatur. Sed et scilicet utentes illis si nulli sententia excoicationis asserimus: et servantes nobis ab solutione eorum cui promissa in otibus ad penas similes obli- gamus. Jo. an. in lectura super decretali de simonia. ne- mo. istam allegat sic blem. Hodie qui recipit vel facit p- missionem de aliquo re recipienda pro gratia impetranda vel iusticia consequenda in curia romana est excoicatus ipso iure per extraxagat. Bonif. q. sic incipit. Excoicamus. Item in libro qui dicit directio iuris allegat et ponit excoicatio huius extraxagat. Auto. de bur. cam allegat et dicit eas durare. Sed Jo. de lat. in lectura sup. d. e. nemo. de simo. dicit fm Jo. cald. fuisse huc extraxagat. Pe. de pas. in. dicit q. dicit fuisse istam extraxagat. Bonif. reuocat p. d. e. v. Quid autem post verum simonico. Excoicatio ptra excoicatio et scilicet deus defuncti p officio eius transferriat et papalia. Caplin. lxxi.

¶ **Unda ut nullus cu-** iuslibet defuncti corpus excoicatur vel in frusta coicetur: seu deoquerere in dindere: aut ossa de carnisbus eedlere psumat: vel ossa et de ptes alias deferat: quicquid p defuncti ibi eligeret sepulchra. Et aut sim plectat aut ad rpus ibi decesserit. vel illi vicino loco excoicte sepulture tradat: ita q. domi in dindero coipunt ad loca vbi sepultura degerit deponet et sepeliat in cia. Et q. aut etia si pontificali dignitate possideat ptrafecit rpo facto et excoicatio cuius abolitio reservat pape nisi in mento articulo. Doc in quad decretali. Bonif. q. que incipit. De excoic. Quidam a pento q. si q. incidet corpus defuncti ad suppletionem faciendū quia graui peccat q. si faceret hoc ad mitteret pper sepulturam in incidet in suam: q. pene nō sunt extorret de iura populi eo casus. de pe. bnt. l. y. pene.

Excoicatio contra ordinatos simonice et contra ordinata. Caplin. lxxi.

¶ **Ute cōtra simonia-** cam punitatē abolite sunt cōstitutiones q. uis modū nō potuit exquirat: potest de cetero vt possum puidet: sacro approbante pello declarari q. ordinari simonice ab executione suorum ordinū sint eo ipso suspēsi. Electiones aut postulationes pfirmationes: quicquid putiones simonice ecclesiarū monasteriorū et di- gnitatis pnotatū officiorū et bnficiorū quocūq. deus ergo faciemus sint ipso iure. Tunc per illas ius quicquid actus: nec pmo confirmari: postea facit suos fructus sed ad rpo restitutionem tantū inque ten caus ablatos pti pntes: statuto in sup. q. dantes et recipientes ipso facto istam excoicatio incurrit etia si pontificali aut cardina- li: pūlgat dignitate. d. Durimus. v. in consilio consili. Excoicatio ptra omnes simoniacos pape reservatur abolitio. Caplin. lxxi.

¶ **Quoniam ac de no-** uo confirmat omnes excoicationes et suspēiones ac puationes et interdicia sententias et alias penas et censuras budā a summa pontificis in simoniacos la- tas et pmulgatas: quas ipso facto incurere volumus oēm occulta vel manifestā simoniaci vbiq. simoniaci cōmū sit cuiuslibet status pditionis gradus pccinētie vel bi gnitatis excoicatio: si cardinali episcopali vel alia q. ius ecclesiasticū vel tēporali etia maxime pūlgat digni- tate: bicturū iurū excoicatio vel suspēio puationis et interdici altargat cōfirmari et penari abolitio: siue rcla- patione nob. et successib. nro pter q. in articulo mortis

speciali reservat. Non obstat q. dicitur cōmissionib. indultis et facultatib. absoluit de casib. nobis et succedib. nro reservat palter cuiusq. et cuiuslibet gradus status cōditionis vel dignitatis excoicatio q. dicit vbi gha- litate vel pūlgat facit aut faciendo pccm v. in posterus excoicatio q. cōmissiones et facultates huius. quātū ad de- testabile crinē simonice et penas inde sequentes reuocat: cassatq. haberi volumus: nisi palter de abolitione: et a pccō simonice in cōmissionib. et facultatib. pccō excoic- tas faciat. mēlon. d. Durimus. v. in extraxagat que incipit. Innotabile scilicet. facta d. d. d. pccō: sui anno. ij. Excoicatio contra non reuocatas simonias quam nouerunt et est papalia. Caplin. lxxi.

¶ **Latuimus et papim** et excoicatio istam ordinis cōditionis pccō emittit vel dignitatē etia q. scilicet aliquē possit cōmissionē simoniaci ista duo dea naturalia possi- q. ad sui noticiā deducit fuerit teneat si pccō fuerit in im- muna curia nob. vel aplice sedis commorator: suas vire gerat: et nō inuēit vbiq. tētia pccō reuelat: rpo eisdē excoicatio suspēdio alijq. cōmū et pccō q. dicit vbi pccō- ferit ipm auctō simonice esse volumus: innotat: q. dicit nō reuelat vbi pccō seu tēgia simoniaci tū elidit: sanctos scilicet incurrit ipso facto: cui abolitio: nobis et suis cōsib. nro palter reservat. Decretales emic lxxi et in ne: si scio sup. his a d. q. ius auctoritate scilicet: vt ignouit cōtingit amittat. d. Durimus. v. in extraxagat pccō que pccat.

Excoicatio cōtra recipientes aliquod tēporale: vel bā- tes pio ingressu monasteriorū: et pape reservatur abso- latio. Caplin. lxxi.

¶ **Si ueris et singulis** abbatib. pccō: decano pccō: et magis tēno abbatibus possit: aut pccō pccō: noie nōcupent et cōm officialibus libet: vt a pccō- tate marit et mulierib. religione ingredi volūit: eos ecclesias monasteria pccō: domos seu loca in earūde pccō- nari receptione: aut ante vel postmodū quicquid pccō- dū: siue conas pccō: locat: aut rca alias etia: ad excoicatio: quia vltim pccō deputata seu deputada de cō- tero directe vbi directe pccō: aut exgere quia modo pccō- māt: sed eas pot. q. oimoda charitate recipientia in vi- ctu et vestitu sicut alias pccō: ecclesiarū huius monaste- riorum pccō: domos aliorū locos: siue chari- tate gerant. Illa dētaxat que pccō: personē ingreditur pccō: ac sponte et pccō: liberate oīq. pccō: cessante da- re vel offere ecclesiarū pccō: monasteria domib. et lo- cis huius voluerint: gratiarū actionē licite repugari. Non enī eo qui fecit pccō: si singulari pccō: sine tēta- bant q. recipientes huius excoicatio: vinculo inno- damus. Et q. capitula siue cōmū: siue suspē: nro nro sententis eo facto decemimus subiacere et quib. pccō: terq. in mortis articulo absolui nequit absq. sedis apo- stolicę licētia speciali. d. Durimus. v. in extraxagat que incipit. Sanc. seu. ne in iura. Quidam a fide digno q. libet d. Durimus. v. habuit dicere q. nolbat q. incurrent monas- teria pio bnficiodi dāto que sunt pio ingressu monaste- riorū censurā aliquā ecclesiasticā: et pccō: excoicatio. Excoicatio cōtra impūgnētes litteras electi in papā an- te suam coronationē et canonice electi. Caplin. lxxi.

¶ **Vicūq. impugnat** litteras electi in papā: aut etia aliq. coronatur: cui per iam electionē canonice factam sibi lau- sit acquiescit papatus: et ex ipso electionē canonica confir- matio sit: et exerce possit officio suū ante coronationē vt. pccō. d. in noie d. illa ipso facto est excoicatus: vt in ex-

trauagati. Et dicitur. q. que incipit. Nota q. nōnulli.

¶ Contra glorianes seu expositores claustrum illas. et
in de paradiso. in scella sua. Cap. lxxij.

Losantes seu expo

¶ Inter in scholis aliter q. littera dicitur. et illa. et in
de paradiso. vel exponit regula dei. Et dicitur
fuit excoicati per quidā extrauagatē Nicolai: unde illa
claustrum. sola reperit in gloriola. Sed illa extrauagatio fuit his
ipsa quod alia excoicatione q. alia extrauagatē Jo. xxiij
cūto exemplar vidi. Et hoc cūto dicit fran. de zab.

¶ Excoicatio p̄ra ingreditur monasteria monialium ou
dimis predicatori. Cap. lxxij.

Antantes monaste

¶ In monialium ordinis predicatori siue secularis
siue plene excoicati sunt in casu non cōcesso a
p̄suntionē eoru: vel sine licentia magistri ordinis aut al
terius ab ipso magistro. habent sup hoc p̄tatem: sunt ipso
facto excoicati: quia non possunt absolui p̄tenti in articulo
mōrtis: nisi a papa vel magistro ordinis: vel ab alio b̄u
dōte sup hoc auctoritate specialē ab aliquo p̄dicto. et ista
sententia est lata per papam in bulla ordinis qui vidi.

¶ Contra ingreditur monasteria monialium ordinis
mōrtuorum. Cap. lxxij.

Antantes monaste

¶ In sancte clare seu monialium ordinis minor in
casibus nō cōcessis in regula ipsarū vel sine licen
tia eoru qui bare possunt: sunt ipso facto excoicati: et pape
absolutio refertur: siue q. illi ipso ordinis. Nota namq. q.
in locis ubi tales sententia nō est: vel quasi nō sunt p̄muli
gare: quis intraret talia monasteria nescire talē sententia
q. nō causa male facit dīputo q. non incidit in talē senten
tia: quia ignoia: quā inuincibilē habet. Et hoc p̄t
trahit ex dicto. Bero. de bu. sup. vbo excoicamus. et dicto
Jo. Sed si literat laicū: vbi illa persona ad male faciē
dum: et quā ignoia: et finem et etia habet iustas cā
ignocantē non excusat finē. p̄. de p̄f.

¶ Excoicatio cōtra facientes libellos famosos: vel cā
tenas: vel r̄p̄mōs in detractōne ordinis predicatori et
minorum: et cap. lxxij.

Bicunqz libellos fa

¶ Mosio in vulgari vel litterali sermone necm
cāntionas vel r̄p̄mōs edere vel dictare aut
publicare p̄sumpserint in infamā et detractōne illarū ordi
ni fratru predicatori et minoru sunt excoicati: a qua ex
coicatione nō possunt absolui nisi p̄moraliter sedi aplice
se p̄tēt. Aliter in p̄uilegio. Et alio. et in alio. nō sine multa

¶ Contra predicationes docentes et defendētes q. p̄dicas
tores et minores non sunt in statu perfectionis. et nō licet eis

Bicunqz p̄dicare do

¶ Tere vel defendere p̄sumit q. p̄dicatores et mino
res nō sunt in statu perfectionis: et nō licet eis
de elemosinis viuere. et q. nō licet eis p̄dicare: vel p̄fili
ones audire de heresia summi pontificis et alios p̄latū in
feros et rectos ecclesiarū aut sacerdotū paro chialū p̄fili
summe rectos sunt excoicati: quia si nō possunt ab
soluti nisi p̄moraliter sedi aplice se p̄tēt. Aliter. vbi. et
et in alio. Non sine multa.

¶ Quicunqz p̄sumit in locis predicatorum violentias
tam adibiles exercere sunt excommunicati.

Bicunqz p̄sumit illo

¶ Cio nō violentia dānābile exercere corpore exco
icatio incūrit: a qua absolui nequit: nisi q.
sedi aplice: vel q. p̄moraliter info ordinis deputato. Et c.

in quibuldam locis. Et c.

¶ Excoicatio contra reuincos apostatos predicatorum
in monasterio suo.

Bicunqz in monaste

¶ In quo vel ecclesia sua detinet apostatos ordinis p̄
dicatores: nō eos excoicat p̄p̄tē eis q. fratres
nros ne eos detineant facit denūciatum sunt excoicati.
Bonif. in p̄uilegio. Virtute. Itē fratres minores qui
p̄sumit recte fratres ordinis in p̄filiō sine licētia sum
mi pontificis facit excoicati de indulto h̄mōi mōrtuū: vel
nisi p̄tē possit suū licētia perita fuerit et obrita sunt excoi
cati. Et c. ad minores. et vbi. Itē de heremitana. Aliter.
ad heremitas. vestri. Itē magistri rectores artillari et
h̄p̄olares studij parisiēnsis q. excludere nolunt publicos
oculose fr̄s p̄dicatores vel minores a p̄filiō vniuersalis
studij parisiēnsis sūt ipso facto excoicati a q. excoicatio ab
solui nequit: nisi p̄moraliter sedi aplice se p̄tēt. Aliter. et alio.

¶ Excoicatio in fauorem mendicantium de transference
fratribus: et cap. lxxij.

Illus religiosus de

¶ Ordinibz mōdicatū quoniam cūqz cūm q. illarū
cōditiōne vel religione existat: quōdāq. et q. illa
tercūqz possit vel debeat tēte cūm q. licet ad indultū
ti aplice seu penitentie pape legatos et nōnulli sedis p̄di
ce curas gerēt: vel alia quā autoritate p̄tēt: etia per
bullas aplicas facultatū quōdāq. tam legatos et nōnulli
rū sedis p̄filiō: necnō et p̄larie h̄mōi q. tpe curā gerētis
q. alioz quōdāqz sub quā autoritate aut p̄tē magis
me de trāfere illarū: aut aliq. p̄filiō ordinis mō
dicantū p̄filiō: in ḡne vel in specie ab ordinibz h̄mōi
mōdicatū ad monialium ordinem vel sub quōqz vboq. cō
ceptione appareat admitti: aut recepti p̄ alioz etiā sup̄io
res ordinis seu monasterij aut loci mōdicantū alia in mo
nachū vel fr̄atē alioz: et ordinibz monialitatem sancti
Benedicti q. cōfessio. Et amaldulfo vallumbroze cano
nico regulari scilicet Augustini vel alioz ep̄filiō vel nō ep̄
p̄filiō: ordine quartuorū dītarū excepto sub pena ex
coicationis: in quā tū recipiēt: q. recepti ipso facto incur
rāt: et tali excoicatione nō possunt absolui citra sedē aplice
p̄tenti in mox articulo: nisi b̄mōi in illarū facta nō tēte
et nullus existit efficax et mōrtuū. Et concilio consili
tenti sub Martino. v.

¶ Excoicatioes plures q. p̄tēt in p̄filiō q. si dūant
in curia in cema dītarū pape reservat absolutio. Cap. lxxij.

Artinus ep̄s seruus

¶ seruus dei: ad p̄p̄tē rei mōrtuū. excoicamus
et anathematizamus: et q. dei op̄ortet p̄tēt: p̄tēt
Alij et ipsi sancti. Auscultate quos dīctō. Petri et Pauli
ap̄filiō et acnā oēs hereticos q. asaron. pariterinos p̄filiō
peren de iugundo amaldulfo speronitū passagios et vi
delitū hūitū fr̄atitudo: q. illibet alioz hereticos
cūqz noie censentur: oēs fautores et defendētes eorū
Itē excoicamus et anathematizamus oēs qui in terris
suis noua pedagā ponunt. Itē excoicamus et anath
ematizamus: oēs falsarios bulle seu litterarū ap̄filiō sup̄
p̄filiō: grā et iusticiā continentē: per summi pontificis
cent: et vicecancellariū seu gerentem vicecōtē offiū vi
cōcancellarij sancte Romane ecclesie de mandato eiusdē
summi pontificis: aut gerentis officium predicatori signis
et supplicationes easdē. Item excoicamus et ana
thematizamus piratas et latrunculos marinos: et recepta
tores eorū: et illos qui equos arma ferrum lignamina et
alia prohibita deferunt faracnis: quibz excoicamus inu
pugnant. Item excoicamus et anathematizamus
impedientes seu inuadentes viciuallia seu alia ad viciu
Romane curie necessaria adducentes: vel ne ad curiam

Titulus. I.

Cap. LXXVI.

ipam addocantur vel deferunt impedientes: per se per
bancas: et qui talia defendunt vel faciunt: cuiusmodi fuerint
condicio penitentis: potestatem vel statum: et si pontificali re
gali regalium: aut talia ecclesiastica vel mundana fulgere
dignitate. **¶** Sic excommunicati anathematizati: ob illud qd
ad fidei apostoli venientes et recedentes ab eadem: necno illud
qd iurisdictionis ordinaria vel delegata aliquo nō habent
enclē curia mortis remittente: populi capite polluit et de
tinetur: et ex populo deliberato verberare munitur: vel i
nferre pluitur: et qd talia fieri facit: seu mādāt. **¶** Et
et cōlcam: anathematizati: oēs et singulos cuiusq; ita
ma gradus penitentis: aut potestatis: cōstitit: et si pōtētia
i regali regalium: aut talia ecclesiastica vel mundana ppe
fulgere dignitate: per formā et effectū suū gñalio pñtē
fia cōstitit: per quā dñate memore **¶** Peni de luma qd olim
Benedictus. iii. a nōnullis in qd obediētia dicebat iudica
tus se iudicant: et hereticis: ab ecclia del pēluis: omnis in
re qd in papatu fidei pēdētibz obsequiatur et bonos et
detractio pñtus fuit: ac pōit et i iurisdictionē eiusdē pō
tētiē et i bñdīcīam ac pñtēti **¶** Peni oblii in infidelitate et error
re ipi: **¶** Peni nūc pñtēti aut aliis quibz credētes: au
fuit ob publico vel occulte: ac etiā fālmaticis: et diuturnis
in eodē populo et apud iurisdictionē ecclīam: et p pñtētibz
gñalio pñtē bñe fuit et pñtētibz pñtus deliq; habito
rā subacti et cōstiti pñtēti cōstiti: necno oēs et singu
lō in viciā eiusdē pē. fū succēdē: eozū receptores vel
receptatores et fautores cuiusq; illius nobilitat exco
lūit: vel pñtēti ecclīarū et i pontificali regali regalium:
aut alia quā ecclīastica vel pñtēti fuit pñtēti dignitate:
ac pñtētibz et pñtētibz eiū in pñtēti errorē quōdā et qñ
tercumq; autiā et pñtēti vel fauorē: et qd fūit pñtēti
et talia et loca et dñiōi subacti pñtēti fālmaticis: et pñ
pue in talio pñtēti pñtēti et cōstiti. bñe. cōstiti. **¶** Peni
et qd i pñtēti videntur bñtēti qd pñtēti aut aliā pñtēti
publī vel occulte pē vel pē fū subacti affert talia vel
genitā partē: excoīcātiō et anathema vinculo in do
municatōis oēs et singulos declarant pñtēti: vel fū
tocoīcātiō et pñtēti aut obfūdo fālmaticis et bonoy
re ecclīastica ac mādano pñtēti fūit: et cōstiti.

Et excoicamus anathematizamus omnes illos qui vel per alios seu alias quolibet personarum ecclesiasticarum vel laicarum ad romanam curiam vel eam causis et negotiis recurrunt; illarumque in eadem curia preloquantur seu percurant negotios gratias advocatos vel promotores ipsorum vel etiam audientes seu iudices seu iudici causa seu negotii deputatos occasione causarum seu negotiorum huiusmodi vocari iussit vel occurrant; aut bonis spoliis cuiuslibet personarum dignitatem vel dignitatem condicant; aut statum huiusmodi si pontificali regali vel reginali vel quavis alia prefulgent dignitate. Item excoicamus anathematizamus omnes mulieres vuluerantes et interfecitores vel capientes et detinentes seu de prebendis romanas et peregrinas ad diversam causam per regenerationis et beatitudinis accedentes in ea morantes et recedentes ab ipsa. Item in his bancas conflui iubemus vel faciemus: eorum bona excoicamus. Item excoicamus et anathematizamus omnes illos qui vel per vel per alios: seu alios directe vel indirecte sub quacunque titulo vel colore occupant detinent vel possident discursu seu loca illorum aut occupare detinere vel discursare possident possunt in totum seu in partem aliam ribon Regna Sicilie. Tricaric. Insulas Sardinie. Coscie. terrarum citra ifram. Patrimonium beati Petri in Tuscia. circumspectum spoletanum. Comitatus Venetiarum. Sabine. Maricie. Ancon. ad fectrebarie. Bonafidole. arg. maritime populosas et deferas specialis commissionis. Brundis. civitates quoque nostras Bononiensem. ferrariensem. Benezuntinam. portus. Anconensem. civitatem castelli. Tuderotinam. et alias citatas terras et loca vel lura ad ipsum ecclesiam spectantia et pertinentia; ad perpetuam et futuram defensionem

fecit in his dantes eisdem auxilium consilium vel favorem: ut obstantibus quibuscumque privilegio et indulgentiarum ac litterarum apostolicarum generalium et specialium et vel eorum alii qui aliter vel aliquibus circumstantiis ordinis conditionis benigntatis et premeritis fuerint: cum vel postmodum pontificali regali regimini seu quocumque ecclesiastico: vel mandata pre fulgore dignitate et predicta eodem fidei quantum forma vel tenore concessimus: exhiberi antequam ipsi non possint litteras apostolicas non facientes penam et excommunicationis ac de hoc ad verbum de iudicio huiusmodi ac ordinis locum non minime proprio cognominem et benigntatem eisdem mentio necesse censuerimus: nisi obstantibus scriptis et non scriptis ac alijs contrariis quibuscumque per quodammodo nos vestrosque cessus ac infans qui non invidiamus in eis esse hanc valeat et tueri: et si quod hoc potius tollimus et oino revocamus: de quocumque sententia nullus per alium quod per romanum pontificem nullum bñtatem in nostro articulo pontificis absolutus possit. Nec enim tunc nisi de fidei iuramento eisdem mandata satisfactione: vel sufficienti cautione possint. Illis autem ea iusticiis fuerint premeritis benigntatis ordinis potestatem aut flammam: per pontificem vel alium quod benigntatem potestatem quod tunc potestatem talibus vel eorum alii vel alij quibusvis absolutis impedire de facto plumperint: excoi cationis et anathematis sententia innotam: eiusque potestatis tione leticidia ad ministratiois sacramentis et audientia officii sessionis officia interdiciunt. Poedictis agitis magistris ribus et contrapostis: fuparipetis nos gratius contra eorum ipsaliter aut ipsaliter que expedire cognoverim: poedictis nos. Et aut tunc nos poedictis ad comendandum notitia deducant: quatenus nos metumus poedictis pntem eisdem basifice sententia periri vel necesse: necnon poedictis ipsaliter apud vestros impetrari nos trahimus: velis seu alij ad limitibus faciemus affligi: seu appendici poedictis ipso suo quasi nostro preconiio et patulo indico publicabit: vel per poedictis huiusmodi eisdem quod ad ipso non puenierit nulli possint excusatione potestatem: vel ignominia alle gare: cum non sit verisimile quoad ipso remanere inco gnitum quod tam pariter publicum. Nulli ergo omni no homini liceat hanc paginam nostre excusationis: aut romanis: declarationis: cassationis: irritationis: annullationis: excommunicationis: Interdicti et constituti in fringere: vel ei ausu temerario contraire. Si quis ausu temerario pre sumperit indignatione potestatem debet: beatus Petri et poedicti apostolus eius le noverit incursum. Datum Rome etc.

¶ Nota quid sit dignitas personatus et ostendunt eorum differentiam.

Dia iſto t alijs pre-
cedit* capitulo ſe nio de dignitate: et ſi
ſonare vel officio. Et iſo ad declarationem boni
vocabulo: put ſunt a canonici nomen qd dicit Bona.
ſup. c. i. v. de ceſſe. ſe. Dignitas eccleſieſia cognofci
plurib. modis. Prim* eſt cu qd habeat adminiſtratione
reru eccleſie cu iurisdictione. ſi. lxxij. volum* t. c. clauſum.
Secundus modus eſt quido habet nomen dignitatis
q prelationem ſine prerogatiua in eccleſia ſua tam in glo
ro q in capitulo: habet adminiſtratione rerum vel iura
rificationem ſicut in archidiacono parochi. Tercius
modus eſt quido et coſuetudo eccleſie habetur aliquis in
dignitate: quia ſi coſuetudo in eccleſia eſt pſo dignitate
debet haberi. ſi. p. ſecundo. Perſonate* vo cognofci
quido quia habet prerogatiua in capſo in operi
rationibus in pſecutione in vocib* canonicis t illius plus
q alij canonicis ſi ordinare: nō iteli quāta illi qui ſunt in
dignitate* pſunt in ſi pſentis prerogatiua pſentis eſſe
pſi hoc colligi eſt pſentis decere. de elec. d. 2. et de pſen.
de multa. Officiū autem aliqui poſſit pſo dignitate t glo
nari: quia pater et eo qd habet de pſen ad dec. 3. et in

per. b. l. e. r. u. b. e. f. e. i. t. Zertius est qñ cõmter intolerabilẽ er
root. c. c. e. p. e. r. m. a. s. t. in hoc t. in pcedenti casu ille q. coa
pponitentiã si nõ potat absolueri debet audiri vt in d. c.
p. r. m. a. s. Sed si ad cautelã petat absolutionẽ nõ debet de
negariõ quia aduersarij vel excoicatos se opponant nisi di
cat qñ excoicatus q. manifestã offensã; itẽ dicitur sic dicit
t. termin. vñ. dicitur: itẽ si pbaucari nõ absoluit nisi pot
fuerit emissa: vt dicitur cautionẽ de pardo luri. Si offensa bu
bia pponat: sed tñ pmoẽ probationẽ pma. l. illi. qui sic
fuerit excoicatus: dñ. eunt in illis oibz que vt actõ in
iudicijs antea uerit: extra iudiciũ vñ in offisijs postulanti
onibus: electio: t. alijs legitimis actibz debet admitti:
c. f. co. ly. li. vi. Qd si appellatiõ sup b nõ fuerit pfecta
vt debuit infra tpo statui a iure vel a iudice t. ipe fuerit
excoicatus notariũ t. episc. clasplo dicto tpe dñ denicari
t. tam in iudicialibz q. extraiudicialibz actibz remoueri:
donec ipsius sententiã docuerit nullitatem. c. f. co. l. i. l. i. b. v.
vñ. Quatuor casus est quãdo aliquis excoimunicaret il
los qui excoicatus participaret: non in crimine: sed in locu
tionẽ: alijs casibz qbus incurrat minus excoicatio. Tria
talio itia nõ valent nisi pmissa trina admonitiõ: vel vna
p. tribus: vel nisi expmãt notatim ipsi admoniti. c. f. co.
statui. t. c. cõstutio. l. i. b. vñ. Quinãt est qñ plati inter
dicterit suis subditis exponat sua supbia: aut legatis
f. ap. aut inquisitoribz illatũ excoicari suar: siue monar
f. l. i. o. t. de hoc ferri iniam excoicatio. c. f. de offi. lu.
oc. q. p. l. i. c. l. i. b. vñ. Et nota quãtũ ad tertij casus q. iuto
rabilis error est fm Ray. c. i. sic dicit iudex. excoico te q.
credo in deũ: vel q. nõ foveris carit. vel q. obediã platio tu
a t. hñdi. q. q. i. l. i. o. q. p. c. e. l. l. i. d. e. m. Ray. c. vñ. l. i. b. vñ.
in sum. q. addit etiã q. intolerabilis error dicit pñ quodlibz
peccati mortale. Itẽ c. episc. p. i. u. s. p. o. s. i. t. a. l. i. b. vñ. l. i. b. vñ.
q. d. i. s. t. i. n. i. t. i. a. Itẽ tñ dicitur in d. sup. c. p. e. r. m. a. s. dicit q.
sua mibz omniũ tenet qñ pñdiciã pñt a iure: nisi illi error:
i. i. n. i. a. p. o. n. a. t. vñ. nõ fuerit appellatiõ suspã. Si si error
est in facio: vt c. dñ. excoico te ppter tale pctũ cõmissũ
q. tenet iura. dñ. etiã dicit q. si plati dicat. excoico te q.
fecisti furtũ: cñ tñ non fecerit: tenet iura. vt. p. i. q. l. i. b. vñ. c. f. q.
nõ est error: intolerabilis excoicatio: nã talio causa etiã fal
sa ficitur tñ possibilis. t. quia quoad deũ non sit ligatũ:
si quoad ecclesiam: peccator mortaliter t. cõmterit. c. f. co. p. e. r. m. a. s.
Et ideo cõsultũ est tali fm Ray. vt sustineat excoi
cationẽ paciflter humiliter t. deuote. c. f. de ingredio dilu
mor: aut cõmni fidelit. cõfessã de canonica satisfactiõne
si in aliquo offenderit: inflatũ petat absolutionẽ. Itẽ Ray.
l. i. b. vñ. t. d. e. r. t. r. o. m. dicit p. e. de pñtati. q. si supbia
pñt nĩt aliquid iniustũ: nõ tñ mortale: puta q. dom su
bi liboĩ meũ: non teneo illi parere. Et si excoicet: liget.
cõsultũ in mibz vt illius iniustũ maddo nõ paret: nõ li
gatur: quia nõ participat in crimine. Itẽ an. c. f. de sen. exco.
pñtenti. l. i. b. vñ. super vñ. ad cautelã pñt oĩs pñctio
casus t. addit etiã illos quatuor. pñm. cñ cum quis excoi
catur a delegato pñt delegatus intentionẽ de pñben. c.
vñ. Secũdũ si feratur apollatẽ interdicẽ hñ. c. f. de
cel. pñtati. tanta. Tercio pñctio plati subditũ suũ excoi
cat pñt teneo pñtelligi sui. de pñt. c. capella. Quatũ
si feratur a delegato impetret ad excoimunicato in casu
non pñtenti. l. i. b. vñ. de offi. lu. o. d. l. q. p. l. i. c. l. i. b. vñ. cñ
suo additi vident possẽ cõpñhẽdũ sub pñmo. dñ etiam
pñt. de pñt. in l. i. b. vñ. quãdo sapientibus notum est senten
tiam esse nullam: quia apud vñtios nescitur: potest ho
mo non ferare eam in occulto: sed in publico debet etiã
am ferare quousq. scandalum rationabiliter sedauerit:
vt sicut aliqui publice excoimunicatur t. publice denun
ciat: ita c. aduerso tpe publicat causam qñ sua non valet
puta appellatiõ: vel alio iustã causa: q. facto amplius
est scandalũ possit: si pñtatiõ: ideo est cõtendendũ.
C. De causa forpñt: huc de modo ferendi excoimuni
cationem.

Capitulum lxxviii.

De iura autem excom

municatio: seu modus qñ sit tenendus. Si de
iura canonis querit. fm dñ. b. l. i. b. vñ. pñt pñt
eo ipso q. aliqñ in factũ dñmãt per canones sub pena ex
coicatiois incidit. De sententiã excoimunicatiois que
pñt ab homine in summa cõfessione lib. i. l. i. b. vñ. c. i. l. i. b. vñ.
q. l. i. vñ. dicit q. cõfessat ferri sic iura excoicatiois. pñt
pñt talen vel talen causã excoicatiois: terv vel talẽ. vel excoi
catus in scripto talen. q. iustis vñt vel excoicatiois dñ vt i
cõcõla. ar. ad hoc. q. vñ. q. vñ. s. dñ. iustitia. Itẽ Ray. dicit nõ
apppro suam quouidã simpliciter facerem dñ. dñ. dñ. dñ.
dñ. dñ. dñ. talẽ excoicatiois: tamẽ nũq. excoicauerit cũ
et l. i. l. i. b. vñ. cñ. dñ. dñ. fit ab illis quibz fit denicatio: quia
ipõit nõ est iudicare vñt fit excoicatus: nec ne. Zant si
de hoc agat extra formã iudiciũ non reputabit excoicari
hñdi vñt alijs pñt excoicatus. Et hoc satis traditur
c. f. de sen. exco. cum medicinali. l. i. b. vñ. Nota q. est aliud
modus excoicatiois: qñ. pñt. pñt. pñt. q. vñ. pñt. in synodo. Sed nec
maliciã fecit: itẽ fit excoicatio in gñali sub hac forma
Quicq. fecerit furtũ nisi restituerit: vel quicq. alid fit nisi
reuerit infra tale terminũ pñt scõ. t. tertio edicto dato
ipso facto fit excoicari: vel aliqd simile. c. f. co. a. n. o. b. c. r. n. o.
ta q. q. aliquid sit de materiã pñt qñ lata est iura excoi
cationis modo pñctio fm dñ. nõ tenet reuelare dñm
pñt pñt eccle. xxx. q. vñ. pñt in synodo. Sed nec
ipõ plano debet reuelare publice si solus reuelator sit t. p
bare nõ pñt. i. q. vñ. pñt. sed secrete: cũ plati habet
ad cõrrigere criminosos. ar. cñ. q. vñ. hoc videt. pñtmo l. i. b. vñ.
tñt iusticiã q. qñ sententiã excoicatiois aliquẽd fit lata a
iure: aliqñ a iudice: siue ab hñt vt dñt c. dñ. dñ. dñ. dñ.
iusticiã esse vel ferri a iure cũ ab eo qui pñt pñtioni facit
revel gñali vt papa: vel pñtari vel legat. archiep. vel
epo vel cõciliũ pñtiale a iure statuti cõstituit ali
quid in pñtatiõ: generaliter in oĩs subditis suis. t. iusticiã
tñt illud reboatur per sententiã excoicatiois in futuro
tñt gñtios illius statui. l. vñt. gratia. Excoicatiois oĩs
hereticos: t. q. excoicatur vñt: ut tale aliqd cõmterit
Sententiã iudiciũ vel hominẽ dñt esse que ferri po
tuntuna vel offensa pñtatiã vel futura nõ tamẽ incõt
ne pñtioni faciente gñali aut pñtatiã. Sed vt ali
cui particulari persone vel personis ad vñt eadẽ reuelat
aliqui negotio cõsultatur ad tempus: sicut si dicat. Excoi
municamus oĩs illos qui vñt ad hoc: vel vñt ad illud tñ
pñt cõciant: vel facient guerram: vel illos qui in inter
labunt tales mortales de turpitudine t. hñdi. Et nota q.
debet pñtenti excoimunicatiois trina admonitiõ vel vna
pñt tribuatiõ iniusta est iudex supbius est ad ingressũ
eccle. c. f. co. dñ. c. Et debet habere tempus cõmuni
cationis intervalli: nisi fiat necessitas aliter suaserit. Et de
bet ferri in scriptis pñtentiõ causam excoicatiois. Et
excoicatio: exemplũ scripturẽ hñtmodi tenet excoicatio
tradere infra mensem si super hoc iure requisitus: cõ
coicatio: est suspensio: etiam a diuino per mensem: que
quidem si excoicatur irregulariter efficitur: nec nisi per pa
pam cum eo poterit dispensari. c. f. co. l. i. b. vñ. c. l. i. b. vñ.
l. i. b. vñ. Sed de pñt non tangunt episcopi: cum nõ fiat
specialis mentio de eis sicut oportet. Tiblioniũ tamẽ
cñ illa non feruitur excoicatio ligat. Itẽ tamẽ de ligatũ
no in tractatu de censura ecclesiastica dñt q. est attendẽ
dum q. l. i. b. cõmuniat fit causa immediata ppter quã for
tur maior excoicatio ab homine: ipsa tamen contumacia
aliquandã habet ortum a crimine. Idem a speciali inibi
tione criminis facta ab homine: et tunc non est opus mo
nitione super emendatione criminis iam cõmissi vt incy
dar: immo statim incidit vt cum mouet superior aliquem
vt non fomitetur cum tali: ab ipõ excoicari: fit cõtrasti
ad excoicatus est. et excoimunicari potest sine alia admo
nitione super emendatione criminis. Et ratio nam iustice

conueniat: est. Aliquando penam habet otus a crimine
tam commisso: ut cui commisit quis crimine sup quo erat admo-
nitus ne committeret: si tunc lata ne committeret sententia
est in coram faciem: et tunc est opus monitione si prius
garet: si commisit fuerit poterit excoicare. Tota q vbi di-
citur sub pena excoicationis non habet vim sententie: sed
coinationis: ut C. coinationis de epist. l. unica. et no-
ta. et de sagit. arres. Sed vbi dicit q si iudex dicat p
pio rito sub intermissione excoicationis: vel sub pena excoi-
cationis ne ordinem sententie suscipiat: est excoicatus fa-
ciens nulli sub excoicatione. Sed si sententia sub p
dine
ve excoicamus oia q sunt ne ordinem suscipiat: tunc ea ex-
coicatus. Digo dicit q si aliqd mandauit sub intermissione
ne anathematizetur est coinationis. Si mandauit sub pena ex-
coicationis: vel diffinitione excoicationis: tunc si est mada
m dois statim ligat si hoc intendit: cui in hoc credidit est
fm Dug. et Dost. qz est in la lata. Si est mandatum iurante
perasatione non statim ligat. r. r. dicit. per totu et hoc idco
qz mti agitur cum lege qz cum iudicio legis. ff. de arbi. l. si
qui dicit. Dost. dicit q si iudex facit canonice iudicet.
Quicqz fuerit fecerit sit excoicatus: et polia dicit. sub ana-
thematizato phibeo ne qd fuerit faciat: tunc perasatio est ex-
coicatus. et de loca. et. alio hoc verbum sub anathematizato
vel simile comminatio est. si coinationis: et de epist. in ru.
et in nig. nisi qz per vba inferio iudicet pferre simile
qz circumstantia intentione sua exposit pban poy. Dost. dicit.
et de pban. et. vbi iudex quid voluit ferre iniam sicuti
bunt. pceptum sub pena excoicationis vobis episcopi quid
put etne et etne qui pout etne in vna ferimus. Tota
etne qz cum iudex dicit excoico vel simile semp intelligit
de maiori excoicatione. et co. si quz. Vbi autem coisensu
de abiqz inia vel pntunde non addit aliquid excoicatum
qz ille non est modus ferendi iniam excoicationis fm Dost.
Item si iudex epistam dicat: habeo te p excoicato. si in-
ter dicit p hoc pferre excoicare tenet excoicatione: qz vba
intentionis determinat: et non coisensu. m. q. v. humane.
et sermo vel non sermo res est subiecta. et de verbo. signi-
ficat. intelligit. Tunc est in talit: vbi verba exiguntur est p
pura certa forma verborum: sicut in sacramento baptismi et
qz charitatis. p. d. vbi dicitur in sum. Tunc facio vni vtri di-
cat iudex excoico te vel facio te excoicatum: vel te excoica-
tum cognosce vel habeo te p excoicato: vel reputes te ex-
coicatum vel alia quicqz: bti tam voluntates et consensum
in dicio de pnt expm: sicut et alio similiter dicit et de sp
sa. si inter vni. Sed voluntas iudicis spalis oino p lege
feruata est. m. q. in. audi. quia in ius. et hoc vbi ille inter-
dicit per alia verba excoicare: vel dicit et. qz si dubitat de in-
tentione in dubio eligat et vna tutioris reputes te excoi-
catum esse fm Dost. et Dost. et facit querat absolutione. Vbi
iudex dicit excoico vni de illa dicit: excoico illius. Illius
esse dicitur de quo iudex intellexit. Si autem fecit non
pote: aut si vaga fuerit eius intentio necesse est vitasus v
excoicatione. Item dicit q si iudex dicat excoico te et absoluo
te: si simul vtrqz voluit nulli erit. si autem vni post alteru
vtrqz erit. Tota etia cum inia excoicationis lata est sub co-
dione non ligat anteqz erit conditio fm Dost. et co. a. no-
bis. Et si pendente pditione appellat tenet appellatio. Vbi
si pure fecit inia non releuat per appellatorem: tamen si
cognitio cause in suspensio. et de sen. et de p. per uas. Et si p
dite pditione desinat esse eius subditio tenet inia nisi ap-
pellat. et de lo. comp. et penul. fm Dost. et pmo. Item si
iudex precipiat alicui debitor q soluat inra coram remi-
ssum aliquem sit excoicatus. dicitur Dost. et pmo. et pmo.
qz credito non potest terminu plongare quatenus ad sen-
tentia excoicationis scy. excoicandum nisi etiam iudex
consentiat plongationi. Et tunc si adueniente scdo ter-
mino non soluerit iterum sit excoicatus: quia termi-
nus videtur plongatus cum accessu: si tamen paro
in primo termino reputat sibi satisfactum: cessat tota ex-

communicatio. Item nota q si lo qui sententiam genera-
lem promulgauit excoicationis modatur: vel a pclar-
tione amouatur: ille qui facit postea contra talem senten-
tia non est excoicatus nisi diffinido illud teneat. ff. de offi.
p. l. i. et. Vbi nisi a successore episcopi pmet. et de loca. c.
fm Dost. Excoicatur p quia etia q pntas excoicatio
ignoscat si hoc episcopi excoicatus: sed non punit. Interne
dico rpe si se ingerat otiosi iudicis. Job. de lig. Vbi dicit q
inia excoicationis vel interdici sit lata publice ad hoc ut
teneat quis ad obsequia eius. et de cler. et de m. illud.
Excoicatio dicitur pntas: quia nulla otiosus coimmet diffini-
tione intelligitur tam donec exptet.

De causa efficiendi sue de eo qui potest vel non potest
excoicare. Cap. lxxix.

Excoicationis causa efficiens est qui potest excoicare. Quidam inq
excoicatione ferre possunt in alio: non solum episcopi
et superiores sed etia plures principales collegiatus: ecclesiarum
inferiores episcopi: et abbatibus etia non bndicti dnmodo sue
runt pntas. et de sum. sicut tuus. Et pntas episcopi et
excoicare singulos de collegiatis: non solum in coa aliquo
iure speciali habet iurisdictione de offi. aud. cap. ab eccles.
statu. et de malo. et obe. cum in ecclesia. Item dicitur
etia videtur q possit excoicare: licet non sit pntas. r. r. dicit.
vbi. pntas. m. coisensu de sit in potari. Sacerdotes vo
parochiales excoicatos non possunt nisi alia speciali iure in
iudicio eis coepat. m. q. nemo. Dicit nisi vbi esset coisensu
de quo dat iurisdictione. r. q. in. coisensu. et de vbi. dicit.
Dost. Job. de lig. qui Jo. in tractatu de censura ecclesiastica
ca dicit sic. Potestas excoicandi pcedens et potestatis cla-
uit hinc sui pntentialis coepat sacerdoti non alii: et potes-
tate excoicare semp qz pntentis est cure nisi sit contraria co-
suetudo vel superioris iudicis. Incultus autem excoicandi
pcedens ex iurisdictione speciali coepit plures habentibus
ordinaria iurisdictione a iure coisensu vel pntentis vel coisensu
dine speciali: et dicit pmo. Vbi hoc autem q talis facultas
coepat requirit q sit clericus vel religiosus et electus per
vniuersitatem ecclesiasticam: et q ad dignitatem principalem: alio
non habet ordinariam coisensu vel pntentis pcedat.
Coepit hoc etia haberi iurisdictione speciali a plato eccle-
siastico vel delegato. Coepit etia haberi ordinariam non pnt-
episcopalis: per vicario ordinarii. h. c. l. i. vbi. vbi. vbi. vbi. vbi.
serioi excoicatur cu solentate de qua habet. et. q. in. debet.
Excoicare potest metropolitanus suffraganeus suum cu sit ep-
ordinarius. d. m. de h. vbi. Job. de lig. Excoicare potest et sus-
pendere ppter excoicationem etia episcopus in iudicio sine coisensu
capli. et de off. deleg. et. r. r. r. Perpetuo autem ppter crimine
suspendere non potest sine coisensu capli: nisi aliud sibi co-
petat aliquo iure speciali. r. q. vii. episcopus nullus. Job. de
lig. Excoicare potest caplin vel pntes sed vacante cu succedat
cu iurisdictione lib. et de inno. et obe. cu olim. Jo. de lig.
Excoicare non potest quis seipm. q. i. q. si lo qui. Excoicare
non potest fm Dost. qui voluit interdici. Excoicare non
potest mulier plura cu caret dantibus. de peni. et remi. noua
quedam. Excoicatio lata per delegatum extra sibi commissa
non valet. m. q. in. c. i. Job. de lig. et no. fm Dost. in. iiii. q. in
de delegat. post reuocatione commissionis sibi facit excoi-
cat aliquantqz reuocatio commissionis poterit ad eum
guerre: tenet sententia: qz adhuc remanet penes eius pote-
stas sibi commissa. et de pnta. aud. in. q. l. i. Aliqui in
pntabiliter dicitur distinguere. Cuius autem sibi qui reuo-
cat commissionem inuendit et expm: q sit irritum et inane
quicquid excoicatus per delegatum fuerit attentatus. no. Vbi
pnta modo non tenet inia lata postea a delegato. Si non re-
manebat sententia. h. c. l. i. Excoicationis sententia ab alio
non episcopo lata ratificari non potest p pntu episcopi q ab initio
nulla fuit fm pmo. et Dost. vbi. Excoicare non potest laicus
et suspendere: nisi ex delegatione pape. tunc est potest. d. r. r. r.
c. iij.

vij. q. c. bala. Excoicantur regulariter post monitiones impetores: res solis p. notoria. dist. lxxij. valentinianus. Jo. de lig. Excoicari potest ignorantis et absters: et si modis an teq. licet liber est quoad debet quantum ad finis: absoluti tamen post mortem debet si apparuerit signa periculis illis: lxxij. ppter qd est excoicatus. ij. q. iij. nemo. Jo. de lig. Excoicari potest similis arctipos subditio delegato si est po testas sibi a superiore concessa. lxxij. q. vj. si epa. de cler. non res. et tuc. Jo. de lig. Excoicari potest raptor: siue monitione potest nulli si rapina est manifeste: et si plene est: illarum non relli nuntii ademerunt: ista ipso pnti. et de sen. exco. roma. ma. li. vj. Excoicandi etiam sunt post mortem quos scripta co tinet hereditas. Et intelliguntur ipsa et se submissit cor rectioni et determinationi ecclesie: vt fecit abbas Joachum et de sum. trinit. et f. ca. banamus. et etia qui heretico heredes instituit. xxiij. q. i. sane. Quia tamq. carnes potius de sunt a coione fidelium refectum. xxiij. q. iij. refectum qd intelligendus est de poio manifestio. q. i. multi. Et nisi post monitione se correxerint. fiv. dist. lxx. Excoicant di sunt qui iusta aplice sedis non cultodit: pccipue et pcepta. dist. xviij. nulli. Dicunt em violatores canonum blasphematores ipsorum. lxxv. q. i. violatores. Excoicari potest quoque plures: et ppter eandem causam fm Jo. an. spacio contra canonem fulminatio excoicationis et ignorantia ipsius puta exigit quia pedagia a clerico ignorantis exco municationis sup. bndi. non excois quin ligetur snia. et de reg. in ignorantia. lib. vj. dist. et veru de canone vni uersalis ecclesie. Senesio aut per statuta ordinarioz latio no ligantur ignorantia: nisi ignorantia fuerit crassa aut supina. et de conu. vt animarum. lib. vj. Et dicitur. Pe. de au. tpa. super dicitur. c. q. crassa et supina ignorantia est quidam quia ignorat qd publice facit est i ciuitate. vt dist. xxiij. in prin. Vel non intelligit qd omnes intelligant. hoc est etia lata culpa. hec illi. Et hoc intelligit non fuerit impedi tus vt non possit scire: puta qd infernus vel incertat: et hoc non ab alio audiri.

De causa finali excoimunicationis et de effectibus sue de noanentia excoimunicationis.

Finalis excoim municationis est: vt excoicari delicti sui re cognoscatur et ad deus redeat. Infinitur etia in bndi sententia ecclesie dei iudicii fm Zho. in. liij. di. v. q. i. peccatores per diuersa flagella castigant: vt cos ad bo nam trahant: ipso sibi relinquit: vt auipia subtrahat quibus ad mala precipiebantur suam infirmitate recognos scant: huius ad deus redeat. Sic ecclesia excoimunicat ali quos separando eos a comunione fidelium vt erubescant: et suffragia et alia spiritualia priuati per humilitatem et ipsos recognoscentes ad priam redeant. Unde excoicatio medicinalis sit. et de sen. exco. cum medicinali. lib. vj. Et est quidam pena non culpa. Pene autem sunt medicine fm philo sophu. Et dicit Aug. q. nulla est maior pena in ecclesia excoicatione. xxiij. q. iij. consilium. Et hoc autem excoicatione sequitur multa bona spiritualia et spalia. Primo quidem priuatur excoicatus sacramenta ecclesie. no em est iustitabilis aliter: sacramenti sic ligat. q. i. in. engel trada. Seco priuatur suffragia ecclesie ppter qd incurrit triplex incommodum fm tria que hoc consequit: et suffragia ecclesie fm magni sententiarum in. liij. dist. x. et Zho. ibidem. Valent em suffragia ecclesie ad augmentum gratie eis q. habet vel ad meritum eis q. no habent: quia ad hoc dicit magi ster sententia q. gra dei p excoicationem subtrahit. Valent scdo ad peccationem dei subditi: quia ad hoc dicit magi q. p excoicationem peccato dei est subtrahit: et si ipsi relinquit: no ita q. omo a puidencia dei excludit: sed ab illa pre catione qua filios ecclesie spoliati modo custodit. Valent tercio ad defendendum ab hostibus: quia ad hoc dicit magi gliser q. diabolo maius pte sciendi dat in ipsum coepa

raliter et spualiter. de hoc etia. q. iij. nih. dicit Aug. dist. lxxij. sic debet foamidare ipianus ho q. separari a corpore ipi. Et em separari a corpore ipi non est metui ipi: si est membris ei non vegetat ipi ei. Et tamen quis inuile et communis et humiliter feruat excoicationem et humilitate me riu recoipet excoicationis bndi fm Zho. ibide. Trich. autem in. liij. dicit q. excoicatus inuile causa no excludit ppter hoc a suffragia ecclesie: quia nec ecclesia hoc intem dit. ij. q. iij. est. Et etia excoicatus p iusta causa si penitet et diligenter se procurat absolutionem paratus facere qd in se et excoicatus sibi debet osones ecclesie: non fin obli natus in sua excoicatione: quia aliquo modo possit et orationes ecclesie longe tamen minus q. alio non excois municatione. In primitia ecclesia quidam oportebat per su gna ad fidem hominum inuitare: per excoimunicationem sic quibus alius effectus: scilicet manifesta veritas compas bndi. vt in. i. ad l. coim. v. Tunc autem inuilebilit et spualiter sapienter tradidit modo predicto. Unde Aug. in. q. iij. Omnis ipianus dilectissimi qui excoicatur a sacerdotibus nonus sathane tradi dicit: quomodo q. sic extra ecclesiam est diabolus sicut in ecclesia est quibus ac per hoc quasi diabolo tradi dicit: quia ad vnioc ecclesie remouet. vt odes illos quos aplos tunc sathane est traditus p dicit excoi catus a se esse demonstrat. Tertio excoicatus no potest cum alio interesse diuini: vel cum alio in ecclesia oare: alio moraliter peccat: nec etia licet ei extra ecclesiam sic prope stare q. audiat divina. de peni. et remi. quod in te. Non tamen phibetur ad ingressu ecclesie dimodo ibi no audiat divina: vel cu alio erit ibi. Jo. bndi. potest etia interesse predicationis. Sed et alio ad officiu dicendi idest hocas canonicas: ad quos est obligatus tenet nihilominus tunc dicitur solus a sine dno potest. Quomo excoi catus iusta excludit a regno celoz. xxiij. q. i. quibus. Sed et iniuste lata si cecumal a regno excludit. ij. q. iij. nemo. vbi Zho. pphilo. sic ait. Nemo conebat vincula ecclesiastica: quia no est homo qui ligatur: qd qui potest hanc dedit et digno fecit homines tali bono. Nam talis mox taliter peccat fm hoc. Quimo excoicatus excluditur a participatione cu alio fidelibus in loquendo salutando comedendo et bndi. ij. q. iij. in. fiv. Excoipit tamen quedam persone cui quibus participare potest: vt dicit. j. tim. seq. Sexto si excoicatus ingerat se officio alioquin ordinis vici scilicet si clerico est officium irregularia. et de clerico excoimuni. mini. apostolice. nec potest dispensari nisi per papam. et de senen. et re iudic. cetero. Si tamen ba priuaret in casu necessitatis vt verula et etia solemnitate non est irregularia fm Guil. Petrus de palu. in. liij. dist. xviij. plenius et pfectius ponit hoc: qui dicit q. excoicatus si celebrat vel ordines recipit fit irregularis. et si veru est nisi pbatillo ignorantia excois de cler. exco. mini. aplice. Et hoc siue suspiciat ordinem sacri siue no suspiciat non bi stringuntur. et eo. q. illor. Et licet ibi no definitur inter erroi iuris et facti quoad incursionem irregularitatis: si tunc error facti esset pbatillo excois: cu grauius fit cele brare excoicatum q. ordinari: vnde pbatillo ignorantia pferat ad irregularitatem celebrandi parum rone ordinari. Si autem est ignorantia non pbatillo abbas dispensat: si tas lis sit est dilaualia. Si vo secularis solus papa vt ibide Et quis aliquid restringant illor casum ad excoicatos pios ppter iniectionem manuu: tunc qd de causa fit qd excoicatus videtur eadem ratione q. adbas possit dispensare. Si vo excois excoicatus no celebrat: sed in suo officio excois se ingerat biniat: officiu irregularia ita q. non nisi per pa si dispensatur. ij. q. iij. c. penult. Unde sacros dolescerit bapizant: aut etiam in foro conscientie absoluit: siue pal siue occulte vel quomo docume: contra irregularitatem: scmo si bapizaret in necessitate vt verula. Et si nisi licet excoicatus si paret dicit episcopi: vel etia solemniter siue manipulo: tunc ibi est coitudo q. siue p no ordinatur:

toleratus, vñ q. li. nōne. alij pñra. Jo. de lig. Decimose-
gro non valent littere impetrare p excoicatione nec alitrius
pōt quia pacto tacito vel expresse coicāre excoicato nisi
in casibz a iure positus: nec pōt absoluitio: vel pōt lra
pendere excoicatione ipetra. p. Doli lra cōstellatōe opz
pōt pōt exceptio excoicatione: repulso excoicato ab agē-
do: currit p eū pñcipio si est in mora petendi absoluitio-
nem: nec habet restitutio excoicato si pñcipium sit. Jo. de lig.

Decimoseximo excoicatus hic decedat non dñ in ecclesia
vel loco sacro sepeliri: nec potest p eo oblatio suscipi nec
publica ofo p eo fieri sicut nec p ipso viuacitū apparue-
runt in eo ante mortē signa trinitonē: quia tunc absoluet.
pōt mori: et oia predicta poterant fieri p eo. cñ. q. li. q. li.
lane. Secreta trinitonē oīari pōt p excoicatos fm pñe.
de palude. Decimoodecimo cadaver excoicati non fa-
cit locum religiosum: et cadaver fidelis non excoicati fm
Jo. de lig. Sepulchra in cimiterio si dñceni pōt: debet ex-
humari. Eodudatur ergo cas excoicati: inferat tot dñna
memoria Aug. Thibz hic de fornicatore xpian: sicut sepa-
rari a corpore xpiani. Et quia autē in cam incidit qñtius
querat absoluitio: omne qua morio agendum.

De absoluitioe a maiori excoicatione: quomodo
fieri debet et a quo. L. ap. c. xxi.

Abfoluere pōt ab ex-

coicatione maiori lata a iure regulariter
epa suos subditos: et exempli pñra nōi subdi-
tōnē: nisi papa sibi reseruat absoluitioe eius. c. de sen.
exco. nup. vel capitulū sū illa ad quē episcopus iurisdic-
tio pertinet: debet vacante. c. de malo. et obe. c. li. v. Et
idem de sententia iura. Bñtia vō hōia non potest absolui
quāvis a ferente ipsam vel faciente: eius vbi ille esset
mortuus vel amotus. li. q. li. q. li. epa. Vbi a superiore eius
si tñ haberet eam iurisdictionē et plenam prātem sup ipā
excoicatus sicut et ipse qui tñtū: sicut si sacerdos parochia-
lis ex pñuadine loco excoicat parochianū suisqñm non
debeat epm absoluerē illam sacerdos: et rēgō: tñ pōt: et
si absoluit absoluita est. Et sic si absoluit pñcipialis oīdi-
nis mēdicantū: quē ligant pños cōuentualis. Sed autē
si absolueret archiepiscopus quē excoicauit suffraganeus eius.
nō cñ hoc pōt nisi in casu: vel si fuerit appellatum ad eū
et tunc pōt vocatū in paribus et cognito de appellatōe:
alio nō valet absoluitio. c. de appel. romana. li. v. Vbi in
articulo mortis. tunc cñ qñbet a quolibet sacerdote pōt
absolui a quacūq sententia excoicationis etiā reseruatā
pape: cñ modifikationē tamen quā habet. B. lu. i. c. huius
operis. Episcopus extra sua coicāre absoluerē non potest
ab ipso que requirit causā cognitionē: nec ibi pōt fede-
re p tñm alii. c. q. li. c. fm. Tñc etiam legatus extra termi-
nos sue legationis. Episcopi tñ expulsi possunt exercere
suā iurisdictionē in aliena dioecesi. Si papa mandat alicui
qñ alique excoicet: cōmittēdo et causē cognitionē poterit
et illū absoluerē. B. c. r. inferio. B. si mdat et tñ qñ excoi-
cet cñ ipse diffinierit negotiū nō poterit absoluerē. c. v. per
papam cōfirmatū alia sententia excoicationis lata p
inferiorem: si hoc simpliciter sit et sine causā cognitionē poterit
ipse inferior qui tulit sententia absoluerē: si vō fuisse con-
firmata et certa scilicet: et quāsi cñ causā cognitionē: non
poterit absolui sine iudicio pape nisi esset certum q falli
iudiciōne fuisse impetrat. c. de cōst. vñ. vel iur. c. li.
Absolutio ab excoicatione et falsa causa fm Bñno. et Doli.
nō tenet: q iudex nō intendit sic absoluerē: puta si absol-
uendus dicat se satisficisse vel intumē remissile: cū nō sit
verū: et ita absolutio sine iusta causa iniusta tenet quoad ex-
coicatum militante. arg. c. de reg. iur. oīa. et Bñl. l. ponderet.
Absolutio quā pōt ab episcopo illius dioecesis in qua mor-
atur a sententia canonica quā incurrit in alia dioecesi: siue
canon sit de iure cōi siue de iure synodali nisi pape reuocet
utur casus. Sed a sententia hōis nō pōt absolui nisi ab

excoicante vel eius successorē in officio vel superiore. Bñ
c. r. in. li. i. Et hoc nisi in articulo mortis: vñ si iusto im-
pedimento detentus: ne possit in eum accedere ad excoi-
cationem: tunc cñ potest absolui cum immo: sed si pñs
senet qñtius cōmōde poterit ei qui debet absoluerē sub
lato impedimento. vide de hoc. c. li. li. Absolui pōt quā-
linitus ab excoicatione: sicut et iunitus excoicatus: immo
mante cōmunda potest quā dillicite remittere excoi-
cationē iuste latam si videat saluti eius expedire. B. p. in
li. i. B. c. r. sed Ricard. in. li. i. B. c. concedit hoc de senten-
tia pñs: de sententia iura bñc q absolui non potest
iunitus: allegat. c. li. q. li. q. li. nec quāq. arg. ad hoc c. de
off. deleg. cum pringat. Absolui dñ excoicatus q offert se
ad iusticiā nō obstat appellatioe partis aduerse: debet
tñ recipi ante appellatōes sufficiens cautio ab eo q iuri
parebit. c. de appel. quā fronte. Si excoicatus dicat cām
excoicationis fuisse dubiā vel nullā vel fallā: et pñt absol-
ui ad cautē: absoluerē cñ iuratio cautionem nisi excoi-
catus vel ipse p quo lata est sententia. vñ. dies probauerit
de causa. c. de sen. exco. sol. B. vñ. Excoicatus cognos-
centis: et tñtū luc excoicationis p reuocare siue absoluerē
nō obstante appellatōe aduersarij. B. si dubitat de erro-
re pōt absoluerē recepta cautio: q iuri pareat. c. de sen.
exco. sacro. Ligatus pluribz sententijs vel vna ex diuersis
causis si de vuit absolui exprimere oīam iniam et cām
et sic vna absoluitio sufficit ad plures excoicationes tollē-
das. alio nō tenet absoluitio: q surreptionē esset obita.
c. de sen. exco. officij. Cū quis dubitet se esse excoicatum:
si sup hoc hō cōdem scrupulosum nimis: deponat ei ad
pñlium boni viri: qui si molit vel nō possit ei deponere:
vel habeat ad hoc pñabile opinionē: faciat se absolui ad
cautē. c. de sen. exco. in. qñtū. Absolutio autē ab excoi-
catis fm Bñl. c. li. dupler. Vna pñna ad foz pñtōis
sum: et hoc cōmōt pōt clerico nō sacerdotibz: immo etiā
fm Dug. et laico ex delegatione pape mñ. Bñtia est q pñt
nē ad foz pñtēiales: qñt cū orone et pñano. c. de sen.
exco. a nobis. in. li. i. Et hoc nec by nec pōt cōmī nisi sacry
dotibus: nisi forte a papa hoc fiat. Sed p. de pñufo et
Jo. vident gressus circa hoc dicere. Dicunt cñ super bi-
sta decretā q qñbet superior etiā nō sacerdos q habet
prātem excoicandū: habz et prātem absoluitioe quā ad
restituendū cōmōi hōis: et reddendū illum habilem ad
actus legitimos. Sed quāntum ad tollendū culpam crimi-
nis: et cōsummatōe contractus: requiritur absoluitio sacer-
dotis: hoc pñcedit. In ipsa autē absoluitioe a maiori excoi-
catione quatuor obicula sunt fm Bñl. in sum. pñm
mñ est vt excoicatus in oī causā ante q absoluitur iuret flare
mandatū ecclesie. Et quia Doli. dicitur hoc esse de sub-
stantia absoluitiois: pñra tamē tenetur. vñ si omittat
qñ fieri nō debet: valet nihilominus absoluitio. c. de sen.
Bñdres. Bñl. Bñl. et Bñl. et idem etiam si iuret pñdū
cū parere mdatō ipsius qui suscipit sacramentum. De
pñra autē an debeant iurare relinquere arbitrio episcopi.
Et dicit Ricard. in. li. i. qñ alii dicūt q p laici in iudicio non
bz etigi iuramentū ppter periculum perjurij. Bñl. q hoc
est obseruandū in absoluitioe cuiusqñ qui incidit in cau-
nonē. De Ricard. Sed Dug. bñc q by etigi pñt hōies
dñs criminibz: vt incendiarijs fractuicibz et tñdō. Non
tñ pio quibzlibet alijs mortalibz pñra que lata est infra
et illud videtur satis equū. Et cōm est vt si excoicatus esset
pio notoria offensa in aliquo: non absoluitur nisi pñus
sufficiens emenda pñetur. Hoc cōsummatū autē et p offen-
sa dubia sufficit iuratio cautio. c. de vñ. qñ. ex parte
scz vbi nulle expense perantur: sed vbi expensae vel satisfac-
tio damni preteritorum non debet absolui: nisi pñus satis-
faciat si potest. Si autem emendam possit non pñ-
te: debet absolui recepta ab eo idonea cautio: q satis-
faciat si ad pñguisem cōmūm peruenierit. et dicit idem
nec pñnotatū vel fideiussoria. c. de sola. D. oardus.

sed non incurrit maiorem excommunicationem sed minorem. Tertio participat cum excommunicato in divinis: et per tale participationem peccat mortaliter: quod sciens hoc agit: et si tunc ignorat: precipue si est talis conditio: quod scire possit: et deinde huiusmodi participationis prohibitionem: non in excommunicato maiori: nisi in omnino irregulari: de sententia excommunicato. vi. sed vicinior irregulari. Nam et est interdictus ingressus ecclesie: si videlicet admittit ad divina officia publice excommunicato seu ecclesiastica sacramenta aut ad sepulchra: donec de transgressione huiusmodi satisfecerint communi precepto: ad arbitrium eius cuius sententia precepit. et de sepulchris. l. vi. et si postquam eis est interdictus ingressus ecclesie sic ingerat se divinis in suo officio: sicut prius irregularia efficiuntur. Et sic videtur intelligendum de clericis secularibus et regularibus. Sed si sepeletrare publice excommunicatum esset excommunicatus. vi. et. Nec tamen est. Si autem talis participatio fieret per metum: vel quia tyrannus cogit per metum mortis sacerdotem celebrare: et si culpa attinetur per talem metum: non tamen simpliciter excommunicatur. Fin. Doct. Bull. et Hugo. Quod qui cadit in constantem vium excommunicatus in huiusmodi. Quarto participatio fit cum excommunicato non in crimine sed in aliis actibus humane conversationis: vel loquendo comedendo salutando: et huiusmodi in casu non possunt: per hoc efficiuntur excommunicati minores: et si per transactum et per prohibitionem superioris coerceret in peccatis etiam minores cum excommunicato: et possent excommunicari maiori. Nota tamen quod dicta sententia. Excommunicatus maior lata per participantes cum excommunicato in loquela et huiusmodi non tenet: nisi penultima esset tria admonitio vel vna per tribus. Et nisi ex primatur ipsi admonitio notiatum. et. et. statutum. lib. vi. Nota tamen quod propter dictam participationem licet quod dicit Ray. bixerit iurari post mortalem in 2. bo. in. l. ii. b. c. vii. dicit quod probabili est quod alii dicit licet non esse mortalem in quatuor casibus. Primo sic participando in crimine. Secundo participando in divinis. Tertio in preceptis ecclesiasticis discipline. Quarto per prohibitionem preceptis superioris. Idem de 2. bo. et 2. bo. q. i. s. c. et si intelligit illud c. sicut apostolus eius quis per preceptum participat: tunc potest excommunicari: tunc peccat mortaliter. Idem Jo. and. et Jo de lig. et 2. bo. in. l. ii. c. ii. q. i. participat cum excommunicato maiori in divinis. Cum eo dicendo officium vel ministrando ei sacramenta: vel audiendo missam eius eo finem peccat mortaliter: ut si in quodam scripto sup. l. ii. q. d. verus est finem ea que sunt in conspectu iuris. Sed hoc dicitur secus per extraneum Martini. v. qui habet. s. c. vii. de maiori excommunicatione ibi vide. Nota quod participatio cum excommunicato minori non incurrit aliquam excommunicationem vel peccatum. Et hoc est quod dicitur de quod excommunicato. Maior non transit in tertiam personam. q. i. q. ii. multos. In quo quod dicitur c. de reg. subtra hit a maiori excommunicatione plures differentias plonarum excommunicatione excommunicatione maiore: tunc omni comprehensum in illo vii. Et licet licet licet ream ignorantia necesse. Item aia thoma facilius possit obesse. Hic. l. i. propter voluntatem vel etiam participationem. 2. et. Legem matrimonii. Dum. l. i. per subiectionem naturalem vel aliquam sententiam: ut in filijs et feminis et huiusmodi. Item ignorantia. Quia dicitur quod est excommunicatus ignorantia. s. c. necesse. Item per necessitatem excommunicati vel participantis. Unde rament clarus de quolibet eorum in sequentibus. s. Primo quid excommunicatus participans cum excommunicato: ut non incurrit minorem excommunicationem: voluntas que potest esse duplex. Una quid ipsum excommunicatum: cuius quod loquitur est de his qui premit ad abolitionem procurandas vel etiam alio ad salutem alicuius alia est incidenter interpretatur: ut magis perficitur: ut ad petitionem admittitur. et. et. r. s. Item per hunc etiam modum predicatores et apud excommunicato in predicationibus et confessionibus: qui gerunt causas eorum qui ab ipso excommunicato spoliati fuerunt possunt elemosinas licite accipere ab ipso excommunicato: sicut in illis locis non valent sustentationem habere. et. et. cum voluntate. etiam fin. Doct.

extra casum necessitatis. dum sperant probabilitate de pñdendo etiam. Secunda voluntas potest esse ex parte participantis in temporalibus vel spiritualibus. Et in temporalibus quidem excommunicatus potest ab excommunicato quod ei debet dare: ut in d. c. de vi. si nolit dare potest in iudicio conveniri: alii et debito suo eos modum repetere. et. et. de iudi. intelligitur. In spiritualibus autem licet potest loqui de salute alii per petendo pñdum si est necessitatis: non possit tamen recursum ad alius fin. Bull. Secundo excusatur licet matrimonium in huiusmodi participatione cum distinctione in. nam aut excommunicato est lata etiam in alterum propter matrimonium illi necesse peractum: et tunc neuter potest cum altero participare: aut excommunicato est lata propter aliud delictum: tunc in participatione quoad redditionem debet utrumque excusatur. In aliis vero excusatur nullus participando cum viro excommunicato: sed non excusatur vir participando cum viro: re excommunicata et eo quod sit caput eius qui ei coegit ut se faciat abolere. arg. vi. q. i. s. c. s. c. Ray. et. Bull. Et autem vir vocatur excommunicatus ad mñam: credit Bull. q. n. p. si sit viro: comedere cum viro suo ad illam mñam: h. bone in eadem domo in alia mensa ita remora quod possit bibere et comedere simul. Et de bonis quid dicitur: aut de his qui daret non in mari si excommunicatus non per accipit elemosinas: tamen si in necessitate: de bonis pñdum si videt si ei possumus habere a marito excommunicato: ut de bonis cibum dei potest accipere. Idem de familia excommunicato: quod elemosinas non dandas. Tertio excusatur humilitas subiectionis vel viri utriusque. Et primo quid dicitur q. i. sunt in patria patre vel etiam emancipati cum finem consensuales patris: ad eo recipiunt nec cessaria: excusant participando cum patre excommunicato huiusmodi non in crimine. Alii autem filij non excusant fin. Bull. Secundo excusant monachi participando cum abbate excommunicato fin. Bull. q. i. sunt finem de familia eius. Tertio excusant de rici participando cum suo episcopo excommunicato illi scilicet qui sunt eius officio pñdum deputati: sicut et alij servientes. alij vero de rici non. x. ii. b. mirat. fin. Doct. Quarta excusatur servus et ancilla. Servus conditionis. Quinto excusant nulli servientes: et alij subiecti qui non sunt adeo cariales: ut eorum cum consilio seclera perpetrentur. q. i. q. ii. multos. cum distinctione fin. Bull. quia si talis persone ante excommunicationem tunc sui patrem obligaverunt se servituti. et si etiam in iura: tunc postea sciunt de excommunicatione non tenentur discedere. Si autem post excommunicationem intraverint ultimum tunc si sciunt excommunicationem non tenentur discedere: sed si sciunt tenentur discedere: nisi necessitas eos compulset quod fiorent de familia eius. Et quod si de rullia: intelligit qui colit terras dominorum suorum. Et hoc etiam extenditur fin. Bull. ad illos qui dicuntur mediatores: quia propter culturam recipiunt certam portionem fructuum: nam eis possunt dicere quantum oportet propter culturam et huiusmodi rationem. Idem intelligendum est de nunciis suis et similibus qui si a domino recederent non haberent viam de viuent. arg. et. et. si vere. Soli etiam in predicta de re tali excusantur: qui cum excommunicato nuntio conveniunt de trans ferendo tota hereditas. Sexto excusant patres et filii participando cum suis religiosus servus excommunicatus: non quidem simpliciter fin. Doct. in. l. ii. b. c. vii. sed in his in quibus sunt obligati: quia filii inferiores obligantur ad obsequium superioris: quia superiores ad pñdum infirmitatem. Ray. rament et Bull. et. Bull. et. Doct. dicunt quod tunc etiam et tunc et non excusantur tales: quia tenebantur eo coargere. et. q. i. de illa. quod videtur verum quando ex defectu ipsorum: quia si non conveniunt incontinenti vel permanent in ea. Sed vbi per eos non stetit: et instant vel querant abolitionem: habet locum quod dicit 2. bo. Septimo fin. Doct. servus necessarius pñdum dicere conductorem eorum: ubi sine magno incommodo eo vitare non possunt. Et idem de locis habitibus aliquid communibus autem non possunt communicare. Concedat Doct. Octavo armiger vel servus militis fin. Bull. et.

nitatisque si putat eum indigere hospitio vel alimento. et de
 hoc facit prelationem non incurrit. Bull. Quia prohibet eum
 excoicare haberi coio. In alijs etiam actibus humane cor
 uerfationis potius acriter legitur. Tñ no by quia facit
 re aliquem perant eum excoicare tenet se contractus inuicem
 talibus ipse perantem no obligat se ad coicandū cū
 excoicatore si quis videret et tradat re excoicato et statim
 pcedit recipiat. Idē hō obligat se ad coicandū cum excoi
 cato in casu no pccationem tenet perantem: vt si punitur vel
 etiam iurat q vendat et aliqd vel locabit: et hoc fin Ray.
 Sed immo dicit q oia perant inuicem cū excoicato etia idē
 ter et durant excoicatione tenent: et ipse agit pira excoi
 catum. Sed ipse excoicatus agere no poterit p tali peran
 cia nisi post absolutionem exco perius videt. Idem Bull.
 Item cum qo iurat solvere aliquid in certo termino et incrim
 ille excoicatur fin Ray. no debet re fidē solui dum fiat in
 excoicatione: deponi illud debet in eade iura. Immo m
 dicit. Confessio tali qo beatā et seruile tenet seruare ex
 coicato vt pmissit. Itē q. li. q. multos. et hoc videt verius
 Item si quis recipiat mutui ab excoicato: vel pducit ali
 quid ab eo p pccio reddendo: tñ excoicationis ipsum
 pccium vel mutui quoad civilē obligationē ex qua actio
 nascit et pōt petno reddi nisi post eius absolutionem:
 obligat tñ ei quoad naturale obligationē. Doffi. Item si
 p pper locutione peras suas aliquid oia buy ipse bñs effect
 excoicatione: no valuit locatio. Secus si ante hō no poterit
 ei seruare in biuini in excoicatione panti. Doffi. Item
 si qo vendat vel emat a seruile excoicato noie excoicati
 no est perandū cū eo sicut nec cū excoicato. Bull. Nos
 ta q ille q indidit in excoicationē quōd cōposuerit eum ad
 seruare vel satisfecit re iuratur: etia si vadat p absol
 uitionem: vel etia si nōdum sit denunciatus cū tñ manifestum
 sit de eius excoicatione: qo cultari quousq sit absolutus.
 et c. de desideria. fin Ray. Imo etia si non esset stare mani
 dato epi ante absolutionē: etia epi q ali q coicantes incur
 runt minor excoicationē: etiam si hnt ab ipso epi excoi
 cationem. Non em pōt ipse excoicare taliter dare licentia ali
 cui coicandū qo incidit in minor excoicationē. et c. mup.
 p. q. li. excoicationem. per hoc aut q papa latuit aliquē vt
 participat no intelligit absolvere vt in de. de sen. exco. si
 sumus. Excoicatio aut minor q a iure et ab hōie fertur.
 Aliter immo quidē ppter participationē cū excoicat mas
 loat vt dicitur cū. Et oio pccio sacrilegio. rvi. q. li. minor.
 Tertio p notoria fornicatione pccat clerici. et de coha
 bi. de. et mu. vestra. Quarto p simonia etia occulte in
 ordine suspento. et de simo. tanta sed hodie incurrit mas
 loat excoicatio et pape reservatur absolutio: vt habet al.
 Quinto ei quis recipit ecclesiam de manu laici et sic et re
 met. rvi. q. vii. si qo benecepit. Sexto fin quodā cū in bel
 lo infuso exerceret balliarū pira xpianus. et de sagitt.
 antem. Septimo iisdem iuris pauperi oppressi: mas
 niffesse raptore publicis viurariis et meretricibus: q lari
 qo dicitur excoicati inquisitio obligatio eo ad aliarē no
 recipitur. Octavo in illis quibz negat ecclesiastica sepul
 tura: q mouit in tonacum qz pua ecclesiastica sepulcre
 ra etia si pauerint. Idē pōt dici de eo q no pntet semel
 in anno: vt de et de pe. et oia. Non in quolibet noto
 rio peccatore. Al. li. illud. et de pccra. bi. q. p dilectione.
 Ab hōie aut ferri pōt minor excoicatio: vt ept et quolibet
 inferior iudice ecclesiastica. et de offi. o. cū ad excoiciari. et
 b. sue p pccmāda. v. q. li. pnt. sue p alio culpa. Item sue
 simplr. vt de pe. bi. in actio. sue ad ipso. bi. lxxvi. c. alia.
 De effectu excoicationis minoris. Cap. III.

St aut effectus pun
 cipalis excoicationis minoris q talis remouet
 p participationē sacramentis: si se iustificat pcc
 cat mortaliter: non tñ incurrit irregularitatem: etiam si cele
 biaz peccatorem conferendo sacramenta seu ab eo collata

non carent virtutis effectu: nec prohibetur eligere: nec ea
 que rōne iurisdictionis illi cōpetant exerceant talia si sōl
 ter dicitur fuerit et electio erit irritata. et de de. exco. m.
 sic celebrat. Talis etiam fin Bull. cū separatur ab osculo pa
 tris qd bñt in missa qd et quasi loco coionis: no aures bo
 ris biddia cum alijs. Immo tenet q excoicatus minor alia
 cruenta pferendo peccat: sed subditi non pbiuent a rece
 pelone si ipse pferendo se maculat. Doffi. bñt q pferendo
 no participat q non cōfert ad suam virtutem sed alior
 bñt em participare pntet capere: et sic videtur cōpetendi
 velleas ipsius participantis. Bo. de li. videt tenet i plu
 ribz locis q excoicatio minor leuatur a participationē pos
 sua tñ sacramentis: qz talis no pōt recipere sacramen
 ta ante absolutionē. cū eo. pcc. p. de pal. m. li. q. vi. vii.
 Dicit em q minor excoicatio excludit a participatione sa
 cramentis: non a participatione bñmō. qz quicqd ali
 dicant licite pōt missam audire et osculus pacis accipere: et
 eadem officiare: cum tñ nullū sacramentū percipiat nec
 matrimoniu nec aliud nisi pntis absolutus. et qd Bull. bi
 di de osculo pacis. Rñ. q. lo osculo pacis et panis be
 nedictio succederet loco cōmunionis vt indigni no
 admittentur ad illa.

De absolutione a minori excoicatione. Cap. liij.

Absolutio aut ab ipsa
 excoicatione minor fieri pōt a populo sacerdotē
 et c. mup. et bi. populo sacerdos q illum pōt
 solvere a peccis quousq sit. Ab alio aut q illum. In pōt
 audire no pōt absolui fin Doffi. et de. et alior. si etia ipse
 sacerdos populo excoicatus excoicatione minor pōt
 nōt pnt in absoluit talē. et c. duobus. Excoicatus autē
 maliciis se ingerat coion alior peccat fin Ray. et si in
 temptu hō faceret mortalē. bñt q alior excoicatus vitare
 fin Doffi. nec p pntuōmē illius facias de q dabetur. r.
 tollit qn ipse excoicat debeat se subtrahere a coione si de
 lius in biuini et extra. Et nota fin p. de per. et de sen.
 exco. sup. et in qntia. q si pnt pntia subdito q celebrat
 excoicato pntet qd subdit sit excoicatus: pnt et mōdō
 et alij de eius excoicatione ignoscit subdito in b. pte pas
 rebat plato et sic celebrabit: pntet illi in celebratio illi
 que excoicatus sit q no iudicā cū illo peccabatur: q aliq
 no excoicat. Idē dicit q cū solo aliquē excoicatus que vita
 re tenet etia in publico no tenet illi coicare etia ad mō
 datū ecclesię pnt debet par excoicationē. Et hō p cery
 to nescio: si p bñt credo: in tali casu pnt solū illi nō cēt
 catholici ad pccationē alteri vt nullus no tenet. Nota dñi
 gñer q hō iura oia excoicatos etia no deniciat debet
 cultari vt dicit tñ p pntuōmē factā pntē istud emat
 modificat: et in pccio bñt anq pntis fover renouat
 ta sunt: videt q fides no tenent tales cultare i biuini
 et extra nisi fuerint publicati vt denunciati: excepto casu
 de interdicō manu in psonas ecclesiasticas notoria. et de
 de alio cōtra ecclesiasticos. Et notat pntuōmē illi de ille.
 Continuo Martini. v. sup non cultandū excoicatos:
 nisi publici denunciati.

Asup ab euitandis
 scandala et multa pericula que pntemio timo
 ratio contingere possunt omnibz quibz fidelis
 bus tenore pntemio mīsericorditer indulget: q homo
 benecepit a coione alienius sacramentis admittatur
 ne vel receptione aut alio quibz fuit biuini lūas vel
 extra: potest culumq sententia vel censurē ecclesiasticā
 a iure vel ab hōie generaliter promulgata tenetur absti
 nere vel aliquem vitare: aut interditi ecclesiasticum ob
 senare: nisi censura vel sententia bñmō sit fuerit in vel
 contra performans: vel collegium: voluerit: etiam ecclesie
 cōmunionem vel locum certum vel certam a iudice pu
 blicatā vel denunciata specialiter et expresse cōstitutio.

Ecce dicendi est de diacono in tali casu dicere emagita.
 "Posteriori aut talis celebranti extra ecclesiam non audeo
 cor irregulariter: licet videbitur participare in culpa cum mini
 stris: et non est dignum quod principale vel dignum trahat ad
 accessum: et minus dignetur latere illi in hoc bibe hoc
 non est episcopum in iure. Talis autem et interdicti sigis
 tas ecclesie: quia fit populi: et hoc a celebratione etiam
 ad audientiam diuini in casu suo. aut. pot. in non feli
 cetiam transferre et facit tota fun. Sumo. fed etiam potest
 in ecclesia orare in tempore in quo quia non celebrant
 in ecclesia: q. i. qui iudicant in fi. Bo. cald.

De interdicto qđ fit ab homine.

Enb. v.

Tem ab homine pōt

interdicti et generale et speciale et singulari
et p[er] legem et l[ib]erale legem et obediens legem
ne q[uod] est plani si in iuris delegati et diuina co[n]suetu
ne p[er] d[omi]nos et c[on]fessio ecclesiastica co[n]cepto de v[er]bo
queremus. Item si simpli datus est fine diuina: ne
enim maxime vbi ob est ex[em]plum in iure tunc potest potius
imponere de obediens co[n]suetu. Item p[er] p[er] et ordinari
sui ep[iscop]i v[er]bo q[ui]ntus iure iurisdictionis non v[er]bo iurisdictione
sui interdicte clericos vel co[n]tra ecclesiam p[er]petuo vel ad
longu[m] t[em]p[us] nisi de p[re]sens capitali: ob maxime q[uod] p[ro]cedit
et officio facit legem regulariter et de iure et de c[on]suetudine
sententia p[ro]p[ri]a solui tenenda et c[on]tra iurisdictione i. o. h. e.

Item dicitur confirmari leges non confirmari interdicere potest
quod hoc iurisdictionis est de elec. trāmissam. Item et infir-
mitas plures habens iurisdictionem ordinari interdicere potest
sibi subditos. et de pte. inter eos. et de offi. ordi. cā ab
exco. lra. vbi nota qd qd infirmior ab episcopo habeat iur-
isdictionem iurisdictionis. Item sed vult capitulum potest inter-
dicere et de male. et de elec. lra q. Item qd muliere tūda pda
ad non potest interdicere vbi pñoniam abbatissam; qd
hoc pñet ad potestatem clauis. de pe. et re. nota.

Conf. 11

Vantū ad secūdum

Interdictum. Est quod ferat interdictum. Et dicitur quod
puniatur et puniatur pater pro matre et femina;
denique: latro: religiosus: puer: pater: et rector: et
biles et plebeios: cuiusque sint etiam fin qui sunt capaces
penarum: et colligenda et vniuersitatis: et ecclesiarum: villarum:
fructificantes et regna. Et dicitur Jo. cap. pfero finiam
interdictum et flagitum et violator inquam ipsam credit esse irre
gularum: quod irregularitatem ligat a canone de her. eccles.
in qui lib. vi. de pñ. c. vi. Et pfero finiam non sery
dat interdictum: de male dicitur quod aliqui tenent sery
uare. de re. penita. de pul. si illa de regulari locum c. iij
p. q. no. l. ad cur. gradatim: et qui famos latro esse si sery
uango non esse ad cath. alia et cetera: qui videat quod modum
pñ. ligi et coage iuris danti emanasse. Et si iuris po
gla cum suo non excedit pñ. de pñ. l. i. c. iij. si quis
iuris danti. Et ibi notat Ioh. Et quoniam quod pfero
interdictum celebrat in ecclesia ad eo interdicta et irregu
larum: et pñ. aliqui non excusant. Et cum mala pfero: tra
buat frequenter a subditiis et exempli. de no. op. n. i. c. et
infinita. non tñ. pñ. subditi excusant a pena iuris. xij. q.
i. j. canonicus. Et si pfero interdictum non seruando interdi
ctum eo potius i alio loco: quod non interdi. illud relata
ita quod pfero h. d. tunc nec subditi nec ipse pfero eunt
irregulares. Sublato enim pñ. aliis causa accessoria.
Et si relatio loci interdicti non habeat certam formam: si
fuit quod pfero dicitur interdictum relata: sed vii. pñ.
remo hoc non dicitur in mente gerere relata: tamen
potest enim ipsam et alios non seruando esse irregulares: qui
si verbaliter lata fuit sententia interdicti in verbo dei fieri
relatio. de re. c. de leg. verum potest in papa qui non
sublato legibus. c. de leg. princeps. vii. si in mente scri

interdictum relaxare: licet vobis non exprimat: potius ibi etiam
biamus non esse irregularitatem: si illi hoc ignorent: et eodem
biamus credere: bene interdictum: grauius peccatum non
sit irregularitatem. **Bo. cal.** Item illi interdicti aliqua ex
parte: in capella cum potest celebrari: nisi i dimisso po
terit quia sepeliri: ipsa capella i ceteris non potest ecclesie
luna: alia loca. **Et. Et. ciuitas. li. vi.** Item in ecclesia spally
ter interdicta: quia bonum fit ibi non baptizari: nisi in
commodum aliud inuenerit: contrarium in facit: credit **Bo. cal.**
ca. q. non incurrit irregularitatem: a quouis interdicto si
est excepta de ipso. non est vobis. **Bo. de consuetudine.** Item
in ecclesia spally interdicta non potest celebrari blunial: alia
tamen decet: alma. §. adducimus. de sen. **exco. li. vi.** Et
etiam: quia decet: alma. loquitur eius loci interdictum
fuerit: et tale appellat: ghale interdictum. de pe. re. q. in
se. f. commune co. lides: fortiter ad hoc facti de sen. **exco.**
potenti. li. vi. Item spally interdicti possunt in aliqua ecclesia
quis **Breth.** licet non possit relaxari ad causam si videtur
nulli. **Bo. in vobis.** etiam contrarium q. facit **Bo. an. videri** illi
verum: et tunc placet **Bo. cal.** q. de re. **exco. de sen. exco. li.**
vi. loquitur de generali interdicto q. non possit relaxari
ad causam. Secus ergo de spally. **Et. ciuitas. li. vi.** Et idem
in particulari i singulari interdicto. **f. p. lione.** Item cum p
curatorio debito non possit ferri interdictum in loci: f. p. lione
p. lione: tam ferri specialiter contra ecclesiam: aliqui vel
aliquos p. b. ca. ca. Item cum imponit in aliqua ecclesia
sua cessatio a blunial: seruata forma decet. de offi. **co. di.**
renouabili quia ibi celebracem non irregularitatem. **Et. r. r.**
et q. talis cessatio posita non est vera illius interdictum.
Sed si ipsam cessatio a blunial generatur: **Et. in loco ad**
et q. potest non habet effectum interdicti: et de hac de intel
ligi **q. l.** Item non est vobis in decretalibus de ipso. **fm. Bo.**
li. an. Et. hoc placet: q. pbat et q. de. et frequenter
de sen. **exco. q.** equiparat ghales cessatio: inductas ad eo q.
potest generalibus interdictum ad alia specialia. certum
ecclesiam. **Bo. cal.** Item illi interdicti vel p. lione: inter
dictum in coepopulis: ciuitatis: vel in particularibus. **li.**
sub p. lione appellationis: vel alio q. non intelligit illud
ghale interdictum. de sen. **exco. alma. §. illis. li. vi.** Et q.
interdicto loco ppter delictum populi vel ciuitatis: singu
lare persone loci intelligi: ghale interdictum: videtur
generalis interdictum: si in decet. si in p. lione. de vobis. **f.**
Et q. non illud debet dici ghale: imo i fortius: q. p. lione
cui interdicti spaly: Ideo ibi generalis: ciuitatis: vniuersita
tem vel populus loci obicitur: si ppter q. vobis: tale
et illud magis. **li. p. lione. li. vi. Bo. cal.** Item illi interdicti ciuitatis
aliquos locum: et hoc intelligi: populus illius loci
interdictum: q. de sen. **exco. li. vi.** Item q. de sen. **exco. li.**
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p. lione: de ipso non possunt. **ri. q. l. duo. fm. Bo. cal.** Item
interdicti populus aliquos terrarum: singulare persone
li. lione: populi: cum sunt interdicti: nec in illa terrarum: alibi
poterunt admitti ad blunial vel ecclesiasticam sacramenta
si in casibus a iure expellitur. **Et. de sen. exco. li. vi.** Item
sententia. **li. vi.** Item illi appellacione clerici continet
rimos soli p. lione: ad ordinacem: et ad regulos: conuer
sos: i coheret: qui ita sunt ad ecclesia: et illi: q. de popu
lo p

innocens puniatur. ar. q. iiii. §. vii. Si autem postea deus acci-
rat aqua terram talia terra non subiacet interdicto: nisi lau-
rat sententia expressis vel interdictum tam de ea quā habet
baniq. de ea quā habuitas esset. Et autem videtur terram
interdictam: vel potest ea non propter hoc tolli interdictum cum
onus rei trahatur ex ipsa, de decimis, paltoria. Nec enim iste
est modus tollendi interdictum quod debet relaxari iudicem
qui tamen cessante fraude causa interdicti se facit et ubi
debat. Jo. cal. §. si interdictum populi: vel universitas col-
legii vel commune alicuius loci: non intelligitur per hoc locus
ille interdictus sed alius universitatis vel collegii. de viur.
cap. i. li. vi. Potest ergo celebrari alia voce in illo loco vel
potest interdictum loci excludi: quod hoc non est prohibere licet
baniq. hñol. §. Jo. an. precat de iure scripto: in prelatore vel
potest occasione periculi. Iudicem enim voces publice cele-
brantibus ab interdictis: et per hoc villipendit censura eccle-
siasticam consulendum esset de iure vel tali interdicto durare
ad finem et publica celebratio. Jo. cal. §. si aliq. de uni-
versitate interdicta se transferret ad alium locum sicut dimissio
si est spalius interdictum aut de populo interdictum quod fuit
in culpa propter quod laici fuit interdictum quod tunc se transfe-
rat remanet interdictum. de sen. et co. alima. §. illis. li. vi. Et
si non fuit culpabiliter: et toto debet esse de populo interdi-
cto credo cessare interdictum circa eam: in eo cessat et effi-
cacia et cōfessio: ergo et effectus. l. si. de neopitum. Jo. b.
cal. §. si est de populo non interdictum: factum est postea
de populo: vel universitate interdicta: credo quod etiam li-
gatus est sicut et alii: cum membrum factum sit illius corporis:
et sic debet eodem iure conferri. l. i. c. i. Jo. b. cal. §. si quis
de populo interdicto vel universitate: si banialis simplex
et non ad tempus cessat interdictum circa eum: quod non censet
amplius de universitate vel populo: sed confirmatio vel
relegatio bene permittit interdictum: quia adhuc censet
de corpore universitatis. Jo. cal. Item si talis de populo
vel universitate interdictus ingrediatur monasterium: post
professionem indubitatur poterit ordinari: quia debemus esse
de populo totaliter: sed ante professionem tutum est consilium
ut non illam. Item interdictum durat. Et tunc fuerit ordinari
tua: potest ordinari. de sen. et co. alima. §. illis. li. vi. Jo.
cal. §. si de absentibus respōdēte sententia interdicti: vel in
universitate vel populo: et de presentibus non consentien-
tibus sed contradicentibus ab eis culpa propter quod laici est
interdictum an ligent. bñd. Jo. an. in decr. li. finia. c. n. li. vi.
quidam religiosi tenent tales non ligant: etiam quoad eccle-
sia quod absens et ignorantis et maleficio non obligat. l. v. q.
f. aliquos. c. i. c. n. d. Et quia pena suos debent tenere auctori-
tas. de pe. bi. j. nemo. Sed dicit ipse quod nisi non ponderat: quod
pena interdicti etiam puniunt qui non peccaverunt. de spon.
non est vobis. Item tenet ipse absentes et contradicentes liga-
ri: quod probat decr. li. finia. Item si illos infensos quoad de
iure. Et hoc placet Jo. cal. §. si talis absens est de alia ci-
uitate: vel populo licet gratior et receptus fuerit in ciuem vel po-
pulari populi interdicti: et facient venire et fove ibi nisi po-
babitur: credo quod et tali populo interdicto talis intelli-
gatur interdictus. Item habitantes in ciuitate non ciues nec
de populo illius: pluri est quod non inducuntur interdicto il-
lius universitatis vel populi: et in eadem sententia. Et si
etiam locus esset interdictus in eo non possent audire binas:
sed extra locum illum. Jo. b. cal. Item si interdictum locum
sub appellatione regni provincie ciuitatis castri vel ville
suburbia et continentia edificia loci illius interdicta intelli-
guntur. de sen. et co. alima. §. ciuitas. li. vi. Item si dicat suburbia
et continentia edificia in nullo erant subiecta dicto loco in-
terdicto vel universitate: si tamen postea interdictum ha-
beat iurisdictionem spācialem in dictis suburbis. Et autem non ha-
beret iurisdictionem licet de iure scripto non videatur interdi-
cta dicta suburbia: tamen ponderata ratione decr. si ciui-
tas. postea dicit quod etiam tunc intelliguntur interdicta non ad

homines sed a iure. et de sen. et co. alima. imper. Intelligunt autem
suburbia burgi extra et prope ciuitatem in quibus domus
sunt congregate: vel dicunt suburbia per que iter dicitur reges.
Continencia vero edificia dicuntur domus extra burgi sepa-
rate: non coniuncte vel continentia edificia sunt que sunt pro-
pe ciuitatem vel locum interdictum inter suburbia. Item in dicto
loco sub appellatione ciuitatis castri ville: vel hñol. non sunt
interdicti ciues illius ciuitatis seu hoies illius castri vel
villici cum predictis locis est interdictum propter bellum
huius vel alicuius singularis persone. unde cum non in illo
loco interdictum: alibi in potest audire binas et hoc in illis
si tales persone sint culpabiles et dederint causam interdi-
cto. c. n. alima. §. illis. tales cum sunt interdicti vbiq. Et idem
etiam est si interdictum sit laici propter delictum populi vel ci-
uitatis vel universitatis ipsius loci. de sen. et co. alima. li. vi.
Jo. b. cal. Item ciues habitantes primo extra ciuitatem et
suburbia et continentia edificia interdicto populo vel ciui-
tate ciuitatis intelliguntur et ipsi interdicti etiam vbiq. ba-
bent: et quo possunt ciues vel de universitate interdicta
Jo. cal. Item nobiles et marchiones comites et barones
et pulcherrimi habitantes in tali ciuitate si sunt de populo in
interdicto: vel de dicta universitate: quod patet ex eo quod sub-
iungunt omnes: et habent honores: sicut alii ligant sententia in-
terdicti. Et idem si per privilegium essent exempti ab auri-
bus sed etiam aut si essent laici sicut vel de consuetudine: vel
de privilegio imperiali: quod dicitur universitati tam de ciui-
tate vel in nullo participant. Jo. b. cal.

De effectu interdicti. Item quomodo sit servandum: et a qui-
bus binis cessandum. Cap. vii.

Wantus ad tertium
principale. i. effectus interdicti. Sciendum primo
quod in loco supposito ecclesiastico interdicto sicut
antiqua iura nulla permittuntur ecclesiastica officia cele-
brari vel audiri. et de pe. et co. in re. et de spon. non est vo-
bis. nisi sicut in hebdomada celebrari causa conficiendi cor-
pus christi. de sen. et co. permittuntur. Sed per noua iura
illa etiam moderantur. et de sen. et co. alima. li. vi. Per illa
§. i. modum videtur quod singulis diebus in tali loco debet
posse in ecclesia sua monasterio missa. et alia officia ce-
lebrari sicut prius: sed cum his quatuor conditionibus. scilicet
missa voce: annuo clausura non pulsat campanam: exco-
municatis et interdictis excois. quidam per quodlibet ho-
rum quatuor per se non seruatur alia tribus obseruata
violatur interdictum: et irregularis ibi sic celebrat: vel alii
quid agens alicuius ordinis: et in officio licet puta spū-
satis cipanis celebrat: vel etiam si alia voce nisi et hñol. sicut
Dñs. et Jo. an. et Jo. b. cal. qui addit licet licet hoc dura vi-
deatur: tamen sicut ita scriptum est. xij. bñ. in memoria.
Item si clericus in loco interdicto facit tunc altera predictio
rum alio celebrantibus: puta sonat campanam: vel aperit
sanctam ecclesiam et hñol. et ipsum irregulari quod parti-
cipat crimine criminali. de sen. et co. nuper. Secus si facit
alterum predictorum vel celebratur binas: quod tamen non ce-
lebrantur de facto: cum irregularitas requirit actum per se
tam. l. v. q. i. c. i. Item si clericus sit interdictum loci: quod
tamen non publicat est per benedictionem: si illud non seruatur
est irregularis sicut Archiep. ar. de re. l. iur. cum li. vi. Et hoc
verum nisi illud esset occultum. l. v. q. i. c. i. Item. Nec obstat
de. de sen. et co. Quia licet in seruando interdictum quod seruatur
matris ecclesie loca religiosa se debeant conformare sicut
quintus quod vbi matris non seruatur: quia non est ei denunciat: quia
ibi sicut non debent observare. vel ibi notat: quia
ibi hoc idem inferunt etiam si esset publicum et matris eccle-
sie non seruatur: quod est absurdum. bñd. in Jo. an. quod expediret
conclusionem ponderi clericos non teneri ad observantiam in
interdictis prelatos a iuramentis potius fieri ipsorum decia-
ratio per id quod habetur de cens. q. i. li. vi. et i. de po. c. n.
c. n. Item nota quod dicta moderatio interdicti et effectus inter-

Titulus.III.

dicendi hys locū in interdicto populi seu vniuersitatis nō
expressio loco in sententia interdicti. Quia et si illud dicat
interdictum generale: tamē dicere. *alma*. cū sua moderatio
loquitur de interdicto generali loci: ut ciuitatis. castri. ville
regni. & huiusmodi. Item laici qd nō sunt interdicti nō possunt
admitti ad diuina qd celebrant cū dicta moderatio
in loco interdicti nō sit super hoc spūter pūilegiat.
De clericis vō extraneis seu alibi bñdictis: an possint ad
missi in ecclesia fieri in loco interdicto ad celebrandum
vel conuocandum. Archi. tenet qd nō. *Boh.* and. dicit qd hoc
durum est: et qui nimis enunget. et. et sic videt tenere ob
trariū. Ad contrariū *Boh.* cal. pōtuit per multas rōnes
Et idem dicendum videtur de religiosis. Item tam canonici
q̄ clerici ecclesiarij in quibus distributio quotidia
ne tribuuntur illis qui interfunt bñdicti nō veniunt amitt
tunc eas: sicut amitterent si non esset interdictum. Item
missa nō conueniens sed peculiaris celebrari possunt
tempore interdicti in ecclesijs conuocantibus seruatō
moderamine p̄dicto. Item si in tali ecclesia deficiunt officia
preter vnum. *Boh.* and. and. post. *Boh.* dicit. bñd. q̄ ille pote
rit celebrare cum familiaribus. Archi. bñd. q̄ non audeat hoc
tenere. Sed p̄sum placet. q̄ ita tenet qd in pūilegio
conueniens de celebrando tempore interdicti nō includit
tur familiaris conuocatio. Sed in casu p̄dicto ille solus ad
hibere poterit familiarē seu seruitutē pigros penitētiā.
S. ad iūm. necessitate ad hoc cogere. *Bo.* cal. Si mī alij
cui persone singulari sit cōcessum: in tpe interdicti possit
ibi celebrare vel audire diuina in voce submissa: nō fami
liares eius ad audiendū cum illis: et ad p̄cedendū sibi
admittantur: nisi esset talis cuius culpa dolo vel fraude
fit lata sententia: et vel ad bñd. culpaz deficiat auxilij
cōsiliū vel fauor. de pūile. l. iij. vj. Item per bñd. e.
alma. de sentent. ep̄s. l. iij. vj. et talis moderatio circa in
terdictis: videtur qd in festiuitatibus solum natiuitatis re
surrectionis p̄ncipis et assumptionis beate *Marię*: cum
pane pascit: et sanis aperis alia voce diuina celebrant
in locis interdictis excommunicatis exclusi: hys interdictis
admissi: ita tamē q̄ illi ppter quos latum est interdictū
aliam nō appropinquent: non obstantibus quibuscumq̄
pūilegijs que reuocantur: sufficere debet oibus qd cele
brant vel dicunt. Item nota qd p̄dictis quattuor festiuitatibus
bus de quibus habetur in d. e. *alma*. addita est festiuitas
corporis xpi per *Gregor.* ad *Marini*. v. in qua interrumpi
tur interdictis: sicut suspendi illud: et in quatuor p̄dictis
etia. Ad p̄mō nota qd illud qd dicitur est de dictis festi
uitatibus: intelligi debet de vna die trī q̄ qualibet festiuitate
tate. Unde hoc querit quid loquatur talis dictio. et quid
ad p̄ncipiū dici conuenit. quasi oia scy q̄ incipit in velsia
vigiliet: quāto ad finem lūm variis opinionibus. Et ar
chi. tenet qd terminetur in cōspōtio festiuitatis inclusive
quia in beneficijs est larga interpretatio faciēda. *Boh.*
an. tenet in dicta bre. *alma*. glo. antepenultimā qd termi
natur in vesp̄rio ipsius festi: sic excludit completorium
que opinio cū placet *Bo.* cal. Item notandū qd in p̄dictis
festiuitatibus nō pōt licite dari corpus Christi in loco inter
dicto nisi sicut et alia diuina. scy infirmis decedentibus. de
sentent. ep̄s. responsio. Unde et qd dicit in canone. de conse.
d. i. c. nō frequenter. et de penit. c. r. omnia. f. q̄ fideles
debent cōicere in paschate natali et pentecoste. Item
gendum est interdicto et alia prohibēdo cessantibus. Et
idem dicendum de extrema vniuersis qd nō est banda illa
diuina. Archi. & *Boh.* an. Item est in dictis festiuitatibus
bonificatio et iustitia sit salte quāto ad p̄ncipalē missam
que in ipsa ecclesia celebrat de ipso p̄p̄o festo dicere: qd
id est inductū in bonorū illarū festiuitatē: ideo de dia. c. ex
hibendum. de conse. d. i. et hoc attendendum est. et de cele. mī.
c. ij. p̄tēst tamen et alia missa dici qd de ipso festo. Item in
dictis festiuitatibus credo qd potest alia solūter dōm
dici et alperio fieri. Panes et fructus benedicti: et laici

etiam interdictis ministrari: q̄ illa de se non prohibentur
tempore interdicti: et ipsius benedictio est officij diuini:
qd generaliter in p̄dictis festiuitatibus p̄mittit. *Bo.* cal. Item
in festo assumptionis virginis *Marię* tempore interdicti
nuptie p̄nt solūter bñdici: qd alio bñd. tpe interdicti nō
pōt fieri s̄m bñdici. Et hoc loq̄ talis bñdictio p̄nt ad
diuini officij: qd illa die p̄mittit solūter celebrari. De
alio bñd. festiuitatibus nō op̄a q̄rere: in ipso festiuitatibus
p̄nt p̄bñd. celebrari in eo loco et ab obfidiis dñb. l. xij.
q. l. ij. nō oportet. *Bo.* cal. Item in dictis festiuitatibus p̄nt
virgines et altarja cōsecrari vel benedicti et calices et para
mentis et abbatice: quia huiusmodi benedictio
omnes nō sunt sacramenta proprie sed orationes et certa of
ficia. *Boh.* cal. Item dictis diebus festiuitas in loco interdicti
pōt p̄nt admitti ad ecclesiastica sepultura. *Bo.* an.
dicit qd putat qd nō licet multo bñd. fieri obseruari: et
subdit post pauca *Bo.* cal. Scio qd videtur temerariū rē
stere opinioni domini mei et patri meimāp̄e qd nō vide
rim per aliquē cōtrariū scriptū. Attamē mea pusilla in
tellectu ligentia iudicat in dictis festiuitatibus nō obfate inter
dicti posse publice et solēmniter mortuos sepeliri: vbi aliud
non obstat: puta quia nō est sp̄cialiter aut nominatim in
terdictis: aut quia fuit in culpa: vel ad hoc dedit cōsiliū
auxilium vel fauorē ppter quodam est interdictum.
Ad hoc aut dicendum qd per ḡniale interdictū p̄bñd. ob
fata ecclesiastica sepultura: q̄ ipsa accedit ad officij diuini. Nā
cum officio diuino debet fieri sumus ad ecclesiā: ut habet
tur. c. ij. q. i. qui diuina. Et officij diuini p̄nt fieri vbi dies
bus solūter celebrari. *Boh.* and. qd multa inducit q̄
et cōtra circa istam materiam. Item tempore interdicti est qd
p̄bñd. sit administratio sacramentorum: illud tamen habet
multas exceptiones. Tā p̄mō excipitur baptisma nō so
lo paruulorū sed etiā adultorū. c. e. qm. l. iij. vj. Item excipit
cōfirmatio. c. e. r. s. s. Item excipitur penitentia nō cū mor
rientium sed etiā vniuersi et sanos bñdico nō fuerint qd
cōmunicant: qui nō possunt admitti nisi in morte: et excipit
illos ppter quos culpa vel bñd. lata est in loca interdicti: vbi
p̄bñd. auxilij p̄bñd. vel fauorē nō p̄mō satisfactio
vel de satisfactio deditur idonea cautio: aut si hoc nō
p̄nt nisi inuenerint cū p̄nterit satisfactio: et ad satisfactio
nē facienda per illos qui tenent habent cōsiliū auxilij et
p̄nt posse laborare. Nec ppter aliquē p̄dictorū fieri de
bet relatio interdicti. c. e. *alma*. l. iij. vj. Item et cathedra
mus qui p̄cedit baptisma potest fieri: qd p̄missio baptis
mo intelligunt p̄missio omnia per que p̄ueniunt ad illud:
et sine quibus expedit nō debet. huiusmodi autem est
cathedra mus. de conse. d. i. l. iij. ante baptismum. Item per
mittitur p̄fectio cōfirmatio in die cene. q̄rrendū est in bap
tismo et confirmatione. c. e. r. s. s. Item p̄mittitur eucha
ristia dari decedentibus. de pe. et r. g. in re. Nec etiam de
bet alicui penitenti denegari. l. iij. penitentie. Satis etiā
demonstrat ad motus dari p̄nt tempore interdicti: quia
cōsentur tunc esse in articulo mortis. *Boh.* cal. Sed laici
et clerici non interdictis sed in loco interdicto possunt
an possit dari eucharistia p̄nterit in morte articulo vbi
um est: exceptio tamen p̄nterit vbi missam cōsecrabit: q̄
forma seruata deest. *alma*. c. e. bñd. et cū tenent sumere
corpus xpi de p̄bñd. cōp̄mum. De alijs ergo dicit *Bo.*
and. cal. d. i. Respondeo ferre sententiam cum viderim gē
raliter religiofos suis fratribus et sociis vel monialis
bus quāto curam gerit tempore interdicti indifferenter
concedere eucharistia sacramenta. hys quo iure faciunt ipsi
discernant: cum cōtrariū videatur de iure scripto. In
edictis cū p̄missio certorū casū qd tōne nō inuenit
qd possit p̄missum subiacet regule p̄bñd. h. q. l. iij. cōfessio
iustit. et est exp̄ssum in die de v. dñ. c. iij. s. p̄p̄o. c. i.
ergo sit p̄missum tpe interdicti spūter corp̄ xpi inquit
hys viciatū. In quoniam dñs decedentibus. g. c. Et addit idē
Boh. qd cum postea eucharistia ad infirmos tunc credit qd

in genere, unde tales non tenent quod vitare quousque iudice spectantur et deservit; nisi forte eorum participatio esset multa necessitas quod iudicatio non sit locus, et de coha. de. et mu. tis non. Anno. et. Doli. et. Doli.

De forma seu modo ponendi interdictum. Cap. IX.

Item videndum est de forma qua fertur interdictum et quo etiam relatur. Unde sciendum sit hoc. cap. q. ubi dicitur per formam tradidit de sen. ex. c. l. ii. v. Et sic intelligitur etiam illud. c. de ap. re. p. et. h. lib. i. Sed si per delictum non est necessaria monitio. v. q. i. in loco, sic intelligitur notata per Anno. et. alios de appellat. hoc. c. l. v. a. iure. p. et. p. et. ex. c. l. v. de delictis sine monitione sit sine et speciale interdictum. Item ecclesia vel terra personarum singularium quod sumus de etiam et interdictum singulare si sit interdictum generale loci. Et dicitur in casibus vel villis vel universitatibus populi: quodlibet enim hoc est generale. Sub hac autem forma debet poni. non propter tale cum ecclesia vel terra vel supponitur interdictum. et de vbo. sig. c. in parvo. et addit etiam contra ecclesiasticum ad differentiam interdicti legalis. Item etiam si sit interdictum ad volentem iudicium determinari: puta per interdictum missam cum cantu: vel hoc autem vel pulchrum et hinc. Item etiam iudex ab interdicto exigit et subijcere quousque et quod vult: puta quod dno terre est ibi presens et iudex est de pson. non est vobis. Ad hoc autem per obliget inia interdictum: sufficit et publice per mulatorem: nec postea necesse est etiam singulis auribus inculcare. v. q. de iudic. Sufficit etiam cum quod sit in loco suo maxime metropolitano ecclesia recipere sententiam et coherere: v. q. de postu. c. l. Item nota per Anno. et. Doli. q. quoniam locum vel ecclesia interdictum talis sententia suspensio potest: et si suspensa est potest celebrare et de postu. v. q. de iudic. Et si est interdictum plona sine suspensa quod hoc est factum per culpa ipsi suspensio vel interdictum non potest de licentia aliam celebrare: nec interdictum vel suspensio suspensio. Sed cum hoc est factum per culpa alterius non potest tunc sicut de interdicto loci. q. talis sententia potest suspensio per eum sicut et tolli. Item appellari potest infra tria suspensionis interdicti a suspensione sine sicut et a pditionali. et de appel. p. et. et. et idem de sine suspensio secus in sine excoicationis. Item sine interdicti et suspensionis nullo vobis suspensio vel totaliter relaxantur cum iuramento v. q. co. alim. l. ii. v. Item postquam sine interdictum et aliquos inferiores platos remanentibus et lazarum interdictum non debet relaxare sine pagna satisfactione: et cum scientia illius qui tulit. et de off. au. c. ubi ecclesia. Et hoc irracionabiliter sit lazarum: debet qui tulit sine difficultate relaxare: sicut fugio ad quem recurrit. et de eo. c. medicinalis. lib. v. Item archiepiscopus non potest relaxare interdictum vel excoicationem vel suspensionem lazarum officialibus archiepiscopi: quod alio iurisdictione habetibus subditis suffraganeis: ipsi qui tulerunt omnes. et de. romana. l. ii. v. Item cum hoc interdictum vel excoicatione aliter tunc offert se ad iudicium eorum: per quod si iam accepit: iudex cum non sic debeat absolute potest etiam si aduersa pars appellat non absoluantur: nisi ante approbationem recipiat eo iurisdictione curio: quod in presentia romani pontificis apud quem appellatur si voluerit appellare: vel eorum iudice cui cum delegatus iuri parebit. Et idem de his qui dicunt se infante interdictum. Item per hoc an per generalis interdictum et si in pper cui culpa latet et interdictum satisficere vult tollere interdictum. Et hoc culpabilis fuit tunc oblatum vel auxiliarius licet accipiant curio et iniquam penitentia non relaxabitur interdictum. Et si pper eius culpa latet et ipse quidem punit: sed eius satisfactio non requiritur. Item nota quod ea que dicta sunt in peccatis interdictum de materia interdictum quo. Sed observandum interdictum non per faciendo incurritur peccatum et irregularitas: locum habent et vera sunt finem quod habet in corpore iuris: sed per extrinsecum. Martini. v. que incipit. Insuper ad cuiusdam,

non tenetur quis observare interdictum ecclesiasticum a iure vel ab hoc generaliter promulgatum: nisi talis sita fuerit per personam collegium: universitatem: ecclesiam communitatem: vel locum certum a iudice publicata vel benedicta et specialiter et expresse et ipsam extrinsecum habent. Item de cler. exco. min. c. vii.

De privilegio fratrum predicatorum et minorum quos ad interdictum. Capitulum. 7.

Patres ordinis predicatorum et minorum tempore generalis interdicti terre possunt vbi in omnibus ecclesiis suis vel alienis clausis iuvare interdictum et excoicationem exclusio non pulsantur campanis et submissa voce celebrare divina et recipere ecclesiastica sacramenta exceptio tribus casibus. Primus est si causam dederunt interdictum. Secundus est si contingat eos specialiter interdictum. Tertius est si ecclesia illa vel volunt celebrare et interdictum. Bonif. Virtute. Et tempore interdicti possunt ad divina recipere pueros suis servatim deputatos et negotiorum suorum procuratores et operarios qui suo in loco totum operibus continue insisterint nisi in duobus casibus: scilicet si ipsi causam interdictum dederunt. Secundus est si contingat eos specialiter excoicari vel interdictum. Bonif. Virtute. Et tempore interdicti interdicti conventus quilibet ipsius ordinis quoties vult missam dicere et audire potest. Et quilibet sacerdos ordinis vult missam celebrare valeat cum duobus aut tribus tunc ministris epulis primo omnibus qui non sunt de ordine suo. Canon. Merito velde religionis. Et qui in civitate vel loco alio ubi habitant congregant interdictum poni et prohiberi omnia ecclesiastica sacramenta exceptio parvis loci baptismate et penitentia monitione non oblatibus qui buscumque privilegio religionis quibusque ab apostolica sede pcessis. Tunc terminus tempore tali interdictum possunt pferri parva sua et ab episcopis absoluti: et tunc omnibus pferri iura non rem ordinis sui sacre communionis et vinctiois extreme recipere sacramenta et divina officia celebrare simul iuvare clausis non pulsantur campanis et voce submissa excoicatione et interdictum ac omnibus personis que non sunt de ordine suo exclusio oblatibus prohibentibus: tunc aliqui literis a sede apostolica impetrato vel impetrandoque de ordine suo in hoc indulgentia specialiam non fecerint mentionem. Dico. Merito velde. Et omnes sententia interdicti suspensionis et excoicationis contra ipsos late per quosque pcelatos contra indulta privilegio suo late fuerint occasione sui tunc penitus irritande. Merito velde. et nimis iniqua. Et a nullo legato nisi a latere nec sub delegato possunt suspendi interdictum vel excoicationem nisi in eorum litteris de ordine suo mentio habetur specialis. Canon. Epigenetia. Et magister ordinis et eius vicarius in toto ordine et priores et quatuordecim conventus et eorum vicarii in suis terris possunt fratres dicti ordinis constitutos in terra predicta: vel ad eos deducuntur vendicunt absolute a sententia excoicationis suspensionis et interdicti a iure vel ab homine generaliter promulgato: vel si in locis supposito ecclesiastico interdictum presumptum celebrare divina. Bonif. Virtute. Item monent. Tunc autem hoc dicuntur de predicto ordinem credo minores eisdem gaudere privilegio: exceptio eo quod nisi sequitur. Item viri et mulieres de Italia habentes habitum regulam ordinis que dicuntur de penitentia beati domini possunt licite audire divina et recipere ecclesiastica sacramenta tempore interdicti nisi causam dederunt interdictum. Dico. Congruum eliminatio.

TITULUS III. de suspensione

non comprehendendo cap. iii.

De triplici genere suspensionis.

Capitulum. 1.

111

Via nomine censur

re ecclesiastice comprehenditur non solum excoꝛcacio sed etiam suspensio et interdictu. Et de verb. sig. querenti. Despensio etiam aliquando dicit excoꝛcacio: vt pat. q. i. reperitur. Ideo post tractatus de excoꝛcacione et interdicto sequitur de suspensione. Et quia fin. Bull. Duran. Omnis irregularis est suspensus. Et verum quia irregularitas est quedam inhabilitas ad ordinu receptionem et officiu ecclesiasticu eorum etiam receptum executiones simpliciter et ex toto et ex aliquo impedimento proueniens ex institutione ecclesie habens robur. Despensio vero est inhabilitas ad ordinu vel officium executionem et aliquo impedimento. Et sic suspensio videtur solum tangere clericos. Quod quod tamen laici suspēduntur ab aliquo actu vt ab officio aduocadi in certo casu et c. Irregularitas vero et clericos et laicos. vtraque tamen culpa non est sed pena. Quare quide suspensio conringit multipliciter. Aliquando quidem simpliciter et ex toto ab omni l. officio ordinum. Aliquando ab vno ordine et non ab alio: aliquando simpliciter: aliquando ad certu tantum: aliquando non ab ordine sed ab aliquo alio: vt ingressu ecclesie et actu predicationis et hinc de quibus omnibus agitur. Et nota fin. Bull. et alios q. tripliciter quia dicit suspensio. Vno modo quoad se tñ: et non est pñbitus abstinere ab officio: hoc pñsum canonica vel hominis: et sic quilibet excoꝛcatus in mortali vel etiam in minori excoꝛcacione dicitur suspensus: quia debet abstinere a celebratione et executione ordinum: alii peccat mortaliter qui in mortali excoꝛcacione soluitur actum ordinis sui: vel cum minori excoꝛcacione recipit aliquod sacramentum. dist. i. multi. et. q. i. sacerdotem. Et tunc celebrat vel exequitur ordine non est citur irregulariter tenetur subditum talem vira re: vel quicquid alius et si sciret peccatu eius. dist. xxiij. c. vlt. et de coꝛp. clerici. et mulie. vlt. et. Quia fin. 2. bo. in alijs non debet inducere quia talem ad dicendu missam vel aliquid exequendum officia sua: bñ. l. et cerno de malis die sua et oblatione. Si tamen non potest alium habere exequatur capiendo sacramenta a suspensio: cum est suspensio eius seu parochialis: immo etiam fin. p. de pal. si possit alium habere non videtur peccare accipiendo ab eo quod venit iure suo et malo illius in bonu suum. q. i. si fuerit. Sicut etiam licet fidei vel iuramento facto ad infideli per fello deor: vt dicit Augu. p. q. i. mouet. Secundo modo dicitur quia suspensio quoad alios non quoad se: et hoc satis large dicitur. Et sic clericus peregrinus dicit sui suspensio: quatenus ex deuotione celebrare in occulto non in publico. pro cuius declaratio nota fin. Ray. q. hinc clericus peregrinus ignoti non admittitur ad publice celebandum populo: nisi cum quibus sigillis eporum. dist. xxiij. c. i. Et hoc si sigilla sunt ignota: alii sufficeret sigillum episcopali. dist. iij. c. primatus. et multo magis apostolicis sedis madata. Ratio autem hinc est fin. Dost. q. in publica celebratione possit etiam mouere inanis gloria vel cupiditas: non autem in pñtato et secreto. Itaq. qui in publico cōmune malum possit accidere. si non ordinatus celebraret: in secreto autem solum periculum celebrantis. Cum illis etiam quibus sigilla non esset credendu fin. Jo. nisi essent aliqua littera nota. Itaq. fin. Ymo. nec etiam quibus sigillis credi debet et exceptione hinc peregrinos clericos fieri pñuadu cū allicet et banniti. Et hoc tamen pñuadu et transuadu non opus iure subtiliter examinare de sigillis hinc. p. q. i. dist. quiescimus. Itaq. si amiserit talia littera et p duos testes possit probare ordinariū suū et cōsensationē pōt admitti et c. et re. Item si non existat testes de ordinatione sua: quod longum tempus et cōstat q. semper gestis re vt pñuadu admitti pōt. et de poel. nō bap. c. i. Itaq. fin. Dost. ad hoc vt tales suscipi debeant in executione ordinu littere debet continere hanc clausula vel hanc. qui gradatim ad tales ordi-

nem promotionis. dist. xxiij. in noie. Et de vocant littere commendaticie seu testimoniales. et c. de. Tamen si quis ipse celebrat etiam in publico non est irregularis. Tertio modo dicit suspensio proprie quoad se et quoad alios: quia per suum canonem vel hominem est suspensio ab officio suo: et talia tenetur abstinere ab officio etiam post cōtentionē et cōfessionē quousq. se relaxata suspensio et cum qui potest abstinere suspensio a diuino vel officio vel celebratione et hinc si contraxit peccat mortaliter et efficitur irregularis fin. Ymo. de sen. et re iud. cum et c. lib. vi. et p. q. i. si quis epus. et fin. Ymo. et Bull. talia etiam contra ecclesiam si dicat hunc officando pñuadu sicut in exercitu efficitur irregularis: scias si in officando dicat cū vno vel duobus.

De suspensione in qua incurrit pñuadu. Cap. ii.

Prosequendo de suspē

Prosequendo de suspē ratur suspensio quo. Lad se et alios. Et primo quidem p viciu simoniac sed eius distinctione. Scias ergo quod qui simoniac ordinant: etiam si viciu simoniac sit occultum ipso iure sunt suspēdi quoad se et quoad alios: et non solum ab ordine quom simoniac suspēditur: sed etiam fin. Dost. et Ymo. ab actibus omni alior ordinu: et dicitur fin. Ymo. etiam in reprobis: vnde et perdit administrationes. l. q. i. reperitur. et de simo. tunc. dist. lxxi. coa. Debetur etiam penitus depositio et infamia si de crimine cōfiteretur. v. c. i. l. sane. Nec potest cum tali dispensari nisi p papam. l. q. i. erga. Qui etiam facilius non dispensat quoad cōmissa est simonia ex parte ordinantis et ordinati. Et hoc est cōmissa ex parte ordinis etiam: puta pñuadu ordinari debet alii quid ordinatos ipso ordinato ignorat: etiam pōt non ipse epus dispensare ppter surprisum fuisse sed successores eius in epatu vel alios ordinarios eius si videli haberet bonam illius vt bñficiu in epatu illius et multo magis papa. q. i. si quis neg. et c. erga. et hoc fin. Ymo. Dost. Ray. et Dost. Item si simonia est cōmissa tñ ex parte ordinati non ordinantis: puta dante ordinato vicario qui aliquid propter hoc. Et talis non ministrat pōt epus dispensare in ordinibus rite ante suspensionem aut in illo quem simoniac suscepit: nec etiam q. recipiat alios ante dispensationem: et in hoc papa dispensat. Sed si talis ministrat post ordinē simoniac suscepit etiam ante suspensionem non poterit epus dispensare. Qui vero recipit beneficiu cū cura vel dignitate p simonia etiam si occulta sitidem iuris est fin. Dost. sicut et de illo qui recepit ordinē simoniac et tñcū est: q. i. et ipso iure sui suspensio etiam quoad alios: et non solum ab actibus omni ordinu: sed etiam ab administratione temporalium fin. Ymo. et in tali beneficio vel dignitate solus papa dispensat ppterque qui scilicet beneficiarius est cōmissa. Tota tñ fin. Bull. q. cū pene non sunt extendend: et ille qui simoniac suscepit alii quem ordinē sit suspensio quoad ea q sunt ordinu: non est suspensio quoad ea q sunt interdictionis. vñ si alii habet interdictionē et nō hñt pōt suspēderet excoꝛcare et ab excoꝛcacione absolueret et hinc. Qui autē recipit beneficiu sine pñe simoniac fin. Ray. est suspensio quoad se et alios ab actibus omni ordinu et ab administratione temporalium si simonia est notoria. Nam si est occulta non est de ipso iure suspensio sed suspensio ordinu. l. q. i. et c. sequen. 2. bo. et Dost. et siquide cōmissa est simonia ignorat ipso bñficiario potest epus dispensare cū eo in tali beneficio possit pure et simpliciter et remanuerit. et c. de simoniac. actum q. possit ministrare in ordinibus ante et post bñficiu suscepit. Et hoc intelligit etiam epus ignorat: nam si sciret cōfiteretur non ipse sed huius potest dispensare. ar. q. i. c. i. 2. bo. Ray. et Bull. Et si simonia est cōmissa bñficiario scilicet suo huius papa dispensat non alius nec in illo beneficio nec in alio fin. Bull. 2. an. et Dost. Qui vero cōfessit ordinem vel beneficiu cū simoniac: vel etiam qui est mediator simoniac fin. Ray.

si est notoria simonia ipso iure est suspensus etiam quoad alios. et eo accuturum. xxiij. dist. ij. verum. et solus papa dispensat. Et ibi est occulta non est suspensus quoad alios. ar. et eo. et si quibz. non. c. v. notandum. Idem dicitur in directo iuris. lib. iij. c. x. et c. et quodam potest dispensare in minoribus speciebus simonie et predictis. et allegat Bon. et Doli. Itae obstat. l. c. i. q. i. q. et loquitur in dignitate. et sic etiam loquitur de rebus nobis. et de simo. Et idem dicitur de reformatione et minoribus ordinibus. quia solum in maioribus ordinibus dispensatio papae reservatur. vt not. Bon. et Doli. de c. lib. Et si committitur simonia in aliquo circa equealia de iudiciis in consecratione committit et valsum sacrorum in veneratione etiam in benedictionibus non bonum. et tñm. In istaibus potest episcopus dispensare. et non alii. ar. et de sen. et c. sup. fm. Ray. et Quilgo vide tñ intelligitur quod tñm simonia est manifesta. Nam occulta non inducit irregularitatem in tñm. Quod ordinat aliquem vel presbiter ad ordinandum qui promissis vel iuramento non petere de illa ecclesia ad cuius titulum ordinatur. ipse quidem ordinatus trinitio est suspensus a collatione ordinis. et presbiterat ad executionem ordinum suorum. et de simo. si quis. Et etiam ipse ordinatus indiget papae dispensatione fm. Ray. Idet autem quod dicitur tñm de simonia quod ad dispensationem vera sunt fm. et quae habent in corpore iuris et notata p. docto. ac etiam excoicatio lata est p. tra. con. de qua habet. Et cetera simoniacorum. ibi vide. De simonia autem quantum ad peccatum et quantum ad restitutionem fructuum beneficii simoniacae recipit et dispensationem simoniacae pecunie habet. l. c. i. par. i. c. i.

¶ De suspensione in quā incurrunt per noticiam fornicationem. Capitulum. liij.

Capitulum 11.

Storius fornicator

[illegible][illegible][illegible]

[illegible]

faciū sacerdos vel aliū in sacris fuerit curie seculari p
heresi tradendus & degradatus sicut ei videbit expedire
et beati. qm. ii. v. lxxv. aut degradatus cū q. ppter be
rethm vel aliud ell tradendus curie seculari si hōda cū
pūte pteate. & sic degradatō illi ve in fōm suū recipiat be
gradatū: debet ei intercedere pio co q. nō modianur. et
be. v. sic notanda.

Titulus.v.de irregulari.

C De irregularitate quō contrahatur propter debitam executionē ordinum vel officiorū biniouū. *Capitulum*

Iregularitas dicitur
nimirum a peccato, quod est nota seu impedimentum
canonicum, et factum seu defectus proveniens: quod
quilo prohibet ad ecclesiasticum ordinem promo-
ueri et in eadem ministrare, et irregularitas contrahitur multis
modis et causis. Et ad sciendum quilo est irregularis, quod
indebita celebratione vel exercitio ordinis: hoc cal ponit
talium distinctionem. Celebatio aut veteris officio ordinis
aut de femina aut masculus. Et si est mulier sine laica sine
religiosa non fit irregularis: quod non capit ordinis clerici
causis non cadit in ea irregularitas: quod quilo impeditur
ordinari vel ordinis officii celebrare. Iamque hoc ergo, et de
fide, debetur, et trixi, q. v. de hinc imago. Si ergo mulier
obscata vel interdicta vel in loco interdicto: fit irregularis
tractet officia sua sacra temere agat et puniri debet. Et de
pe. et re. nova. non fit est irregularis. Si autem sit vir aut in fu-
ruiusio aut sine membris. Et si furiosus, propter quicquid cele-
bratione non efficit irregularis nec peccat. Sed de infante
derico, si furiosus, de bono. Et si sine membris: tunc talis aut
est clericus aut laicus. Et si laicus est: et si clericus appa-
tu aliquo ordinis celebravit. Ceteroquin actus aliquis
ordinis siue coenatio fit illicitus: religiosus siue secularis
si hoc fit rigorosum videtur quod fit irregularis. de cler. non. m. c.
f. 1. et c. talis vel valet promissum alius: quod papa potest
si tunc: sicut et c. ordinatio et suspensio celebrare alius: quod
papa non suspensio, ergo id est in illo causa. Tio. tamque hoc vi-
detur intelligi de ordinibus sacris et in solemnibus appa-
tu. Tia et officia minorum ordinum licite sunt. Et hoc, et alio
quoque potest exerceri: tunc ab his quod non sunt ordinati. In illis
Si autem hoc agat sine solemnibus apparatu: non efficitur
irregularis. Si autem derico: nec aut celebrat in ordine nec
non habet. aut in eo quod habet. Et si finio causa hoc agens
in ordinibus sacris est irregularis. De his dicitur: autem de
c. Bull. quod si est in minoribus: tunc potest cantare epistolam et
missam sine solemnitate. Et addit. Item, quod si clerici non debent
subdiaconi: tunc etiam cantet sine canticis subdiaconi. Si vero
laici apparet subdiaconi videtur et manipulos. Dicit enim
pe. de pa. l. i. quod si tunicellatus clericus non subdiacono
portare et non est de populo vel sicut manipulos quod nullus in
ferius subdiacono portare debet. hoc pe. Et tunc si talis
cantet epistolam cum tunicella sine manipulo: tamen poenitentem
de calice bianco vel sacerdotem: non est proprium officium
causis et principaliter aut ordinis talis: et ubi est coenatio
quod etiam in minoribus constituitur cantet epistolam illo modo
videtur irregularis: sed ubi cum manipulo vel poenitentem
de calice: vel ubi non est mox quod cantet nisi subdiaconi.
De ordinibus superioribus non est questio: neque sine dubio incurrit
irregularitas. Si vero clericus celebrat in ordine quod
debet: aut est excommunicatus maior vel celebrat in officio
causis et principaliter aut ordinis talis: et ubi est coenatio
quod etiam in minoribus constituitur cantet epistolam illo modo
videtur irregularis: sed ubi cum manipulo vel poenitentem
de calice: vel ubi non est mox quod cantet nisi subdiaconi.
De ordinibus superioribus non est questio: neque sine dubio incurrit
irregularitas. Si vero clericus celebrat in ordine quod
debet: aut est excommunicatus maior vel celebrat in officio
causis et principaliter aut ordinis talis: et ubi est coenatio
quod etiam in minoribus constituitur cantet epistolam illo modo
videtur irregularis: sed ubi cum manipulo vel poenitentem
de calice: vel ubi non est mox quod cantet nisi subdiaconi.

de eis. Et post sunt restringende secundum de diacono. Sed sine solemnitate legendo optima subdiaconus diaconus vel post byter excoicatus: creditur quidam quod non incurrit irregularitatem. Et autem clerici et suspensus sumo de stricte suspensione. Et ad hoc se et quoad alios. Ita quod suspensus quoad de eis: puta propter mortale quoddam vel propter minorem excoicationem: vel propter iniunctionem a confessor talis celebrans nullam incurrit irregularitatem: vel dictum est. Et suspensus quoad se et alios: aut est suspensus a canone aut ab homine. Si autem ab homine seu a iudice tunc aut ignota aut ignorantia probabili: tunc non efficit irregularitas: aut ignorantia casualis suspensus: tunc est irregularis: et multo magis si scilicet est suspensus: et hoc quodcumque sit suspensus semper fuit ad tempus determinatum siue non determinatum etiam si ratione defectus vel infamie: puta talem durante suspensione celebrantem esse irregularem: nec posse dispensari nisi per papam. ad hoc. q. i. q. ii. si quis presbyter. de sen. episc. et medicinali. l. vi. Si vero est suspensus in canone nec tunc aut est ratione criminis: aut ratione defectus aut ratione infamie vel scandalii. Et primo modo tunc aut si placet est suspensus: et sic celebrando est irregularis. ii. q. ii. si quis episcopus. Aut est suspensus ad tempus. et tunc aut ad tempus determinatum: et sic interim celebrando est irregularis: aut ad tempus indeterminatum: tunc aut cum conditioe bonae penitentiae: aut cum pditione bonae satisfactiae: vel lxxxi. di. si quis sine. c. i. c. de de cogab. cler. et multi. scilicet. i. de de dec. l. i. c. cum similibus. Et tunc licet quidam contrarii dicant: puta si sic suspensus ante obligationem celebrat est irregularis: quia in hoc facti iudicio est necessarius ut habeatur pro absoluto: vel dictum est. et quasi. cum bone. Et sic cum factum hominis sit necessarius sequitur quod ad suspensionem de canone aliquid addit: ut in dicta decre. de cogab. cler. et multi. Si non est suspensus cum conditione bonae penitentiae: vel de excessu. et tunc equum est tenere quod interim celebrando non efficit irregularitas: quia talis suspensus videtur esse deus ad quod nihil addit canon nec ut habeatur pro subdita aliquod factus iudicio est necessarius. Et ideo dicendum est de ea et de suspensione dei tantum. Si vero modo sit suspensus a canone: id est ratione defectus. Tunc aut ratione defectus ordinis aut ratione alterius defectus. Et si ratione defectus ordinis: vel clerici quia per saltum promotus quantus ad ordinem omisit: in quo si exerceat officium antequam recipiat est irregularis: sed celebrando in ordine ad quem est per saltum promotus quem habet non est irregularis. di. li. sollicitudo. Si ratione alterius defectus: et bigamus illegitimus copulae vitiosus ordinatus ante etatem legitimam vel a non suo episcopo: hoc casus concordant omnes quod celebrando non est irregularis: quod hoc non est expellendum in iure. Et quia quidam curia mandat cum iam ordinatus in superdictis defectibus dispensari nil dicitur de irregularitate. di. li. apostolica. c. cenomaniensis. Etiam autem curie est attendendum. de cri. fal. q. graui. Tunc obstat quod ordinatio iam facta ante legitimam etatem: vel a non suo episcopo fuerit cum peccato: quia principalis causa propter quam bigamus talis suspensus est defectus non peccatum. ergo ratione defectus non trahitur talis debet censeri suspensus. Et hac ratione non puto quod licet irregularis et celebratio diuinorum sit suspensus a canone propter hanc irregularitatem: tamen tamen a non est suspensus a iure vel ab homine: puta quia ab solutus est ab excoicatione et suspensione: sed non est secum dispensatus super irregularitatem: vel non suspensus contra hanc irregularitatem: quia hoc non est expellendum in iure. Si tertio modo est suspensus a canone licet ratione scandalii vel infamie: tunc celebrando non est irregularis. de cler. percoli. c. i. Et bone faciunt alii abstinentes propter infamiam quod est contra illum: vel ut scandalum eueretur. Et per hoc sequitur secundum Innocentium quod illi quorum crimina sunt notoria quod etiam post penitentiam poenitentibus

beatur celebrare propter scandalum et infamiam: ut de cogab. de. et multi. c. h. Sed si ante absoctionem celebrant non incurrit novam irregularitatem. Et allegatione quod facit videtur intelligi de notorio fornicatore: quod pium est tenere. Et quod non. in. c. de sen. episc. lib. vi. intelligi quod de notorio fornicatore ante penitentiam celebrante: ne videatur sub ipsa contrarietate: tamen de rigore sola penitentia non tollit suspensionem canonis in notorio fornicatore: ut videtur expellendum. l. di. percutit. quia requiritur factus in die. ut. di. item cum est de suspensio a canone bonae satisfactiae. Sed absoctione facta a fornicario canonis a qua potest in hoc casu episcopus absoolvere: quia conditus canonis sibi non reservatur. Si peniter remanente irregularitate qua contrahit huiusmodi fornicator notorius et celebratio diuinorum: de qua nodum est dispensatum et nova celebratio novam irregularitatem non incurrit. Et cit enim ipse Innocentius. quod talis celebrans antequam poenitentia efficiatur irregularis indispensabilis nisi per papam: sed antequam secum dispensatur celebrando etiam poenitentem: id est dimissa concubina non contrahit novam irregularitatem. Et forte talis fuit intentio Innocentii. Et de omnia haec notantur per Bino. de bur. super decre. de de. exco. m. li. celebrat. sed absoctione aliquantulum fuit a mutato aliquo litter ordine addens canonem tribus locis ut patet dicta hinc vultus. x. po. de de. palu. c. di. Tota tamen quod per pieces dentibus videtur quod ordinatus ante legitimam etatem sit ipse fore suspensus ab executione ordinis sic receptus fore leuissimum hoc. committere tenent contrarium: videtur in sum. Ray. di. in glo. etus. Barch. in rosa. di. li. vi. de. et de de. per sal. p. c. Barch. de bu. c. de sen. et vel non est compos. pau. de cle. et. et ifram. saba. super cle. generaliter de et. et qualia. si omnia deficiunt quod talis non est ipse fore suspensus sed suspendendus: et interdicendum est ei executione ordinis recepti ante legitimam etatem vix ad etatem legitimam. Et si postea fuerit ei interdicta executione a iure dice suo: vix fuerit ordine tali ante legitimam etatem: erit irregularis. Si autem non fuerit ei interdicta: et sic vix sit dicat ante legitimam etatem recepto non est irregularis ut dictum est. Ideo etiam audiatur a quibusdam peritis.

De irregularitate propter homicidium vel mutilationem.

Capitulum. ii.

Contrahitur etiam irregularitas propter homicidium vel mutilationem membris. pro cuius declaratione nos quod cum homicidium vel mutilationem membris fieri contingat inter locum verbo et opere. Si solum mente fiat nunquam inducit irregularitatem: licet promissio factum requirit. xv. q. i. c. vi. in mo etiam si quis videt gladium alio occidendum: et tamen non sequitur effectus mortis vel mutilationis non incurrit irregularitatem: etiam si vulneraret: et certum sit quod non in eo secum tam vel amissio membris directe nec indirec. et propter dico quod si vulnus intulisset non de se mortale: et vulneraret propter iperitiam medici vel propter defectum custodie quia licet non caret sibi a nosso mortis: est vulneris est irregularis secundum Ray. c. de hom. l. c. Petrus. et dictum allegat per de ancha. Nam si vulneraret ad mortem non iam accedendo mortem vel alio modo homicidia reputat. dicit idem. Ita autem inter sunt vindicare sanguinis sui mox et non piscari piscum vel autotemorem non sunt irregularia secundum Innocentium et Barch. etiam si appeteret mortem illius. Item qui videt aliquem occidit et delectat: si posset etiam sine sui periculo liberare si vellet quia posset faciat non est irregularis: sicut nec etiam me dico quod dimittit in infernum modo nolam moderari: bluen quod dimittit propter fame mox. xv. q. i. si quis non iratus.

Triplex contrahitur irregularitas verbo.

Erbo autem contrahitur irregularitas tripliciter. scilicet mandatoribus

Irrregularitatem etiam

inducit bigamia: contraheatur multis modis. Primo quidem cum quis successeat et dicitur suo tempore habet duas uxores: utralis cognoscitur. q. i. superant. Et aut alteri non cognoscitur: puta quia ante consummationem maritimonii defuncta esset non est irregularis. Fin. 2. ho. in. iij. dist. 27. q. iij. si magister sententiam aliter dicat: sed non tenetur in hoc opinio eius. Secundo cum quis dixeris tempore habet duas uxores: una de iure: alia de facto: puta contraheatur cum consanguinea: et veram cognoscitur: etiam ceteris bigamus propter intentionem esse etiam cum opere subsecuto. Et de biga. super. Tercio quia de plures habet: eodem tempore: una de iure alia de facto: et utraque cognoscitur: puta peracto insummo cum una: et postea maritus contraheatur cum alia: vel contraheatur cum duabus de facto: puta cum consanguinea: cognoscitur eam: ut in d. c. mag. eo. n.

Quarto cum contraheatur cum vidua ab altero viro cognita: si eam si fuisse relicta vgo. xxij. dist. 1. seriatim. Quinto cum contraheatur cum corrupta ab alio: et cognoscitur ea: et hoc scilicet uerit illa corupta: si ille ignorauerit. dist. 27. q. iij. curandum sed si ipse solus defecisset: et postea contraheatur cum ea non esset bigamus. dist. 27. q. iij. acutus. ar. et qui si sunt legi. t. i. Et quod quidam vponit populi cognoscitur: si scilicet siue ignorat populi cognita est ab alio. dist. 27. q. iij. si cuius. et ea seq. q. etiam si vir accusatur vponit de adulterio: et pendet de accusatione ad preceptum ecclesie vir debemus reddere adulter irregularis est: quia bigamus fin. 2. ho. 2. Ray. et ibi. dist. 27. q. iij. Secundo cum quis duxit vponit viduam mulierem puta ancillam vel in seculari: vel aliquis ex illis que publici sunt spectaculi mancipetur licet virginis repulsiur ab ordine. dist. 27. q. iij. si quis viduam. Tertio cum quis in sacro constituitur: vel post possessionem in religione contraheatur cum eo: rupta est eodem: a nobis. Ratio autem principalis quare bigamus prohibetur promoueri est defecere sacramenti: qui est in eo: q. si consumtio coniugalio facta per eum non potest significare illud speciale coniugium quod debet ecclesie: qui est vnus sponsus cum ecclesia que est vnus sponsus: cum dicitur carnem suam in plures vponit: et est vnus vnus. dist. 27. q. iij. acutus. Coniunctio autem fornicaria non significat illas coniunctiones quibus et ecclesie: sed tunc coniunctio coniugalio: et ideo qui non contraheatur: sed fornicatur cum multis non censetur irregularis. Et ea aut irregularitas non tollitur per baptismum: sicut irregularitas homicidii. Ratio est q. contraheatur et matrimonium: et baptismum non soluit matrimonium. dist. 27. q. iij. deinde. Tunc qui habuit vnam uxorem ante baptismum: autem aliam post baptismum: vel ambas ante baptismum irregularis est et bigamus est. dist. 27. q. iij. acutus. Et ceteris autem bigamus omni privilegio clericatus: et additur foio seculari non obstante consecratione: et ideo hoc pena excommunicationis in tribus est ferre confusum. Et eo. alterationis. lib. vj. Solus autem papa dispensat cum bigamibus: et hoc fin. 2. ho. 2. Ray. an. et eo. in. d. c. Quidam autem dicunt q. nec papa potest: quia cetera doctrina apostoli. Sed dicunt 2. ho. 2. Ray. q. per papam non potest dispensare in doctrina apostoli: quantum ad ea que sunt de iure naturali: et ea sunt de necessitate sacramentorum: et si identidem in alio potest qui habeat eadem potestatem ecclesia nunc sicut et tunc. Et autem ob id potest deestralia. Et eo. super. Solus 2. ho. dist. 27. q. iij. eandem difficultatem esse in dispensando cum eo qui contraheatur cum pluribus de facto: sicut si contraheatur de iure vult papa ibi ostendere: et id non dicit dispensare: et non quin possit dispensare. vel etiam dicit non posse dispensare: et non confusum: est possit. Et diffusum vnde videtur de bigamia habes in sum. p. 10. lib. 2. dist. 27. q. iij. p. 10. etum.

Cum de irregularitate propter illegitimitatem. Cap. iij.

Irrregularitatem etiam inducit illegitimitas est. Ratio autem quare tales prohibentur a promotione est fin. Ray. Primo

quia tales reputantur viles personis: dignitas autem clericatus vilibus personis dari non conuenit. Secundo etiam ad ostentationem paterni seductis: nec est inconueniens: vni puniri puto alio: ut filius pro peccato patris pena sit temporalis: eternalis autem nunquam: ut. q. iij. p. 10. etum. Tercio quia tales solent esse imitatores patrum secularium et imitatio morum. lib. 2. dist. 27. q. iij. genera. et in glo. sumptuaria in p. 10. et. Et quia aliquando res perantur in vni vale in aduulsi: et vno: et hoc red datur magis inaudibilis. lib. 2. dist. 27. q. iij. tam iura adaptantur fin. ea que in pluribus accidunt. In dignitatibus que sunt cultus: tales non sunt repellunt. Et de cur. l. super. Tunc gignit etiam fin iura hereditaria non possunt: quod haereditas fin. fauorem maritimonii. Et ut dicitur. Ped. de archa. si heres in aliqua ciuitate stans: et illegitimi possent hereditate non valeret: et esset pro bono morum et nutritio lucturie. Et in quoad deus et virtutum opera non nocet illegitimitas si in se bonus sit: ut diffale habet dist. 27. q. iij. dist. 27. q. iij. c. sequenti. Dicit autem illegitimus qui non est natus de legitimo matrimonio: vel quod reputatur illegitimus fin. Ray. et q. iij. siue legi. et inter. Tunc si vir et mulier sperant in hac ecclesie bona fide creditos de legitime copulatione: cum in non essent pura propter impedimentum consanguinitatis: vel etiam si aliter eodem tunc hoc crediderit: sed legitimum copulationem episcopus quia contraheatur cum eo: quoniam nesciat habere aliam procreantem: putat legitimum et verum patrem suum: et eodem et renouet secus si clam desine contraheatur: quod videtur fuisse legitiuitas affectata. Et multo magis si contraheatur publice sciens res impedimentum ambo. Et de clam. de p. 10. in in iudicio. Et fin. 2. ho. 2. Ray. Tunc quidam quod ignorat illegitimus: cum sit fin. 2. ho. 2. Ray. et ibi. p. 10. etum. Ignorantia excusat eum. C. de test. l. 1. Unde dicitur tali ignorantia non peccat faciendo se: p. 10. etum. vel hereditate ad eum: si cum sit filius dicitur quod alio occulte esset: dispensatione indiget quod ordinem et dignitatem et hereditatem dimittere debet. Quidam potius enim nesciat illi filius esse illegitimus: vni aut in hac materia debeat filii credere matri. Dicit dist. 27. q. iij. prima credendum est. Ray. et de p. 10. etum. aliter. Et tam non cogit ad hoc se credere. C. de test. l. 1. Ray. p. 10. etum. Qualitas autem matris et consuetudo eius alio dicitur tantum plus vel minus videtur q. habeat inducere talis filium ad credendum.

Cum triplex autem legitimatur.

Egitimatur autem quis

tripliciter. Primo modo per sequens matrimonium: puta cum quis contraheatur cum illa et qua ante matrimonium habuit filios: etiam si ille vili ante: sume ret talis in coniugio primo cum alio contraheatur qui postea non reuertitur. Et hoc est vni si illa nunc poterat illi esse vxor: quod de ea habuit filios: et sic vtriusque solutus erat. vni natus de adulterio vel incestu et illi modum legitimari non potest. Et eo. c. 2. q. 1. Et hoc legitimatur valet ut succedere possit in omnibus bonis parentum: aut quibus modis. etia. lib. 2. dist. 27. q. iij. col. vii. valet etiam ad habendum dignitatem et ordinem. Secundo modo per speciale indulgentiam papae: et eo. per vne rabiliter et hoc legitimatur valet ad hoc ut talis valeat promoueri ad omnes ordines et dignitates ecclesiasticas: vni ter rari. Valet etiam ad successionem bonorum parentum: et ad omnes legitimatos seculares in terminis ecclesiasticis temporalibus. Et autem si per eum legitimatus valebit ad hoc ut minus tenet ordinem suscipere possit: et beneficii sine cura vbi ceteri: et ad successionem bonorum et actus legitimatos seculares in terminis ecclesiasticis temporalibus: et etiam alio tunc quoniam ad ea que non fieret alteri penitus: et multo magis ad hoc valet legitimatio facta per papam: in his que fieri alteri penitus: puta per eum qui succedit ab intestato non valet legitimatio: nec per eum in terminis ecclesiasticis: et non substitui vel substitui. Hoc fin. 2. ho. 2. Ray. super. de re venerabili. Tercio modo legitimatur quis per leges seculi reu. fin. 2. ho. 2. Ray. in ea traditis que reduci possunt ad tres.

Primus est si pater filium naturalē offerat curie imperato-
ris officiarum; curialis: in aut. quib⁹ modo na. cñ. legi.
§. si quis igit. col. viij. Idem si offerat cū curie ciuitatis de
qua vel de cuius vico sit ciuitas. in li. de nup. §. vltimo

Secundus modus est si pater decedens in testamento filium natu-
ralē nominat legitimū heredē: et ipse postea offerat testamē-
tariū pater: vel si pater in instrumento p. publicā manu cō-
fecto: vel p. publicā manu scripto cū subsc̄riptione trūi testamē-
ti filium nominet: nec addecat naturalē. in aut. vt liceat.
ma. c. xii. §. ad hoc. Tertius modus est si nullo filio legiti-
mo existere ipse ipse naturalis filius seipsum offerat curie: vt in
aut. quib⁹ mo. na. cñ. legi. §. f. De legitimatio p. leges fa-
cta valet ad secularia: et talia quoad successionē et digni-
tatem in terris cñ. subiectis pater legitimatio: et in alijs
vbi nō fiet alteri potestaticum. Ad ordinē vel dignitatē
eisdem nō se extendit. Immo. c. Berni.

In quibus: et qualiter dispēctur illegitimus.

Dispensatur autē ille
primus. Inno modo q. ingressum religiosū ap-
probare: et hoc quod oēs ordinēs. vt dñ. l. v. c. f.
fin. Ray. et glo. summariā. Sed ad plures: vt puta pater
rati etia in ipsa religio: vel alius dignitates huius dispē-
tione talis p̄moueri nō potest. vt in d. c. f. Et nota q. magis
fieri ordinis p̄dicator potest dispēctur cū trectia fratris
ordinis sui sup. defectu natali: vt possint ad oēs ordinēs
et plures ordinis p̄moueri faciem p̄tenti ex incestu
vel adulterio vt irregularis. Berni. de uolūtiō. Et et alio
p̄uilegio. scy. Job. xxi. potest dispēctur in illo numero cum
oibus gentibus de soluto: et soluta: etia si essent patres eorū
sacerdotes: vt scy. p̄mouetur ad ordinē et p̄mouens cō-
ueniunt deocationis. Secundo dispēctur siue dispēcti pōt
q. et in hoc quoad ordinēs minores tunc: et ad beneficiū
sine cura: quoad autē ad alia dispēcti nō potest. Tertio sit
dispēctio p. p̄p̄i et hoc nō solum quoad ordinēs etiam
quoad oēs dignitates vel p̄sonas. et eo. lo. qui. l. b. vj.
Dispēctio autē aliquando fit circa tales minores: vt scy. eodē
nōtāt et insinuat in ecclesijs alijs a patre. Vbi si sunt
filij p̄b̄tēci. alio vbi in quibuscūq. ecclesijs. arg. et eo. al.
plene. aliquando maior: vt. l. insinuat in paterna alijs
quo tamē medio. et eo. et transmissa. alijs in iura vt in
paterna nullo medio. Et nota q. cū dispēctur illegitimus
a papa quoad ordinē et beneficiū ecclesiasticū: nō p̄pter
hoc intelligitur q. possit p̄moueri ad personam vel recto-
ritatē quā per electionē accedī cōsuevit. et de p̄b̄t. c. vl.
sed bene ad ecclesiā parochiāle poterit p̄moueri. Item si a
papa ordinatū dispēctio nō illegitimus: et postea impetra-
uit q. duo aut plura beneficia eius cura possit habere: tunc
autē p̄dicatū defectus nō valet de iura gratia. et eo. si in
quib⁹ vl. et nota q. filij p̄b̄tēci quoad ipsi susceperūt
de legitima v̄pote ante factū ordinē fin. Ray. et alios p̄p̄i
moueri possunt ad oēs ordinēs et dignitates: cū legitimis
sint nisi in illa ecclesiā in qua patres eorū immediate fue-
runt pluri vel canonici vbi nō possunt canonici vel p̄p̄i
moueri. et eo. ad hoc. Doff. etiam dicit q. cū pater habeat
p̄sonatū vel vicariū perpetuū in aliqua ecclesiā filium imme-
diatē ipm vel ipm habere non potest et eo. qm. Item si pa-
ter habuit personatū filius non potest habere vicariū: nec
cōuerso. et eo. michal. Item si filius succedat patri dispensa-
tione: frater illius bñ poterit succedere fratri vt ponit Ray.
fieri: in hoc nō succedat patri immediate: sed fecit si p̄p̄i
magis habuisset filium ecclesiā de facto. Porro ad nepotes
bñ p̄b̄tēci nō extendit fin. Ray. Doff. et Doff. Ordinari
vbi in sacra subdiaconatu et supra si suscipiat filios et v̄p̄o-
ribus cū quibus ante ordinationē p̄p̄p̄erant. tales filij si
legitimi sunt si v̄p̄oem cōsenserunt et v̄p̄i ordinarent: vel
licentes nō cōtradiuerūt. xxi. dñ. scribitur. Sed si ordina-
ti sunt iniuri v̄p̄oem et ignominiebus legitimis censentur et
nō indigent dispensatione. aliqui tamē dicūt q. indiget etiā

tales dispensatione. Et tunc tamen sacerdotes: q. licite v̄p̄m
in matrimonio p̄tatio ante susceptionē sacramentorum in
sacris cōsuevit nō possunt: nec licet a t̄p̄ore apostolice
Ideo filij quos generant de p̄p̄oibus suis cū sunt in sacris
legitimi sunt: et idē iudiciū sicut de alijs legitimis.

De corpore vicarijs.

Capituli. v.

Iregularis est corpe
vicarij. Immutatus vel debilitatus in modum talis
libi p̄b̄tēci: aut p̄pter inabilitatē ad officiū
exequēdū aut p̄pter deformitatē ad scandalū aliorū tollē-
dus. p̄o cuius declarationē nota distictionē: aut quia est
mutatus vel p̄p̄us: medio magno et manifestato. qd scy in
dicit notabile deformitatē: vt putatio nasi et hōmō vel in
habilitatē ad exequēdū officiū: vt putatio manus et hōi
inmodi: et tunc quacūq. de causa fit mutatus vel p̄p̄us
talis iusta vel iniusta naturali vel accidentali impedit a p̄p̄o
mōtione et deficiit p̄mōtus cū tali defectu. Si autē erat iā
p̄mōtus qd sup̄uenit defectus si non p̄pter hoc reddidit
nisi deformis potest exequi illa officia: ad que nō impe-
ditur p̄pter illam defectū: puta si sacros sacerdotes amitte-
rēt missam celebrare non poterit: vel alio ministrare in
altari: fed poterit audire cōfessionē et p̄dicare a beneficio
etiā nō remouebitur si sine culpa sua incidit in defectū: qd
non debet addi afflictio afflictio. vi. q. i. cū permissio. dñ. bñ
et ei cōadiutor si tale beneficiū est cui ipse defuerit non
possit. et de. et de. et de. et de. Quia mutatus est vel p̄p̄us
v̄p̄us in modis paruis vel occultis: et tunc subdistinguitur: quia
aut sponte et sine iusta causa: vt ex indignatione vel impa-
tience vel supbia: aut ex iniusta causa vel iniuria. Et primo
modo tunc indistincte in quocūq. membro: siue a se siue ab
alio repellit a promotione et deficiit iam p̄mōtus: etiam
si putasset se obsequijs p̄dicare debet se castrando. et eo. c. f.
quidā. et c. et c. parte. dñ. l. v. qui partem. et c. scy. Et fin.
Immo. idē etiā est si nō totū mēb̄r amittit: fed partē mēb̄ri
que deformitatē generat: vnde scandalus esset. et eo. c. f.
Vbi inabili redderet ad officiū exequēdū. et eo. p̄p̄o.
Secus si alijs vel ei nō dñt bñ excurrat. Si autē ex ius-
ta causa et sponte puta p̄pter periculū lepe ne totū corpus
inficeret fecit filij amputari mēb̄r oculū vel virilū: vel
manifestū parū: vt dignū nō necessarii scy ad signū v̄p̄o
cie faciendū: vel ipsem totū sibi fecit cū esset bñ p̄p̄us
in c̄p̄urgalia: talis nec repellit a promotione: nec deficiit
promot⁹. Idē iudiciū si inuit⁹ puta si ab inimico cāstra-
tus: vel etiā sic natus: vel etiā a casu in tale quid incidit: dā-
do op̄atū vel licite: puta dolando lignū abscidit sibi partē
minimū dignū. In oibus huius non repellit: nec est necessa-
rium fin. l. bñ. et glo. dñ. l. v. Si quis absciderit: q. talis
castratus relicto sibi potest succedere: vnde v̄p̄oem vulgarē
Sed si dādo op̄atū vel illud a casu amittit mēb̄r: talis
libi repellit a promotione: sed si mēb̄r vel pars mēb̄ri esset
quae generaret modicā deformitatē: talis ex misericordia
tolerat in suscepio scy per dispensationē ep̄i. Dec et bñ
Ray. Cui. Immo. et Berni. et transtunt et de. dñ. l. v. si quis
absciderit. et in alio capitulo. et c. significat. Quia
ad quēdā particularitatem determinatū corpus viciā. Tio. q.
claudus admittit cōsuetudine nisi talis sit q. sine baculo ad
altare stare nō possit. arg. de cōf. dñ. l. nullus. et dñ. l. v.
disciplina. Et tunc v̄p̄us oculi tamen repellit a promotione
fin. Archi. qd p̄bat per c. i. euangelica. dñ. l. v. et bñ bñ
nō repellit a promotione nisi si nimis deformitatis: et de
bñlitas. Dabō scy dignū in pede indoluitatē p̄mouet
et etiā fin. Dñ. l. v. habet in manu: vel si habet dignū
cōiunctio: bñ modo et huius nō sit impedimentū in v̄p̄i nisi
dñ. ff. de edili. edic. litem offitium. Tēp̄us p̄p̄o celebra-
re nō debet p̄pter scandalum: sed si nō sit nimis deformatio
non est prohibendum p̄p̄i: tamen repellit: vel etiam lepro-
sis non autē sanis. Etiam omnino non bibens ad sacerdotē
etiā p̄moueri nō debet: nec potest: cū finere op̄atū fin

quisquis. Sed si est obligatus alicui psonae seculari non
misericorditer sed gestis administratione eius vt tutor, pcur
rator et curator: et talis pmoneri non potest nisi finito offi
cio administrationis. c. q. iij. c. i. f. iura autem administra
tione si ad hoc sit obligatus ad rationem: et mouet ei qñ
de dolo pmoneri non potest ante decemum l. iij. d. iij. tñ
tñ. Debet ei tamen compensare qñ qñ decidat. Similiter
etiam si quis ei non mouet: et manifestum sit et tñ de
dolo debet epus et officio suo repellere eum: sicut quilibet
criminofus iuxta infam. vj. q. i. infames. c. iij. pñ de ordi
nari. Et ratio si est obligatus ad administrationem p psona
misericorditer seculari: vt videtur c. ad pauperibus pupillis
et hñis: vel psona ecclesiastica: etiam non impedit a pmo
tione si aliud non impedit: vt si esset manifestus dolus in
administratione: vel aliquid aliud: qñ ad adiuvandum tales
oēs tenentur. dist. lxxxvj. penultimate. et xvj. q. i. monachi.

De irregularitate circa Hermaphroditos. Cap. xi.

Hermaphroditus est
irregularis. et dicitur hñis ille qui participat de
vtriusq. sexus masculino et feminino. Sic re
pellitur a promotione ppter deformitatem et monstruositatem
arg. dist. lxxxvj. illiteratos. Et alio si magis viget in sexu ma
sculino qñ feminino: quia ordinari non debet: nec ordinari
ministrantem suscipit characterem. Sed si magis vergat in
sexum feminem: qñ masculinum: vel etiam si equaliter partici
pat de vtriusq. non est susceptibilis characteris fm. dñi. Et
multo magis femina non est ordinis susceptibilis. Dicit autē
maior pñb. ytera. dist. lxxxj. pñb. ytera. Non quia habeat
ordinem sacerdotis: sed quia vtriusq. sacerdotis et diaconis
quia dicit hominem euangelij.

De irregularitate seruorum.

Cap. xii.

Seruus de quocūq.
genere seruus ordinari non debet nisi prius con
secutus est plenam libertatem. dist. lxxv. c. i. et iij. c. i. et
iij. Ratio huius est clericali dignitate: et seruus vilis.
Et de ser. non or. de seruorum in fi. Si autem seruus fecerit
se pmoneri deficiente dño vel sciente et contradicente: ou
dinatus fuerit in minoribus reduci in seruitutē vt prius.
dist. lxxv. nulli. Si ordinatus fuerit ad subdiaconatū vel dia
conatū oportet qñ de alio loco sit: vel pcurat redemptionē
sui p aliquā psonā. dist. lxxv. ex antiqua. Et de ser. no or. m.
ramur. Si sit in sacerdotē pmonitus remanet qñ in ordi
ne suo reddito pecunia: si qñ habet dñor: si si non habet debet
pcurare redemptionem suā: qñ si non potest tenetur dño suo
in seruutē tamē cōueniētius sacerdotis: vt officio ei
in illa pñb. et hñis. dist. lxxv. frequenter. et si nollet defer
uire deponendus est. Et epus autē itra qñ dñs suus potest
eū repellere: est tempus vnius anni a tempore noticie hñis
vtriusq. si quis incognitus. Si vero seruus pmonitus est
scientie dñor: non contradicente: coipso ingenuus fit. dist.
liij. q. i. et iij. Et hoc verū est ad quocūq. ordinem fuerit
promptus fm. iuno. et Boss. et Ray. Nota qñ seruus eccle
sie liberatus ad hoc tenet etiam si non fuisse et expellum in
sua manumissione: vt non iniuriē ecclesie nec accuset eam:
nec testificetur contra eā. dist. liij. q. i. et famulus. aia reuo
catur i seruutē. vj. q. i. diaconi. et in quodā etiā ad ope
ras honestas: vt in d. c. diaconi. Tñ tñ tenetur ecclesie ser
uire ppetuo in officio clericali: nisi in manumissione fuisse
expellum: et in ordinatione. c. eo. eo. libentius. sed seruo
pinate psona liberato vt pmonet non potest sibi dñs re
tinere aliquas opas in quibz tenetur. dist. liij. c. i. nisi spi
rituales. qñ expelli debet: si hoc vult patronus in manu
missione sui: postea in ordinatione declarari fm. Dñs. et
Boss. et iuno. Itē nota qñ cū seruus ordinatus restituit dño
suo non licet dño manus violenter iniungere in eis: alio in

deret in canonē fm. iuno. nec illi seruo cōtrahere infimos
nisi: est in sacro ppter votum amplexū ordini clericali. Et
de conser. cōlug. quidam. alia pñb. legis clericali: non
gaudebit. c. de de conlug. Boñanes.

De irregularitatibus et enonibus et medicis et
criminibus contractis. Cap. xiii.

Etimo crimē medio
cre et notorius inducit irregularitatem. pñb. cū
dedicatione omnis opinionis: antiquioribus
circa illa materia nota distinctione quod fecit Ray. in sum.
videly. Et rñm aliud enon aliud medio cre: aliud le
ue. Et rñm enon in hoc loco dicit homicidij et simonia
aliqua. Et etiā fm. Boss. beresio. Quod dicit autē hocum
sive occultū sive manifestū sit impedire pmonendi: et deij
est pmonitū etiā post penitentiam. Et de pñb. homicidij
dicitur est. a. et etiam de simonia. Et rñm leue dicit illud
mortalē: qñ de seño inducit depositionem: nisi ex penam
post admonitionē et exortatōem. ludas alee. dist. lxxv. c. i.
lreptus in synodo. v. q. iij. in loco. Et rñm carnū in die
pñb. iohannis. cōfessat. cāp. dñi. non allumere et pñb. Et
illa talia sive occultatē sive manifestatē impediunt pmo
uendū nec deijctū in pmonitū. Et de cohab. de. et tñ.
vtrā. Et rñm medio cre dicit hñ. vt ad alterum. factum
fraudulentia: sacrilegiū: perjurium: falsum testimonij et
similia. Deet autē si sunt occulta non impediunt pmonendi
nec deijctū pmonitū: nec indigent dispensatione: sed suffi
cit penitentia sacramentalis. c. de tēp. o. et tēp. o. c. que
fuit. Si sunt manifeste: tunc aut sunt manifesta p pñb
confessione delinquentis extra iudiciū factam. et sic non
faciunt irregulares tales: quia ille si clericus est debet
suspendi ab officio et officio. c. de excess. pñb. c. i. si gra
ue. But sunt manifesta per famā delicti: acutiorē vel
legitimā pñb. tione: sic non inducit irregularitatem: pñb
tū tñ canonica tali in diecē etiam quia pñb. talia absoluunt
si in ea deiecit deponet. c. de adul. significat. But sunt
manifesta p sententiā vel cōuictionē vel confessionē mē
pñb. tione factā et sic inducit irregularitatem: et idem sicut
notorius p cū dñtā facti qñ nulla potest tergiversatio
celari: cuius scy testis est pñb. et infamatio est illi locus. c. de
tēp. o. c. quest. iij. potest tñ in hñis medio crebus noto
rijs de iure vel de facto per epm dispensari in tali irregula
ritate fm. iuno. in glo. sup. c. et tēp. o. et de hñis dñs dis
se habes in sum. cōfessat. lib. iij. tñ. xxxij. q. iij.

De irregularitate circa infames.

Cap. xiiii.

Infames etiā oēs tñ
de iure qñ de facto repelluntur a promotione dig
norum et ordinis. v. l. i. qui aliquo. c. de reg. iur.
Infamia. l. i. vj. fm. Ray. Et de infamia de facto ille cū
apud bonos et graues grauat est opinio sup. aliquo cū
māne. Infamatio de iure est illi qui ius pñb. est infamia:
et qui pñb. est de iure et pñb. in arena cū vñb. de
rata p lucro et hñis. alia pñb. potest videre de infam.
l. i. q. vj. §. pñb. in reg. et glo. Repellunt etiam infamia
fm iura a pcuratio iudicando accusando testificando po
thabido. Et nota qñ quia cōuenit et cōuenit ab irregu
laritatibz cū irregularitē verbiā dispensare eū qui potest
sup. tali forma vel sūm. Et qñ dispō. tñ in tali irregula
ritate qui cōtrahit ppter talē causam: vel si contraxisset.
qñ de hoc dubitatur: tamē si epus ordinat aliquē irregulā
rem dñs dispensare per hoc de facto dispensat: quia non
vñb. fuerit illa vñb. dñs dñs possit in tali casu dispensa
re. Et idē de pñb. qui mēnt ad ordinandū aliquē irregu
larē quē et autoritate sibi cōuenit potest dispensare: quia
scy intendit dispensare laicis non dñtatur illa vñb. mēntē de
facto dispensant fm. doc. Et nota qñ archiepiscopus et epus potest
in sua dioecesi fratres ordinis predicatorum absolvere et in
irregularitatibz dispensare qñ fuerint ab eis requisiti: sive iux

viderint anteq[ue] iuraret ordinē suū post nisi adeo eēt enou-
mis excusatus: merito esset sedes aplice cōsultēda. **Biog.**
Quia p[ro]p[ri]a. **Yt q[ui] magister ordinis p[re]dicato[rum] p[ro]nu-
cietur: et p[ro]p[ri]a cōsultatōe et cōp[ar]atōe in p[ro]uincia et cō-
uētib[us] et locis fidei cōmuni[bus] fratre[m] r[ati]o[ne]m o[mn]i ibide[m] p[re]s[en]-
tia. et ad eos videret[ur] declināto p[ro]p[ri]a disp[en]sare sup[er] irre-
gularitate quā peragissent f[or]mā cōsecratio[n]is vel susp[en]sio[n]e imo
diti diuina celebratio[n]e vel locis suppositio[n]e ecclesiasticis
interdicto. **Yt ab irregularitate quā p[re]dicatores recipien-
tes ordinem sic ligati. Bonifacius. Virtute.** Item o[mn]es p[re]dicti
plati ordinis p[re]dicatores a suis cōfessionibus possunt reci-
pere disp[en]sationē sup[er] p[re]dicatio[n]e irregularitatis si cas cōtra
pissent in quib[us] s[ed] valent ipsi disp[en]sare. **Clementis. Exigen-
tibus.** Ides puto de fratrib[us] monachis q[ui] cōt[ra] d[icitu]r q[uo]d sum[us]
pares in p[re]legijs. de alijs sententijs habes in locis suis.**

Titulus. VI. de penis i ge- nerali cōp[re]hensio[n]e cap. iij.

De multiplici penarū genere.

Capitulum. I.

Ubi de penis quib[us]
busdam s[ed] ecclesiasticis nūc vsq[ue] actum
est s[ed] exco[m]municatio[n]e interdicti susp[en]sio[n]is
et irregularitatum. nūc brevissimē de pe-
nis in genere aliq[ui]d tractet. Et p[ro] fundas
m[er]ito hui[us] materis sumet regula iuris q[ui]
dicit. Sine culpa nisi subitā cā non est aliquis puniendus.
et de regul. iur. lib. vi. q[uo]d regula loci s[ed] et in iudicio poli-
ti in iudicio soli. Et cū pena sit multiplex vt. l. dicit. In iudi-
cio quidē poli s[ed] de pena sp[irit]uali que p[er] capitaliter tangit
animā s[ed] sit subtrahit[ur] grātie sive sit pena diuina. p[er]ma-
tionis gl[ori]e sive sit pena f[er]alis. et exco[m]municatio[n]is ignis i[n]
f[er]nalis: nūq[ui]d p[un]it[ur] aliquis sine culpa sua vel cōtracta
quanti ad originale vel cōmissa quanti ad actuale p[ec]cātū
vnde q[uo]d d[icitu]r. **Exod. iij. ego d[omi]n[us] scietis v[er]itate[m] peccata pa-
trium in filios v[est]ros ad tertiam et quartā generationē. intelli-
gitur de imitatore p[ec]catorum loquēti vt exponit **Guarini**
l. q. iij. §. quib[us]. Etia[m] d[icitu]r et alias expositiones ad dictā au-
toritatē. Alijs autē peno quib[us]cūq[ue] p[un]it[ur] quis in iudicio
betis s[ed] p[er] culpa sua cōmissa vel cōtracta: vt s[ed] cui
tenetur etia[m] et p[er] culpa alterius: nō s[ed] sine causa et iustit[ia]
ma: est nobis ignota. Unde **Aug. xxiij. q. iij. §. de p[er]p[et]ro**
sido[n]is sic ait. Et s[ed] rationē facit p[er]funditate iudicio[rum] dei
penarū nō possunt manifestissime tangere scim[us] et v[er]ū
esse q[uo]d dicit et iustū esse q[uo]d fecit. hinc et **Aug. in moralib[us]**
deo placere scim[us]: pati autē nulla n[ost]ra que deo placuerint
si iusta possunt: iusta sunt que patitur cuncta: et v[er]ū
de iniustū est fide iusta passione m[er]muramus.**

¶ Quinq[ue] de causis deo flagellat hominem in p[re]sen-
ti vita.

Capitulum. ij.

Quinq[ue] autē de causis
deus homine[m] flagellat in vita p[re]senti sive pe-
nas inferre vt ponit magister in. l. iij. in iur. d[icitu]r.
pr. p[ri]mo videt[ur] vel vt de gl[ori]a: d[icitu]r: dū s[ed] lequit[ur] miras-
culose remotio p[ec]ce[ti] sive flagelli. exempl[us] de ceco nato.
Job. ij. de Lazaro resuscitatio. Job. xij. Scōbo vt meritis
accumulet[ur] per exercitium patientie ac etia[m] virtus laeta
alia manifestet. **Exempla in Job. c. i. et ob. c. i.** Tertio vt
virt[us] cōseruet[ur] per humilitatē flagello[rum]. **Exempl[us] de Paulo**
qui de se dicit. **ad Cor. xij.** Ne magnitudo reuelationis
excollat me etc. Qui stimulus fuit **R[ati]o** fuit quedā infir-
mitas corporalis. Quarto vt eterna d[omi]natio inchoet: vt
s[ed] hic equaliter ostendat q[uo]d in inferno patiet[ur]. **Exempl[us]**
in **Derode. Marc. xij.** Antiocho. **5. D[omi]n[us] d[icitu]r. Quin-
to vt homo puniet[ur] de peccato p[er] expulsiō[n]e culpe: cum s[ed] et
flagellis cōt[ra]t[ur]. **Exempl[us] de Maria sorore Aaron. Num[er]**
ix. a lepra infecta. Et Israelitis p[er]stratis in deserto
Wieronymo. xij. q. iij. quid ergo. Vel ad satisfactio[n]em**

penę. **Exempl[us] in David** qui post remissionē adulterij cō-
misi quoad culpā in penis fuit expulsi[us] de regno: vt p[er]y
in. **Reg. q[uo]d dicitur** de penis. **dist. i. §. peccati d[omi]n[us]**
uid. Possit etiā dici omne[m] penam quā patitur p[ro]cedere
et culpa nostra s[ed] et originalis quā nascimur: q[uo]d ipsum
est causa omniū penalitatis. **arg. dist. v. ad eam.**

¶ Patitur quis adeo tripliciter nō s[ed] p[ro] culpa sua:
sed etiam p[ro] culpa alterius.

Capitulum. iij.

Unitur etia[m] quis a

deo in vita p[re]senti nō s[ed] p[ro] culpa sua: sed etia[m]
p[ro] culpa alterius: hoc triplici r[ati]o[n]e f[aci]t **Aug. in 2do.**
q. i. q. c. viij. p[ri]mo quidā q[uo]d vnus homo triplex est
res alteri: et ita in pena et ipse p[un]it[ur] et alius f[aci]t
p[ro] sua q[uo]d res patri[is] et seru[us] aialia res d[omi]ni: et sic
quidā p[ro] p[ro]p[ri]a p[ro] p[ro]p[ri]a p[ro] p[ro]p[ri]a p[ro] p[ro]p[ri]a p[ro] p[ro]p[ri]a p[ro] p[ro]p[ri]a
quidā motus fuit g[er]it[ur] et aialia amalepharum iusta
sunt interdicti: quia et in hoc fit ratio mystica vt habet. **l. q.**
iij. §. parulos. Scōbo inquam p[ec]cātū v[er]ū derisat[ur] in
alteri. Et hoc vel p[er] imitatio[n]em: sicut h[ic] imitant[ur] p[ec]cātū p[ro]
remittit[ur] et seru[us] p[ec]cātū d[omi]ni: vt audacius peccent. vel p[er]
modū meriti: sicut p[ec]cātū subditio[n]is mortu[us] peccato[n]em
plari s[ed] illud **Job. xxiij.** Regnare sicut hypocrita p[ro]
pter p[ec]cātū populi. vel p[ro]pter aliq[ui]d cōsensum s[ed] iusticia
tionem: sicut interdicti boni p[un]iunt[ur] cū mali: quia eorum
mala nō redarguit[ur] vt dicit **Aug. in. l. de ciui. d[icitu]r.** Tertio
ad cōmendam[us] v[er]itate[m] humane societatis: ex quo vnus
homo debet p[ro] alio sollicitus esse ne peccet: et ad detrac-
tionē peccato[n]is: d[icitu]r s[ed] s[ed] vnus reddat in o[mn]i q[uo]d omnes
sunt vni cop[er]a. **Exempl[us] de p[ec]cātū Zach. Josue. vi.** Item vt
dicit **Guarini. xij. q. v. §. i.** alij p[ec]cātū p[un]it[ur] malos
p[ro]pter legitimā potestātē g[er]it[ur] et mandato suo: et sic cū
merito p[un]iunt[ur] s[ed] sicut p[un]it[ur] p[ec]cātū c[on]tra p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a
sua. Aliquidā p[un]it[ur] etia[m] p[ro]p[ri]a suo iusta excitatio[n]e: non
tam intencione d[omi]ni obsequi: sed vt satisfaccit capiditas
et: ideo et s[ed] d[omi]natio[n]e: sicut p[un]it[ur] p[ro]p[ri]a suo p[ro]p[ri]a
genas. **Quidā** autē de causa quā p[un]it[ur] et nō iustit[ia]
p[un]it[ur] p[ec]cātū et flagella[n]t ad satisfactio[n]ē: sed ad
vindicationē: vt dicit **2do. in. iij. etia[m] s[ed] p[un]it[ur] a iudice p[ro]
pter maleficiū cōmissum: et hoc p[ro]p[ri]a et m[er]ito s[ed] deor[um]**
nō p[un]it[ur] et qualitate criminis. **Adm[on]itio autē naturalis**
etia[m] sit vltimā terribilius non tamē est satisfactio: p[ro]
natura inoleuit in p[ec]cātū originalis p[ec]cātū: sed motus
etia[m] si quis cā meruit et satisfactio[n]e si p[un]it[ur] violentat
et in gra. **2do. in. iij.** Sciendū etia[m] q[uo]d p[ec]cātū diuina a deo
nūq[ui]d redit[ur] p[ro]p[ri]a culpā: nec quo ad culpā nec quo
ad p[ec]cātū vt quidā dixerunt: nec etia[m] in aliquo genere p[ec]cātū
s[ed] in op[er]atione quod d[icitu]r: q[uo]d d[icitu]r p[ro]pter p[ec]cātū loquē
odā vel apostatē: vel contemptu[m] cōfessionis vel plenit[ud]i
dini p[un]it[ur]. v[er]ū s[ed] f[aci]t eos. fratres edit apostata si p[er]
nig[us] fateri. Penitentie p[er]git p[un]it[ur] culpa redit. Que op[er]a
miones ponunt de penit. **dist. iij. in. re. q[uo]d summaria:** Et
reuer[us] t[ame]n quādiā quidā grauitatē efficiunt **2do.**
in. iij. dist. xij. et eo videt[ur] q[uo]d sequimur p[ec]cātū post remissio[n]e
nō p[ec]cātū habet quidā deosmitatē ingratitudinis
p[ro]pter b[ea]titudinē perceptū remissio[n]is. vnde graui[us] redditur
ipsum p[ec]cātū: q[uo]d si esset sine tali deosmitatē ingratitudinis
nō tamē q[uo]d talis agnatio et illa d[omi]natio[n]e faciat p[ec]cātū
illud b[ea]titudinis tanta pena quāta erit o[mn]iā dimissa. et sic p[er]
modū agnatio[n]is b[ea]titudinis p[ec]cātū dimissa redit: vt videt[ur]
in sonare auctoritates s[ed] plures: que habent de penit.
dist. iij. in. p[ri]m. In 3mo p[ri]mo s[ed] seculari sive ecclesiastici
eo p[ro] culpa etia[m] m[er]ito nūq[ui]d infer[re] pena. v[er]ū dicit **lex canon**

Titulus.vi.

visata de peni. dist. i. Cogitationis pena nemo patitur. cū
 scy est cōtra cogitatio terminio lūi. Decultor qm cogit
 ius iudex est de. dist. xxix. crudelis. Culpa aut exterior
 variat quadrupliciter: qz aut cōsistit in facto vt furta & co
 des: aut in dicto vt cōtra & inique aduocationes: aut in
 scripto: vt falsa instrumenta aut famosi libelli: aut in consi
 lio sicut cōuersiones: vel cū quis cōfiscus cum latroni
 bus: & fuit de vel fuerit eia. Et hec quatuor genera culpa
 rum cōsiderāda sunt sepe modis siue circumstantiis. scy ex
 causa qz: gloria et loco et tēpore et facti qualitate et facti
 quantitate et ex eueni. Primo et causa siue verberaque
 scy sunt illata a magistro vel patre impunita sunt qz videt
 tur facta emendationis aio & causa sed cū sunt per irā ad
 extraneo certe puniunt. Secundo cōsideranda est persona
 & illi qz fecit & ei qz passus est: aliter em puniunt fer
 ul qz liberaliter qz pēra dñm vel parentē: qz pēra extra
 neum: aliter qz cōtra pñtium in dignitate siue rectos qz
 qz cōtra pñtiam. Tertio etiā ad hāc cōsiderationē de
 persona etas facit & patientis iuriam. Quarto cōsi
 derādus est locus: nā idē actus si fiet in quolibet loco nō
 facit erit furus & nō capite pñtendū si in ecclia erit sacri
 lepius & capite pñtendū. Quarto cōsiderandū est tēpus
 nā ppter tēpus solē dīscerni emansioe a fugitūo: & tē
 pus dīscerni effractionē vel furē dīuini a nocturno: & nos
 curmus quidē actus pñt. Quinto cōsiderāda est qua
 litas facti per quā facta manifesta atrocitas pñtuntur qz
 nō manifestae: & grauitas: qz illa violentia illata a latronibz
 grauior & rita que est cōsuetus alteratio p hoc etiā dīscer
 nitur exilatio qz est subtratio rerū hereditariarū anteq
 hereditas adeat a furto. & petulātia qz fit p quāda lascīvia
 desinguitur a violentia. Sexto cōsiderāda est quantitas
 facti qz dīscernit abigētia. qui gressu rapit a fure qui
 vnam suā rapit. Septimo cōsiderandū est cūctia. si reo ha
 buit effectus: vt si aliqz etiā benēc nīcus est cōtra alium &
 reo habuit effectū cōdenātionē: si nō habuit effectū nō cō
 denātionē nisi in quibzda atrocibz: que ad aliquē actum
 extrinsecū procedūt qz occidit causa cōdū pñtē
 vel si qz atrociter rapere inuolens p matrimonio: et
 alia hmoi. hec oia habent de pe. dist. cīra pñcipiū. Poi
 na autē que infligī in foro iudiciali siue dñano est sub tri
 plidi genere. Primo genus est pena spūali: & hec est qua
 duplex exerceat vltima solū que infligī in foro ecclīastico.
 Et prima est in expulsiō. dist. xc. placuit. que est quasi pōt
 embolū sequēt. hec etiā locū habere potest in foro seculari.
 Secūda est cōfiscatio ecclīastica. & cōfiscatio iter dīcū & sus
 pensio. & de vbo. sig. querēt. Et pena cōfiscatiōis nūqz
 pñtendū est vna pōt alterius vt expresse dīc. Aug.
 xxij. q. i. in si habes. Nec inferēda est talis pena nisi p cul
 pa vera vel psumpta sine pōtate. Pena aut suspēsiō vel
 interdictū pñt sepe quā siue culpa sua. Tūc interdictū
 ciuitas pōt pñt dñi. & suspēsiō dīcū ab officio ppter
 amissionē vltis vel lepi. Tertia est pena depōsitiōis vel
 degradatiōis. dist. lxi. epō. qz nō imponitur nisi p crimine
 pēto & notabile: et vbi p cōtūmācia imponit primo tas
 lūa debet suspēsiō postmodū cessante cōtūmācia exēcari
 deinde depōni. xij. q. i. in. forte. Vbi aut infligī depōsiti
 o crimine: et cōregrūācia apparet post hanc penā nō ex
 cōcatur. Quarta pena est infamia qua pñt quā qñqz
 siue culpa sua nā & sancti vñt aliqz de facto infamant qz
 de pñmittit ad eop dīuiliatōnem ex tollant et laude et
 hīdita: aliqz vltro eop merita vt dīc. Bero. vj. q. i. sunt
 plurimī. sed in iudicio dñano hac non pñt nisi p culpa
 sua: vt. vj. q. i. infames. vel alterius vt in crimine idē ma
 iestas. vj. q. i. si quis cōtūmācia. Secūda gñt pōt et pe
 na corporalis. & hec est multiplex. Prima quidē incarceration
 tio vel abstinētia siue cīuim que solent infligī incarceration
 rati pōt eoz: sed etiam in vtroqz foro. De hoc pñt intelli
 gi illud. c. si quis cōregrūācia. dist. xc. & xxvj. q. i. si homo
 cūctis. Secūda est pena verberatiōis: que etiā in vtroqz for

ro infertur: sed nō nisi pōt pñt pñt: vt. xvj. dist. lxi. lxi.
 mon. & c. xij. q. v. circūcellōnis. & Tertia est trāctatiō
 membrorū. Quarta est mortis. et hac duplici pena non
 vñt iudicā ecclīastici. Dīcū est em Petro. Exerte
 gladiū tuū in paginā. Mat. xxvj. immo ecclīa etiā debz
 intercedere p eio ne occidat moderate em. xij. q. v. reos
 sanguinis. In iudicio autē seculari nūqz debet inferri pe
 na mortis nisi p occisiōem siue culpa pōt cōmūta
 fm. & hoc. q. i. q. v. iij. Nec etiā talē potest inferre reo qui
 cūqz iudex vel rector: sed habēs merum & lūllū imperium
 et se vel et delegatē. Quarta est pena exilij qua vñt
 vtrorū forū. dist. c. in ea synodo. Exilij autē hoc potest
 esse triplex. Vñt ex incerto loco: vt cum quis demadit in
 monasteriū. & de adulter. pñt. Vñt a certo loco qz scy
 pñt debet stare in loco certo. q. i. in pñtia. Tertium ab
 oñi loco: vt cū interdicit quibzda pñtētibz ne moūt
 tur in aliquo loco vñt vñt vel vñt dīcā. de peni. dist. vi.
 sacerdos. Pena aut vñtū imponit & p leges & p mō
 nes in certis casibz. & Tūc gñt pōt et amissio libelli
 si tēporalis vel dignitatē. & de cōtra infligī in foro ecclīasti
 co & seculari & aliqz siue culpa pñt. Tūc ppter crimen
 lese maiestā amittit hūj hereditatē paternā et illegitimi
 honoribz pñtū ecclīasticis et secularibz. Et quidqz
 quidē inferri hec pena alciū simpit. Publicatiōis vel cō
 fiscatiōis oñi bonorū sicut in hereticis. dist. xij. q. v. iure.
 & dist. adrian. aliqz infligī in certa pec. vel quantitate p
 iniuria illata pñt vel loco. xvj. q. i. si quis pñt. & c.
 si qz in ario. qz in quantitate arbitrio iudicis relinquēda est
 aliquando vō p satisfactiōe illati dñi imponit p p fur
 to vel rapina & vñt. Et nota fm. & i. q. i. cū pena cōmū
 tatiōalis de cōi cōsensu pñtū apponit loco interesse pñt
 potest siue impedimentū quāsi est interesse cū cōmūta
 est de act. emp. & vel. pñt. Si ve apponit pena p pñtū
 cia pñt pōt in totū. ff. de cōlla. do. l. i. Si aut apponit
 in fraude vñtū autē potest pñt et est aut vñt aut nos
 strā. concordat oia. & de arbi. in glo. super. c. dilecti.
 Et idē expresse dīc. Ymo. & de pe. in glo. ca. l. ad idē
 idē credimus qz etiā si pena interesse excedat illatā tota
 pñt. Satis etiā videt pñt. in glo. ibidē concordat spes
 cialiter de pena iudiciali. & addit alia pñtū de adim
 plendo dicto arbitrio: scit qz pñt: sed si paupertate
 vel impoētia pñtū implere nō pñt: licz mero iur
 re tēntatur ad penā insolūda: tamē de benignitate canonū
 ca nīl dīvina qz interesse erigūt. si intelligas & de pe.
 l. & dñtionalis autē extra iudiciū facta pñt pōt quan
 tū interest: nisi apponit in fraude. Item in pñtū nō ita
 licet clerici emigere crudeliter. Idē etiā dist. l. si sum. l. i.
 dīc. qz religiosi possunt petere penā ab eo qui nō feruē
 arbitrio: siue in pecunia consistat: in alio: vt. l. q. vñ.
 Quoties. Pena etiā a iure pñtū pñt. xij. q. i. qz
 pñtū mīcipiū. Item iudicialē petere possunt. & cōmū
 nalis aut pñt potest: qz faccedit loco interesse sed nō causa
 auriat. & c. & vñt. simpliciter dīc. qz pñtū ecclīasti
 siue possunt exigere penas tam a iure inductas qz cōmū
 tatiōales. Pena aut soluta vt dīc. dist. l. in sum. non oby
 stat cōtūmācia siue sententia arbitri: nisi in cōpōmūto dī
 cū sit qz pena soluta remaneat sententia rata. C. de transac.
 l. cum pñt. Idē Bero. Et fm. & i. tam dñi qz mīl
 tes & ecclīastici persone retinere possunt illas penas qz
 locuant fm cōmūdatiōe legitimā & statuta regiōis. nec pec
 cant quādo in hac pte libet causa: & feruē iure oio: et
 si nō ppter cupiditatē sed ppter iustitiam. Nec obstat
 qz pena excedat dñm: qz hmoi pene nō solum ppter iur
 resse statuerunt: sed etiā ppter crimina pñtūda. sunt
 tamē temperatē pensari cīuilitatē: sed & securus em
 hūj exēctio emēdas in pñt vñt crogare. Būc etiā reos
 meret mouē: & iudex et iusta causa cū nō inferri cū ad vñt
 tate scy reipublice habens sup hoc autōritatē. Si cōmū
 illa penā in pecuniaria non ex auriat: sed et iudicio non

peccat. Et ut dicit Dost. Si sola bona sua exigeret non videtur nimis; q. ut dicit Job. I. Quia quod habet homo dabit pro anima sua. I. vita. Et si quis propter maleficia pecunia mulcetur non potest solvere potest et committere in corpore incarcerationem sed vel verberationem. iij. q. v. si res. Ad penam autem legi posita contra transgressores non tenet ipse transgressor nisi postquam fuerit adiudicatus. I. postquam reus fuerit per sententiam iudicis condemnatus: ut dicit Ray. ij. q. i. lxxv. ar. vi. Sed sufficit quod pesserit omnia rei ablata vel iniuria facta ad arbitrium boni viri. Alioquin autem iudices punire possunt suos subditos iuxta qualitatem culpam: et nullus alius. xvj. q. vj. c. I. Tunc iustitia sine coercione nulla est de offi. deleg. pastoralis. Scias tamen quod penas maiores: ut deponere quoad suos ecclesiasticos: vel decapitare quoad foris seculares non possunt iudices nisi maiores: qui etiam debentur habere meriti imperii: ut episcopi in ecclesiastica. di. xvj. perlectio. et criminis probator dicit Dost. Si certa pena reperitur in iure illa inflexibilis est non mollior neque durior. Alioquin infamia sit iudex: nisi hoc faceret sed in remittendo vel dimittendo penam: cum videt expedire reipublice et scandalum tollendum: et tamen et ipse super hoc habet plenam potestatem: ubi esset alteri facta iniuria passus iniurias vellet remittere: ut dicit Ray. ij. q. i. lxxv. postquam etiam augere penam aliquando ad terrorem aliorum qui poeni sunt ad culpam multis grassantibus: opus est expio. ff. de pe. l. offert. Et si plures penae taxate sunt iuxta arbitrio iudicis remittuntur: et debet illi imponere quod magis timeat. c. v. ut lite non contestet. qm frequenter. Si vero certa pena statuta non est: sed iudici committitur: debet equitate servata semper in humanitatem parte declinare. c. de transac. et pre. In penis enim benignior est interpretatio facienda. c. de regu. iur. lib. vj. Et maxime mitigare debet: causa subest: puta quod non ex proprio sed de casu culpa commissa est: vel propter etatem: et humilitatem.

De penis sunt casus qui excusant poenam a culpa. Cap. iij.

Nota secundum Ray.

Septem sunt qui excusant a pena sine a culpa: primum est iustus alienatio: et alienatio triplex obtemperat per supradictum sic videtur Ray. excusare Loth qui voluit filiam prostituere ut hostes liberaret. dist. ciiij. quod ait. vel per furor. xv. q. i. aliquos. vel per ebrietates. ut xv. q. i. inebriaverunt. Et intelligatur si ex toto tales sint in te alienati: non excusantur a toto sed a tanto. Secundo

est coactio: que si fuit absoluta excusat a toto: et conditionata excusat a tanto. dist. l. prebiteros. Tercio est deceptio: ut si forte aliquis dolo alterius deceptus fecit per errorem phibitum aliquid: vel omisit. xxiij. q. ij. in lectu. Doctores fallit in his que non licet ignorare: ut que sunt contra fidem vel expressa vel precepta. xv. q. i. si cupis. Quamvis est multum in simili peccato: sed hoc non excusat a peccato nec a pena divini iudicii. vnde Augustinus. Non propter minus ardeunt qui cum multo ardebit. ij. q. i. simul. Sed reuertat hoc a pena aequaliter. Nam correctio aliquando omittit cum multum est in scelere ad vitandum scandalum scismaticum vel grauius mali. dist. ciiij. commendationes. et dist. l. ut coheretueretur. Similiter et confutendo fuit Anno. excusat aliquis a pena temporalis. dist. liij. de leg. sed non a culpa et a pena eternalissimo augere culpam. c. de coher. c. vlt. Quintum est etiam. et hoc excusat a toto: sicut infans vel puer non doli capax. xv. q. i. illud relatu. Quodque a toto excusat: ut si est doli capax. c. de delict. puc. c. i. Alioquin etiam fuit causa varietate atroxam et grauius peccata et penas. arg. lxxvj. di. rata. Sextum est casus: et si obtemperando bando operam rei licite et adhibendo omnem diligentiam debita excusatur a toto. c. de homi. Johannes. Si non doli operam rei licite: vel non adhibuit omnem debitam diligentiam dando operam etiam rei licite excusatur a tanto. dist. l. clerico. Septimum est locatio sine ludus: et si ludus notus est: vel etiam honestus: sed non cum debita diligentia excusatur a tanto. xv. q. i. illud relatu. Et nota quod postquam quis scilicet punctus est pro aliqua crimine fuit Ray. non debet aliqua pena ei infligi: quia non iudicabit de iudicio in idipsum. Tamen. i. c. nemo debet duplici correctione coerceri. c. de iudic. ar. si clerici. Multoties tamen pro eadem culpa imponitur multiplex pena simul in eodem iudicio. Nam tunc omnes ille pene accipiunt pro aliqua vna que per se sufficiens non fuisset. Sed in diversis iudiciis non licet bis in idipsum iudicare: ut dicitur: nisi forte crederetur presumptio. c. vlt. l. ne coheret. qm frequenter. Sic et diuina clementia peccata dimissa in plerumque venire non patitur. xxiij. q. iij. si illic. De penis que inferuntur a iudicibus habet etiam in. iij. parte. titu. de iudicio.

Aliter et gloria eiusdem.

Explicit tractatus de censuris ecclesiasticis.

Subsequuntur tenores nonnullarum bullarum papalium

C Et nos cuiuslibet bullę super casib⁹ sedi apostolicę reservatio

Ancillimus et in
Iustus pater & omnis nobis: do. Paulus divi
na providentia papa. q. qui poidem super ple
nam remissionib⁹ que tenet in vita & in ar
ticulo mortis conceditur. f. omnia & nomina iusticię pas
sit sine exceptione quovisq. criminum proclutose
reddunt homines ad peccandum: per regulam in cano
cellaria apostolica publicatam statuta et ordinavit: q. in
quibuscunq. concessionibus & facultatibus absolutendi ca
sua infrascripti tamq. spuales sedi apostolicę reservati semper
intelligeretur excepti: videlicet offensis ecclesiasticę libertate:
violacionis interdicti ab eadē sede impositi: criminis her
etice: conspirationis in personā aut statum romani pontifi
cis: sue cuiusvis offensis in obediencia sue rebellions: cuius
dem pontificis vel sedis apostolicę plesyteriaci offensis
personalis in episcopū seu aliū prelatū: iniurionis: depre
dationis: vel occupacionis: aut decastrationis terrarū ro
mane ecclesie mediate vel immediate subiectarū: etiam
iniurionis romipetrarū seu quovisq. aliorū romane vey
nientii: prohibitionis devolucionis casuarū ad dictas
riam: debeatōis amonū & aliorum pōssibilib⁹ ad partes
infidelitū: impositiois novorū onerū realiū vel personā
liū ecclesie vel ecclesiasticę personę: simonice sup ordinib⁹
bus vel beneficiis exequendis in eadē curia contractis: et
generaliter in casibus contentis in bulla que cōstituit in
die tene bñi per pēccatores suos romanos pōntifices pub
licari. Considerat q. plesyterii contingit suam sanctitatē
hñōi facultate & cōfessionalia etiam oculo vire vocis
concedere: ne poterit concessio hñōi vel penitentes
vel confessores in suprascriptis casibus fallantur v^l fallat
statutū & decretū sui intermisionis fuisse & esse q. quascunq.
cōfessiones & facultates p. sua scitavit tam scripte q. verbo
factas: aut in posterū faciendas nemini licere intromitti dis
cris casibus abfolvere sine spali vel scripta licentia: quini
luno concessiones & indulgentia predicta quoad casus expe
ptos hñōi nulli penitus suffragari. **X. q. d. d. d.**

C De alienatione rerum ecclesiasticarum.

Aulus servus servorum dei
Iustus pater & omnis nobis: do. Paulus divi
na providentia papa. q. qui poidem super ple
nam remissionib⁹ que tenet in vita & in ar
ticulo mortis conceditur. f. omnia & nomina iusticię pas
sit sine exceptione quovisq. criminum proclutose
reddunt homines ad peccandum: per regulam in cano
cellaria apostolica publicatam statuta et ordinavit: q. in
quibuscunq. concessionibus & facultatibus absolutendi ca
sua infrascripti tamq. spuales sedi apostolicę reservati semper
intelligeretur excepti: videlicet offensis ecclesiasticę libertate:
violacionis interdicti ab eadē sede impositi: criminis her
etice: conspirationis in personā aut statum romani pontifi
cis: sue cuiusvis offensis in obediencia sue rebellions: cuius
dem pontificis vel sedis apostolicę plesyteriaci offensis
personalis in episcopū seu aliū prelatū: iniurionis: depre
dationis: vel occupacionis: aut decastrationis terrarū ro
mane ecclesie mediate vel immediate subiectarū: etiam
iniurionis romipetrarū seu quovisq. aliorū romane vey
nientii: prohibitionis devolucionis casuarū ad dictas
riam: debeatōis amonū & aliorum pōssibilib⁹ ad partes
infidelitū: impositiois novorū onerū realiū vel personā
liū ecclesie vel ecclesiasticę personę: simonice sup ordinib⁹
bus vel beneficiis exequendis in eadē curia contractis: et
generaliter in casibus contentis in bulla que cōstituit in
die tene bñi per pēccatores suos romanos pōntifices pub
licari. Considerat q. plesyterii contingit suam sanctitatē
hñōi facultate & cōfessionalia etiam oculo vire vocis
concedere: ne poterit concessio hñōi vel penitentes
vel confessores in suprascriptis casibus fallantur v^l fallat
statutū & decretū sui intermisionis fuisse & esse q. quascunq.
cōfessiones & facultates p. sua scitavit tam scripte q. verbo
factas: aut in posterū faciendas nemini licere intromitti dis
cris casibus abfolvere sine spali vel scripta licentia: quini
luno concessiones & indulgentia predicta quoad casus expe
ptos hñōi nulli penitus suffragari. **X. q. d. d. d.**

fraude: aut scilicet in detrimentū ecclesiasticę alienationē ste
ri. procuraverit: aut p. locum vel impositionē alienationē ste
ri. extorserit: similē suam extorcionē incurrit: que nisi
per romani pontificis possit absolvi. Ad redituonem m
bilominus rerū alienatarū cum fructibus quādoq. de
pmissis confiteri: cōcedimus. Volumus autē q. delega
ti & cōmissarii predicti de peno cōstitutionis nostre specu
lice moneant: q. in quibuscunq. istis cōmissionibus hñōi hoc
statutū nostrū inseratur. Nulli ergo comunis ec.

C Data Rome anno incarnationis dñice. **MD. ccc. lxxv.**
v. Idus Maii pontificatus nostri anno. i.

Aulus servus servorum dei
Iustus pater & omnis nobis: do. Paulus divi
na providentia papa. q. qui poidem super ple
nam remissionib⁹ que tenet in vita & in ar
ticulo mortis conceditur. f. omnia & nomina iusticię pas
sit sine exceptione quovisq. criminum proclutose
reddunt homines ad peccandum: per regulam in cano
cellaria apostolica publicatam statuta et ordinavit: q. in
quibuscunq. concessionibus & facultatibus absolutendi ca
sua infrascripti tamq. spuales sedi apostolicę reservati semper
intelligeretur excepti: videlicet offensis ecclesiasticę libertate:
violacionis interdicti ab eadē sede impositi: criminis her
etice: conspirationis in personā aut statum romani pontifi
cis: sue cuiusvis offensis in obediencia sue rebellions: cuius
dem pontificis vel sedis apostolicę plesyteriaci offensis
personalis in episcopū seu aliū prelatū: iniurionis: depre
dationis: vel occupacionis: aut decastrationis terrarū ro
mane ecclesie mediate vel immediate subiectarū: etiam
iniurionis romipetrarū seu quovisq. aliorū romane vey
nientii: prohibitionis devolucionis casuarū ad dictas
riam: debeatōis amonū & aliorum pōssibilib⁹ ad partes
infidelitū: impositiois novorū onerū realiū vel personā
liū ecclesie vel ecclesiasticę personę: simonice sup ordinib⁹
bus vel beneficiis exequendis in eadē curia contractis: et
generaliter in casibus contentis in bulla que cōstituit in
die tene bñi per pēccatores suos romanos pōntifices pub
licari. Considerat q. plesyterii contingit suam sanctitatē
hñōi facultate & cōfessionalia etiam oculo vire vocis
concedere: ne poterit concessio hñōi vel penitentes
vel confessores in suprascriptis casibus fallantur v^l fallat
statutū & decretū sui intermisionis fuisse & esse q. quascunq.
cōfessiones & facultates p. sua scitavit tam scripte q. verbo
factas: aut in posterū faciendas nemini licere intromitti dis
cris casibus abfolvere sine spali vel scripta licentia: quini
luno concessiones & indulgentia predicta quoad casus expe
ptos hñōi nulli penitus suffragari. **X. q. d. d. d.**

C Et processu annuali in curia.

C Data Rome anno incarnationis dñice. **MD. ccc. lxxv.**
Iulii. Decbris: pontificatus nostri anno. liij.

C Et processu annuali in curia.

Aulus ipsam hanc abso
lutionē nobis tñō & successib⁹ nostris: roma
ni pontificis: reservamus: articulo mortis dñ
tatat excepto: quo etiā satisfactioe & cautionē canonica
ab eis volumus esse exigendā. Simili etiā sententia episcopi
municacionis inmoderate sacerdotes illos: tā seculares q.
cuiusvis ordinis regulares qui sic excommunicatos: & an
thematisatos: etiā in ipso mortis articulo cōstitutos: aliter
q. vt pscriptum abfoluerint: eiq. predicationē lectionē ad ad
nistracionem sacramentorum: audicionemq. confessionū
interdicimus per presens.

C Item in ipso processu:

Atem excommunicam⁹
Iustus pater & omnis nobis: do. Paulus divi
na providentia papa. q. qui poidem super ple
nam remissionib⁹ que tenet in vita & in ar
ticulo mortis conceditur. f. omnia & nomina iusticię pas
sit sine exceptione quovisq. criminum proclutose
reddunt homines ad peccandum: per regulam in cano
cellaria apostolica publicatam statuta et ordinavit: q. in
quibuscunq. concessionibus & facultatibus absolutendi ca
sua infrascripti tamq. spuales sedi apostolicę reservati semper
intelligeretur excepti: videlicet offensis ecclesiasticę libertate:
violacionis interdicti ab eadē sede impositi: criminis her
etice: conspirationis in personā aut statum romani pontifi
cis: sue cuiusvis offensis in obediencia sue rebellions: cuius
dem pontificis vel sedis apostolicę plesyteriaci offensis
personalis in episcopū seu aliū prelatū: iniurionis: depre
dationis: vel occupacionis: aut decastrationis terrarū ro
mane ecclesie mediate vel immediate subiectarū: etiam
iniurionis romipetrarū seu quovisq. aliorū romane vey
nientii: prohibitionis devolucionis casuarū ad dictas
riam: debeatōis amonū & aliorum pōssibilib⁹ ad partes
infidelitū: impositiois novorū onerū realiū vel personā
liū ecclesie vel ecclesiasticę personę: simonice sup ordinib⁹
bus vel beneficiis exequendis in eadē curia contractis: et
generaliter in casibus contentis in bulla que cōstituit in
die tene bñi per pēccatores suos romanos pōntifices pub
licari. Considerat q. plesyterii contingit suam sanctitatē
hñōi facultate & cōfessionalia etiam oculo vire vocis
concedere: ne poterit concessio hñōi vel penitentes
vel confessores in suprascriptis casibus fallantur v^l fallat
statutū & decretū sui intermisionis fuisse & esse q. quascunq.
cōfessiones & facultates p. sua scitavit tam scripte q. verbo
factas: aut in posterū faciendas nemini licere intromitti dis
cris casibus abfolvere sine spali vel scripta licentia: quini
luno concessiones & indulgentia predicta quoad casus expe
ptos hñōi nulli penitus suffragari. **X. q. d. d. d.**

Atem excommunicam⁹
Iustus pater & omnis nobis: do. Paulus divi
na providentia papa. q. qui poidem super ple
nam remissionib⁹ que tenet in vita & in ar
ticulo mortis conceditur. f. omnia & nomina iusticię pas
sit sine exceptione quovisq. criminum proclutose
reddunt homines ad peccandum: per regulam in cano
cellaria apostolica publicatam statuta et ordinavit: q. in
quibuscunq. concessionibus & facultatibus absolutendi ca
sua infrascripti tamq. spuales sedi apostolicę reservati semper
intelligeretur excepti: videlicet offensis ecclesiasticę libertate:
violacionis interdicti ab eadē sede impositi: criminis her
etice: conspirationis in personā aut statum romani pontifi
cis: sue cuiusvis offensis in obediencia sue rebellions: cuius
dem pontificis vel sedis apostolicę plesyteriaci offensis
personalis in episcopū seu aliū prelatū: iniurionis: depre
dationis: vel occupacionis: aut decastrationis terrarū ro
mane ecclesie mediate vel immediate subiectarū: etiam
iniurionis romipetrarū seu quovisq. aliorū romane vey
nientii: prohibitionis devolucionis casuarū ad dictas
riam: debeatōis amonū & aliorum pōssibilib⁹ ad partes
infidelitū: impositiois novorū onerū realiū vel personā
liū ecclesie vel ecclesiasticę personę: simonice sup ordinib⁹
bus vel beneficiis exequendis in eadē curia contractis: et
generaliter in casibus contentis in bulla que cōstituit in
die tene bñi per pēccatores suos romanos pōntifices pub
licari. Considerat q. plesyterii contingit suam sanctitatē
hñōi facultate & cōfessionalia etiam oculo vire vocis
concedere: ne poterit concessio hñōi vel penitentes
vel confessores in suprascriptis casibus fallantur v^l fallat
statutū & decretū sui intermisionis fuisse & esse q. quascunq.
cōfessiones & facultates p. sua scitavit tam scripte q. verbo
factas: aut in posterū faciendas nemini licere intromitti dis
cris casibus abfolvere sine spali vel scripta licentia: quini
luno concessiones & indulgentia predicta quoad casus expe
ptos hñōi nulli penitus suffragari. **X. q. d. d. d.**

C Bulla contra simoniacos.

Aulus epus servus
Iustus pater & omnis nobis: do. Paulus divi
na providentia papa. q. qui poidem super ple
nam remissionib⁹ que tenet in vita & in ar
ticulo mortis conceditur. f. omnia & nomina iusticię pas
sit sine exceptione quovisq. criminum proclutose
reddunt homines ad peccandum: per regulam in cano
cellaria apostolica publicatam statuta et ordinavit: q. in
quibuscunq. concessionibus & facultatibus absolutendi ca
sua infrascripti tamq. spuales sedi apostolicę reservati semper
intelligeretur excepti: videlicet offensis ecclesiasticę libertate:
violacionis interdicti ab eadē sede impositi: criminis her
etice: conspirationis in personā aut statum romani pontifi
cis: sue cuiusvis offensis in obediencia sue rebellions: cuius
dem pontificis vel sedis apostolicę plesyteriaci offensis
personalis in episcopū seu aliū prelatū: iniurionis: depre
dationis: vel occupacionis: aut decastrationis terrarū ro
mane ecclesie mediate vel immediate subiectarū: etiam
iniurionis romipetrarū seu quovisq. aliorū romane vey
nientii: prohibitionis devolucionis casuarū ad dictas
riam: debeatōis amonū & aliorum pōssibilib⁹ ad partes
infidelitū: impositiois novorū onerū realiū vel personā
liū ecclesie vel ecclesiasticę personę: simonice sup ordinib⁹
bus vel beneficiis exequendis in eadē curia contractis: et
generaliter in casibus contentis in bulla que cōstituit in
die tene bñi per pēccatores suos romanos pōntifices pub
licari. Considerat q. plesyterii contingit suam sanctitatē
hñōi facultate & cōfessionalia etiam oculo vire vocis
concedere: ne poterit concessio hñōi vel penitentes
vel confessores in suprascriptis casibus fallantur v^l fallat
statutū & decretū sui intermisionis fuisse & esse q. quascunq.
cōfessiones & facultates p. sua scitavit tam scripte q. verbo
factas: aut in posterū faciendas nemini licere intromitti dis
cris casibus abfolvere sine spali vel scripta licentia: quini
luno concessiones & indulgentia predicta quoad casus expe
ptos hñōi nulli penitus suffragari. **X. q. d. d. d.**

siderantes q̄ plures penitus gratuita q̄ dei timore arcere
 soleat apollitantes peccatis ac summiu denotans affectatos
 ut hoc pellitū viciū nō ex vīa solū sed ex mētibz po
 minū saltem ppter penā mēti penitus euellat: p̄dictū
 focum nostroru p̄sentiu p̄sentiu redigis impetret:
 necesse oēs t singulos excoicationis suspēnsio p̄sentiu
 nio interdicti sententias censuras t penas budā a romanis
 p̄sentiu p̄dictis t p̄o talibz reparatis contra simonia
 quo quomodo latas: t quos illos cuiuscunq̄ status
 gradus ordinis conditionis vel p̄sentiu fuerint: etias
 si cardinalis patriarchi ep̄ali regali reginali: vel alia
 quacūq̄ ecclesiastica seu mōdā dignitatē p̄sentiu
 t eoz quibet tam manifestū q̄ occultum ip̄o facto incur
 rere volumus: cōfirmantes t innouātes apostolica aucto
 ritate declaramz q̄ oēs illi qui simoniace ordinati fuerint
 a suoq̄ sint ordinis executione suspēsi. Per electione v̄o
 p̄sentiu p̄sentiu p̄sentiu p̄sentiu: seu quāvis alia
 dispositio quas simoniace cōtingit laberit: t q̄ v̄o
 omnino carci in ecclesiā monasteriū dignitatibz p̄o
 nati: officio ecclesiastico t quibz v̄o: aut aliquo
 eoz cuiq̄ ius nullatenus acquirat: nec inde faciat aliquo
 fructus suocedat ad illos omniū que populi restitutiones
 sub aie sue piculo sit abstrictus. Statuente p̄terea q̄ v̄o
 uerū et quibz etiā p̄sentiu dignitatibz p̄sentiu qui
 bando vel recipiō simoniā cōmiserint: aut q̄ illa fiat me
 diatōis cōteritū seu p̄sentiu finem excoicationis in
 currant: a qua nisi a romano pontifice p̄o tpe existerē non
 possint absolui: p̄terq̄ in motis articulo cōstituti. Et vt
 h̄mōi labis contagio frequentia rep̄sentiu: oibz t sin
 gulis ecclesiasticis secularibz p̄sentiu cuiuscunq̄ dignitatē
 status gradus ordinis vel conditionis fuerint: in v̄o
 facit obediētiā: im̄igimuz: vt eos oēs quos simo
 nis h̄mōi cōmisse vel p̄sentiu: aut in ea mediatōe
 esse sciamus: p̄sentiu p̄sentiu: vel cui idē pontifex duxerit
 cōmiserit: per se vel alios reuocare quocūq̄ nō omittat
 p̄o reuocatio h̄mōi etiā si cōplices fuerint nō solum ve
 niam a nobis sed etiam gratiam cōsecuturi: si eoz iudicio
 participet tanti criminis valeant coerceri. Ad si nō fecer
 rint absolui non valebit: donec p̄dicta reuocent: t cōplices
 h̄mōi decet arcē p̄sentiu. Nulli ergo oīno h̄mōi liceat
 hanc paginā nostre cōfirmationis innouationis declarā
 tionis t voluntatis infringere: vel ei ausu temerario cōtra
 re. Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit indignatio
 nem omnipotentis dei t beatorum Petri t Pauli apostolo
 rum eius se noverit incursum.

¶ Datū Rome apud sc̄m Petrum anno incarnationis
 dñice. M. cccclij. ix. kal. de cēsis pontificatū nostri an
 no. i. publicata die. xix. Nouēbris anno p̄dicto.

¶ Bulla de casibus reſeruari

Paulus episcopus ser
 uus seruoz dei ad futurā rei memorā. Eū dñi
 et gregis salutē semp inuēni: singulis cū bñlitate
 et p̄sentiu ea benignē cōcedere p̄sentiu: p̄sentiu
 caroz mole deposita salus ip̄o succedat: t hostia bñam ge
 nerio seruiatē creptā aīa lucificiamus altissimo q̄ no
 bis ea sua bonitate cōmisse. Id tamē p̄sentiu studio p̄o
 cauendū esse cōsentimuz: ne cuiuslibet indulgētiā remissio
 vel facultatis obitu ip̄i fideles p̄sentiu: ad illicita in
 postēru cōmitemda reddant: aut facilitas v̄o eis peccā
 di tribuat incentiuū. Hac itaq̄ cōsideratione habita olim
 emanauit a nobis cōstitutio tenore subsequētiis: videlz
 Sc̄tissimus in ip̄o pater t dñs noster: dñs Paulus diu
 na p̄sentiu papa sc̄o: qui p̄sentiu sup plenariū remissio
 nibz que semel in v̄o t semel in motis articulo conce
 duntur formā t normam instituit: ne passim sine excep
 tio ne quocūq̄ criminū p̄sentiu redderentur p̄sentiu

ad peccandū: p̄sentiu in cancellaria apostolica publicatū sta
 tuit t ordinatū: in quibzlibz cōcessionibz t facultat
 ibz absolui casus infrascripti: tanq̄ p̄sentiu sed. apo
 stolicē reſeruatū semp intelligerentur excepti: videlz offen
 se ecclesiasticę libertatis: violationis interdicti ab eadem
 sede impositi: criminū heresis: cōspirationis in personam
 aut statū romanū pontificis: seu cuiuscunq̄ offensis: inobedi
 tie seu rebelliois eiusdē pontificis vel sedis apostolicę
 p̄sentiu: p̄sentiu: offensis p̄sentiu in ep̄m seu aliu p̄sentiu
 inuasionis dep̄sentiu occupatiois aut deſaſtationis ter
 rariū romane ecclesię mediatē vel immediate subiectanā
 ac etiā inuasionis romipetrū seu quocūq̄ alioz ad ro
 manam curiā venientis: p̄sentiu: dep̄sentiu: dep̄sentiu: cas
 sarum ad dictā curiā: dep̄sentiu: armoz t alioz: p̄sentiu
 rū ad partes infidelis: inſeſtationis nouoz onerū realiū
 vel personalū ecclesię: et ecclesiasticis personis: simoni
 e sup ordinibus vel v̄o: assensu in eoz curiā vel
 extra cōtracte: t generaliter in casibus cōtēsis in bulla q̄
 cōsuevit in die cene dñi per p̄sentiu suos romanos
 pontifices publicari. Cōsiderans q̄ p̄sentiu contingit suā
 sanctitatem h̄mōi facultatem t cōcessionem: tam p̄sentiu
 q̄ absensibus etiā osculo v̄o vocis cōcedere: ne p̄sentiu
 cōcessionis h̄mōi vel penitus vel cōfessio in sup̄sentiu
 p̄sentiu casibus fallatur t fallax: statuit t decreuit he intē
 tionis fuisse t esse per quālibz concessioes t facultates
 per suā sanctitatē: tam scr̄pse q̄ verbo factas t in postēru
 faciēdas nemini licere irrecitos dictis casibus absolue
 re sine speciali sue sanctitatis licētia: quāuis h̄mōi cōcessionē
 t indulta p̄dicta quoad casus excep̄sentiu h̄mōi nulli peni
 tus suffragari. Et autē ipsa cōstitutio que budā sc̄lites, v.
 kalen. Aprilis. anno ad incarnationē dñi nostri iesu xpi.
 M. cccclij. pontificatus nostri anno sc̄do publicata fuit
 eandē quisi fidelibus plenius innoteſcat: nullusq̄ illius
 ignorantia p̄sentiu valeat in futurū postēsentiu inferi
 ſecū: vt ad maiore omniū p̄sentiu noticiā. Nulli ergo
 oīno hominū liceat hanc paginā nostrorum sc̄m
 rui cōditionis t decreti infringere: vt ei ausu temerario
 contraire. Si quis autem hoc attemptare p̄sumpserit indi
 gnationem omnipotentis dei t beatorum Petri t Pauli
 apostolorum eius se noverit incursum.

¶ Datū Rome apud sanctum Petrum. Anno incarna
 tionis dominice. M. cccclij. v. Nonas Martii: pontifi
 catus nostri. anno. v.

¶ finis.

¶ Sequitur Tractatus de p̄sentiu t matrūonij: dñi
 Antonini archiep̄copi p̄sentiu ordinis p̄sentiu
 Cuius quidem tractatus app̄ime v̄o p̄sentiu tabula
 Deinde eiusdem p̄sentiu.

Tabula.

Incipit tabula super tra-

ctatu de sponsalibus et matrimonio comprehendens cap. xxxv.

Primo problemum super ipso tractatu ponit. in quo plu-
ra iam dignissima habetur. videlicet Matrimonium siue co-
iugium a quo et quomodo sit institutum. Plures sanctissi-
mi viri et mulieres in ipso reperti sunt. In quo matrimo-
nii bonum consistat. Item matrimonium spirituale figuratum
per carnale tripliciter consideratur. Primum est analogi-
um ad quod terminat. Secundum allegoricum per quod ipsum
pescatur. Tertium est tropologicum per quod primum adi-
piscitur. Matrimonium siue coniugium carnale quale esse
debeat. Item idem sit beatum: deinde per tria ponitur nota
billia. Matrimonium. tria sunt impedimenta. Primum an sapienti
ducta sit vxor. Maritus qualis esse debeat. Na in interioribus
timorofici: in operibus virtuosus: et in laboribus illic
dissolutus. Primum consequenter vxor unde dicat. Qualis esse
debeat. Qui bona vxori assimilatur. Dubere debet in moribus
habilitatem: in actibus bonis fecunditatem: et in egressibus ruri-
tatem. Insuper matrimonium effectus quos sit: vxora ad quod
matrimonium ordinatur sit. Quomodo optimi et sancti pa-
rentes habuerunt pellentes filios: et converso et quomodo
parentes debent esse solliciti de filiis: et bona faciant: et ma-
la caveant.

De impedimento erroris persone. Item de impedimento
erroris fortune. Cap. i.

De impedimento erroris scilicet conditionis persone. Item de
seruitute sequente matrimonium per verba de potenti co-
tractum. Item quod si non potest prohibere carnalem con-
pulsum serio: coniugatorum simpliciter. Cap. ii.

De impedimento voti solennis. Cap. iii.

De impedimento cognationis: quare infra in capitula.

Cap. iv. et v. et vi.

De impedimento criminis. Cap. vii.

De disparitate cultus. Cap. viii.

De impedimento violentie. Cap. ix.

De impedimento odii. Cap. x.

De impedimento ligaminis. Cap. xi.

De impedimento publice honestatis iusticia. Cap. xii.

De impedimento affinitatis: Cap. xiii.

In quo potest dispensari. Cap. xiiii.

De impedimento impotentie. Cap. xv.

De cognatione legali. Cap. xvi.

De cognatione naturali. Idem collanguinitate. Cap. xvii.

De gradibus. videlicet quomodo computetur. Cap. xviii.

De prohibitionibus matrimonii inter collanguineos. Cap. xix.

De cognatione spirituali. Cap. xx.

De impedimento non derimentibus matrimonium con-
tractum. Cap. xxi.

De impedimento seruitutis: quando scilicet non possunt fieri
nuptie. Cap. xxii.

De sponsalibus. Cap. xxiii.

De contractu matrimonii de presenti: scilicet quomodo
contrahatur. Cap. xxiiii.

Quid infans vel furiosus contrahere non potest. Cap. xxv.

In qua etate possit matrimonium contrahi. Cap. xxvi.

Que prohibitiones vel pactioes impediunt infanorum. Cap. xxvii.

De matrimonio coarcto sub conditione. Cap. xxviii.

De sine seu intentione matrimonii. Cap. xxix.

De consummatione matrimonii et actu coniugali. Et ibi quoniam
est mortale quando veniale et quoniam nullum potest. Cap. xxx.

Quando coniugium non tenetur reddere debitorum. Cap. xxxi.

Quando quis non tenetur dimittere coniugem adulteram. Item
et quando actus coniugalis est peccatum veniale. Item quando
actus coniugalis est meretriciosus. Cap. xxxii.

De diuortio. Cap. xxxiii.

Quando coniugatus ingressus religionem exire tenetur
et quando non. Cap. xxxiiii.

Calus quoniam vxor non potest dimitti propter adulterium. Cap. xxxv.

De accusatione adulteri. Cap. xxxvi.

Quando tenet votum factum ab vxore. Cap. xxxvii.

De dote et donationibus que dantur ab vxore. Cap. xxxviii.

Summa quedam de omnibus vitiis tam virorum quam mu-
lierum coniugatorum que sunt mortalia. Cap. xxxix.

Explicit tabula tractatus de spon-
saliibus et matrimonio.

Prohemium.

cliam: summo sapientia p vera noticia cu rectitudine vite
potest sumunt noia: et etia sacra scriptura in libro sapien
tialibz frequenter. vii sap. vii. dicit sapientia. Dux amari et
exquisiti sapientia a laudare mea et quiesci ad mibi ipon
sam assumere et amari facit sum forme illius. Et hoc ge
nerant filii bonos: operu qd plures. Et figurat p desola
tionem Rachel facta Jacobque erat virgo pulcherrima
et aspectu venusto: et hoc ad fontem aquarum quidam ad
lectione sacre scripturarum. Bedi. vii. Potest etia adapta
ri ad religionem qualibet et ipa dicat vixit i gressu et ma
ria. Aut etia ad qualibet ecclesia: cui spousi in poetam
q alteri viro. i. potest ad herere no pot nisi eo moito per
aliquo modum: et ipse alteri ecclesie ad herere pot sine de
bita licentia. Et vt dixi est de trilla. c. inter corporalia no
humana potestate: sed diuina spuale coniugiu dissoluitur.
ibi vide. Vbi per coniugia designat coniugiu naturale: sed
vltimu. Ceter autem et virtute quilibet debet in se reperire
et sic beatus eo et benedicti erit.

Quantum ad secundum

scz de coniugio naturali seu carnali quale esse debet: inuit
p sal. c. dicit. vixit tua. Et dicit Apollus ad hebre. xiii.
Demeabiles nuptie in omnibz et tpoas immaculat: sed
mcarones adit et adulteros iudicat det. quali dicat. Et sic
fiat coniugiu est in bono et coa deo: et hoibus: qm tpo
immaculatus est. i. qm fide alter alteri seruat vitado adul
terio: et alias corruptelas quas deus iudicat ad morte eter
nam. vnde dicit. vixit tua. vt fit tibi sole: et tu ei et everso

Sed vter sapient conuenit sumere vxorem etia a pbia
disparatu est. Et quia melius fit extra coniugiu esse si ca
sa sit viuatur: tamen si nupierit virgo non peccat air apostol
lus. i. c. cor. vii. vixit vel mulier. et melius est nubere q vi
uit idem Apollus. Et est copariatio abutius: q nubere
no est malitiosed vel sequendo illicitas corruptelas malu
et danabile est. Sit ergo tibi vxor: sed vixit tua sicut vitio
et. Vbi tria notantur circa matrimoniu carnale ad hoc vt
beatius sit: et bene tibi erit.

Primum vt ab impedimento matrimonij vtraq perso
na sit libera. ibi. Vixit.

Secundum vt anima viri sit timida dei: b. tua.

Tertium vt mulieris vita sit bono secundicibi. sicut
vixit et cetera.

Quantum ad primum vt aliqua sit tibi vxor: vel aliqua
sit tibi vir: oportet q sit libera ab impedimento que dicit
nunt matrimoniu: et tunc erit vxor tua. Nam si aliquod de
ipso haberet non esset vxor: tua: sed concubina. et illa impe
dimeta sunt. p. que in his versibus conuenit: videlicet
et res conditio voti cognatio crimelultus disparitas or
do ligamti bonetatis. Et si a affinitas: forte coire nequibis
Idec locidat pnti concubia facta remanet. Idec diffule tra
ctant a theologia et canonibus. Pm doctrina magistri seu
etiaru in. iiii. et Quantu in decreta. Vnde omnisu his im
pedimeta: q de his. i. plene habet loco pdes videat fex
quibz qstio. Vteru sapient ducta sit vxor. Videri. i. li. 5. Po
stantu die hac qstione mori in lib. que fecit Theopha
stus aureolus de nuptijs: q fuit discipul aristotelis desig
nat et eo in more pcepit p fup o alion discipulos su
osad que vt prudentior et sapienter defuncto aristotele
conuoluit academia. hic igi in dicta questione cu diffini
uissit: si pulchra est mulier: si bene moigerata: si bono
gentibz nata: si ipse fan: et oia: qe sapient aliq matri
moniu iure debere flati iustitia. Idec raro vniueta in nu
ptijs occidit. No est igi vxor ducta sapient. Primum
igi impediri studia pnt nec posse quicq libero et vxori
pariter inferre. Quidamque que maronari vbi nre
cessaria sunt: pfecto velletu autu gressu sumptuancille vas
ria supellex lectice et cetera deamta: deinde per totas
noctes garrule qstiones: illa conatus procedit in publicu
hec bonos ad oibus: ego in conuentu seminaru missa

despicio. Quid aspicebas vicina. Quid cu amilla loqs
bana. De fodio veneno qd amulibz. No amicu habere poli
sumus: no sodali alterius amor sui odiu suspicari. Et do
etiamus peccat in quibz vbiu terret nec vxore relinq
re: nec cu larcina ire possumus: pauperi aere difficile est:
diuiter ferre tormentu. Adde q nulla est vxoris electio: is
qualicqz venient habida: si irascit et fessu: si defomus
si legio: si ferida: qdumq: est post nuptias bilis. Ego
asinus bono canis vtilissima mancipia pbatu pueri: sic
emuntur: sola vxor no est tibi ante displicere q ducat.
Et domu tota et comiseris seruendu est: et si quid mo ar
bitrio referuaueris: fide tibi no adhiberi putabit: et odiu
veretur eturgia: et nisi cito consuleris amos veneno para
bit. Aurifices et infusores gomarum seruantes vestium si
intromiseris periculu pudicie est: si pbiuicio suspicio
nis iniuria. Vteru qd prodest diligens custodia coniugis
vixit impudica seruari no possit: pudica no debeat. Quidam em
culos castitatis est necessitas. Et illa pudica se est dicm
daci licite peccat: sed noluit. Pulchra cito amata: sed
da facile coemunt. Difficile est custodire qd plures amas
molehus est possidere qd nemo dignat habere: minor est
miseria defomus habet: q femola seruat. Tibi cu tu
ti est in quo totu ppli vota suspicit. Ad si ppter dispela
tionem domi et lignosa solacia et fuga solitudinis tucur
vxores: multo meli seruis fidelis displicat: aut citati dñi
obediens: et eius dispensationi obtemperans: q vxor que in
eo se elimat dominu si contrariari facit: voluntate. i. qd
et placet: qd iubetur. Alidde aut egrotant magis pos
sunt amici et vernacule bñicij obligati: q illa que nobis
imputat lachrymas suas: et hereditatem spe vendat libauit
et sollicitudinem lacrimis languis animi desperatione
conterbit. Ad si ipa languet egrotandu est: et nunq
et eius lectulo recedendu. Aut si bona ferit vxor: et fessu
que tu rara est: cu puerit oportet generare: et cu periculis
totoqueri. Sapies aut nunq sol esse potest: habet fecu
oia qui sunt: quicqz fuerit boni animi liberi quocqz
vult trahit. quodqz cogit non potest: cogitatione coples
ctitur. Et si homini copu defuerit loqur cui deo: nunq
liberius erit solus q cu solus fuerit. Porro liberos causa
vxorem ducere: vt vel nome nostru no intereat: vel vt has
beatius pcedia seruiculis: et vt certis vtamur heredita
stolidissimu est. Quid em ad nos recedens et mudo per
tinet: si noie nostro alius no vocatur: cu et filius statim vo
cabulu patrii non refert: et innumerabiles sunt qui eode
nomine nuncupentur. Aut que auxilia sunt seruiculis: nus
trire domi illuz qui aut paos te forte moriat: aut pueris
mis moribus sit instructi: aut certe cum ad natura exates
peruenit tarde et mox viderat. Et concludit Hierony.
Dec et hmoi Theophastrus differens que quiliamqz no
suffundat quocu conuersatio est in celis. Ad aut bicum
est scz q no ducat vxor a sapiente ppter predictas causas
intelligendum est si calle viuat. Nam alio vt dicit Apo. i.
cor. vii. vixit vel nubere q vi. id est cadere in bñ
nabiles corruptelas.

Quantu ad scdm scz qto debeat esse maritus: b pot elici
et hoc q dicit. vxor tua. i. n. et referat hoc ad illud qd di
perat in pm. illius p sal. fex. Vnde oia qui timent dñm: qui
ambulant in vxor et. i. ab oibus manibz nari. Et. Sequitur
Vxor tua. i. vxor tui q eo de nro coa qui timent dñm et.
In quibz tota notant tria q debeat esse in bono marito.
Primo vt i iusticiu: b sit timore dñi. ibi. Vbi oia q i. b.
Secdo vt in opibz sit vniuersa. ibi. q ambulant in vxor et.
Tertio vt i labibz sit studiosa. ibi. Vbi oia q i. b.
Quatu ad primum certu est q scriptura sacra bñm asserit q
deu timet. psonar. vixit. Vbi vir q semp est pauidus.
Tia vt de. Eccl. i. Timor dñi expellit peram. Per hoc em q
qo timet iudicia dei et pman in pnti vel i futuro pcor res
seruatas pias agit de pcorie idat i can. p sal. Iudiciu
em tuu timui. Et b celis q qo timet no potest gra: amia

Prohemium.

visi res subito eam sciepro suo tetigisset in signis demeritis; et per hoc reuocauit sententiam illam iniuste datam a rege contra populum; ut patet in libro Iheser. Sicut etiam prius demeritis fecit: Rebecca; que operata est vt Jacob filius eius obdiceret benedictionem paternam: et tunc primogenitum quem cognouit a deo sibi collatum: ac etiam vno suo Isaac persuasit vt ipsum Jacob filium eorum mitteret in Mesopotamiam ad tēpus vsq; de cetero locū ire fratris sui. Gen. xxvij. Operata ē pueritē et Abigail potatā munerā magna ad David et socios ad mitigandū iram suam contra Nabal virum suū quem disposuerat occidere propter verba iniuriā dicta nuncio suo. J. Regum. xxvij. Operata est vltimē et Rachel vxor Jacob recedens a patre suo Zaban inuisio sine noticia eius: et furans et idola sua ne idololatrie vltimū et abscondens sub stramēto super quibus sedebat; ne ea reperiret pater suus tabernaculū eius ubi manebat perquiret; ne vir suus de furto argueretur. Gen. xxx. In similibus ergo mittat manū operis ad fortia sustinens potius infamia et morte q̄ si dem frangat adulterium committens: vt fecit Susanna etiam illos iniquos senes. Daniel. xij. Et si vir instruitur etiam grauilime et toto tempore vite sue: et de p̄speritate veniat ad miseria fortiter operetur cum luuando et de beate seruēdo cum eo in cōmōda sustinendo: sicut fecit Benaypas. Tobie senilioris: et cecū facium et pauperem non derelinquens: sed de suo labore extendo sustinendo: vt patet Tob. iij. Sed et digni eius appēdē dāt salum. i. non dedignetur etiam humilia et vilia facere quęquā oportet: quādoq; et vt nere sue re coquere bonū mī daret humiliorū. Et de Matasulo et lauro magno legitur q̄ fecerunt filios suos docere la mificum: et colo se exercere ne essent ociose. Et filios cum habet et pōt essi diues se abducere debet. Greg. repetēdit mulieres: que cū possint non lacerāt filios suos propter os sed dāt alijs ad nutriendū. bi. v. ad eius. Dne nutrices cum frequēter sint ociose discipulo et lupulo: sequi nutritur ab eis lacte imbibit mōres eorū. Debet bonū cōfēdere manum ad pauperes. facere cū elemosinā solent vt dī dimittere b̄ vxorib; suis: q̄ facere debet f; facultat ei; moraliter tñ dare nō debent sine cōsensu viro; suorum.

Terrio debet esse rara in discurrendo extra domum. Et de dicit. In la. dom. tu. s. vt vix. Non debet esse in plateis ad tripudiandū in otio domus ad cōsiliandū vel murmurandū: in fenestris ad pōtandū sed in la. do. tu. intra domum: nunc in vno latere seu loco: nunc in alio. In ca. meta ad orandū: aliquandū in sala ad ordinandū: aliquandū in coquina ad pōtandū et humiliorū. Et dicit beatus Ambrosius de beata virgine desolata. Ioseph. Proinde extra domū nescia nūq; cum ad ecclesiam cōueniret: cum leti mandabat: sed et tñ non sola: sed cū cōiuge suo sociata ibat ad tēplū in festo: et cū filio: vt habet Luc. i. Mulier; em debet attendere ad cōseruationē bonę famę: ideo cōuersionem personarū suspensarū vitare: et accessus ad loca indebita: vel nō debito tempore. Dicit Marius q̄ do; mus et diuitie a parentibus. b. bantur filiis: vxor autē a domo preparat. quasi dicat gratia spūlo dei est: vt quia bonam vxorē habeat et itā cum fieri debet coniugium veraq; pars debet quationes facere: tab alio personis bonis participare: vt dñs debet sibi bonā societate. Nam si malum inuenit purgatūq; sustinebit: et si patienter ferre oportebit q̄ dissoluere separari non potest. Si bonam societate habebis beatus es: et bene tibi erit. vnde dicitur: Mulieris bone beat; vir. Sapientē em mulier. vt dicit Prover. xij. edificat domum suam. i. multiplicat omnia bona: sicut visus abom. i. la. d. et que latera. la. loca implet bona. Insuper autem extructam manibus destruit. Luperibus suis exterminabit familiam et substantiā: sicut fecit illa Bethabel vxor Achab regis israel: et domū ipsā exterminata ē. i. iij. R. it.

Quantum ad tertium prin

dipale. s. effectum ad quem ordinatū est matrimonium: istud principaliter est p̄curatio filiorum: qui ad dei cultū nūtiatur: et hoc est qd subditur: filij tui. dñs. o. li. s. et erant pulchri mōribus: et virides virtutibus: victoriosi in tribulationibus: et tentationibus: olei p̄ducentes in miseratōnibus. Quia enim pulchri et temperatissimi significant virtutes: et p̄ducit in fructu olei. Equidem habere filios et filias bonos nō est in potestate parentis: sed dei misericordia et filij le ad hoc disponit. Unde inuenim; in scripturis optimos patres pessimos habuisse filios. Et q̄ boni et pijs fuit et ceteros res: Iudas tamen habuit filium feleratissimū manassē. Molus fuit amon: sed optimi filij filius eius Josias. Sicut fuerūt Jacob Rachel et Zepa et tamen filij aliqui fuerūt boni: vt Ioseph aliqui mali: vt alij sui fratres quasi omnes cōsueti autem. In orem et venditionē fratris: et sic de alijs. Et tamen tñ est et cōmunitas sic accidit: q̄ bona arbor bonos fructus facit. et cetera: quia boni patres non solliciti sūt ad hoc tenent iure diuino: huiusmano instruit filios in bonis. i. mōribus: et semel imbuta recens seruabit odorem testa diu. Si quis suūq; magis me domesticū curam non habet: sedem negauit. i. fidelitatem naturalem: et est infidelis dectio. Sicut em nutritum corpus debet et p̄ducere: et anime per bonam doctrinā. Unde et c. i. p̄sophomus dat illam regulam: quādo quis vult sumere cōiugem bonam attendat ad parentescos eius: quia si bonos nouit verisimile est q̄ bene instruerunt filiam suam: vel filium: inde talis bonarū bonus sit. Et cōuersio si parentem malū fuit et inhonestū: filij et filie superbi et discipuli: et humiliorū vt patres sui. Et q̄ filie quasi cōtinue cōuersantur cum matribus: parū cum patribus: ideo et matrum mōibus potest cōtēnari de mōibus filie que sibi p̄ponitur p̄o cōiuge. Multa mē dacia dicitur in humiliorū contrarietas: et est graue peccatum: vt pessima inuencula dicitur bonis: pauper inuencula lutor: deuius dicitur bonis. et bonus. Et ideo non omnibus omnia credas: sed quere diligenter nō respiciendo tñ ad bonum sed ad mores. Illi ergo tui per tuam instructionem sunt vt nouelle plate oluarum. Admone vt sint pulchri in exteriori cōuersatione: vt non sint aduli: carnalis luxurie operatio: sed virides castitate. Et quia vt dicitur. xxvij. q. i. Depe malorum cōfōdia ad crimē inducit innotescens: quanto magis eos qd vicia pōni sunt vt adolēcentes. Ideo admone de cōuersatione et bonitate: remoue eos ad inhonestā. Absuecunt fortiter sustinere aduersa incommōditates labores vincere tentationes et esse pauperes misericordes. Sic Tobias docuit filijs ad infantia timere deum: et abstinere ab omni peccato. Et postea in particulari q̄ deum laudaret semper et oraret ad deum. Cōsilia sapientū querere: et superbia sibi cauere: maiorem honorare: castitates seruare: misericordiam semper et elemosinam erigere. vt patet Tob. iij. Et parentes fore vxoris Tobie iunioris monuerunt eam bonitate docere: diligere maritum: gubernare familiam: et in p̄ceptis sibi fidei custodire. Sic parentes Susannę docuerunt eam: et erudierunt fm legem Moysi in timore domini. Tunc autē parentes quia ignoscentes sunt: et parum dei timentes: nec filios cōtine filias scire q̄ se erudire: qd p̄o et cetera curant eos mittere ad p̄dicationē. mouerit pedem in domo nōq; audit verbum dei: et sic vt bestia accedit ad conuulsū: et vt bestia habet in cōiugio.

De gubernatōe familię: et quō b; qd habere se ad vxores filios et seruos et cōuersos ipse ad eorū habet etia diffinit in. iij. pre. ti. s. c. de potestate economica. De virgī vō et vario sp̄edib; luxurie: que dimittant etiā a cōiugatiōe bea. i. in. ij. pre. ti. de luxuria. et ad adulterij: et alijs capitulo. De castitate cōiugali habet. iij. pre. ti. de ceteris ca. de castitate. De alijs vō q̄ p̄tinent ad matrimonium inieci tñ cōfirmati: et cōfirmati: et de p̄ceptis q̄ circa hoc cōmunitur: habet in sequenti capitulo puluis tui et potum.

Nota q̄ que dicta sunt. a. vident habere locū quando seruus illa p̄uenit cōtrāctū matrimonii altero cōiugū liberō. Ignorantia seruientis conficit. Sciendū igitur q̄ cō tracto matrimonio de p̄sentē multo magis cōsummatō rōnō potest vti facere se seruū alterius in dīo i. inuito v. ro vel ignorantia iure dīcunt: quod dicitur dī. in. vbi viri potest iure et ipse dīcitur tui. Secus est autē in iure cui liqua est scia et non subiecta immo fili iuria. Vñ fin ius dīcitur videt q̄ de vpo potest facere ancillā alterius. A dō logi tamē dicunt oppositū. Et siquid illa subiectio quā ponit scriptura p̄ter iudicialis aboluta esset p̄ q̄dlibet ius dīcitur oppositū: sed quia naturalis est et moralis ratio om̄i rēte cōcordās repetita in nouo testamēto: ideo vtrūq̄ us est q̄ dīcunt theologī. Maritus tamen potest se seruū facere sicut caput vpo et i. dō fili iuria. vnde ipa in scia i. inuito potest se seruū facere. Et ideo tamen reddere de bīnū vpo talis: potest egerere etiā dīo suo p̄p̄tēbē se. Vbi etiā astrūdum est q̄ cum dīcitur q̄ aliquo pōt se in seruū dare. i. vnu dare se ad p̄cū participandū: alio donatio nō valet: quia donatio excedens quingēto s. v. lido. i. aurore reputatur immētia iure dīcitur quatenus vlt vira ceteris nō est valida. q̄ esset res indīuībīlis sōu te totū vīnare. C. de dona. l. i. q̄. Et libertas est res inēstī mobilis: et indīuībīlis vbi dare se seruū i. l. i. donatio et nō valet. Et hoc autē q̄ quis pōt matrimonii cōtrāctū de p̄sentē siue cōsummatū nō potest: vnu dare se: nō p̄tenditur matrimonii: seruus sup̄uenit nō dīrigitur ipsū: nec p̄ hoc vpo efficiat seruus liberi cor̄ efficiunt seruū quia partus sequi p̄tendit. nō ergo p̄tendit dīcā vpo etiā si taceat: q̄ p̄tendit nō pōt: etiā si cōsentiat: quia nō cōsentit ut ipa sit ancillā sed vbi seruus sit ad quod nō se quis ipas fieri ancillā: cū possit habere seruū vpo libe ram. Nota tamē q̄ vbi cōsentit dō cōtrahit cum ser uo fiat seruus: valet. Tū scia in scriptis ponit inuenire no uam modū seruī tū: ita ius nō scriptū quod dīcā cōtra tūdo: ita cōtra mulier alterius terre liget corpō q̄ cōtra bīt in terra talē cōsuetudine affectat: quia sōuī sōuī. nū quia vt vpo dīcuntur sequi viri. Sed si mulier ignorat: rē et seruū aut talē cōsuetudine nō ligat: quia statuta ciuitatū nō ligant ignorantia eam cōsuetudine. de cōstī ca. l. i. v. Dec oia. p̄ter de pal. in. dīstīn. xxxv.

C. dīo nō pōt p̄bēre copulā carnalē seruorum coniū gatorū simpliciter.

De carnali copulā talis cōiugij scs seruus vel alterius seruī corū. Nota p̄mo q̄ si domus talis seruī vel seruē p̄p̄tēbē copulā vel actū coniugalem: si sine causa p̄p̄tē bet nō audit. Non enim eam audit. i. ex audit p̄ctos sine causa non autē pōt matrimonii seruū p̄p̄tēbē a domo vel actus eius sine causa: nec tementur in hoc eis obe dīre. Aut p̄p̄tēbē hoc dīo cū causa puta q̄ indiget seruū no suo: et tunc dīstīngue: q̄ aut dīo cōsentit in cōiugij: et tunc etiā nō audit nec potest etiā p̄bēre. Aut nō cōs sentit: nūc debet dīo obedire et nō cōiugij: cum nō ponit se obligare: nisi saluo iure alteri. Vbi tamē potest vtrūq̄ satisfācere: si sibi et p̄iagi de actu p̄iugali dīo suo de se rē medio cōp̄tē: possit vtrūq̄ facere et debet dīo p̄mittere. Sed si vadit ad loca remota: et indiget tali seruū tūc ser uandū quod dīcā est: vel vendat in illis partib⁹ vbi est cō ius si potest. Secūdo nō q̄ cū quis facit se seruū esse si cre dat alium vel aliā cū qua cōtrahit scire esse talē i. seruū qui tamen sit liber: aut q̄ affectuose ita diligat q̄ etiam cō sinitur si sciet et talē cōsumere a peccato et quo vpo affectu cognoscit vel cognoscitur: talis si sciat nō temere ma trimonii fomicā quousq̄ alium cernō: acur de sua con ditione: ille nūc omīnino cōsentiat in eum vt cōiug em: est autē in eius potestate qui ignorabat hoc p̄p̄tē scitū ratificāre sine cōsummatō dicti matrimonii. Tertio nō. de libero nescire esse seruū vel seruā: cū quo vel qua con trahit. Et quidē q̄ diu credit cōiugem liberā vel liberam

licet nollet cōsentire si sciret: tamē excusatur a peccato: vt Jacob in facto. Et p̄pter ignorantiam facit p̄bīlēm et filij erunt legitimi si sit in cōspectu ecclesie cōtrāctū ma trimoniū. Quarto nota q̄ si cōiug dubitatio vel que sio de tali matrimonio quid agendum. Sciendū q̄ est dīf ferentia inter scientiā cōsentitā et scrupulū circa talē ma trimoniū. Tū scientia quidē que habet euidētiā: et nō est nisi verorū: quāq̄ l. s. de impedimēto: filie seruī: et filie alte rius impedimēta dīrigitur nullo cogente nō potest reddere aut petere debitorū: quā aut sibi p̄iudicat: si in ipso erat matrimonii ratificāre: aut peccat si in ipso nō erat matry moniū ratificāre vel transire non iōtē ratificāre p̄ hoc. Quidō p̄o de hoc habet cōscientiā: et si nō scientia de im peditō idēl firmam credulitatē: habet de hoc impedī mento: quia clare nō sciat ligatur sua cōscientia: et tunc: nec refert vtrū lūi vel p̄bīlū causa moueat: quia etiam contra scientiā et tunc debet cūq̄q̄ dominū p̄ceci p̄o obedire: dum burat talis cōscientia: quia omne quod est cōtra cōscientiam edificat ad gehēnam. Sed quādo habet scrupulū cōscientiā: quia dubio est: nūc si ex remanentia i. leui causa: vt q̄ audiat a paucis i. leui⁹ p̄ sonio debet deponere: quia deposita potest petere et redde re debitor. Si autē dubitat ex p̄bīlū causa potest reddere: et quia in dubio debet quis obedire plures: sicut vasalū in dubio debet dīo suū iurare. xij. q. i. quid culpatur. sed nō debet petere: quia ex p̄tē et periculo. Aug. Et es ne certum et dimittit incertū. Tunc p̄cedo enim certū cū nō peccat. Et hoc dīstīctio habet locū in omnibus impe dīmentis que similiter impedīunt matrimonii vel acum dīcunt: quoad personā que habet noticiā: hoc enim facit p̄ sona hāc dīctam dīstīctiōem: vbi nō vult matrimonii cōi summare: alio sibi p̄iudicat et peccat. Sed quid iuris si de hoc lūi pōdat in quo iudiciali. Dicit Dost. etiam si sit certus p̄pter dubiū euentū potest reddere et petere debi tum affectu cōiugij cognoscendo nō vt liberā nec vt an cilla: sed vt cū questio stat⁹ mouetur. vnde p̄pter p̄mū non peccat: p̄pter scidum nō sibi p̄iudicat maxime si ab ecclesia vagat. Et magister sententiā in l. iij. d. xxxv. dicit q̄ reddere debet si vagatur: quod etiā videt in gra dibus humana lege p̄bītū: et p̄ cōsequē in impedimē to seruī tū: in quibus ecclesia que statuit quādo vult de stituit et dispensatō autē in gradibus diuina lege p̄bītū dīo in quib⁹ ecclesia forte nūc potest. Sed illi p̄mō quoad p̄mū non valet: quia ecclesia quādo p̄p̄tē debi tum reddi lūi pōdente nō intendit dispensando matrimo niū facere: nō est. Tū si intendet facere matrimonii aut hoc esset vsp̄ ad tempus sentētiā: hoc nūc est quā matrimonii nō potest fieri ad tempus. aut simpliciter: et nūc postea nō dissoluit. Et etiā hoc intendere nō potest facere vt ille qui non est verus maritus: sit verus maritus contra voluntatē suam. Unde nō refert siue questio mo ueatur: siue nō: de re l. i. p̄o. l. i. i. i. i. i. Sed dīstīnguēdū v. a. dīctum est immediate. Et quia dīctum est. a. quā in hūmō quā nō est dubiū debet obedire: scilicet in reddēdo de bīnū. p̄ceptū est hoc papa in tali dubio per decr. inquisi tioni. et de sen. et eo. p̄ceptū est dīcī q̄ circumspiciēt etiā p̄cepto pape dīcī q̄ faciendū: q̄ si aliquid est ita dubiū q̄ vna pars est certissima dubia an sit peccatū: debet tēre et certū et dimittit incertum: quia quodcūq̄ p̄tē libe rare a p̄cilo peccati tementur. Unde manifestū est ratio nō debet petere: quia certū est q̄ petere est licitum. Et autem dubiū vtrum petere sit peccatū: sed in reddēdo nō est sicq̄ vtrūq̄ est dubiū: q̄ si matrimonii negare est iniusticia: si nō est matrimonii reddere est luxuria. Et nō est equaliter dubiū hūc et iudicā quā p̄sumptio est p̄ ma trimonio quousq̄ cōtrarius p̄ceditur: vnde reddere tēre tur debet. Et autem esset equalē dubiū bīnū: deputa quia si vna esset sententia prolata p̄ matrimonii: alia cap tra et neutra trāssit in rem iudicatā ad hūc: q̄ nullus des

bet spoliari re suaeque possessione: non spoliatus omnino
et restitutus nisi probatione in contrarium sit in potest
unde et si debet restituere debitor: et si sit gradus inola
bilia et indispensabilia: et filie et patris vel filij et matris
quidam petens et in possessione: vel cu et spoliatus ab eo
autotitae iudicio. Et non q error huiusmodi conditionis
impedit et statum ecclesie: que et in potest statuere q non
dirimeretur: possit statuere q error fortune dirimeretur
cum tamen non dirimat vel clerici etc. pe. de palu. in liij.
et de impedimento non solutio. et an.

¶ De impedimento voti solennis.

卷三

Tertiu impedimentu

et vocat. si solenne aut simplex. Si quo ergo vi
si qua habet professionē tacitas vel expensas ali
cul de religionis appropiata: potē impediri matri
monii contrahendi: et dirimitur cōtractus. vii cōtrahendo
nulli est: et incurrit excommunicationē et de cōfām. et affi. cō. in
de. Si aut fecerit professionē in aliq regula nō approbata
vel cū in regula tunc odiosa. huc dicitur: sancti Iohā
et vel beati fructuō videtur qd illud habeat dirimere
cōtractum: et prōpōdo peccat mortaliter. vii cō. aut si matri
plex vōtus quāntumvis sit publicū nō dirimat matri
monium cōsummātū: impedit tamē: et cōiam cō
summādi iam paratū. In talis prōpōdo peccat mor
taliter: et si iñterdet nō cōsummare sed religionē ingre
di: quia facit cōtra iura. bi. cxxv. et vii. Et qd expōit fe
periculo frangendi potē post cōtrahē ad pūc remanere obli
gatus ad cōsuetuandū si possit ante cōsummationē. vii
pūmādo iterū peccat mortaliter. Ric. in. iij. bi. cxxv. vi.

De impedimento cognationis.

2005.10.10

¶ Quartus impedimentū

Est cognatio: et quia istud est proliplus ceteris: ideo in ultimo reservabitur: quare in cap. pñā.

19, 2, 5, 10.

El impedimento criminal.

Est. 1882

Vintuz aut quod se

[illegible]

matrimonium tenere qd nō dirimatur: et nullū alteri pferat. Cū in hoc casu videatur qd effectus papa cōsultendū vel p̄tē dā dispensatio ad cautelam facilius dirimendū. Et p̄tē adulterina pollutio p̄tē vel pollea nō interueniens quis dederit sibi fidē de p̄tē: p̄tē hoc impedit matrimonium sequens inter illos soluto primo. Et de eo qui dū in ma. quā pol. per adul. v. g. grauitat. meret. peccauit. v. g. Ricardus. Ricardus qui cōiungat. puta Berta se cognoscit ad aliquē p̄tēritat. hac p̄missione fide vallata ep̄oca et repta qd p̄tē mōt vni sui ille adulter. hūc in v̄tōt castē. hoc sibi cōsulat. quādā persona ip̄s Berte. coniugate fac miliario et p̄pina intendit et p̄babiliter credet qd cū suā de ip̄a Berta mortuo v̄tō Berte: fac adulteratū cū ea pollea contrahat cum ip̄a et de eo illa cōsulat et sic ille se p̄mitteat. nullū est matrimonium fide dirimendū: quia in fraudem factū est: et fraus et dolus nemini debent p̄tēdici nari. Et de iure. eccle. aduocatus. Secus si illa intētiō faceret. Ricardus. in. l. iij. d. p̄p̄v. Et tunc crimi est quādo duo rante matrimonio p̄tērit de facio cū altera. Et tūc nō. d. ligent qd ille qui habet v̄tōt et ip̄a v̄tente dūcit aliam de facto: aut illa sibi illū habere v̄tōt: aut nō. Et quādo contrahit cū ip̄o fuit qd habebat v̄tōt v̄tente aliam: nō p̄tē illo effect. matrimonium fuit in forma prima v̄tente de mōto contrahat. Et idē iuris est si nēdicit quādo cōtrahēdus pollea ipsa prima v̄tente illius adp̄c v̄tente sicut et p̄tē m̄tē se cognoscit ad eo cū quo cōtrahat. Et v̄o ad initio quādo cōtrahit nēdicit illū habere v̄tōt: et semper fideit in ip̄a nēdicitia v̄tē ad mōtē v̄tōt illiusdē pollea mōt scire: et in potestate illius ignoscit matrimonium ratū fieri v̄tē v̄tente p̄tē: ita tamē qd p̄tē fuit: et cognoscit p̄tē nō poterit dimittit p̄tē alia peccare potest si v̄tē. Et de eo qui dū. in ma. c. s. et. veniens. et de cōiug. s̄p. pollut. c. r̄t̄t. q. i. s̄. v̄tō. Et qd b̄tici est de tōtō p̄tente secūda v̄tente de facio dē intelligit per p̄tē aut de muliere dūcit scire v̄tē v̄tē vel maritus de facio. Et aut mortua iam p̄ma v̄tente v̄tē nō cognoscit illū sciam ad ultra carnaliter de fecit ignoscit p̄tente: sed ip̄e bucat tertia tūm in doli. s̄. m̄tē et tertia qd tertia qd tertia pollea cognoscit sciam: qd prima v̄tente cōfessus habuit cū in cōmūda nullus v̄tē: si nēd impediret cōfessus tertia qd tertia qd p̄tē mōt p̄tē cognoscit carnaliter qd tūm ignoscit illū habuissit v̄tente: nisi cūt ignoscit et v̄tē ip̄e cōtrahit cum tertia: quādā remanet cū tertia. V̄tē de muliere erga v̄tē. Dicat aut mulier infam in doli. quādo habet illū causā ignoscit: v̄tē v̄tē de remotio veniens affertur et nō habere v̄tente. Et de ip̄o. cū in apostolica. Idco aut infamia nō cōmittit adulterium sine b̄tici cōmittit. Ricardus. q. i. in lectū. Job. an. In oibus p̄tēcia.

† The periparturient culms.

Cap. vi

Extū impedimentū

Notanda tria puncta. Et primum qd fidelis contrahens
 cum iudeo vel pagano vel cathecumeno non videtur baptiza-
 ri. Et sic est verum matrimonium: et sic nullus est iudiciu. q. in. 5. c.
 hie. in. 2. d. Alber. p. Ray. et Richar. Ep. spolia sunt
 possunt contrahi a fidelis et infidelis et hoc conditione si
 fidelis convertatur. xxxv. q. 1. non oportet. Sedem. q. catho-
 lico contrahente cum persona heretica baptizata verum
 matrimonium: nec dirimitur. prout per hoc. q. peccet solus
 ter contrahens cum tali. Et si fidelis contrahens cum fideles
 si per verba de presentia quantuvis alter eorum efficiat
 relictus iudex vel paganus non potest dirimi matrimonium
 etiam si adducunt contra communiam. Tertium punctu
 est qd infidelibus contrahentibus cum infidelibus matrimo-
 nium non sic perfectum sit pfectione gratie nec rati: et
 sic matrimonium inquantu est ordinatu ad paolam per
 perfectionem nature, in infidelio cognoscitur viciu propter bonu
 plius: vel propter debitu peccat. Et hoc in. 2. d. Richar.

De ordi. ligā. ⁊ pub. honest. iusti. Cap. viii. ix. ⁊ x.

De impedimento ordinis.

Capitulum viii.

Et auū impedimētuz

[illegible]

¶ De impedimento ligaminis.

Exp. It.

Dñū impedimētum

El agamē, videls qñ q' alteri piugi est per vba
de pñti obligatus. Et alio em vniuersaliter dicitur
recipere nō potest quācumq' recedat alter & dñi tēstari.
qñ si nūq' auduit de eius vba vel moxerit expectare quā
usq' hūmāi fūit nōcia de morte ei vel ingressu reli
gionis si nōdū erat infirmus illi psummat. Nec est verus
q' quida dicit: q' sufficit expectare plepētia. Nullū em
tempus pñmū est alio pñti cu alio adulterius committit.
de pñti. dñs. l. i. Et nō antiquo tpe potuit fieri pñti de
vñiū reuelationis infirmis: vt fuit in pñtiarchia. Et de di
uot. gaudeat. pñti est alter piugi ante carnalē copulā
tuo imūto religio intrare: et remanēs in seipō postq'
peccauit ingressu religiois p amicitia. f. q' se pñtiat: nō
remanebit liber q' q' loq' remanēt ad pñtiā cu altero. pñti
moxi vō alteri piugi alter nūdere potit cu vult: etia in tē
pore laici sine pñti infamie. q' si alligat' alteri et vba de
pñti tñtēla dñi pñti psummat: et infirmū pñti et aliq' nul
li est. Sed si alligat' pmo erat p vba de futuro fco et pñti
fallat: et sic fco pñti vba de pñti remanēt cum secunda
Secūdo nota q' si mulier credit vñiū mōrtuū et pñti et alio
fco fñt. l. i. hoc docet et pñtiā cu pñtiā pñti pñtiā mōrtuū

facti crucifati: nāq̃ quon fufceperit iudicabunt legitiini,
Et in poltea be viri morte bubit: q̃uid reddere debet
tūc nō erigere, ēd be fecit nūm. cōm. Et in p̃cella nō
pōte credi p̃babitur ei vinceret pōt debet ei erigere
nō be reddere piculo adulteri ēd expōndit. Et vō p̃mū
guertat: vel alio de vita fua confitatur: itatim be recedere
a fecūdo ē redire ad p̃mū: q̃id nō facit iudicabi adūle
tera. xxiij. c. c. cum per bellicas. c. c. cum in capivitate.
p̃mū quāto ēd recipit tene: nāq̃ fōt illa polle p̃ fciat
de vita p̃mū p̃mū ē cognofci a fco: ē adūtera fuit,
ēd be et miferia ē cōfūto tōi nāq̃ hōmīa. xxiij. c. c.

¶ Et ratio nota qd si vir esse ad faciem suam in ceruico et regione longinqua: et nescit vtru sit viuus vel mortuus. fm hanc. vpo. non potest cotrahere qd alioquin de morte vtriusq. dicitur continunde: puta qd iuxta in bello vbi eo dicunt in terrefici folius: q. signa iuxta apparet: vel sicut cap. ad elaz. q. c. munoio est fama qd fuerit interfecti ois: et de eo nihil auditur in parricidijs: et recipit literas vel ambascia si digne dignis inde venientibus: qd mortu' est: et bmo. et de sep. in potestate. aut certe similitur be morte presumat. Et vi. non conest. q. non frequenter. Sed quid si coniung talis con-
trahat cum altera vel altero credens in pmo: vire cum tam in veritate mortuus sit. Respōdo fm. Quia. credo si non pcedendo q. teneat tale matrimoniu: qd in intelligendi etiam coniug. credes impedimentu esse: non intendit de con-
trahere. nam tale matrimoniu nullu esset. q. non si non in tenio conueniendū: sed et matrimoniu. Et per hunc. c. ma.

C De impedimento publice honestatis iudicia. Kap. 9.

Ecimū impedimētū

Est publice honestatio iusticia: que fm Lpo. in
iii. est ppinquitas ex spōsalibus pueniens: ro-
bur trahēs ab ecclie institutione ppter diu honestatem.

Nota ergo primo qd si aliqui contrahunt ipsam nullam de pinguetudine ipsius pot habere ipsam illam in vno re: et conuerso. qd de deops. imp. utineat. et tunc bene prohibito vno ad alij. gratia conpunguntur suorum. et de ipon. ipsam. Et si etia ipsam nullam tene cōsanguinitat. admittunt frigiditat. et religiositate vel alia qd rōne estatur publice bonitate iustitia. et diuinitat mōmonia: qd non nisi illa ipsam sufficit nullat. et defectu cōsensu: puta qd vñ cōtrahit ambo etia infantes. et de spō. c. vno. lib. vi. Dicit aut. p. de. pa. q. cum bica ipsam que sunt nulla et defectu pñsio: nō possunt cauare pu. blice bonitatis iustitia intelligit. et de defectu pñsio apparuit: et in pueris furiosis. et conditionario ipsam illas. Secus aut. est de nulla ppter defectu cōsensu la tentia: puta cum interducat decipere. et carnaliter copula. et quocumq. nō pueribet ex tunc fidali esset de sbo: siue sit si p. et p. et p. Ecce aut. inbitu libid. impediens voluit vitare fidali. Et qd ipsam voluit decipere cau. aut publice bonitatis iustitia apparet: qd eccia cōdenabit ad infirmos. et pñsio: et pñsio etia tale deceptio. Unde et eccia infirmus tunc loquidit: videri qd oia ipsam qd eccia indicat vna inducit publice bonitatis iustitia. de p. de. Secdo nota qd ipsam apparet facta qd filius pu. beribus vel iuberis nō ouit publice bonitatis iustitia: nisi ipi filij cōsentiant. tacite vel expñs: aut si pñtes erant. et nō dixerint: vel abentes. et pñtes solus. ranciarunt tacite vel expñs. Pter quibet etia filios modosi obligant filij: et publice bonitatis iustitia. et de deops. imp. i. l. an. ten. lib. vi. Et si duo infantes et vñ maior: pñsio. et al. ter minos cōtrahunt ipsam vel pñtes qd eie: nisi facti maiores septimo qd cohabitatio. mūtuā alia vno vel facto eoz apparet eoz pñsio in eadē voluntate nō tēre cum ab initio fuerint nulli. Sed si perditur in eadem voluntate cōualescit. et inducit publice bonitatis iustitia. et de deops. imp. c. lib. vi. Tertio nota qd si quis ipsam salia pmo et alia cōtrahit. et postea et alia pinguetudine

trahere maritoniū. Et de his, et male, licet. Si vero non potest sine gravi periculo subueniri, causa separabitur, et poterit se alteri copulare cum fustian aperta fove: vel cuius re spectu subueniri possit. Et si per vsum secundum facta sit idonea. Cognoscibilis primo: reddetur procreant: si ipse primus iam contraxit cum alia: quā in hoc casu dimittere debet: et ad primā redire. Si autem non facta sit idonea idell cognoscibilis primo: vel si non potest sine gravi periculo mulieris a primo cognosci: quod potest contingere propter defectum membrorum remanebit in secundo. Sed per de. de pal. dicit quod opinio praria que melius videtur: est quod si potest subueniri et sine periculo per incisionem siue velis siue nolis: est impedimentum tēporale nec dirimit: quia si hodie non vult eas potest velle. unde voluntas que non est per vsum non facit perpetuū impedimentum. Similiter si per vsum istius hominis de quo querit: potest fieri cognoscibilis per vsum alterius: tēporale est nec dirimit. Si vero nec per incisionem nec per vsum eius potest fieri cognoscibilis ab istosque possit fieri cognoscibilis per vsum alterius: non est separanda ab illo scō si cui ea praria nec reddenda primo: etiam si per alium fuerit aptata: quia quod diu est iuncta non potest alter ea vel. Et sic illud remedium est impossibile de iure diuino et positio: quia esset fornicatio et adulterium. Et si mulier est ita arta quod a nullo ordinarie sit cognoscibilis: debet remanere sine spe coniugii: et viro datur licentia cum alia contrahendi. Si autem est ita arta quoad aliquem puta scem: cognoscibilis autem per alium puta lucem: licentia datur et ad illum. Sed quādo separata est ab vno quia non poterat cognosci: et cōmista alie ri similia conditio: neputa similia exitis et completio: quia ecclesia tunc fuit decreta: verisimile est quod per longū vsum fuisset sibi aptata: nec reddenda est primo: quia impedimētū fuit tēporale: secus quādo alius fuit diuerse cōditionis. per. Non si mulier bicat virum impotentē: propter defectum membrorum. In Doff. est inspicendum per vram bonellō: sicut dicit de arte q. inspicenda est per maiorem bonellō. Si autē alieget excessum membrorum: esse cōsalutēdo papa. Nec sic videtur mulier inepta esse ad maritoniū propter frigiditatem sicut per arationes: quia mulier in concubitu est patiens. Unde ad reddendū debitum viro sufficit quod panatur actione viri in naturali membro: hoc autē eius frigiditas non impedit. Secunda impotentia scy accidentalit sine maleficio: est per causationē superue nientē: propter quod si tales oīno sunt inepti ad reddendū debitum: prahere non possunt: et si cōtraxerint diu dendi sunt: quia nullum est matrimonium. Et eo. q. sedem. Sed si castroto contingat post matrimonium cōtractū per verba de pōtationem potest dirimi: et durat infirmitas. Et intelligitur ista castroto fm Rich. in. iij. truncato mē bōum gonitudo cōprehendēdo testiculū et virgas. Et de hoc est opinio duplex. Quidam enim dicunt quod istud si sup perueniat in matrimonio contracto per verba de pōtenti sed nō consummato: q. habet dirimere sicut et ingressa re ligiosis. Alij dicunt quod cōmunitas: q. non dirimit cōtractū istud superuenientē sed flos quādo erat hoc impedimētū anteq. contraheretur per verba de pōtenti. Quidā etiam dicunt quod si tunc tale virga que erigatur: enā abscessu testiculorum: q. tunc tale matrimonium nō dū cōsummatū non soluitur: sicut dicit glo. de spōdōne. xxxij. q. vii. h. qui. Tunc talis satisfactio mulieris: sicut mulier satisfactio viro siue resoluat per mēstruū: nō. Nec requiritur in matrimonio q. semper sit in spe filiositatis cum fructu q. semini. In isto ergo casu te interdū est: et cum maturo cōsilio: et quādo tales pos sit induci vt se habuerint et fructu s. s. s. caste viuunt tuta via esse. De castroto et spōdōne dicit per. q. si non in pedunt ab actu generationis si ab effectu: quia scy in eis virga erigit et sōmē emittit: sed inutilitudo ad generandū: cō trahere possunt. Sed si nō emittit semē prahere nō possunt fm quōdā: nec pōtunt p. hōs affinitas. Et qui nō po

test seminare in loco debito: nō pōt contrahere: quia et re liqua de belluare possunt: q. impotentia coeundi est absolute q. qui non pōt carnalē copulam exercere. Non autē res patet in iure carnalis copula subsecuta: nisi sit cōsummata et seminatione ordinaria. Et de spōn. c. vlti. Xeria im potentia est q. maleficio. Circa q. fm Thō. in. iij. q. Doff. sic tenendū est. q. si maleficio superueniat matrimonio an te carnalē copulationē: si maleficio est perpetuū impedit et dirimit infirmitas prahentia: q. celebrato diuocato vir poterit alia ducere. et sicut de muliere dicit. xxxij. q. i. si p. los tarias in quo. c. dicit expelle q. deo pōtmittere et diabolo operante ipediri potest homo ne cognoscat mulierē. Et videt per de palu. in. iij. h. hoc multipliciter. Vbi et cū ex hoc q. est spūa potest et sup creatura tēporale ad motū lo cale phibendū vel sciendū. Unde per copula impedit ne sibi mutuo appropinquet vt directe vel indirecte interponēdo se inter eos copose assumptos: sicut accidit spūo qui de spūa uerat idoli: et nihilominus sperat cū quā vir gine nec poterat et cognoscere ppter hoc. Secūdo modo pōt infirmare ad actum illud: vel refrigerare ad actu illud: adhibēdo occulte virtutes quas optine nouit ad hoc va lidas. Xertio modo turbando imaginationē et fantasias et climatiū: quia reddit mulierē cōlūmā: potest imaginē nationē impūnere. Quarto modo phibēdo directe rigore rē motū sicut et motū locale cūlūmā organū. Quinto modo phibendo missionē spiritus ad motū in quib. est virt. motus: q. interduco vian seminis: ne ad vasa gūstibilia descēdat: vt ne ab eis recedat: vel ne episcopatū: vt ne emittat et mala alia modis. Plus autē gemit de sup hūc actū quē peccatū pūmā et infundit: q. sup alios humanos actū Et spūa maleficia vir q. mulier. Et magis permittit de us in peccato: et in iustis demones scire: vt patet de vij. maris fare vpono Z obbie: tamē enā aliquid in iustis exompli de Job. Et ppter hoc maleficia monachis facere cōfessionē in dicto. c. si per fornicarias. per. de pal. Rich. in. iij. dicit quod cōis opinio tenetur si certū est quod est maleficio secūm maritoniū ratum nō potest consummari nō ppter hoc dirimetur vincūlū maritoniū. Si separandū autē maleficio nō similiter pcedendū est sicut in separandū do ineptio ppter frigiditatem: excepto q. frigido nō datur licentia phendi cū altera: q. frigiditas est impedimētū vni uersale sed maleficio datur: q. maleficio est impedimētū tūm gūulare. Et si mulier ipa peccauerit maleficio nō pōt diuocium petere: q. culpa sua ad hoc beneuit. h. d. si euāgelica. Si vero maleficio sit tēporale nō dirimit nec ipe dit. Et a principio q. dē maleficio presumitur tēporale. Sed postq. cōiugēs simul per triennū cōhabitauerūt dantez opē carnalis copule si adhuc durat impedimētū: q. scy se cognoscere nō poterūt: plūm maleficio est perpetuū. Et c. laudabile et sic separab. Si autē separati ppter maleficio postq. alia maritonia praterit carnaliter se cognoscit: reuocandi sunt ad primū maritoniū: eo q. sententia diuocit lata inter eos pūm p. erro: q. impedimētū iudica tū fuit pōtū fm psumptionē: q. non erat perpetuū fm rei veritatem. Et illud decretum. xxxij. q. i. si per fornicarias non tenet. per. Rich. in. iij. Et nota fm per. de pal. q. si maleficio durat per triennū iudicat pēnitentiū non quidē quia illud non possit tolli: vel a deo. vel enī opere diaboli si qui sanat et hoc q. toquere constat. Et pūm in legenda beati Bartholomaei apostoli. Sed quia non potest tolli opere humano: quia nō est potestas super terram: immo nec super celā post deū que lucifera valeat cōparari in natura libus. Nec semp. ex cōmuni liberant quidquid. quidē ppter peccatū q. aut ppter bonū dōis cui expedit nō mōdere videt nec Pauli fuit exaudi. per. Et nota q. si maleficio nō pōt reuocari nisi per aliq. illudius. vt per benonia auxiliū et hūmilitatē: si sciret sic pōt reuocare: nihilominus perpetuū impedimētū iudicabit: q. reuocati nō est licitus Thō. per. d. d. et Doff. Et addit Doff. q. ly aliqua remedia

De cognatiōe. cōsangu. 7 gradi. Cap. xiii. xv. 7. xvi.

vana videantur tolerari: pōt retinēre vana vanio: nō au-
te dicit illicitis. Secūdo eūdem fm̄ p̄. de. pal. si maleficia
tūpē aliā ipotētes velint cōmanere cōiuges vti sunt: sicut
¶ Maria 7 Joseph. Et autē ambo pōtāt ē euidētissimū
signū ipotētiā pbari pōtē expectā tūmū: sic dicit statim
separā. Et autē nō sit eūdem ops q̄ tūmū cōmōcati iur
rent ambo. Et quidē studiōsū opē dedit bona fide
sine fraude q̄ cū cognoscere: nō pōtuit p̄cere. Et iur
lier similiter q̄ cū nō fecit: nec fraudē adhibuit quin cō
gnoscere: a viro: sed nō fecit. Sacramētale autē iurabit
q̄ credit eū vocari iurasse. Et de purg. ca. inter sollicitudi-
nea. De minio illo in aut. de nup. 7. q̄ occasio. Et inter
dicis mīmonii impotēti: cōcedit potētū. xxxij. q. i. rēq̄
sibi. c. 7. c. fraternitatis. Et autē mulier dicit q̄ vir non
pōt eam cognoscere: vir assensit q̄ inuolūandū est viro: q̄
caput ē mulieris. xxxij. q. i. si quis accepit. Et hoc nūm
mulier pōt cōtrariū per aspectū corpōis. Et de despon. spu.
p̄tinebat. Et cōtra si vir dicat senō posse cognoscere: t̄ ip-
sā la assensit parari: viro nō pōtente ipā absoluit. Sed videt
q̄ qñ allegat impotētiā mulieris: q̄ ipā tēatur ostēde
re se inspicieūdā. Et q̄ in causa dicitur vir 7 mulier ad pa-
ria iudicant: sicut vir allegat mulierē artū audī p̄cto in
spici. Et cōuerso mulier allegat virū cōmūctū audī
tur p̄cto aspectū cogni. t̄ idē est si mulier impotētiā eius
aspectū cō posse pbari. hoc p̄. de. pal. 2. d. si post tūmū
cedebat dūmō redcat potētia se cognoscēdū: de hoc
sunt varie opūlones: tēcū dū tñ qñ sentire videt 2. bo.
in. l. i. d. l. xxxij. q. i. ar. in. l. c. q̄ si maleficia fuit vniuersale
respectu cuiuslibet p̄sonis: si autē nūp̄t ostēdit im-
pedimētū nō fuisse p̄pētū. vñ debet redire ad p̄mū. Et
autē maleficia fuit p̄culari respectu. sp̄s p̄one: tunc
vtriq̄ def. licetia p̄dēt cū alijs. t̄ nō pōtēt ad p̄mū ma-
trimōiū redire: cō p̄mū mīmonii nullū fuerit: 7 scdm̄
verum. Dec. 2. bo.

¶ De cognatione legali.

Capitulum xiii.

¶ Ertūdecimus impe-

dimētū est cognatiō: sū. iij. loco in vñbō supra
dictis pōtū. Tbi nota q̄ triplex est cognatiō. f.
carnalis fuit naturalis que dicit sanguinitas: sp̄s alio q̄
dicit cōsp̄ritatē: 7 legalis que dicit ad op̄io vel arroga-
tiō. Quibz hācū ipedit t̄ dirimit mīmonii fm̄ diuersos
modos: q̄ diuersos gradus habet. Cognatiō legalis est
q̄ sit p̄ ad op̄io vel arrogatiōis: 7 h̄ tres sp̄s. Prima
est accēdētū 7 descēdētū: q̄ est iter patrē adoptatē 7 filiū
sive filiū nepotē vel nepotē 7 tñmō adoptatōis: 7 hoc indū
sinitur 7 in p̄pētū impedit mīmonii fm̄ p̄. de. pal. In
ter patrē tamē adoptatē 7 patrē 7 mīmon ad op̄io nulla co-
gnatiō p̄trahit fm̄ 2. bo. 7 p̄. de. pal. 2. d. si pater ergo adoptatō: nō
pōt p̄bere cū filiā adoptatiā: nec eūdem cōm adoptatiā nepotē.
p̄. q̄ in. ita colligere. Secda sp̄s est collateralis. f. iter filiū
naturalē alicuius 7 filiū adoptiū. t̄ hoc ipedit mīmonius
q̄ dū sunt in eiusdē p̄is p̄tēcia vñ soluta. Imote p̄is
vel em̄p̄tatione filiū naturalē vel adoptiū nō impedit.
xxx. q. i. post sūceptū. Et videt hoc intellēdū de filiā
naturalibz legitimis. f. q̄ nō p̄t p̄bere cū filijs 7 filiabus
op̄iois p̄is sui. Nā adoptiū filij cū filiā legitimā p̄is
sui adoptiū p̄trahere pōt sicut notat l. iij. q. i. in p̄.
l. d. l. iij. b. m. c. 7 l. i. d. b. Tota tñ q̄ inter duas p̄sonas
adoptatō ab aliq̄ in filiā pōt esse mīmonius fm̄ Bull.
l. iij. 7 l. i. d. b. cū nullū inuolūm p̄p̄et: sicut etiā duo filij
sp̄s alio alicuius: puta p̄ sūceptiōem in baptisimō vel affirmā-
tionē: p̄t p̄trahere aduicē: t̄ sp̄s alio filiū cū adopti-
uū. Et ergo adoptiū filiū mīmonii p̄t cū legitimā ad-
op̄io. dicit Bull. q̄ quia qd̄ dicitur q̄ nō soluerit tale
mīmonii: tñ veni tēdū est qd̄ notatū l. iij. q. i. q̄ solues
reut. de cog. leg. 4. Et hoc est vñbō tam de simpliciter ad-
op̄io: q̄ s. nō t̄ m̄t in p̄tēty adoptatiō: q̄ de arrogatiō q̄
trāsit in p̄tēty arrogatiō. Tertia sp̄s est qñ legalis affini-

tas inter patrē adoptatē 7 nepotē filiū adoptiū. filij iter filiū
adoptiū 7 vñp̄t p̄is a loptētiis. t̄ hoc impedit ut p̄e mī
monii: qñ pater adoptiū nūp̄t pōt p̄bere cū illa que fuit
vñp̄t filiū adoptiū etiā post emancipatiōem. ar. l. de ritu nup̄
p̄i. l. nā adoptiū. Et idē iuris videt de filiō adoptiū res
specu vñp̄io adoptatiū.

¶ De cognatione naturali. cōsanguinitate. Cap. xv.

Cōsanguinitate que
dicit cognatiō naturalis sive carnalis ipedit
t̄ dirimē cōsanguinitas tria vidēda sunt. Primo
quid sit cōsanguinitas linea 7 gradus in ea. Secdo de
cōputatione gradū. Tercio de p̄p̄tatiōe t̄ in qñbus gra-
dibus. Quātū ad p̄mū fm̄ p̄. de. pal. in. l. iij. d. l. q. i.
Cōsanguinitas est vinculū p̄sonarū ab eodē stipite descē-
dentū carnali p̄pagatione p̄trahit. Tbi sciendū est q̄ nō
debetur dici sanguinitas descēdētū sanguinitas: s̄ p̄pter me-
liorē sonū dicit sanguinitas: nō vñbō videt ē vñ p̄tēty
vinculū dū q̄ amici magis se diligūt q̄ extranei affectu 7
effectū. vnde nō debeat: q̄ homo dī aīal politici. Et cōdē
stipite dicit filioz p̄p̄inquatōis oīa p̄sonas sicut cōsangu-
initatē: q̄ ex vñbō. Adam fecit deus p̄sonā gēn̄. 2. d. l. xvi.
2. amali p̄pagatione vñde nō est sanguinitas eorūq̄ per
creationē a deo p̄cedit. Dicitur autē cōsanguinitas a cō-
tate sanguinis: vel a cōueniēdiō in sanguine magis q̄ in
carne: q̄ sanguis est magis materia seminis. nā sp̄ma fm̄
medicos est sanguis purissimū. Et q̄ dicitur est carnali p̄-
pagatione excludit etiā a cōsanguinitate. Bide: q̄ miras
culosa 7 signaturali p̄pagationē: nō excludit 2. d. l. iij.
a cognatione sanguinis: beatē Marię fuit carnalis
p̄pagatio ex p̄tē mīmonii nō ex p̄tē patri. Hoc autē vñbō
sicut a oīs amicitia fundatur ex cōtatione triplici scz
nature cure 7 discipline. Naturę: q̄ oīs cōsanguinitas per
carnali p̄pagationē descēdunt ad vñbō stipite qñ est cōis
eorū parēs. Cure: q̄ cura parentū p̄cedit ad filiū nō solū
immediatē sed etiā ad filiū filiorū quotquot videre pōt
sunt. Discipline: quia p̄tēs sub parentū p̄tēty 7 subiectio
ne esse debet. Secda conclusio est de linea cōsanguini-
tatis: qd̄ sit 7 quō dicitur. Est autē linea ordinata collectio
p̄sonarū sanguinitate cōmunitatū. Nec opōtet addere
ab eodē stipite descēdētū: q̄ hoc includit in cōsanguinita-
te. Et est triplex linea fm̄ triplici habitudine: quā habent
cōsanguinitatē aduicē. Una est p̄ncipiat ad p̄ncipiū
vt filiū ad patrē autē patrē 7 supra. 7 fm̄ hunc accipit linea
ascēdētū. Alia est p̄ncipiū ad p̄ncipiū: vt p̄is ad filiū ne-
potē 7 nepotē 7 itra. Et fm̄ hunc accipit linea descēdētū: q̄
nō est aliā a linea ascēdētū aliter accepta fm̄ aliū 7 aliū
modū op̄atū: q̄ fm̄ vñbō fit acceptio ab iterioci ascēdēdo
fm̄ aliā fit acceptio a luposol descēdēdo. Tertia est habitudi-
dotq̄ q̄ sunt ad vñbō p̄ncipiū: sicut frat̄r q̄ filij ad vñbō pa-
trē vel mat̄re: 7 nepotē q̄ sunt a duobus frat̄ribz vel soco-
ribus 7 sic deinceps. Et fm̄ hunc accipitur linea trāsuer-
sali: que subdividit in eā que est collateralis ascēdētū
qua sunt aūnculus mat̄tera 7 patrū 7 c. 7 in eā que est
collateralis descēdētū: in qua filij frater soco: nepos et
nepotē et filioz filij 7 c. Tertia conclusio est qd̄ sit gradus
7 dicendū est q̄ gradus est habitudō determinare distātie
a p̄sona. Et quilibet linea habet suos gradus. Et linea ex
gradus in affinitate sunt fm̄ habitudine ad cōsanguinita-
tatem. 7 non aliter.

¶ De gradibus quō cōputantur.

Capitulum xv.

De cōputatiōe gradu
um. Et p̄p̄tatiō est de cōputatiōe cōsanguini-
tati 7 canonis: nā illa f̄ndit: 7 cetera q̄ pos-
sunt in littera dī. Et iij. finituz. 7 in decr. xxx. q. i. in. et
vñ sunt in vñbō. Et p̄p̄tatiō autē gradus cōsanguinitatis
hoc mō. In linea cū ascēdētū 7 descēdētū computatū
de sunt p̄sonę modie inter illas de quibus querunt: q̄ si

De prohibitionē matri. inter cōsanguineos. Cap. xvii.

Nulla sit media sunt in primo gradu: ut filius et pater alij dēdō: et pater et filij dēfēdō. Et vō sunt alij psonae mediae cōputat. eis cū extremis: quot sunt psonae una mīn. tot sunt gradus. Vbi grā. Duo et nepos dīlāt scōo gradu si ne alitēdō siue dēfēdēdō: qd sunt tres psonae. Nepos et avus et qd est in medio eorū qd est pater respectu pūm: et filius respectu scōi. remōto igit vno remanēt duo: et sic nepos et avus sunt in scōo gradu: pūm et pūpōs sunt in quarto gradu: qd sunt quōq psonae numeratē. Ratio huius est: qd gradus sit certa dīlātia p pūpōs: nō potest esse dīlātia ad seipm: sicut nec p pūpōs. et ideo gradus potest supponit sōp aliquā psonā: cui scōa addita facit gradū: et p eandē rōnē tertiā addita scōe: et quarta tertiē, et sic semp. ut sit numerus gradū fin numeri psonarū vna excepta. Et hoc cōputatio gradū in linea ascēdētū et dēfēdētū est eōs apud oēs. In linea vō collateralitū: quē non est eorū quot vni dēfēdāt ab altero: s; eorū quot dēfēdāt a cōi pūn dīlātialitē cōputant gradus fin leges aliter fin canones. Scdm em canones cōputatū ē inodo. Idēdū ē cōfiteri psonae de qbus dīrur equalit dīlātē a cōi: Nipite: aut ineqst. Et equalit quotq dū quēlibet eorū dīlātē a cōi: Nipite totē gradu dīlāt inter se. Vbi grā. Et nobis forte cōs pariter et sūperiorē nepos fin vni dīlātē a vō: p nepos fin alijā līnē. Et querit quōdo gradu dīlātē a vō: b; rīdēt qd tertiū: qd totō gradu tu qd ē remōtior dīlātē a cōi paritē: a quo ego nō dīlō nīl scōdo gradu. Sed fin leges aliter cōputant qdus in linea trāfversālī: qd fin eorū duo fratres sunt in scōo gradu: filij duorū fratrū sunt in quarto gradu nepotes in scōo gradu. et sic duplicant gradus fin cōputatōē legalē supra cōputatōē canonicā. Sed opīnō canonīstā est ratiōnābīlīor: qd absurdū vīdēt potest rē scdm qdū sine pmo. qd si sequit fin opīnōē legalitū: nō est qd dīrē aliquē qd sit in pmo gradu līnē trāfversālī equalit. Sed pūm in ea quī est frater est in scōdo gradu fin legītālī: pūm in trāfversālī inferiōr est in tertiū. filius fratris: et pūm in trāfversālī superiōr est in tertiū. ut pater et avus. Et ideo canonīstae mēlī cōputat in trāfversālī: pōnētēs fratres in pmo gradu: filium fratris in scōdo: s; dēfēdēdō nepotē in tertiū: p nepotē in quarto: abnepotē in quīnto. Et dēfēdēdō vō patrū in scōdo: p patrū in tertiū: ab patrū in quarto. Et dīlātādo vō dūos fratrū filios in scōo: nepotē in tertiū et scōo: sicut in genealogia Adā per Sedē et Lām. qui sunt in pmo gradu: et filij eorū in scōdo. Ratio dīfēdētū huiusmodi cōputatōis est ista: vō dīcūt Allex. papa. xxxv. q. v. ad sedē. In legib; nō nīl aliud qd gradus mōtō facit est mīn vō hereditas vō successio ab vna ad alteram psonam inter cōsanguīneos dēfērat. In canonīb; vō hoc pōgenico computatū vō apertē mōfēntur vīq ad quocumq generationē a cōsanguīneo: nuptijs sit abstinēdum. Vbi pōbīlītur vō hereditas p pūpōs in modo legitimo cōfērat. Dīc vō ut rītē et canonice nuptie cōlebent inter fīdēlēs. In legib; dīlātīe nō numerant gradus nīl vīq ad scōi. In canonib; autē vīq ad septīmā bī līngūq gñatōnes. Hoc igit de causā qd hereditas nēq; nec dēfērit nīrē vō ad aliā psonā. Idcirco curatit scōcularim imperator: in singulis psonis singulos pēfīcīt rē gradu. Quidā vō nuptie sine duabus psonis nō valēt fieri: ideo sacri canones duas psonas in vno gradu cōfīstātūr. hoc ibī. Quod autē ibī dīcūt qd vīq ad septīmū gradum pērdūt cōsanguīnitas fin cōpōtationem canonum: in quibus. vī gradibus pōbīdēt māmōnīū: tunc vērū fīdē: sed hōdīe nō durat cōfānī: quīntas nīl vīq ad quartū gradū clīdūt. Nam dīcō qd. remōit tres vīctōm gradus: et cō qd nō poterāt bene mōtē rētīnēt rē gradu: et tāmē etiam ar fātō dīfīcīlē vīq ad septīmū gradum abstinēre a māmōnīō talū vōde fēq; dīcunt fēpe in cōnvenīentia. Dābētur hoc statim tūm ecclēsiē qd de cōsanguī. et affīnī nō debēt. Gradus autē

fin leges quoad successione hereditatū dūm vīq ad bēdū mī gradū cōputatō modo legalī: vō dīcunt est. Et de pōbīdētō māmōnī inter pūpōs. Cap. xvii.

De prohibitionē māmōnī inter cōsanguīneos. Nota fin pō. vbi dīcūt tres cōnclūfōes. Prima qd cōsanguīnitas de iure naturalī fin rēcā līnē ascēdētū et dēfēdētū ipedit māmōnīū: plus filij cū mīrē qd filie cū pēr ppter rēcābīlī. ppter qd rīdēt qd in līnē rēcā in infīnītū pōbībēt māmōnīū: adeo vō fīdā dīcūt vīcūt nō mōnēt rē vīcūt fin legītālī. Ratio huius: qd maior rēcā debet parē rītē: remōt qd p pūpōs. vī vīcūt pō nō dīcūt dīlāt s; avus qdū vīcūt. et hīc mīnōr p pūpōs: nī maior rēcā rēcā qd plus attendit. Tū cū filia fratris pōt fin leges rēcā hīc nō cū amīcā: quē tū nō est p pūpōs. Scōa cōnclūfō ē de pōbīdētō iuris dīvīnī. pōbīdēt em cīrca bī pūpōs rēcā psonae: puta filij naturalī federe cōmōtē. et sunt. pū et Zeul. xvij. nīl rāt. Et mōtō rēcā: nēpī: nīl rāt: mīrē: vīcūt: pūpōs: patrū: vīcūt: fratrū: nīl psonā sine libērīf pūpōs: filia pūm vīcūt pūpōs: vīcūt qd in lege natū rē pūpōs: vīcūt: et Lya et Rachel cōpulat Jacob. Dū rōnē dīcūt. affīnī: māmōnīū ordīnāt ad rēpōnē cōpūcīfīcīlī cōpūcīfīcīlī nō rēpōnēt: s; magis augēt s; inter līcā psonas qd pūcīt. Et cādē modo pūcīt dīcūt pōtē cōpūcīfīcīlī māmōnīū: qd rēcā dīlāt rēcābīlī pōtē tāt cōpūcīfīcīlī. Tū qd dīcūt nō ē māmōnīū: cōpōs qd cōpūcīfīcīlī ē s; pōtēbīlī mīn vō rēcā cōpūcīfīcīlī illī. vī qd dīcūt cōpūcīfīcīlī vīcūt: et mīlīrī rēcā dōmō pōtē ē māmōnīū: s; tales psonas pōtēlāt pūcīt cōpūcīfīcīlī nīl cōpūcīfīcīlī tū nō hīc rēcā. Et qd māmōnīū sūt pōtēbīlī rēcā tales qd pōbībēt: cēlāt talia cōpūcīfīcīlī. Tertia pōtēbīlī ē de pōbīdētō iuris pōtēbīlī canonīcī qd illa iuris cūllo nīl ad pōtēbīlī facīt cīrca sacramēta laīcī nīl pōtēbīlī: qd pōtēbīlī ē māmōnīū. Et in qdō gdu et infra. Quīnto autē ē vīcūt pūpōs: et mīlīrī rēcā dīcūt trāfversālī: vō de cōsanguī. et affīnī debēt. Bī gradus quī pūcīt rēcā sunt ablatī: et in hūsmōdī pōtēbīlī dīfēnsatē pāpā et nō alius quā nō est pūpōs epīscopus sicut in alijā. Sūo em dīfēnsatē in iure quī est supra ius: vō cū cōmūmīlī est a iure. Unde in gradu legīe naturalī lege dīvīna pōbīdēt solus deus dīfēnsatē pōtēbīlī: vō cū inspiratō: quī tamen nō legitur dīfēnsatē cū quōq. pāpā autē in hīc quē sunt iuris pōtēbīlī: puta in quarto gradu et tertiū: mīnō et in scōdo quā dō: qd pūcīt collateralitū equalit rē cōturbāt dīfēnsatē: vīcūt filij duorū fratrū: qd lege dīvīnī et lege cūllo erat pūpōs. Nec est suffīcīē causa dīfēnsatōis augmentatō pūpōs: sed pāpā vō cōcōrdīa: vō aliud hūsmōdī. In līnē autē ascēdētū et dēfēdētū in infīnītū pōtēbīlī cōturbāt. Et mī dubīum vērū pāpā pōtēbīlī dīfēnsatē in gradu lege dīvīna vō naturalī pōtēbīlī. Et sīquīdē pōtēbīlī legīe dīvīnī: sicut in hīcōdī est pūcīt iudīcīlī nō mōtēlī: nō līgāt rēcā dīcūt: nīl inquantū est iure canonico rēcā pūcīt talī līc. et sic in omnibus illis gradibus pāpā pōtēbīlī dīfēnsatē: sed fere oēs gradus lege dīvīnī: pōtēbīlī vīcūt: pōtēbīlī iure naturalī: quā ad oēs illas psonas cōpūcīt: tātē est amīcīa naturalī sine alio federe. Unde quā natū nīl facīt frūstrā: vīcūt mīlīrī alie et quibus pōtēbīlī fieri generatō sine illīo: frūstrā sit cum illīo mīlīrī mōtēlī: quod nō est necesse: nec ppter generatōē nec ppter amīcīā. vnde pōtēbīlī est qd pāpā nō pōtēbīlī dīfēnsatē in illis gradibus. Et fin hoc dīcūt qd ante les gñatīfīcīlī erat dīfēnsatō a deo: rēcā cum illīs cōpūcīt rēcā excepto pmo gradu ascēdētū et dēfēdētū. Tū de adam inspiratō a deo bīcūt. Et sīquīdē homo pūcīt et matrē ceteras psonas vīcūt pūcīt: quē tamē iure naturalī erāt pōbībēt: vō fratrē: sicut in quibus pūm dīcūt dīcūt est deī dīfēnsatē ppter necessitatē.

De cognatione spirituali.

Capit. xviii.

Tertia cognatio est spi

ritualis. scilicet cognationes: et ponitur ex hoc qd alii
 quia cōfessit sacramenta baptismatis vel cōfirmationis: vel suscipit filium tenet illū cū tale sacramentū confer-
 tur. Per alios sacramentorum collationē non cōtrahitur
 cognatio spiritualis que habet impedire dīrēre ma-
 trimoniū. ex co. c. n. a. c. l. i. v. Jo. an. p. per cōfessionē
 vō cōtrahitur cognatio aliquā: que videt habet impe-
 dire hō dīrēre matrimonium. c. l. i. c. l. i. v. p. p. i. n. co-
 gnatio habet tres lineas. Prima est inter baptizantē et illū
 qui ad baptismum suscipitur et cū vxo eius: si tūc habet
 et carnaliter cognouit. Tūc quādo vxo cōiūgi siue maris
 tuus siue vxoris tūc tenet aliq ad baptismū cognatio spiri-
 tualis etiam in aliis et aliter nō tenent cōiūgi ipsius tē-
 nent ad baptismū. Et ita inter tales nō pōt esse matrimo-
 niū scilicet inter suscipientē et cōiūge et si habet et suscep-
 tus tenet aliq dīrēre. in iij. sen. dist. p. l. q. i. ar. l. i. c. q. i. in co.
 q. q. cōpateritas trāsit a viro in muliere quācumq; carna-
 liter cognouit: quāto nō sit vxor. Idē sentit glo. sup. c. si qd
 ex cōiūgi. xxx. q. iij. dicto qd per fornicariū cōiū acquirit
 cōpateritas: qd vna caro efficit. Idē tenet Jo. an. in. v. i.
 Ricb. aut in iij. c. l. i. dicto qd si aliqui efficit vna caro
 per fornicariū copulati: nō potest hoc transire cōpateritas
 ab vno in aliū. qd per rem pure carnalē nō cōtrahit cogna-
 tio spiritualis. Idē tenet p. de pal. in iij. dicto qd cogna-
 tio spiritualis dicitur a spiritualibz causis. Unde videtur
 verius qd nō sic fornicari cōtēnt sibi actiones sicut cōiū-
 gatio: in illis nō est illū vinculū carnalē ad qd: tūc autē
 spirituale et carnale. vnde sunt magis vni: vnde in compu-
 tatione graduum pater et mater vna pēsona computantur.
 Quāto autē effi dūo in carne vna equaliter sit in
 fornicatione: et cōiūgatione: tamen pbi queritur de cogna-
 tione spirituali aliquid debet fieri et in illis spiritualibz. hec
 ille. vno. de but. super decretal. c. Martinus. ex de cogna-
 tione spirituali refert vtrāq; opinionem: sed hanc vltimā
 dicit tenere Aug. et Arch. et Jo. an. c. l. i. c. l. i. in nouella. l. i.
 v. Nec obstat dicunt ipsi qd copula fornicaria inducit affi-
 nitatē: quia illud in affirmare copulati: que etiam per illū
 cōiū copulati vti vinculum copulati acquirit potest. Item in
 spirituali vt computantur que est vinculum spirituale.
 Unde absurdū est dicere qd per fornicariū cōiū cōtra-
 hatur. hec ille. Idē etiam tenet glo. Ray. vno. etiam verang.
 opinionem recitat: et neutram perfert alteri. Unde si quis
 talē inueniret matrimonium iam cōtractum de presenti vel
 cōsummatum: quod aliqui dicit illud tenere: nūc vna esse
 vt petetur dispensatio vel declaratio a dno papa. c. 20 si
 haberi non possit fm regulam Doct. qui dicit qd vbi sunt
 iūsti cōtrahit cōpateritas de aliquo matrimonio: vtrū te-
 neat vel nō: adپردند est illū que iudicat matrimonium
 tenentem: p traria opūlo fūderit canonica auctoritate ma-
 nifesta et expēssa. fm cū igitur potius dīmiti debet in suo
 cōiūgi qd separari vbi autē tales nōdū cōmptent consuli
 dū est etia qd abstineret a cōtractu hōi. Et bene possit
 aliq cōtrahere cū souse filii sui spiritualis. xxx. q. iij. illud
 Idē pōt cōtrahere pater cū illa quā filiū eius tenuit ad ba-
 ptismū. vt nota p. de pal. c. l. i. q. i. illud. Quis illū nō possit p̄bere cū
 ea quā tenuit p̄ ad baptismū. Vtrū etiam baptizantē siue
 filius masculus siue sit femina: et filius naturalis et cōfirmatus
 siue sint legitimi: siue illegitimi. vbi inter eos nō poterit
 esse matrimonium. Et qd cognatio spiritualis non habet gra-
 duū: quia filius naturalis p̄beri nō possit cōtrahere cum
 filia spirituali ipsius. p̄terea quā. t. n. u. ad baptismū vel
 ad cōfirmationē possit cōtrahere cū filia filie spiritualis
 ipsi. p̄terea. ar. xxx. q. iij. c. l. i. Ricb. filij duorū cōpateri siue geni-
 ti sine autē computantur inter filios possunt cōtrahere
 re adiuicem: solum excepta illa pēsona a quā cōpater
 nitas est cōtracta: quod nūq; poterit copulari aliqui filio

rum sui patris spiritualis. xxx. q. iij. super hō. Tertia est
 in suscipiente in baptismō et pateris baptizati: inter quos
 etiā nō potest esse matrimonium. vnde mater baptizati nūq;
 potest esse vxor et qd tenet ipsi baptizati ad baptismū
 qd cōmatur est cū. Itē nota qd si quis puta p̄ter et vxo-
 tatē vxoris sue puta marie tenet vel leuit de sacro fonte si
 illi aliter: puta iohāne filium martini vōlūtate etiam ipsius
 martini fm Jo. n. ea. in quolibz. vtrūq; peratē vera cogna-
 tio spiritualis inter eos nō obstat immobilitate p̄sentis seu
 p̄sentis illorum: qd p̄ter et vxo cōpater martini: et maria
 est vera mater spiritualis iohānis vel nō. Dicit tō ē p̄s
 cum: qd est et statuto ecclesie nō depēdit ex vōlūtate sub
 lecto: statuti si statuti: et statuto ecclesie est qd cogna-
 tio spiritualis transeat ab vno cōiūgi in alterū cōsumma-
 tio matrimonii: qd cōpateritas acquirat pater carnali p
 hoc qd leuit aliqui filii eius de sacro fonte ergo et. Item
 postea cū sufficiat cognatio spiritualis opz ponere cog-
 nationē spiritualē. cū est etia ad quā sequit effectus: sed pas-
 terminus spiritualis quā cōsequit per actū p̄sentis vni cō-
 iūgi est sufficiens cū alteri cōiūgi cognationis spiritualis
 possit esse matrimonium cōsummatum: ergo et. Itē nota qd
 regulariter vni debet tenere ad baptismū non p̄ter seu leui-
 re de fonte: vt de consue. dist. l. iij. c. non p̄ter. Et si necessitas
 cogere vnu et idē pōt tenere in baptismō et in cōfirma-
 tione fm Ray. Et aut plures tenent. dicit illi in iij. qd hoc
 potius est p̄missio qd statuto: quod debet approbari: qd
 mittitur autem rōne auctoritatis que cōtrahitur inter illos.
 hec ille. Vbi ergo duo aut tres ex morte patrie cōiūnter
 tenent: videtur tolerandum et sine peccato fieri. Tertius
 tamē est habere super hoc dispensationē ab epō si pater
 vult h̄re plures tenentes ad baptismū: vt notat Aug. in de
 crea. Et cum plures tenet cōtrahitur: cum omnis cog-
 natio spiritualis impedit et dirimit matrimonium fm
 Doct. Sed diligenter attende qd opz qd tenet filie iūgat
 ipsam baptizandū cū baptizatur: vel cū de fonte leuatur a
 cōrde: ut immediate si vult et cōpater: aliter ex co qd exte-
 rit ibi solum non tangēdos: et rēspōdēt p̄ p̄ter abote
 mundo et nō essent cōpater. p. de pal. in aliq b. cū
 cōi sacerdos aquā effundit baptizandus et qd vult et cōi
 tres tenet baptizandū. In aliis cū tenet pueri ipse sacer-
 dos cū baptizatur: qd p̄ter sit cū sit baptizatus p̄ inuersionē
 et tūc p̄mo recipientes baptismum de sacro fonte a sacer-
 dote in p̄mo vel nudiū sunt p̄ter ip̄sates: vt notat Aug.
 in decret. Et filij p̄ p̄ter nō pōt p̄bi cōpateriam quan-
 tū ad cognationē spirituale: vt ponit Arch. p. l. post mortē
 ff. de adop. Idē Jo. an. Et quid nō rēdeat aliq: vbi nō te-
 neat ad baptismū: vel tēgat: efficit patrū: et cōtrahit cog-
 natio spūali. Illi aut p̄ter a simul tenent ad baptismū:
 nō p̄bent adiuicē p̄ter vnu. ponit. Itē nota qd lai-
 ci etia qd baptizatur aliquē filie aīu necessitas filie etia
 nō pōt p̄bere cū illa quā baptizatur. c. l. i. med. l. i. v. Itē
 nota fm Ray. in iij. sen. dist. p. l. q. i. ar. l. i. c. q. i. in co. qd si vir
 vel mulier baptizatur vel tenet ad baptismū p̄p̄tū filium
 si hoc facit in articulo necessitatis seu per errorem non
 p̄cedit exigere debitum vel reddere. c. l. i. si vir. Si vero
 fecit per fraudē impeditur exigere: sed tēne reddere. c. l. i.
 vtrūq; fuit in culpā: nec potest tēne exigere: etiam tamen
 vtrūq; reddere tenetur: vt dicit Doct. Et addit qd meli^r tor
 men esset vt cōtinerent. Et odem etiā mō si vir tenet aliquē
 filium vxoris sue: vel vxor filium mariti suū et ignorātia
 hoc fecit excusatur: si ex malicia non potest exigere debū
 tūc tō fecit p̄ fraudē impeditur exigere: sed tēne reddere.
 Idē Ricb. c. redo in q. sup. qd possit dispensare. l. i. qd
 exactionē debet: sicut de eo qd cōm. vxo. l. i. cū qd
 potest dispensare quoad debet exactionē fm p̄ter de pal. vt
 habet. i. vbi habet de impedimēto affirmatiōe ibide. Itē
 nota qd si iohāna vxor p̄ter tenuit ad baptismū illū berre
 anteq; cōmiseret: siue cōtrahat matrimonium cū iplo p̄ter
 tropia mortua potest p̄ter h̄re in vxorem ipsam bertam

nietur: ut p[er] in dicta deere. In alijsbus in locis non sunt
hec b[an]da: sed soli c[on]trahunt sp[eci]alia solemniter publice
multi an m[un]itione: interim potest manifestari an sit
impedimentum. Unde in talibus locis r[ati]o c[on]tra: c[on]sue-
tudinis om[issi]o[n]is b[an]no: non p[otes]t esse peccatu[m]: sed ubi
feruatur esset mortale om[n]iter. Alio m[od]o dicitur matrimoniu[m]
n[on] c[on]tra interdictionem ecclesie: quia est c[on]tra preceptum
hominis in iuris iuris ecclesie. Et iste minister vel est pa-
rochialis sacerdos qui potest disponere matrimoniu[m]: cessi-
non iudicare ipse em habet inquire de impedimento et in-
hibere. Aut est officialis episcopi non sacerdos qui solum
benedicit nubentes. vel archidiaconus tant abbas habentes
hoc ex c[on]suetudine vel privilegio: et habent iudicare: cessi-
non disponere si n[on] sunt sacerdotes. Aut est ep[iscopu]s vel superius
or[do]: hic habet iudicare et disponere iudicare r[ati]o iuris
dictionis: disponere r[ati]o ordinis cui cura. C[on]trahere ergo
c[on]tra prohibitionem ecclesie vel in iuribus est mortale nisi fue-
rit dispensatum ab eo qui potest. Et si quidem facta fuerit
inhibiti[on] ab inferiori papa: vel ep[iscopu]s vel parochialis ipse sit
peccatu[m]: nisi si n[on] est aliud impedimentum tunc. Item si a pa-
pa facta est simplex inhibiti[on]: quia n[on] annullat propter hoc
sed si hoc prohibuit debeat irritu[m] iurari: si hoc factu[m]
fuerit: tunc matrimoniu[m] est nullu[m]: per hoc reddit eos in
habiles. plus est enim reddere multos inhabiles q[uam] paucos
conferre ipse prohibens matrimoniu[m] p[er] cognationem spiritualem
legat vel carnalem in gradu non prohibet lege diuina re-
d[uc]it in iuribus: ergo hoc p[otes]t de p[ar]te. Sec[un]do votu[m]
simplex: quod quidem impedit p[ar]ticipandi matrimoniu[m]: sed
non dirimit p[ar]ticipandi. Id. xvij. q. i. totus in rep. et glo. Et id
dicitur. Et hoc in. iij. Et alio ergo mortaliter peccat qui
h[ab]et votu[m] simplex castitatis contrahit: et n[on] in iuribus ad
hoc tenetur implere votu[m]: si non d[icitu]r cognoscere v[er]bo: et
c[on]tra: p[er] verba de p[ar]te: q[uod] ad hoc implere p[otes]t. In iurando
religione est iurata v[er]bo: et si n[on] poterit plunare m[un]i-
moniu[m] ab ipse peccat mortaliter. Postq[uam] vero c[on]summaue-
rit religionem iurare non p[otes]t v[er]bo iurare: tunc redde-
re debet votu[m] petenti: siue expresse siue interpretatiue fm
Th[om]a. et Richard. in iij. sed n[on] licet ei petere: alio fm quosda[m]
v[er]ba Richard. peccat mortaliter quoties ei q[ui]s debet: q[uod] ad
hoc p[otes]t: et debet seruare votu[m] quatu[m] in ipso est. Et dicit
D[ominu]s q[uod] si quis habens tale votu[m] petat ab aliquo v[er]ba
si c[on]tra heret tenet matrimoniu[m]: n[on] p[otes]t sibi iudicare dare.
sc[ilicet] q[uod] tenet n[on] debet sibi occurrere frangendi votu[m]. Sed in
huiusmodi debemus tales occasiones prudenter eludere
ut docet Th[om]as de dist[inct]o. iij. cap. in mandatis. Tercio
sponsalium facium cum altera: nisi mutuo partes se
absoluant: vel ex altera p[ar]te sit aliquid ex his p[ar]te que licite
p[otes]t sponsalia frangi: talis est peccat mortaliter. Quarta
t[em]p[er]e vel suscipere aliquem vel aliquam ad castitatem q[uod]
precedit baptismu[m] et ex eo. q[uod] castitatem. iij. v[er]bo. Quinto
quodam crimine videlicet incestus post contractum m[un]i-
moniu[m] cum affinitibus commissus. xxij. q. vj. si quis vi-
duam. et c. concubitu[m]. cum scilicet quis cognoscit confusa[m]
genuine[m] v[er]bo facit: vel cu[m] cognoscitur si mulier est a con-
fusione mariti sui. Propter h[uius]modi incestum delinquentes
amittit ius petendi debitu[m] non solum ab v[er]bo vel v[er]bo aut
nisi illic quo commissi sunt incestus: sed et a illa v[er]bo vel v[er]bo
motu[m] si c[on]traheret et altera p[ar]te q[uod] facere n[on] debet si
ne dispensatione ep[iscop]i ab ex[em]p[lo] non p[otes]t: vel de eo qui
cog. p[ar]te. v[er]bo. su. et alius. P[otes]t in ep[iscop]o dispensare vel. ta-
lo p[ar]te iur[is] exigendi p[otes]t exigere ab ipse peccato fm
p[ar]te. de p[ar]te. in iij. Cognoscendo aut confanguineas p[ar]te
vel p[er]mittendo se cognoscere: quia non minus peccat: immo
magis in se reperit in iure q[uam] p[ar]te exactione debet: vel
q[uod] impediatur a contrahendo. Richard. hoc etia[m] dicit. Et in
cessu cu[m] c[on]fanguineis n[on] impedit matrimoniu[m] c[on]trahen-
di nec p[ar]te exactione debet sicut incestus cu[m] affinitibus.
Et intersectio p[ar]te p[ar]te. xxij. q. ij. admonere. et c. in

terfectores. q[uod] intelligit cu[m] occidit: vel in vindicta p[ro]pter
adulteri[um] ab eo commissum. vel q[uod] alio et c[on]tra habet p[ar]te
p[ro]pter aliquem defectum et n[on] p[otes]t hoc vel c[on]trahat cum al-
tera: q[uod] tunc dirimeretur illud sequens. Et id fm p[ar]te. de p[ar]te.
de muliere q[uod] dat venen[u]m viro: vel alio m[od]o occidit de. pal.
rapta sponse alterius. xvij. q. ij. statutu[m]. Item susceptio
prop[ri]i filij de fonte: vel p[ar]te p[ar]te. q[uod] facit hoc infidi-
ando matrimoniu[m]: ut possit p[ar]te p[ar]te debito c[on]iuga-
li. et c. q[uod] de eo. Item intersectio sacerdotu[m]. et de p[ar]te. et c.
qui p[ar]te p[ar]te. Item solennia p[ar]te. xxij. q. ij. de p[ar]te. et c.
si quis mortaliter foverit in p[ar]te suscipiat. xvij. q. ij. et c.
et p[ar]te p[ar]te. casus p[ar]te. Richard. et c. et p[ar]te. et c. b[on]i.
p[ro]pter v[er]ba que solus D[ominu]s addit. H[ic] autem hoc et forte
alia impediunt c[on]trahendi: si tam[en] tunc de incontinentia
debet et ep[iscop]o concedere licentia[m] p[ar]te. xxij. q. ij. et c. et c.
qui. et c. in adolescentia. et de eo q[uod] cog. con. v[er]bo. su. et c. litte-
ria. Et fm q[uod] addit D[ominu]s. sufficit ista p[ar]te sacerdotu[m]: immo
de c[on]suetudine n[on] seruatur talis rigor p[ar]te p[ar]te. Richard. autem dicit in. iij. de intersectioe v[er]bo p[ar]te q[uod] c[on]trahit
matrimoniu[m]: quia n[on] sit dirimendi: cum n[on] obstat aliud
impedimentu[m]: peccat cu[m] c[on]trahendo c[on]tra statutu[m] ecclesie
nisi p[ar]te cu[m] eo fuerit dispensatu[m]. Et id videt dicendi de
alijs casibus supradictis. p[ar]te. de p[ar]te. in iij. ponit v[er]ba
opinione[m] sed declinat ad scdm dictu[m] q[uod] sine dispensatione
n[on] licet inuoluto in aliquo dicto impedimento: seu crimi-
ni c[on]trahere: vel debet petere sine dispensatione: et q[uod] non
nisi ep[iscop]o dispensat: nec valet c[on]suetudo in c[on]trahit: nisi cum
fuerit q[uod] ep[iscop]o hoc l[og]o p[ar]te scientes dissimulati: alio c[on]trahit
non facientes peccat mortaliter. Tota fm p[ar]te. de p[ar]te. in iij.
q[uod] dicitur ista dispensatio dicit fieri se[pe] modis. Primo
videt q[uod] sit sine t[em]p[er]e. Sec[un]do q[uod] consentiant claudere
anteq[uam] recipiat benedictione[m] nuptiali[m] p[ro] loco et t[em]p[or]e quo
petere p[otes]t. Tertio q[uod] sponsalia non soluta sed solu-
dia solui aucte iudicio sine iura eius c[on]trahatur aliud m[un]i-
moniu[m]. Quarto q[uod] c[on]trahunt matrimoniu[m] ante p[ar]te
beate sine iura et ab ipse ep[iscop]o c[on]tra prohibitionem que fit
et de despon. impu. c. ij. et hoc est p[ar]te amicos q[uod] hoc p[otes]t
curare. Quinto q[uod] p[ar]te interdictu[m] speciale sicut si alius
interdictu[m] n[on] c[on]trahat cu[m] aliq[uo] p[ro]pter impedimentu[m] et h[uius]m[od]i
Sec[un]do q[uod] hoc fit om[n]ibus b[an]no: q[uod] intelligit ubi n[on] est
c[on]suetudo in c[on]trahit. Et quocumq[ue] istos modos c[on]trahat
tur est culpa mortaliter p[ro]pter inobediencia[m] ecclesie. Sed in
sex casibus p[otes]t iuste dispensari. Primo cu[m] magnitudo: q[uod]
eozu[m] matrimoniu[m] solui cum magna deliberatione tractari
per amicos. Sec[un]do q[uod] valde nobis ignobili dicit. Tercio
cu[m] diues pauper. Quarto cu[m] senex iuuenis. Quinto
cu[m] timet p[ar]te: cu[m] c[on]trahit. Sexto cu[m] diu fuerit sic:
et hoc p[ro]pter v[er]ba dicit. Disp[en]sat aut in hoc ep[iscop]o de c[on]suetu-
dine p[ar]te p[ar]te: et dissimulatio approbat: ab ipse sit statu-
m gualis p[ar]te solui p[ar]te dispensat hoc p[ar]te. de p[ar]te. in iij.
C[on]tra impedimentu[m] feriatu[m]. n[on] p[otes]t fieri impie. Cap. xx.

Et aliud genus impe

diamentu[m] talis: siue ad t[em]p[or]e matrimoniu[m]: quod by
impedire: sed n[on] dirimit matrimoniu[m]: q[uod] dicit
tur impedimentu[m] feriatu[m]: q[uod] q[uod] impedit solum celebratione[m]
nuptiali[m] et b[en]edictione[m] nuptiali[m] et traductione[m] v[er]bo in
domu[m] n[on] aut impedit c[on]tractu[m] matrimoniu[m] vel de futuro
vel de p[ar]te p[ar]te solo p[ar]te p[ar]te v[er]ba expressa fm Ray. et
Bo[th] et glo. sup. c. capellam. et de feriis n[on] repugnare h[uius]
p[ar]te p[ar]te. Dicit. n[on] videt dicit: q[uod] nec etia[m] illud licet:
sed p[ar]te c[on]trahit teneat. p[ar]te. de p[ar]te. in iij. dicit. Contra-
here per v[er]ba de futuro n[on] est prohibitu[m]: et licet fm quos-
da[m] etia[m] p[er] v[er]ba de p[ar]te. Illud in v[er]bo n[on] videt: illud
et n[on] p[otes]t fieri dicitur h[uius] facie ecclesie in facie aut eccle-
sie n[on] p[otes]t facie ecclesie nec b[en]edictio nuptiali[m] de illis. Et credo
in h[uius] facie esse c[on]suetudine[m] ecclesie. Sec[un]do igit q[uod] t[em]p[or]e
b[on]o non p[otes]t nuptie celebrari: videt ad adu[er]sa q[uod] ep[iscop]o
p[ar]te n[on] p[otes]t illud octava ep[iscop]o ecclesie cu[m] de ipse n[on] sit et

presum in iure. Et a septuagesima usque ad octavam pasche
inclusiue. Et a tunc diebus an afectione usque ad octavam
pentecostes: excludendo tamen ipsam trinitatem et octavam di
ce a pentecoste. quia ipsi festi non habent octavam die. vñ in ipsa
pñt nuptie celebrant. et de feri. capellan. in. f. c. xxviii. q.
iij. nō op. s. trā. c. sequen. Et alii nuptias faciūt hōi tpi
bus peccat mortalit quā cōtra statutu gñale ecclesie fuit. et
de ma. contrā. 3. inter. c. p. totū. p. de. pal. in. iij. di. i. xxiij
dicit quod celebratio nuptiarum et interdicta ad aduenu usque
ad octavam epiphaniæ inclusiue. De alijs duobus tēpibus cō
coudat cū supradictis. Et de tertio tēp. i. a triduo an afe
ctione usque ad octa. p. tēp. cō. di. q. ij. nuptie pñdunt usque
ad festu trinitatis: ita tñ quod nō a pñmo vespere trinitatis
licet cōtraheret: sed a principio noctis vel media nocte: vel
sicut verū puto a mane in antea. Et licet hīc de iurio sub
tilitatem in cōsuetudo et optima legū interpretō sequi
da est terre cōsuetudo a pñmo diu scia et dissimulata: sū
ut de celebratio nuptiarum in diebus illis extremis: sive de
abstinendo. Et nota quod festu fin nouam legem veterem
a vespere usque ad vespere celebrantur: tñ in septuagesima
sibi pñuū est officiu: quod addicat cūca fidei cūca nō ind
pit a vespere sed in cōpletorio quā pñmo intermittitur al
teluya. vñ usque ad cōpletoriū exclusiue licet cōtraheret. Et
officiū aduenu propter pñte incipit a vespere sabbati
precedenti. vñ etiam nō licet cōtraheret. In diebus nō vñ
mā nō sōla vespere: tñ cōpletoriū sunt de tpe. precedēt
per se loquēdo: p. actio superuenienti maiori festo nō si
at de illo in cōpletorio vel sōla memoria in vespere: sicut
apud illos q faciūt festu trinitatis in octaua pñe. perit
velut a cōpletoriū. et sicut qñ festu celebre euenit in octaua
epiphie et octaua pasche nō tñ pñt s. licet in illa vespere:
sed sicut supradictū est in talibz est cōsuetudo seruāda. vñ
in multis terris est de nocte pñda in vigilia aduēti et
septuagesime nuptias faciūt: illi post media nocte faceret
elset cōtraheret: quia media nocte moie romano nos incipit
vñ de feri. Lamoie. Et si sicut nulla pñtendo cōtraheret
celebrare in mane diei sic nec post media noctis ceterū est
quod 3. functiones pñm canonice est. 1. contrahēda aut nuptias
illio tpiā prohibitis debent puniri: quo deliquerit vt
scy ad tpo legem: sed si sit periculū incontinentie: alia pñia
imponat in illa dispōdit. Et cetero alii q dedit bndicti
onē puniunt duo et graui pñalio arbitaria. Non autē q
ser mortale exiger talibz tpiā ab vxoie pñm rite bndi
cta. p. de. pal. Et cū mortale sit matrimoniu cōsummas
re tali tpe: tñ post pñmā copulā iterū cognoscēdo nō pec
cat mortaliter nisi hoc faceret in pñtempe ecclesie ordinan
tia. hoc p. de. pal.

¶ De sponsalibus.

Capit. xxi.

¶ Circa cōtractum ma

Contrahēda nota quod matrimoniu intellā pñmo. i.
p sponsalia siue p verba de futuro. Secūdo. ratiō
cat p verba de pñtē vel alia signa experientia pñsum.
Tercio. p summas p carnalē copulā et h cōter obseruat. Nō
est tñ necessariū quod sponsalia pñdant: quia absq pñmisiōe fa
cta de futuro pōt quod subito pñere p tba de pñt. Et tñ
ad essentia matrimoniu non est necessariū quod sequat copulā
carnalia. Et inter Maria et Joseph dē huius perfectū ma
rimoniu. quo. i. ad quā essentia: tñ nō quoad et signifi
cationē completā tñ veteri pñmiserit virgo. xxv. q. ij. sus
ficiat. s. cū ergo. q. 3. pñtatur p verba de pñt. i. fuerat cū re
uelatū virgini Mariae: Joseph nūq exigeret debitu ab
ea. Sed si cregisset fuerat diuina auctō dispensatū vt redde
re nō teneret. Et vñ ea cū qre deata virgo Maria fuit
desponsata fin origenem. tr. q. ij. hūmā est. fuit vt partus
virginis diabolo celaret. quāto cū coeda homin nō cogno
scat p secreti copulā qad exteriora sciat: nō tñ valuit scire
verus ex Joseph: vel sine viro concepisset: nec si virgo per
perisset: vel nō virgo: et hoc propter nimia sanctitatē virgi

niora: non permittēbatur appocimare ei vel hoc cogno
scere. Ricb. in. iij. Nota ergoq matrimoniu intial per
sponsalia que sunt futuraria nuptiarū pñmisiō. tr. q. v. nō
strates. q. sūt multiplicitē. aliqñ. i. nuda pñmisiō: vt cū
dicit vir. accipia te vel duci te in vxoie meā et hñs. Et illa
respondens accipiat te: vel duci in vxoie et hñs. Aliquan
do nō solum pñmisiōne sed etiam appositione iuramentū
tñ sunt sponsalia. Aliquando sunt datus arrio sponsalicio.
Thon pñt autē cōtrahi sponsalia et altera parte intencē cla
dicare fin. Dñs. Et si aliquis capiat manum mulieris: di
cat ipsi mulieri. do tibi fidem de accipiendo te in vxoie: et
illa nihil ridet: nec aliquo mō se fōidat acceptare: nō sunt
sponsalia. Ille tñ qui talē dedit fidē tenetur cū ducere: si il
la voluerit: si noluerit nō est compellēda. Et hoc verū nū
ostenderit aliquo modo mulier illa acceptare qd agebat.
Unde si ante fidē dātā tractabatur de sponsalibus vt ma
rimoniu inter eos: et ipsa ratiōne spēcime debet dederat
fidē recipiendā et hñs: tñ cū contracta sponsalia. Et si
quis ante pubertatē cōtrahit matrimoniu p verba de pñt
intelligitur esse sponsaliter: hoc nisi essent pñmi puber
tati et malicia suppleret etate: quā tñc esset matrimoniu. et
de despon. impu. duo. Et nota quod septemū pñt cō
trahi sponsalia de futuro. et de despo impu. si infans. l. b.
v. et c. rñt. vñt. Et si alter vel ambo minores et septenū
cōtrahūt sponsalia ipsi vel pñtēs p eis nihil agunt ni
si postea ratificēt. Et alii appocimant ad tpo septenū
quia nō iplicuerit septē annos: tenet sponsalia fin. 2. do.
in. iij. scy. bñ. xxv. q. ij. et al. vñt: q. fin pñm in. q. pñy
scioz. qd parū deest quasi nihil deesse videt. De cetero autē
pñmisiōne determinanda est fin cōditionē cōtrahēdū:
cum in quāda cū: in quāda tardius pñmisiō intentio
seu cōplacēda nuptiarū. 2. do. et. Dñs. Et si expresse non ha
beret de iure: q tpo septenū possit pñueneri. Ille tamen
qui maius est septenū cōtrahit sponsalia cum minorē
pñmisiō: nō tenetur intē et p cōmaliōz: quia claudicat
nō debetur: quia maius iussu fide debet tenet maior minorē
expectare si forte velit durare in eodē proposito. alio pecca
ret ppter fidem mentis. et tenet agere penitentiam de si
de mētia. Et inter absentes pñt cōtrahi sponsalia p mun
ciū vel litteras: siue per pñcuratō super hoc si absens bo
sciat: vt q. mñt. nūciū vel q. de cōsent. suo fit: vel postea
ratiū habet. xxij. q. ij. bonoant. Dñs. Et si qui ante pub
beratē cōtrahit matrimoniu: sponsalia esse intelligunt
Et nota quod si absens mñt nūciū vel pñcuratorem ad cō
trahēdū sponsalia et postea reuocatur nō sōli si reuocatio
perueniat ad pñcuratō aut pñuella cōsentiat nūciū agi
ar. et de. pñra. in. nostra. t. c. mandatu. immo et si reuo
catio pñuati ad pñcuratō pñt pñuella cōsentiat: tñ
pñcuratō reuocatio fuerat anteq cōsentiret puella nūciū
est actū fin. Dñs. Item qui cōtrahit sponsalia que te
nuerit: vt q. debita etate fuerit cōtrahit: tenetur cōtrahē
re matrimoniu simul et expōit alter eorū cōtrahere cum
altera persona: si tamē cōtraheret per verba de pñtēntē
tenet secūdu matrimoniu. et c. sicut. sed tenetur agere pe
nitentiā de fide mētia: et multo magis si pñmo interueni
rit iuramentū. et c. et littera. Sed quid si quis iurat alie
ri vñ de filiabz suis dare in cōiugē nō nominatū aliqū
determinat. Rñdet Dñs. dare tēnt. sed quācumq
de liberat: q. pñmisiō est electio: sicut et in alijs pñmisiō
nibus. et de regu. iur. l. v. in altermatia. Et si omīs mo
riant pñter vñ ad illam dandā tenetur. ar. et de co qd cer
to loco. l. ij. Et si vñ et ipso offerat: et ille nō acceptet
cū pñmisiōne est liberat: est pñmisiō etiam iuramentū. ff. de
cond. inde. l. cū bñ. Et si vñ et ipso cognouerit carnaliter
ter nullā aliā bñe poterit ppter affinitatē cōtrahēdū:
mo qd plus est cōplacēdo pñcedētis contractū matri
moniu cōiugio facta est: etiam matrimoniu. et de co. qd
but. in. ma. quā pol. per adul. significat. Sed qd si quis
iurat alteri dare sibi vñ de filiabz suis: et determinat quā

et illa habere non possit promittere sibi alia. Respondet Dost. q. tenetur ei dare prima: et ad hoc laborare bona fide. et de sponsa ad audientia. Sed si non potest sic distinguendum: quia si prima censetur sponsalibus et presset vel tacite: reputa quia ipsa possidet et non contradicere fuerunt contra tracta sponsalia: vel postea ipsa ratificat: sibiorem illius habere non potest: quia cum prima contraxit sponsalia: propter impedi mentum publice honestatis iustitiae: vt in d. c. ad audientia etia si illa sponsalia prima forte propter contumacitatem tenent aliqui cum prima non tenuissent. Et si prima nullatenus censetur sponsalibus: tenetur ei de secunda. et de spon. et liti teria. Sed queritur quid iuris de penia que aliquando ponuntur in sponsalibus. Respondet fm Ray. q. si spon salia possunt contrahi sub conditione penae: tunc si penia fuerit non tenet promissionem peni potest: vt si dicat nisi recti coera pero dabo tibi. c. martha. ad coniugia debet esse libera. et eo. c. requisit. et c. gemina. Idem Ray. l. iij. di. xvj. Nov tamem q. arris sponsalibus ab ea parte que cum puella et nuptie non sequatur amittatur: accepto vero restituitur in duplum. C. de sponsal. l. iij. Quia et si quis vellet sponsalia firmiter aliqui potest fieri facere fm Dost. l. v. de ma gnam quantitate pro arrio: stipuler eas in quadruplum quis tantum potest stipulari: non amplius. et tunc si fitea rit per recipientem quo minus matrimonium sequatur: resti tuer eas in quadruplum. C. l. si. Et tunc tam pena arraris in quibusdam casibus: vt si tempus apostolium lapsum sit: tunc enim si per quem non fuit nubat impune. Item cessat si sponsus impedit fuerit: dum eius causam impedimenti non potuerit. Etiam etia propter causam legibus interdicta puta si de iure matrimonium sequi non potest. C. l. si. Nota igitur q. si in sponsalibus apostolus est tempus infra qd fieri debebat matrimonium: ille per quem non fuit impune nubit: aliter autem penitentia de fide mittit. et c. l. si. Nota in super q. in nouis casibus sponsalia solunt de iure et sine peccato fm Ray. Primus si alter sponsus transit ad reli gionem: qd facere potest etia contra matrimonium de potenti et non consummato etia altero iure. et esse ille q. remanet in seculo soluit a sponsalibus: et etia a matrimonio. et de con uer. coniuga. c. veru. et c. q. publico. Secundus est quando sponsus non inuenit: et se transiit in regionem longinquam. et de spon. de illis. et si in sponsalibus non fuit apostolus ter minus de contrahendo: sic fm legem presens non tenet expec tare abente nisi q. bene sit: nisi iudex fm Dost. poterit abbe uiare vel puologare ipso inspecta qualitate gloriari. Terti us si alter sponsus post contra tracta sponsalia incurrat lepra vel paralysim: vel amittat oculum vel nasum: seu q. tempus ei eueniat. et de con. leproso. c. l. vi. et q. de iurur. c. qui admodum. vbi inuenit q. etia si iurur non tenet. Quartus si superuenit affinitas: puta q. sponsus cognouit consanguineam sponse: vel coherorem. xvj. q. iij. quidam. Et ad hoc pro y bandum sufficit sola fama. et fm Dost. sufficit vbi tellis. Quia si mutuo se absolute: sicut q. societate fide inters postea contrahit: et postea sibi remittit ea. et c. et c. potest et hoc fm Ray. Sol. l. iij. Ray. per. et Ray. Bernus si al ter eoz fuerit fornicatus post sponsalia: in quo casu licet al teri repellere fornicatorem: qd de iurur. quodamodum. et hoc de fornicatione carnali: multo magis loquid. l. heres. v. m. si delitatur. pro fornicatione non voluitur commissura: puta q. sponsa violenter cognita est ab alio. fm Dost. non de repelli sponsa vir etia non de cogi ducere tale. Sed pro fornicatione co missa an sponsalia non de biniit sponsalium fm Aug. si rpe de sponsalibus credebatur ea esse virginem: postea constitit ea esse corrupta anq. haberet per verba de pini. Secum q. sponsa vel sponsa contrahit cum alio viro per verba de pini vel etia de futuro: et scit carnalis copula. talis est peccat mortali q. tunc frigit. Etiam si vir vel etia viro sponsalia defu turo sine interposita iuramentum: et si scia similiter de fu turo sed q. iuramento: debet remanere cum prima fm Ray.

et Dost. et Ray. in l. iij. q. iij. q. iij. in malis pmissis. Per causit et moraliter contrahendo cum secunda. Octauo q. impubere qui contrahit sponsalia venit ad etate adultu et pos sit absolutu a vinculo sponsalium: dari sibi licentia nubendi. et de despon. impu. de illis. Quoniam pfectio casus ponit Ray. et Dost. Tonus fm Dost. si fama habeat q. inter eos sit aliqui impedimentum: et de fama doctat. et de consang. et aff. c. l. i. Sed Ray. in l. iij. predictio casus deedi mu fm quodam. l. c. si sponsalia superuenit vniu. firmat et tenent. Sed vtr tenet sponsalia iuramento firmata sa cta p. metu q. cadit in constantem viru. Dubiu est propter lura mentum additu. et Ray. super hoc ponit opinionem dupli cem. Aliqui em dicunt q. predicta sponsalia non tenent ipso iure nec in foro exteriori: nec in foro conscientie: nec deu nec ecclesia tale iuramentum voluerit esse obligatum: nec speca eoz in quibus maxime requirit liberas: de quoz nu mero est contra tractus sponsalium et in religione pfectio. xvj. q. j. non est. Alij vo dicunt q. talia sponsalia tenet et obligant contrahentem in foro conscientie: quia in foro exteriori non re putat obligatum: q. ecclesia presumet consensum inter iore non fuisse. Et sic est fm eoz: q. per iuramentum pioy misit se aliqui ducere in vponit q. iurauit non implet lura rat fallum ad qd sequitur q. moraliter peccat. Sed quillo obligatur ad euitandam mortale peccatum. ergo et hoc ille Zutius via esset vt pereretur a superiori dispensatio a tali iuramento. per. Ray. et Du. Et nota q. in predictio tribu casibus sponsalia soluntur ipso iure. Quando transit ad religionem alter: et qui contrahit pverba de pini cum alio: per fornicationem si est mortuus. In ceteris vo casibus soluta sunt acate episcopi. et de despo. ipso. accessit. fm Dost. et Bonitum intelligit Ray. l. iij. q. iij. sponsalia sunt ecclesia ut i facie ecclesie vel cora testib. Nisi oim eent occulte vel de destituta sine iudicio ecclesie possent dissolui in dictis casibus. Nota q. sponsalia possunt contrahi sex medio fm Ray. primo non nuda promissione: q. dicit vir. accipia te in meis vponit. et mulier similiter dicat accipia te in meis et.

Secundo datus arris sponsalibus: et pecunia localit et per lusmodi. Et si q. defectu veli frangant sponsalia sine defec tu alteri: et q. commisit defectu frageo hinc perdit arras si dedit. et restituit duplicatas si recepit. Tercio anuli sub amatione. Aliubi est q. d. anulus q. d. p. verba de p. fenei: et tunc sunt sponsalia: si pfectu matrimonium. Quar to q. promissio de secundo matrimonio firmat iuramento. Quia q. d. si fides ab alterutro: qd p. nre videt ad iur amentum. Et vtr sponsalia iuramento vallata facta p. metu q. cadit in constantem viru: tenent et obligant: ponit id Ray. in iij. di. xij. duplici opinione vt supradictum. Quidam di. cat q. obligat in foro conscientie in foro ecclesie. Alij q. nec in foro ecclesie nec conscientie. Ponit rones et r. h. r. p. v. r. p. r. p. r. Secundo hnt sponsalia sub conditione. Vbi nota q. si spo salia sunt sub conditione: conditio est honestate vel iure: vt si dicat: accipia te si paritibus placerit. vel si habis cens tum. et tunc tali conditione tunc solt promissum firmum. Vt vero conditio sit inhonesta et contraria bonis matrimonijs vt accipiam te si venia sterilitatis procuraric non con trahatur sponsalia. Si autem inhonesta est conditio: sed non contraria bonis matrimonijs: vt si dicat: accipiam te si furia mea consentiat: tunc et extat promissio: sed tollenda est conditio fm Ray. et Ray. in iij. Vtrum autem vos tum simplex impedit sponsalia. Item. Dost. super ea. rursus. et q. ele. vt vo. circa hoc primo dat duas regulas. Quarum prima bre est q. quoniam contrahatur bono vin cula equalis potencie incompensabilia: primum peccat de cado. Secunda r. est si duo vincula disparia potencie incompensabilia contrahatur. foris repellit minus lo te: vt p. b. et de despo. si inter. et q. q. q. an vnu simplex diss soluat sponsalia de futuro subdistinguit: q. an vnu simplex peccat sponsalia ipazum seip. Si peccat vnu sponsalia tunc impedit et dirimit etia sponsalia de futuro iurata: vt in illo

ca. rursus, quod hoc casu iuramentū est illicitū: cū iurare facere coram illis qd voverat vnde non seruandum. xxi. q. liij. inter cetera. Sicut alio in spōsalibus sponsalia prius sunt scripta daret de spon. sicut et littera. qd est verū et si in primis nō interuenit iuramentū: et in secundis interuenit sūm. Doff. 2do. et 3o. an. 2ur sponsalia precedunt votū simpliciter: et tunc votū non impedit nec dirimit spōsalia. Vnde eo casu debet cogi vel votū solemnizari. I. positiōne in religione: et si essent solus spōsalia: vel spōsalia pferri. I. cōtrahe- re matrimonij: vt et de cōuer. coniu. et parte. sūm. 2mo. et Doff. tenet. Adde qd hoc videtur intelligendū qd altera con- iugū hoc perit. fallū cogi. Itē si vellet votū implere etiam in seculo renanēdo. I. continere: et mutuo se volūtate ab- soluerit ab obligatōe spōsalū autōitate ecclesie fieri po- test: quātinim cū adhuc possit votū suū implere: etiam si alter nō absolutū a talibus sponsalibus: qd potest religio- nē intrare: tamen votū quoad deū: et hoc votū esset forisū vinculū qd iuramentū vel pmissio sponsalū vt videt. 2o. vt in directio iuris dicit sūm. 2mo. Doff. et 2o. videt vincula equalia potēte esse: et ideo dicit qd pmissio pccatū legitur prima spōsalia pccatū soluit: prima sunt cōmū manda nō scōa. sic in sponsalib⁹ et voto simpliciter. Melius tñ esset serare votū qd spōsalia cōsummare: hoc non nisi per p̄fessionē in religione. et qd dictum est in primo casu. qd votū pcedens spōsalia impedit et dirimit: intelli- gitur quoad deū: talis nō potest licite contrahere: et cō- trahat etiā matrimonij p verba de p̄nti: non potest licite cōsummare ipsūmet tenet religio intrare: et tamen de facto cōtrahit tenet matrimonij. De voto solēmi quō in- pediat matrimonij qd dirimit dicit ill. 2. et de cōtracto per verba de p̄nti quō possit solui et ibi vnde. Item nota qd ille qui cōtraxit spōsalia si vult recedere ab eis extra cau- sus predictos: debet moneri prius ad obseruandum. et c. et. requiritur. tamē potest licite cogi per censurā ecclesiasticā et c. et littera. 2. anen cogit nō est: vbi probabiliter in- menit difficultas: puta vt vponidit et p̄mō. vt in. d. ca. requiritur. pccat tamē mortaliter sū 2do. recedens ab ipsēntia si nō cogat per ecclesiam.

¶ De 3to matrimonij de p̄nti. Quōd 3to. Caplin. xxiij.

De cōtractu matrimo-
nij de p̄senti. Nota qd matrimonij ratificatur
siue cōtrahitur p verba de p̄senti expimentia
mutuū cōsensum: vel etiā per litteras absentiu significan-
tes mutuū cōsensum: vel per alia signa manifesta in illis
qui nō possunt loqui vel audire. Requiritur ergo p̄mo
et principaliter cōsensum animi seu interiori contrahendi et
veracis parte. Vnde si aliquis contrahit spōsalia: vel etiā
contrahit per verba de p̄senti: nō habens intentionē cō-
trahendi: sed etiam quādam carnalē copulam: et sic cognoscit
eam: quā p̄sumi debeat p̄o iudiciali: vt et de spon-
sa. tua. et ita iudicatur in foro iudiciali: ecclesie etiam si de
verbo illo contrahentib⁹ constiterit: cōp̄dictū illū stare cū
illazum de intentione ipsius ecclesie cōstare nō possit. vñ
de nō crederet eis: etiā si ambo dicerent si non intendisse
contrahere: qd libet sic posse dicere et dimittere vponem
ad placitū: et hoc nō nisi signa euidentib⁹ appareat se illud
nō intendisse sed simulacra: tūc et nō iudicabit esse infimo
nūcāsa verbis eorū stabili. vt dicitur et quasi: et cum in
tēntione dicta sint. In foro in p̄nti si ille qd sic cōtraxit simu-
latum: p̄posuit ut ducere: et cōp̄dictū cōsensu in eā nō debet
et illo facto iudicari matrimonij contrariū: qd et altera
parte dolus affuit: et desuit omnino cōsensum sine quo neq
quis efficit sedus cōiugale. vt in. d. ca. tua. 3do. p̄. et
2do. Dedit etiā qd ille et parte cuius et illi dolus exca-
satur a peccato: sed decepto: si veram vult facere peniten-
tiā: necesse habet illi sine fāctione ducere quā in eo est: vñ
bare sibi vñ cōmēntent: vel aliter iustificare. Adde tñ
2do. qd ad hoc tenet si vir sit equali cōditionis cū illa. Itē

si sit multo melioris cōditionis cū illa: vel si aliud signū cui
deno fraudis apparuit: p̄o probabilitate p̄sumi qd sponsa
sa nō fuit decepta: sed decepta fūperie: et tūc non tenet ad
predicta sū quōdā. Item nota sū Rich. in. liij. qd cum qd
cognoscit eam cū qua cōtrahit solū per verba de futuro: qd
vñ sit ibi matrimonij p̄sumptū sū iudicium ecclesie: sū
iudicium dei nō est ibi matrimonij: quia matrimonij
sū rei veritatem sine reali cōsensu de p̄senti cōtrahi nō
potest. Vnde et talis cōtraheret per verba de p̄nti cū alia:
cum ipsa secūda remanere debet: licet ecclesie iudicaret p
prima: et cogeret fecidum dimittere: et ad primā redire: cap-
se si qui fuit factū sū: nullo modo debet dimittere secun-
dam: et stare cū prima: qd adulterium cōmitteret: et potius
debet pati excommunicationē. Et si postea cōfessio peccat in
iudicando sic: quia iudicare habet sū probationem exteri-
oris. Hic etiā non peccabit nō parendo sū: hūmilitate
sufficit excommunicationē: nec peccabit p̄o illo tpe quo obli-
net a beatitudine: sacramētū p̄pter tale excommunicationem.
¶ 2do infans vel furiosus nō p̄t p̄tere. Caplin. xxiij.

Via ergo consensus
animi principaliter in matrimonio requiritur: hinc
est qd furiosus vel infans dicēdo verba exprime-
tia cōsensum matrimonij: nō propter hoc contrahit: quia
sey talis cōsente nō potest. xxiij. q. viij. neq furiosus. Et
intelligendū est dūc et in furio: nā si habet lucidā inter-
uallū: tūc contrahere potest 2do. et Rich. Item etius si
ita etius est qd nesciat quid agat nō potest contrahere: nī
si quod fecit in ebrietate postea ratum habet. Vnde si non
aufferat viūc rōis p̄pter ebrietatē cōtrahere potest. 2do.
et Rich. in. liij. Item inter absentes nō potest cōtrahēti
per litteras expimentes cōsensum: et per procuratores:
qui super hoc speciale habent mādātum: tenet potest alium
substituerē: nisi et sit ipsūmet cōsensum: qui procurator
fuerit: reuocatus anteq cōtrahat non valet matrimonij
postea cōtractum per ipsum procuratorem: quia ignorauit
rit ipsam reuocationem. et de p̄o. procurator. l. vi. Doff.
Eum autem inter absentes matrimonium cōtrahit per
litteras solum. dicit Ray. si illa vel ille cui intemur limes
remitti exprimit cōsensum iustitudo sine p̄iudicio quā
tuncq cōsentiat: qd nō est matrimonij: sed bene tenet
erit quando notificauerit: siue significādo illi qui misit lit-
teras: siue alij dicēdo.

¶ In qua etate possit cōtrahi matrimonij. Cap. xxiij.

Tem ante annū. xiiij
malesuue: et ante. xij. femina cōtrahere non pos-
sum. et de spon. impu. pubere. Et si ante cō-
trahit nō est matrimonij: sed erit spōsalia: nisi essent
p̄oimū pubertate: et ita qd malicia supplet etatē. et de spon.
impu. de illis. q. 2o. de p̄. dicit qd si non differt plus
q per sex mēses: vel malicia supplet etatē et possunt car-
naliter cōmiserere: tenet matrimonium cōtractum. et de spon.
impu. pubere. Ray. nō tamē in dicit qd non debet bi-
sare a pubertate vltra sex mēses: si alia cōcurrat. et c.
de despon. impu. cōtinebatur. quod dicunt pleriq doctores
ren verit: nisi essent carnaliter copulati: tūc etiam etatē ma-
tūa. dicit 3do. in sum. cōfess. p̄o matrimonij iudiciū
etiam si vltra sex mēses a legitima etate diffaret. et de
spon. impu. a nobis. Cōtoco. 2mo. in glo. super. et cōtoco
nebatur. Vnde dicit Alber. in. liij. sic. mibi videtur potius
de distantia in plus et minus: qd determinādū sit sū bi-
uersam dīspōsitionem membrorum et sagacitatē: quia ego
vidi puellam de qua communiter p̄p̄batur qd erat no-
uē annorum que cōcepit et peperit cum decimum imple-
re inciperet. p̄bi dicunt etiam qd quidā nascuntur ita dēta
it lamaginosi et p̄bi in genitalibus: quia citius alio tempore
ap̄t ad cōiū. Et puto qd variant hec loca calidā et frigidā
sicut ipsa impregnatō et cōp̄s incrementum. Doff.

De fine seu intētiōe matrimonij.

Ғаф. XXVII.

mentis precedens: quantūcumq; fit cōtra eius substantiā: quia eodem momento quo verba copulamenti adeo cōfūgitur et perficitur: vt si illius pio copulamenti cōtractus vnus dicat: volo vt procurem venena fœlicitatis: alio non fit matrimoniu: et alio cōfistit illius valeat pacis: et nullo minus tenet matrimoniu. Et vo modus nō contrarietur matrimonio: tunc aut ei impossibilis: vt si dicat: accipio vel accipiam te: vt celebros missam vel cotam digno tanq; gao: et tunc nō habebitur pio nō adiecto: vt pure et simpli tenet contractus in foli exteriori: sed in folio cōfistit: non tenet: si non intendit in hoc cōfistit. Aut modus qui exprimitur ei necessarius: vt si dicam accipio te vt monachū: vel aliquid huiusmodi: et tunc habetur pio impletus. Aut ei possibilis: et tunc si in bonis eius etiam tamen cōtrarius matrimonio habetur pio non adiecto: et tenet matrimoniu sicut in legatō: accipio te vt futurum facis. Et possibilis et bonitas: tunc nō suspendit obligatio nem: quia natura medij est vt posterius impleat. Sed si ei fauor apponitur tenetur implere alius celebratio matrimonij: vt si dicatur: accipio te vt des ceterū nomine: doctis non aūt si ei gratia fiat: vt accipiam te can. lib. vi habet: vnde etiam tibi fundus: nō tenetur talis: ante nec postea emere. ff. de condi. l. i. Et vñ in cōtractu marimonij fiat apponit: quod: tunc pio perus de palude causa siue sit vera siue sit falsa pio nō adiecta habetur: vt per intelligitur contracta matrimonij et sponsalia: vt si dicam accipio vel accipia te: quia pater tuus beneplacitū te mihi vel me tibi et nolo venire contra consiliū eius et si illud nō fit verū nullo minus ei matrimoniu vel sponsalia. Idem et si ponatur in futuro causa: vt accipio te: quia dabo mihi. c. pio. dote. Idem etiam ei quido in tali contractu ponitur demonstratio quia: siue bonitas sit: siue bonitasque cōtraria matrimonio siue: siue de p̄sentis sit: siue de futuro, per sententiā impedit: vel suspēdit matrimoniu sed habetur pio nō adiecto: vt verbi gratia. Accipio vel accipiam filius tuam que perauit venena fœlicitatis: vel que ei scilicet: vel que et virgo: et quam audi ui diuitem esse: et huiusmodi. Nam falsa demonstratio nō vitiat legatum ff. de condi. et demon. l. falsa. nec per cōfessionem matrimonij. Sed si demonstratio feratur ad conditionem: tunc impedit nō ratione demonstratio: sed ratio: vt si dicam accipio vel accipiam filius tuam liberā: si quidē sciret eam ancillā: nullo minus tenet matrimoniu: sed si ignorat: tunc nō valet matrimoniu: ratio: erroris etiam si demonstratio fuisset omnia. Et idem et si demonstratio referatur ad substantiā: quia error substantiæ vel conditionis impedit: non aut qualitatē. Idem si nō ponat in futuro causa: vt accipio te: quia dabo mihi. c. pio. dote. Quid autē matrimoniu fit sub conditione: tunc distinguendum est de conditione. Et primo sunt quedā conditiones generalia que semper debent intelligi: vt quao ponit beatus Jacobus: vt si bene volueris et vicinioris: et si nullā contrarium suspendit. Quedā vō sunt conditiones de his que in matrimonio omnino sunt necessarie: alio matrimoniū impedit: vt si ea quibuscumque vel si non est assensu vel consensuque et huiusmodi. Et ille etiam cōditio debet intelligi apponit: nec violat matrimoniu. Et tertio alia cōditio de futuro necessaria: quae solum opti cras et similia: vnde si dicat. Contraho tecū si foli oianer cras: cōtractū ei matrimoniu. vt pio. ponit in ill. de p̄sent. c. si talia futura sunt iam p̄sita in causa sua. Et et quanto cōditio distat contingit et bonitas: que pot apponit: et non apponit: vt si pater meus voluerit: aut si dabo mihi centum. huiusmodi cōditio si apponit: suspendit matrimoniu: si non ad eorū conditiones: nisi interm cōfessionis de p̄sentis vel carnalis copula fuerit subiecta: eo q; tales videntur esse ad cōditionē. ff. de condi. appo. de illuc. super eo. per iura. l. i. Quinto est cōditio in bonis: sed tamē non est contra substantiā matrimonij: nō si sunt fecerit: vel

homine interfecto: licet apponunt debet haberi pro no
adfecto: tamen spoliatus: nec est matrimonium. Et de co
di appo. c. cum ibi notatur. Secus est potius infor
et contra substantiam et bona matrimonii: et si bicat con
bo recum si grantio potius contra: quia hoc est contra bo
num potius: vel donec aliam inueniam bigniori: quia hoc
est contra substantiam inseparabilem: vel si pro quatu
adultera tradas: et hoc est contra bonum fidei. Un
tales conditiones si apponant nihil aliud. nisi q. liti inter
cetera. nisi q. i. aliquando. r. c. foler queri. Et de condap
pot. c. vlt. Et nomen talis conditio potius remittat: et la
quod carnalis copula pro matrimonio iudicabitur. q. si
tm vnu coniugii penit talis conditio: et aliam pradi
vel taceat iudicabitur pro matrimonio. vltin. d. ca. aliq.
pudici fuit sumpta de Reg. 2. co. Inno. c. de licet.
Quid si quis significauit pariter abotem q. parit tale ma
trimonium: licet conditio: si ipsi pariter placeant: ante q. pa
ter consentiat penitet et pater consentit: nunquid erit matri
monium. R. i. m. Guill. Bicent q. non quia non videt q. debet
ad dici conditionis nisi daret quousq. pater consentiat: nam
anteq. remittat ad fecunda vota debet copula fuit iduci ve

Quid si quis curabat sponsalia sub hac conditione si per

intelligatur

be colui fornicario p[ro]p[ri]o no adiecta debet quod e[st] in fili-
piu. et de p[ro]d. appo. c. si. et sic p[ro] matrimonio iudicaf. Et
multo fortius si iudicaf de colui legitimo et maritali s.

eodē mō si bēria cōtrahā tecū si vng cōtrahere. Quid
 si bēria cōtrahē et accipiat vel accipere te si inuenerit vng
 gine: postea sequi cōmo nec inuenit vng. Rñ. fm
 Doffi.ymo. 2. Ber. Iudicandū est p matrimonio sicut e
 in pcedenti. Et addit Iudicā q licet lic iudicari oporteat
 soto iudiciali ppter hoc q nō possunt haberi alie p
 psonae: iudicio tamē anīmo nō est matrimonium. Et de cō
 d. appo. bē illia. c. sup. eo. r. c. per taa. Nam tō bene est
 q mulier que mēita est in fraude remaneat decepta: et
 ro substat qd fessit in iudē bigami vltare. Quid si
 bēria accipio te in vxore vel dabo tibi centā. c. sequat
 carnalis copula nūq psumitur p matrimonium. Rñ. fm
 Bull. nō credo q pio matrimonio psumet. Nam cū ille
 qui bēria habeat optinere q se possit liberare viriliter
 faciendo nō recole psumptioē iudicā scilicet a iure q intel
 ligatur recedere ab optioe per carnale copulam. Quid
 si bēria. Psumit q nūq deficit tibi in vita mea: si sicut
 ta est carnalis copula. Rñ. fm Bull. nō debet psumi pio
 matrimonio cōd spōsalia: aut matrimonium nō soluit cōtra
 hi per pmissionē negotiaūmū fore consistere q per b
 intendendū spōsalia cōtrahere. Quid si bēria ducam te
 post annum: si secuta est carnalis copula. Rñ. fm Bull.
 Credo psumendū pio matrimonio ppter carnalem
 copula substatē vnde remittatū bilanōi repōit. Quid si
 quis cōtrahat cū aliqua fil cōdō nō eide ante eam
 tūm contrahit cum alia pure. Nūlo debet remanere cū
 sota etiam si sit cōmuniu pime.

De fine seu intentione matrimonij. Cap. xxvii.

finis per accidens. I. que intendit sponso: & hic est finis nō p-
prie ipsius matrimonij sed p-accidens: & hic finis quicqz est do-
mas: quicqz malus: sicut finis domus qd sit est inhabitatio: si
nis domesticus est fons alius vel lucus. Secūda p-accidens est
qz matrimonij semp est bonū: vel nō est malū & primo fine
nō scō. Quis finis bonus est ipm quozqz bonū est. loquē
do de fine p se nō p accidens: sicut fons medicinae & lūna
sunt fons boni & lūna p se est bonus: vt finitas coe-
poris & lūna distributio equalis: lūna habet scientia possint
esse mali: qz abusu est & mala intentio. Tertia p-accidens est
qz finis matrimonij est meritorius reditū: sive sit finis p se
pmo finis est vel bonū p-accidens: sicut finis p se nō pmo sed
scōario intencit: vt vitatio fornicationis. Tū sola generatio
p-accidens finis dī pmo est p se: qz ille finis in sua p-accidens
instituitur ad in statu innocēcie: et de illo pcedit oēs qz
finis p-accidens: imo cū merito pōt intēdi p-accidens. Quarta
autē fornicationis hī finis p se nō est p-accidens: sicut fornicationis
qz pōt p-accidens finis matrimonij instituitur: nō solum in officiū. I.
generatō: sicut etia i remediū. dicere aplo. i. ad cor. vii. p-accidens
fornicationis. I. vitatio mulieris habet p-accidens suū. Et hī ille
finis scōario intēdat certus est qz ad eum meritorius est non
p-accidens: nulla ordinatio est i eo. Qz si vitatio fornicationis
nō p-accidens intēdat ad hoc nō est p-accidens mortale: qz nec
tali fine cognoscere vroz est mortale. Qz ad cognoscēdū au-
tē veniale distinguēdū videt. qz aut est talis qd pōt habere
p-accidens finem p-accidens: et tūc veniale peccat: & rōnis ou-
dine agere: sicut scōario sponso pmo finis & p-accidens: sicut
& etia peccat cognoscere vroz p-accidens finem cām nō curā de
plebō se crederet gūare. Sed qz finis est nec pōt gūare:
nec est ipse de plele det timore fornicationis: tūc nulla p-accidens
videt: qz alio mō nō pōt finem: qz finis matrimonij fine p-accidens.
Adicūdo est em qz illi qd nō sperat nō credit posse gūare
p-accidens sola vel p-accidens intentione generatō: cū ipse vel iure
nō vel electio nō fit de ipso illi. Dubitā em fine p-accidens
licet facere de scōario p-accidens p-accidens de tertio vt q-
to. Tū cū pōt p-accidens finis sit vitatio fornicationis ille
pōt p-accidens antēdū vbi p-accidens sperat impossibilia haberi.

Quarta p-accidens est de alijs causis sive intencitōibz vt est rō-
foramatio pacis: accōstio amicitie et p-accidens: vel diuinitas
et bonū: p-accidens & hī. Et reformatio pacis est pacis est
bonesta causa in se: nō in matrimonio si p-accidens p se intēda-
tur: cū matrimonij sit nō de bono ordinari p-accidens: sicut
vir cognoscere vroz p-accidens sanitatē peccat: et qz baptizaf
vel sanctē sed scōario pōt illud intēdi: nō est esset mortale si p-accidens
cipaliter illud intēderet: sicut nec si diuinitas vel pulchritudo
dine p-accidens intēderet: cū hō nō sit talia nisi mō licito:
etia si alio mō est p-accidens matrimonij: sicut etia nō peccat
mortaliter cognoscere vroz p-accidens nūmā delectationē infra
limites matrimonij. Videt tū alijs qz cū matrimonij sit verū
sacram qz nō pōt fine p-accidens mortali p-accidens intēdi finis
extraneus in eo: et p-accidens totaliter of institutioni immo
nūc scit si qz p-accidens baptizaf p-accidens sanitatē vel gū-
faciēdū nō curā de g-accidens baptismali nō est hoc fine p-accidens
et iniuria & irreuerentia & abusu sacri. Qz illa finis est multi-
dura: qz multos inuoluit: et videt esse illud qd habetur
iij. reg. i. vbi David dicitur famamē digne inuocare: vbi so-
lū calceat et est: et nō p-accidens nec timore fornicationis
qz nō peccat nec cognouit eam. diuinitas scōario lūen-
dantur vt potes melius educe et onera matrimonij me-
luis supponit nullum est peccatū. et sicut si pulchritudo
de scōario intēda ad fornicationē vitandam. In casu in
quo illa vitatio pōt p-accidens intēdi nō facit peccatū
etia veniale. Sed si scōario intēderet ad voluptatē facit
peccatū veniale. et similiter diuinitas immoderate hī scōario
intencit. Quinta cōclusio est qz dato qz p-accidens p-accidens
voluptatē p-accidens peccatū mortale: non tamen
cognoscere p-accidens voluptatē est mortale: dummodo nō
est idem sacrum cum alia: quia non est ita damnable
abusus rei cōmunis sicut rei sacre: sicut bibens cū cypho

cōmuni p-accidens voluptatē nō est in se finis venialis: sed non p-
hoc sequitur qz potans calicem ad tabernā ad bibendū
p-accidens voluptatē quin peccat mortaliter: et hoc p-accidens
abusum rei sacre. Item aut cōtrahit matrimonij & vba de
p-accidens p-accidens indebitus abutit re sacra: qz essentia
sacramēti ibi cōsistit. Sed qui cognoscit vroz suā finis
indebito abutit re non sacra. mulier et qz essentia sacra
intencit trāse: vt nō adeo peccat. Et est ar. qz si iudex p-accidens
pecuniā punit malefactorē: dū tamē esset alio punitus
nuc licet quare pecuniā nūqz cogitans de actu et de iustitia
clacūm tamē nō sit facinus in iustis nō est nisi veniale.
Tū si p-accidens expelle vel explicare pecuniā iusticiā non
esset expulsiō a mortali. Et similiter canonicus nō aliter
inurus ad ecclesiā nisi vt lucraret distributionē non peccat
mortaliter: dū tamen nōlet cum illicite lucrari: paratus
esset ire si deus vel ecclesiā p-accidens. Tota qz b-accidens 2 bo.
in. iij. dicit in expositione inter loquēdo de Jacobo: qz cō-
trahit cum Rachel que erat p-accidens vt p-accidens in 2 bo. iij. qz
deco facit nō fuit p-accidens causa talis peractus matri-
monij: sed scōaria. et hoc bene potest esse fine peccato:
vel etiam quandoqz cum peccato veniale. Si autem esset
p-accidens causa libidinis pulchritudo nō excluderet a
mortalis: si cōfirmata libido esset. Sed 2 bo. iij. qz
ibi cōfirmaret finis qz aut aliqui cōtrahant matrimonij
p-accidens scōarias causas quasqz dicitur: non p-accidens
ter p-accidens p-accidens habet illud vitare matrimonij p-accidens
cum finem 2 bo. Sed sufficit qz p-accidens per verba de p-accidens
et cōtrahere intendit: vt. iij. qz. i. solet. Addeamus
scōariam cōclusionē et verba ipsius Petri in. iij. qz qz cō-
trahere matrimonij & verba de p-accidens ei qui est in peccato
mortalis: sive viro sicut mulieri videtur esse peccatum
mortalis. Dicit em Aug. qz sacramēta talia sunt iunctio
cum quali conscientia quia accedit ad ea. q. i. Cum ergo
matrimonij vñ sit et sacramēta et esse eius cōsistat in cō-
tractu & verba de p-accidens: non in copula carnalis: alio
non fuisset verum matrimonij essentialiter inter Mariam et
Ioseph. sequitur qz contrahens in mortali peccat mortali-
ter. imo p-accidens de pal. in. iij. dicit. vii. q. i. videt dicere qz
non sufficit p-accidens led si necessaria etiam cōfessio. Dicit em
qz in omni sacramenti sac-accidens p-accidens baptismi obferu-
dum est hoc ei qui post baptismum peccauit mortaliter vt
nō accedat ad aliqz sacramentū etiā p-accidens nisi p-accidens fa-
ciat p-accidens. Et nō est: qz sicut baptismus est lauacrum in sa-
cramentis: ante quē nullū suscipi pōt vel debet: ita p-accidens
ria est scōa tabula post naufragiū. vñ post naufragiū. I.
mortale cōmissus pōt baptismū nullum etiā p-accidens debet
accedere ad sacramentū aliqz nisi cōfessio. In cōfessione
autē p-accidens penitentia inquirat sacramentis: qz sic p-accidens
sacra ecclesie datur & absoluitur. Idē dicit dicit. xxi. q. i.
Addit tamē ibi in fine. qz nō si mortaliter peccat suscipiens
do vel ministrando sacramentū postqz cōmuni et: cum
sit iam deo coniunctus et penitens. vnde et cōfessio in
p-accidens: qz nō non sufficeret quoad eucharistie susceptio-
nem habēdo copiam cōfessionis fm 2 bo. et cōmuni alio.

Septimo nota qz contrahens matrimonij clādit finem
ita. qz nō possit p-accidens peccat mortaliter: qz p-accidens p-accidens
ecclesie agit. Item & qui contrahit sine occulte finis
selle nō intendens p-accidens sed decipere ad extorquēdas
copulas & huiusmodi peccat mortaliter: quia ritur scō-
ne in sacramentis in damnum alterius. Item & qui vroz
cum simpliciter habet castitatem anteqz dispensetur. Item et
qui cogit aliquem contrahere coactione absoluta vel cō-
ditionata. Inuoluntarius enim ei notabiliter curam cōmuni-
cia debeant esse libera fm omnia lura. Item cōmuni-
cia exilens scitetur si contrahit matrimonij peccat mou-
taliter.

De consummatione matrimonij et actu coniugali: et
ibi quando est mortale: quando veniale: et quando nū-
lum.
Capitulum xxviii.

Et quā autē dictum

Est de matrimonio quoad dispositionem seu pmissionem de futuro: quoad satisfactionem seu contrarietatem de presenti. Unde videtur est de consummatione per copulam carnalem. Et circa hoc primo ponemus plures causas in quibus actus coniugalis est mortale peccatum. Secundo causas in quibus est veniale. Tertio quod actus est meritorius et quod indifferens. Quarto de nuptiis et de dictione quod ipsius ordinarie precedit. Quinto ad primam. De de palam. l. iii. dist. xxii. q. iii. ponit novem causas in quibus est peccatum mortale actus coniugalis. Primo est quod tunc est in intentione inordinata et carnalis libidinis: quod si feratur intentio extra limites matrimonii: idem scilicet facit cum quocumque altera quod sibi occurrerit: vel cum eadem etiam non est sua vires ut satisfaceret voluptatibus suis: vel ipsi de lectionis venere in peccato vel fini ultimo. 3o. Dico. dicit quod sapientia iudicio. 4o. ratione de diligere et potest non affectu idem passio: et non regitur in eo imperio voluptatis nec precepta ferat ad cotinus. xxii. q. iii. c. 2o. Sed quod ut idem de. dicit actus non habet meritorium et demeritorium intelligendum est quod actus si cogitatur scilicet tunc inordinatam intentionem. et idem videtur dicendum quod vires potest cognoscere animo deliberato ad aliam intentionem quam carnaliter diligit. et sibi de vires et ad aliam mentem figit. Secundo casus est quod tunc est in quo talis actus exerceatur: videlicet in loco sacro. Circa hoc tunc quod dicitur: ut in libro. q. iii. c. 2o. si necessitate guerra tunc inclam in aliquo loco sacro vires exire non possunt per longum tempore licet viris exire et reddere debentur: quia non est inordinata laqueum animabus propter mundici loci sacri. Sed si parvo tempore debent continere nec necessitate et tribulationis. Tunc et hoc et sibi et per peccata continentis tempore diluunt. De tam de palam. respondet ad istam distinctionem: et dicit simpliciter mortale est et illicitum: quia cum non possunt alium locum habere non debent propter hoc locum sacrum pollueretur hoc non est necessitate sicut ibi emitteretur. Sine ergo non habet alium locum siue possit haberi alium locum: ad hoc certum est quod non licet perire nec reddere tunc alteri id quod reddi non potest sine inveniatis loci sacri. Tunc propter hoc indiget recedat illud quod est et natura facit: cum finem habet per accidens id est oculum non egeret recedat illatione: quod etiam ponit Job. an. dist. Unde sicut effusio sanguinis etiam si non fiat per peccatum sed ad iudicium: cum alio licet locum sacrum violat ibi facta: etiam si sanguis non cadit in terram ita etiam seminis effusio: siue ad extraneum viro: siue a suo marito polluitur locus etiam si non cadat in terram. Et licet iura antiqua non faciant mentionem nisi de pollutione que fit per adulterium et de adul. c. significasti. Equaliter tamen iura nova dicunt de effusione seminis et sanguinis. 2o. et 3o. De palam. l. iii. dist. x. dicunt quod simpliciter non tenet coniugium reddere debent in loco sacro: quod non ita tenet in omni loco si cum omni tempore reddere debent. Tunc talis violatio non potest fieri locus per hoc violat. Sed nec in omni alio nisi servata debita honestate: quod non in publico. Ultra autem veniale fit vel mortale de hoc nihil dicunt. Tertius casus est quando ad modum cum sex modus est contra naturam. Sed dicit 2o. in l. iii. in expositione litterarum quod usus coniugii contra naturam potest dici dupli. Primo modo cum potest manifeste debet vires et hoc tempore est mortale finis hoc de hoc quod plures sed non potest et etiam tota intentio nature frustratur. vii. Zing. xxii. q. vii. adulterii. post aliam speciem luxurie notatam subdit omni boni pessimi est id quod est contra naturam: ut si vir medio mulieris non ad hoc excessu vel voluerit. Decreti. Vbi nullo modo de vires viro in bonis affertur. Tunc cum eructaret apud mortalem quanticumque est animi dissipatione hoc faceret: nec timor: vel suffraganea verborum vel factus incemertis talis viri et eructaret: nisi omnino ei violentia absoluta inferretur a qua se non posset defendere. Sed et hoc posset in futurum ei debet negare licite. Secundus modus contra

naturam est quando servato debito vase peccantur modum a natura institutus quantum ad finem. Modus enim a natura institutus quantum ad finem: ut in sum. confel. est ut mulier laceat in dolo et vi supergradat: vel pectonem et hoc modo aperit: fit conceptio. Quando ergo recedit ab isto modo sicut dicitur aliqui quod si servetur modus contrarius: ut quia vir nubit in feminam: mulier supergradat virum: peccat mortaliter: ut per. de palam. et den. dicitur fugat. Inquinatio de semine. et 2o. Sed videtur sentire 2o. in sum. viro. 2o. dicitur autem per rationem: talis modus non convenit semini intentioni quod virum: nec seminis receptioni quod mulierem: et sic videtur impediri potius generatio in ea a natura. Et autem indebito modo servato tunc debet vase utat: distinguunt per. de palam. Quia autem hoc facit peccatum si voluntas sine alio necessitate aut rationabili causa et tunc dicitur esse simpliciter mortale: quod non est vires et tamen quod ad actum naturalem. Aliter cum agendo abuteretur sacramento coniugii. Sicut qui perterret virum et rati alienius sacramenti: sicut esset malitiosus preceptum solum in essentia sed etiam in accidentibus. Tunc hoc fit et causa rationabilis: puta propter periculum suffocationis partus propter quod tunc modo debito ad vasa accedere debet et alia per accidens quod debet servare finem vasculum mulieris: nec licet fieri ab extra effundit non erit mortale. Sed si facit hoc etiam in finitatem. Quia tunc in glo. 2o. dicit quod hoc facit propter periculum suffocationis vel exgravidatione alia indispotio: nec cogit potest esse sine periculo. Quinto autem magis receditur a naturalitate modum talis gradus peccat. Sed 2o. in mag. vii. in l. iii. quod talis casus quod facit viri vires in actu coniugali servato debito vase est de peccato: sed potest esse signum mortalitatis concupiscentie quando ei non sufficit modus determinatus a natura. Sed alia modum immixtus causa delectationis non subest causa infirmitatis vel alia causa rationabilis. Et quod dicitur videtur sentire quod non impedit generatio propter tales modos indebito servato debito vase qui sunt in magnis philosophis. Et tunc rationem videtur assignare quod dicunt alios modos esse mortales: scilicet impedimentum potius concipiendi. Prout ergo in tali excessu respiciendum talis coniugium: quod absterne fecit cum non subest causa. Inducenda sunt ad hoc etiam vires quod viris a quibus committitur hoc peccatum non consentiat in bonis. Et tunc timore verborum vel incontinentie vires eis assentiant: non possunt et hoc argui de peccato mortali: equo de se illud mortale non est finem. Tunc de intentione viri epigenetia qualitercumque non habet ipsa indicare: ut per hoc potest ipsa ei debet negare nec de facili precipienda est sententia de tali modo quod sit mortale de se. Quibus est ratione abusus tempore conceptus: vel per aliam quod absterne tamen: quod contra naturam est: quod velat delectari cum pernicie vires potius. Sed pro maiori declaratione huius: scilicet id finem de. et Richard. in l. iii. quod tempore pernicie reddere debet finem non est peccatum: et reddere debet finem id est periculum abusus. Potest etiam exire in debet casu abusus mortalis: matrimonium non solum est in officio sed etiam in remedio: ut dicitur cum est. Sed vbi esset periculum probabile abusus non debet erigi nec reddi. 2o. est mortale finem periti de palam. quod etiam dicit quod penere debent talis tempore semper est veniale: tamen non sit periculum abusus: maxime mulierem quod per gratiam magis appropinquat coniugii finem medicina. Sed vbi de respectu debet est viri hominem non continet tempore conceptus: quod debet facit. Tunc electus ad impregnatum non accedit. Et plinius dicit quod tempore conceptus erit finem a marito differendum: non et a partu purgatum. Et dicit Job. de secundo Themia. In libro. v. de similitudinibus. Nota erigens materia quia non sit pulchrum dicere vel audire viles tamen est licite: quod quia mater mulieris claudatur post conceptionem: tamen quod delectantur et mecum aliquid et aperitur ut dicitur 2o. et ideo imminet periculum abusus: quod etiam refert per. de palam. vbi. et. Et propterea ibi

De actu coniugali.

Ср. XXVIII.

ro. vinperat accedentes ad pregnanti. cxxij. q. iiii. coelo.
Et videtur magis esse periculosus abortus circa principium
conceptusque trinitatis mater propter delectationem aperit aliquid
et materia non dicitur pfecte coagulata digeritur et emundif.
et inflante partu est in periculo perire vel reddere debili
tunc nutui est mortalius adeo periculis et partu effert in
fina; et ppter hoc est periculum moris vi aggravatu
nis infirmitas fin pe. de pul. Cu talis corruptio Ricard.
in lii. de con. q. mulieri fit et purificata ab illis corruptionib.
bus et commotionibus que sunt in mulierib. aliquando tpe
post partum redditus est debilis si petat et petere pot abesse
peccato quia non fit impleri tepus purificationis scy. r.
dicit. Sed ante illud tepus scy talis infirmitate abstinere
debet vitios fuisse debito cognoscitu. Et sic intelligendum
est illud. c. Brege. ad eius cohabitati. dist. v. 304. Quil.
et quia decens est abstinere de comuni consuetu ad actu
conjugali quousq. abstinat ad ingressu ecclesie; non est cu
necessarii; immo exactus tenet reddere; nisi obset infirm
mitate. Et quidam ad ingressu in ecclesia post partum mulier scy
diebus expectare ubi est talis cohabitatio; nec teneretur
tertiu audire diuinu. Possent etiā qdā purgata
esse et post partum intrare templum si vult et deuotione sua
abscq. pcto. vt dist. v. cum entica et ff. de puri. post par. c. l.
Tlec obstat q. bñ in veteri lege esset in partu masculi. scy
diebus omnino arcerebat ad accessu in templu; q. xxx.
in partu femine; vt piz in Zeleuco. c. xii. q. ii. illud fuit cri
monale unde non ligat nec eo q. in lege hoc habebat sed
et cohsuetudo ab ecclesia tolerata. Possent etiā expectare
quinquagesimu die si vult non iniret ecclesiam; dicu est.

¶ **Q**uodam autem introducendi talem mulierem in ecclesiam facerdotis nullius determinatus est ab ecclesia. Unde sensus nundus est non patricius est sine tali cerimonia intraret non et contempta vel et ignorantia vel quia non habet copiam sacerdotis et hinc non credo esse penam falte mortale: debet in feruari confutatio. b. n. illa. **Q**uamvis casus est tēpore mēstruo. Circa quod diligendus: quia si natura sit et quasi continue sit hinc stupra a quo mulier dici emortuosa: interdicit petitiō vel redditiō debiti: quādo est infirmitas cōtinua vel nimis diuturna: periculolum est obsequi aliquibus phibere. tunc enī mulier petere nō potest fin quod est: et sic non timetur de male. Unde tunc veniale est petere cui non tēpore potest: imo tunc veniale si hoc potest evitanda fornicatione in se vel in alio. et in hac cōtra. doc. Sed si illius sit naturalis qui est se melius cōtine in mense. Fin rēflectat. tunc circa hoc finit varie opines et cōtrarie. pōtēst quod dicit Bulli. q. cōtra fessio in hinc nō debet phibere sententiā: fed repositiō dare et phibere quāvis potest: nē ppter hoc debet negare absolutiōem nolenti ab hinc abstinere ejectione vel reeditione debiti in tali tēp. Nam p. dōna. et dōg. dicunt q. tunc episcopus sciens est peccatum mortale: nō est cōtra preceptū legis Xcūti. p. v. tūm ppter periculū interfectionis prolia nō debet concepere: fed reddere nō est mortale. p. v. de p. p. plenius declarat illū materiam in. l. iij. dist. xxiij. Et dicit q. nō videtur mortale: tunc scilicet petere vel reddere: quia dicit Hiero. sup. Eccl. q. tunc cōcipitur mēbris pōtenti cōtē lepōsi: et q. parentis nō erubescunt in conspectu cōmiserit: peccati patenter et aperte redarguit in parvula. **M**ulier ergo si sine scandalo viri potest se episcopo debere subterfugere: casus peccatū cōdolore reddendi fin dōna. et p. Sed dicunt q. episcopus sciens est mortale. Sed hoc nō videtur q. nō est maior timor de interfectione prolia repositi mēstruo: q. tēpore petere. tunc pōtē aut lepōt petere nō est mortale: ergo nē tēpore mēstruo. Nec valet solutio eorum dicentium: quia lepa est motibus cōtinuacem mēstrui momentanea: quia si se episcopo periculo generandi lepōsi affert: mortale de se b. b. cumq. esset idē periculū esset idē peccatū: et licet facere in

ut qđ non licet in alienis: dug tamē hoc non intenditur.
 Et passio pñ circa illa materias pñit fr. conclusionem.
 pñima est qđ illa mortale reddere etiā sciēter et pñ
 mulierēzēnt per cōsequē et parte viri: ergo certus nō
 vult abstinere. Scđa est qđ illi peccati petere igno-
 si infirmatē. Tertia est qđ sciēto infirmatēzēnt nō
 sciēto monstrū solere generari: qđ erat facturus si se
 ret: etiā nō peccat maxime mortaliter. Quarta est scđa
 nō generare: vel pñbilitate credenti: vt qđ tenet: vt nō
 sūcūit nec concipere: mulier nō peccat saltes mortaliter.
 Quinta est etiā si credens qđ pñbilitate cōceperat sit
 etiam monstrū nō peccat mortaliter: sicut i leprosa in qua
 est maior periculu qđ in mēstrua naturaliter. Circūstan-
 tia autē que non mutat speciem: qđ facit de veniali mo-
 tu. Circūstantia autē eposi nūm facit aliā spēciem:
 unde cū hoc non sit mortale si fit mñ ppter poēm: t cū
 dē nō mñ? periculu in leprosa qđ in mēstrua: ergo re.
 Ad autē bñ dicit qđ hic habere nimis constitit pñe pñ
 totam vitā. Ille autē cuius vpos est mēstrua qđ p paucos
 dies: non variat spēciē lupariz: quia cognoscere quidqđ
 cum que partura est monstrū nō differt spēciē in genere
 moia: e ratiois causa qua prohibet ad rēpus accedere:
 quādo est tēporaliē prohibet in perpetuū quādo est per-
 petua: qđ pcepta negatiua obligant semp t ad semper.
 Unde si esset pñbilitas accedere ad puritiam monstrū ad
 semp obligaret. Unde possit dici qđ illud pceptū. Leui
 tici. xviii. Ad mulierē mēstruatē nō accedat. sit indiciale
 unde modo non ligat: vel nō de leui vpos sed de alia mu-
 liere. Cōsultūdu est igit si mulier. Aut mulier scđa vel
 pñbilitate credit virū se cōfiam habiturus audientia ab
 ea de mēstruo suoc: tñ non tenet reddare: sed reddet
 debitiū sine pñe: t ille ppter ignorantiam non peccat.
 Aut non credit qđ ppter hoc habebit eā cōfiam: sed cre-
 dit qđ ppter hoc non dimittet quin cognoscat eam: et
 tunc etiā non debet credere: ne cū faciat gratius peccat
 t tūc ppter epōat a mortaliter hoc pñ pñdere vpos et
 alio vicibus quibus remittit non acquiescit. Aut neutri
 credit scđis qđ et reuelatione mēstrui: nec ppter hoc hui
 debet eam cōfiam: nec eam cognoscat: t tunc si credit qđ
 adulterabit vel pñis faciet: non debet etiā dicere sed
 reddere. Aut nūllū bñ dicit credit qđ abstinere: t tñ bñ
 bicat: si audiet non acquiescit reddē non peccat: sed
 petens peccat nō tñ mortaliter. Red pñ de pa. Sextus
 est quando coniūg volupatē pñenit et pñuocat bñ
 ueris modis: vt manibus vel cogitationibus: vel vido
 calidie et incēstus vt possit pluries colore. Hoc tamē non
 simpñ est intelligēdu: sed quādo in talibus pparat
 rñs ppter se delectatur: sicut si cōfirationib? impudici
 mēbra attrahendo sequit pñitio rñra vna debet: non
 est dubiū qđ illi mortale: qđ ois pñitio extramodina
 in otia peccati est que vigilando pñuorat. Ad videtur
 si ois infusa in vñdi modo nō intēdēdo venire ad actū
 coniūgaliē sed finē in bñ ponere. Sed si quis causa qđ
 nēdē proli vel vñdē famelicitia in se vel in socie
 aut debet reddē: cū alio sit impotē: se puocat etu: vel
 pona cōfirationib? vel oculis vel amplexibus quib? etiā
 animalia se puocat: vt colūbi t vñt vel aliquibus aliis
 tactibus in quibus nō querit pñe sed delectat: sed solus
 ad actū illius pparat: non videtur peccati: quia licet vir
 uare naturam cōposse ad obediēdu recte naturam. Itē
 si hoc facit vt sit potēs cognoscere vpos ppter delecta-
 tionē: quam tamē nōlet cū alia experiri: tunc grauius
 peccat pñuendo delectationē non tamē mortaliter: qđ
 nō querit in bñ puocariē delectat: sed in actu coniūgali
 vnde videtur illē spēciē qđ de fine. Itē qui fessē fundit
 extra ne habeat plures filios cōmunitate nō possit: nec
 detestabili cū Jude filio facit: et illi mortale: treditur
 ad vñm pñm contra naturam. Et alit ante complexio-
 nem actus se retrahit: sicut emittit ante intencio-
 nem

petendi debet: ut puta si scilicet alter baptizet: vel teneat ad baptismū extra nē cessante quopiam filio: vel teneat in cōfirmatione: et hinc quia ex quo actio pōit ius perditionis habet ius nō debet et negandi seu excipiendo: et de hoc plenius. **¶** Quartus casus est in leproso: quādo. l. de hoc imminet fana periculū mortis: vel similia infectione et red ditione. Nec etiā teneat cohabitare sanus quādo etas ex ipsa cohabitatione imminet periculum tale: quod supposito loquuntur iura et de conu. lepro. c. ij. **¶** Utrum autem ex redditione debet et huiusmodi imminet periculū infectio nis: querendū esset a medico et eis credendū. Dicitur au tem medicū qd viro accedente ad leprosum imminet ei ma gis periculū infectionis: qd mulieri si cognoscit a viro leproso. et illud nō videtur dubiū quādo mulier est infecta vltima specie leprose: quādo leprosinus quādo casu vir nō te netur reddere. Et si nō esset notabiliter infecta: ita qd nō imminet periculū: teneatur reddere: multo magis mulier vi ro leproso: cū nō tantū ei imminet periculū. **¶** Et quia est suppo situm nō soluit infirmitatē peracta de pfectis: sicut soluit spōsaliā: nec exstat a redditione debet: nisi vi dicat est: cū periculū imminet: ob id est qd filius gignit leprosum. meli^{us} est em sic esse qd nō esse. nec alius pōtēb vel iure suo: quāto alteri malus inde emittit spōsaliā: magis si sibi imminet periculū spōsaliā: puta si incidet in dānabilem corruptelā: quia leprosi ppter interiorē calorem dicunt multū appetere actū immodicū tamē teneat cohabitare in domo cū leproso qd magis inficeret et diutina pueratione qd ex vna cōm pñone. Sed debet pōpē bonū manere sūm Alber. et cōm opinionē. **¶** Gos. tamē dicit qd magis leproso separari a leproso cōmū sana tenet cohabitare: non autē si maneat cū leproso: sed prima opinio est pbabiliō. et de conu. lepro. c. ij. **¶** Quintus casus est cū habes impedimētū ex gendi ratione voti vel afflictionis erigit. Tū quāto habens votū simplex: si cōtrahat tenetur infirmitatē: tamē erigere nō potest debet: sed exactus teneatur reddere: et erigendo quāto Job. and. in decretis. rursus. et qui de. v. v. videat quāto dicere qd nō peccat: infirmitatē qd Job. in. iij. scy. b. iij. r. q. i. ar. i. q. i. ad. iij. tenet qd talis peccat mortali: quāto facit pēra voti: cum ad illud pōtēb iplere quātū est ex parte sui scy vt nō erigat: ideo teneat: cū cor: hoc nisi dispenset. **¶** Et qd in voto cōtineat solus papa dispēsat ideo a papa est pēda dispēsat: quāto aliqui vt. **¶** Quil. bi cant epm in hoc posse dispensare. Similiter qui cognouit cōsanguineū vtriusq. pōtēb contrahi per verba de pfectis: et cum eadē infirmitatē iam cōtrahit ppter hoc nō birta tur: tamē talis pōtēb ab exactione debet vtriusq. si nō a redditione: et si petat peccat mortaliter quousq. secus in hoc dispēsat. **¶** Et dicit p. de palu. in. iij. qd in hoc potest episcopus dispensare: qd tamē nō est clarū: de papa nō est dubium. **¶** Quil. etiam est ingressus religionē approbatū ali quāto non alius pōtēb admittere pferuandū: et postea egressus ante pfectionē cōtrahat: quia talis ingres sus habet vim voti simplicis: vel sū aliquo vim voti so lennis: erigendo debetum ad vtriusq. peccat mortaliter. **¶** Et si hoc haberet vim voti solennis: nec citius posset reddere: re abq. mortalitū fecit dispēsat a papa. Sed de h. vide diffinē in. ij. parte. ii. de voto. et plenius in. ij. parte. i. r. q. i. qui est de statu religiosorum. Dicit etiam Quil. qd in illis locis ubi consuetū est qd prius adhibetur benedictio nuptia lia ante consummationē matrimonij: abq. dispensatio ne super hoc vtriusq. coniugio ante benedictionē: et sine ius ta causa peccat mortaliter. **¶** Sed Rich. in. iij. magis beda rano dicit qd iū ius coniugalis sit regulariter licitū: si aliquo mō vel aliq. tpe p accidēs pōt esse illicitus: et p pter scdaliā pccatum vt in infirmitate claudelino anteq. ec clesie immortuatur vel ppter ecclesie prohibitionē: que ali quib. pōtēb confusio carnaliter committere ante solennitatem matrimonij: quam tamē solennitatem quādo pccat obferuandam: et cōtrariū faciens pōtēb respectu acti

petendi debetum non respectu reddendi: vnde tunc peccat ex pñone: et nō reddendo. **¶** Et ly ante bñd benedictionē episcopus mortaliter peccat: tamē pōtēb semel et erigit nō pec cabat vltimus sūm quodā nisi nouo cōmptu erigat. **¶** Et bi cit etā Job. in. iij. qd si sponsa admittit sponsum ad actus coniugales ante benedictionē credēs eam velle consensu mare matrimonij non peccat: nisi appareat signa fraudis exposita: vt si sit conditio multū distans ppter nobilitatē vel diuitias: tamē nō teneatur reddere de necessitate. **¶** Sei ius casus est quādo alter coniugā manet in adulterio ma nifesto: tūc alius scis hoc certe nō potest exigeret: nec red dere debet: in adulterio pmanenti: dum. **¶** Est incorrigibilis. **¶** Pōtēb autem incorrigibilis sūm Rich. quādo pri naci animo corrigi renuat: quādo correptionē pmonit tenet et consuetudine relinquit: alio erigendo vel reddens deo peccat mortaliter: quia facit contra consuetudinē eccle sie sūm Aug. r. r. q. i. q. i. quāto vtriusq. et in alijs cap. **¶** Quibus tamē excipitur istum casum quādo. **¶** Excipiet qui est imos cems timore incontinentie ne incurreret in epam: quia tunc non peccat sūm Rich. pōtēb: pter qd istam recitat Job. in. iij. conf. **¶** Adulterio autem qd peccando in lege mari monij actu coniugali indignus se reddendo debet erigere nisi purgata culpa: alio peccat. **¶** Reddere tamen tenetur ex actio sūm Ray.

¶ Quando quilo non tenetur dimittre coniugem adul teram. **¶** Capitulum. xxx.

Irca hanc materiā

Romanus loquitur p. de palu. in. iij. sic dicit. **¶** Tota qd sunt quinq. casus in quibus in nocens nō tenetur dimittre adulterantē coniugē: hys pōtēb. **¶** Primo hys quando est occultus: quia cōtra ratio de scandalo. **¶** Secundo quādo correcta est: vel est ipse de cor rectione. **¶** Tercio quādo incorrigibilis animo potest ppeccare includendo: et sic pōtēbendo ne crearet: et qd nullus intret nisi ipse. **¶** Quarto quando plus cohibetur saltem ppter hoc qd retinet qd exposita que coipo fe possunt. **¶** Quinto qd illicet sibi de incontinentia: quia non tenet vir plus coargere vxorem qd sūa famulitē debm famulū vel seruū excoicatum non tenetur expellere: sed licet po tēb ab eo debetum seruicium expetere: et tamen est iniūstū debetum dñi qd ad vxore viro. Sic ergo. vir cum detrahāt to iurio sui et periculo non tenetur expellere. Sed quia tū metur hic scandalū: et ppter scandalū pbarificū nō tenet tur homo dimittre ius suū: plus debet exponere illis qd sciunt illam fornicariā qd non vt foueat eam in cōmune: sed magis vt eam melius a peccato cohibeat iura se reu nere: cum hoc sit verisimile: quia et hoc scandalū nō est scandalum pusillitatis: cum nō potest dimittre sine pe riculo suo: illicet potest eam retinere. **¶** Burroes qui dicūt qd non licet eam retinere: loquuntur quādo non potest sine scandalo: vel ppter hoc qd retinetur efficitur deterior: vel quādo non ppter periculū sui hoc facit. **¶** De muliere au tem dicit idem p. qd non sit ipsa tenetur virum dimittre quia non habet sic corrigere eam facto: et verisimile est qd quādoq. accedens ad vxorem tanto minus accedit ad for nicariā. vnde cum isto casu liceat viro adulterū retinere: multo magis eomero et plus: quia cum ipsa non habet coargere virum facto sed verbo: cum non tenetur dimittre remis quādo nōllet ei cognoscere nisi immatraliter. **¶** Tūc etiā ppter hanc immatralē fornicationē tenetur dimittē tere quoad thoyas: qd prius permittat se occidi qd qd sēmit sic abut. **¶** Vir ppter fornicationē spūaliē si timet ne cohabitatio ipam pccat trā quoad bonū: tenet ipos dimittere: alio si nō timet et de his loq. potest nō pōtēb: maxime ppter periculum incontinentie.

¶ Quando actus coniugalis est peccatum veniale.

In scdū pñcipali vīdē.

De ingressu et egressu religionis coniuga. Cap. xxxii.

pua illud abbeuclari: nisi appareat fraude: vt cū ires dicitur rēdo de vno in aliud. hec Petrus. potest dici qd eus hoc sit in pūte sua et capitali: facit pūe quod eia videntur et abbeuclari epā. l. ante annus facere professionē si caplin et ingressus volūit: et eia expectare annū. x. p. in. liij. dist. xvj. q. i. Ad dēdicatōe si ante annū nō possunt recipere etiā talē ad professionē sine dēpōsitione pape: alio incurrere tēnt pend iuria. In obitu aut casib⁹ in quib⁹ post cōiūgiū maritū matrimonii licet intrare religionē: licet etiā ad sacros ordines p̄uocari etiā ad epā. et p̄p̄li i bō hīlaris qui habet licētā ad vxoie fuit epā. x. autē nō licet relis giones intrare: multo fortius nō licet cōiūgiā ad sacros ordines p̄uocari: sed esset suspēdus ab executōe ordinis licet characterē suscipiat. De infimonia aut consummatio violēt: puta cū qd ea cū qua cōtraxerat p vba de p̄senti volūit ingredi monasteriū p̄ra volūtatē suā et cognoscat. Dicit Doff. qd nō pōt ingredi p̄ra volūtatē vni: si ingredietur fin⁹ p̄e. cū daret vincūli cōiūgale: nec posset dissolui per ingressum religionis: remanet in seculo non possit cum alia contrahere: et posset illam inuitam de monasterio reuocare.

¶ Cū cōiūgi⁹ ingressus religionē exire tenet. La. xxxij.

Standū etiā coniuga

Item cōiūgiū religionē qñ tenet exire: et quantū dōnō pōt: et qñ et libet ad excedū vel remanendū. fin⁹ p̄e. de pa. in. liij. dist. xvj. q. iij. Tenet quidē exire religionē etiā facta p̄fessione cōiūgi⁹ ad cōiūgiū in seculo remanēt: qñ repetit in seculo ep̄lōis eum qui illicite ingressus est: vel qñ impio p̄bēntē seu inuolūtē vel cōsentientē fragili et qñ suspēct⁹ de cōsentientia: vt iuuenis et lasciuus remanet in seculo: qñ nō ponit in cōiūgiū vxoie: vel p̄senti cōiūgiatē. Si si licet ingressus fuit: qñ de licētā relicta: sed re integra p̄sente. Ante cōiūgiū votū solūit in seculo remanēt: vt religionē exire aliter p̄p̄e: cū tenet exire. Sed eo tenet nō egrediēdū remanere qñ licet emisse votū simplex: vel solū: vel qñ illicite ingressus est: sed ali⁹ nō repetit etiā: ratiō dōcō cōfirmatur. Tercio si ber est in egrēdēdo vel remanēdo: qñ ingressus religionē nullo modo est religioni ascript⁹ tacite vel expresse: vt qñ nec vouit nec p̄fessus est: nec vxoie cū repetit: aut si repetit fornicat⁹ et ante vel postea nouit. Et si vxoie simplici emisit ingressus nō solūit: vel solūit de facto et nou de iure: puta cū infra tēp̄a p̄batiōis cood eo qñ nō potuit recipere ad p̄fessionē vxoie nō repetente egredi nō pōt: sed quod ecclesiā pōt inuare si vxoie p̄bati nō pōt: in quo casu retinetur inuāli clerici fuit excoicatus. Dico retinetur nō solū manus inuēdū in cāsi etiā velē seculari re gratia: siue qua egredi nō pōt cōmōde: p̄uocatiōib⁹ tamē eia retinere possunt. Et idē intelligendū de vxoie ingressa quoad virū nō repetentē. Quarto de debitor: qñ egressus de religionē qñqñ nō potest reddere nec egredi debitor: vt qñ illicite egressus est post p̄fessionē: vt in casib⁹ dicitur: qñ cōiūgiū sciens et tacetū p̄senti p̄fessionē: cū seruauit remisit vt bñs cū seru⁹ eo scitē et p̄mitte ordinā vel p̄fess. Dico autē illicite p̄p̄e votū illicite solūit. Et si qñ et reddere et petere pōt: vt qñ libere egressus fuit nullo voto ascript⁹ religioni: sicut monachus solūit egrediēdū religionē contrahere pōt matrimonii. Sed puto qñ intelligat de tali nouicio qui intrauit alio p̄uocandū: nō in perpetuū ibi p̄manendū. Tū ipse p̄e tenet qñ talis ingressus. Et aio nō p̄bati sed firmiter p̄leuati debet vim voti simplici eis tale. Alij dicit qñ etiā solūit voti habet vim: vñ nō possit parare talis vel exigerē cōtrahere. Sed de hac materia vide diffusē in. i. q. de voto. t. liij. p̄t. de illa religionis. Et hō qñ egressus pōt reddere is nō exigitur: vt qñ de cōsuetū ipse de cū cōsentientia et timor votū simplex emittit: cū nō illi p̄iudicauit. Et nota fin⁹ p̄e. vbi. b. q. in casib⁹ in quib⁹ licet cōiūgiū repetere cōsuetū

suū religionē ingressus ante p̄fessionē suā post p̄fessionē nō licet in de monasterio vi cū rape. Iter oblat⁹ de p̄senti p̄o. cū causa. qñ narrat qñ rapuit: is nō dicit qñ licet. Petrus scit em vxoie vir de vico ad bonū ducere: qñ is in cā cōu rectionē: sed nō possit et p̄uocari qñ possit et vi eripere: et multo min⁹ de monasterio violēt contrahere foras frā gendo: aut tōbriā violēt lucrando: vel cū iniuria loci laici et accipiendo: licet alie peccauerit eas recipiēdo. arg. C. vi. l. i. h. quā in tantā. Quarto vidēdū est de regressu ad religionē qñ tenet. Et dicit p̄e. vbi. b. q. i. in b. casib⁹. P̄uocari qñ illicite ingressus est: vxoie cū alio cōiūgiū in religionē remanere post p̄fessionē egressus est: vel etiam in seculo remanente et bonē et cū cōsuetū est p̄fessus est. Sed et qñ licet egressus est: quod ratiōne et vxoie sine licētā est ingressus: is postea vxoie petierit de reuocatio et ipsa vxoie. Tercio qñ post votū ad eam egressus inuēta est ipsa vxoie: nā tū tenet reingredi vt implicat votū suū. Sed si talia qñ post votū solūit reuocatus ad vxoie ad seculum: motus ipsa vxoie contrahere matrimonii: vñ tenet p̄e. vbi. b. facit talē diffinitionē: quia si inuita vxoie fuit solūit p̄fessionē: cū illa p̄fessio quantū ad solūitatem nō valuerit ecclesia hoc p̄bēntē: sō talis motus vxoie nō potest cōtrahere: qñ habet in se votū simplicitas tione illi p̄fessionis: peccat mortaliter perabōdō et exi gēdo: tenet tū matrimonii: nec potest et tū apostata religio p̄sequi. Sed si vxoie cōsuetū fuit p̄fessio: sed postea quia vxoie inuēta videt et suspecta: et reuocauit ius noluit in hoc casu p̄fessionē inhibere simplicitas: sed solū inquantū erat ad vitā dū. Etiam simplicitas fuit in p̄iudiciū est⁹ voti solūit nō in p̄iudiciū vxoie. Et cā motus est apostata fin⁹ nō redit ad monasteriū: et si maritus moniū cōtrahat cū alia nō tenet vt dicit Doff. hec p̄e.

Tercio bene p̄siderēdū est: verū p̄ter p̄dictos duos modos. scilicet motū naturalē motū diuicūle est qñ ingressum religionis. l. p̄fessionē est alius modus solūit matrimonii ratiū. l. cōtractū p̄ verba de p̄senti quoad inuēla. Et bñ p̄e. ponit qñqñ cōsuetū. Prima est qñ seru⁹ sup̄e nica tali matrimonio rato non soluit ipm. Et nō dicit p̄e hoc nō motū ad actus carnales. nā et pōt de nouo contrahere. Et gñaliter de ceteris impedimētis qñ dirimit matrimonii nū post cōtractū intelligēdū est: qñ nū tale sup̄uocatiō dirimit p̄ius cōtractū: si solūmodo post cōtractū: vt bñ gratia. Et cognoscit cōsanguineā est cū qua iam cōtraxit p vba de p̄senti: et si nō ad hoc cōsanguinitas: nō dirimit tale matrimonii: qñ dirimeret: si ante cōtractū p vba de p̄senti illa cognouisset p̄ter affirmat. Sed cōclusio est qñ tale matrimonii licet ratiū sit per vba de p̄senti nō soluit per votū simplex. vnde tenet vel intrare religionē nec vel reddere debitor vxoie petentē. sed peccat mortaliter reddēdo vel exi gēdo: qñ ad hoc potest religionē intrare ante consummationē diuicūle sufficere. Ingressus religionis in tertio habet duos bñes: vel beatū p̄raticū sine p̄fessione in ipso: et talis p̄fessio nō habet vim voti nisi simplici. vnde nō est sufficiens ad tollendū vincūli cōiūgale: et p̄fessio in illa religione tenetū habitorū: quia peccat et grauitur cōtrahēdo: qñ p̄ra votū: tamē tenet matrimonii. Tercia conclusio est qñ nec castitatio quāta comūq̄ superuacua soluit tale matrimonii: ratiū qñ matrimonii nō inuenitur in iure solū nisi in certis casibus: sed iste nō est de illis casib⁹: ergo et nec etiā ante consummationē. Item. xxxij. q. vii. b. q. i. carnalē cōfessionē fin⁹ glo. et cū p̄fessionē impossibilitas officii solū vincūli cōiūgale. Tercia est illa glo. qñ coniūgiū solū cōfessionē per verba de p̄senti firmat: et ratiū vocatur: vt notat gloria de bñ.

De ingressu et egressu religionis coniuga. Cap. xxxii.

et attella, super eo. Quarta conclusio est q non soluitur tale matrimonium ratum nisi per ordinem qui est sacramentum vel dignitas. Et quia magister sententiarum in tertia vi deatur innuere q sponsi non solum possunt intrare religionem sine comuni consensu sed et ad ordinem promoueri. Et hoc dicitur. dicit coniugi ante carnalem copulam licet episcopo pariter acceptaretur tamen contrarius huius est veritas: episcopo pariter et sua natura non habet oppositum ad matrimonium: cum episcopi prius essent vnus vnusque viri. Thibault autem tollit nisi a suo contrario. Nec episcopi inuicem ciuilem: cum prius ipsi habeant sicut et ceteri clerici seculares. Tunc religio soluit matrimonium non rone perfectionis: sed rone moris ciuilibus: episcopo talis ordo licet sit perfectior: q religio non soluit. et similiter facit ordo licet sit perfectior q religio non soluit: propter defectum moris ciuilibus: et ideo coniugium incorruptum. In eo summum matrimonium licite possidet: qui tamen in seculo illicite ordinatur: nec soluit matrimonium quod de consensu vnus ordinatur vel datur quoad vinculum. unde vnus talis to videtur non potest cum alio cohabere. Coniugium autem copula non potest eligi: q ceteris laicis: nec est in sacris: vel irregularis siue suspensus: sed potest postulari: tunc si vnus consentiat cōsensus habet: sed si dissensit papa non potest eū cōfirmare nec cōsecrare in p̄iudiciū vnus quoniam licet teneat reddere debet: non potest contra ius diuinū displicere: sed potest religionem autem et prima die de licentia pape p̄ferri: et eade die cōfirmari et postmodum ordinari et cōsecrari. Nec similiter de licentia pape p̄e coniugatus inuita vnus: etiam ante copulā ad sacros ordines promouetur: et si fuerit ordinatus: nihilominus tenet reddere de baptismo: semper hoc est de iure diuino. Similiter nec papa potest autem vnus vnus talis est incorruptus. In eo summa to matrimonium. et multo magis potest copulā vel ipsum sacris cardinalis: quia et ille status secularis est non regula ritus: dicente quodam cardinali: Tuo habemus religionem cuius apostate sunt sancti: vt Hieronymus. Et si arguantur q episcopi tenent loci apostolorum: sed et quibus vnus vnus Job. de nuptiis ad apostolorum etiam inuita vnus: si verū est quod dicunt quidā q ipsa fuit maria Magdalenae: quare propter hoc indignata fuerat illi. Respondeo q episcopi tenent locum apostolorum quoad dignitatem: non quoad paupertatem et morem morum: quia illis dicitur est. de modo non est. Poterat alia ratio est: quia et quibus potest hoc facere et fin debeat et fin humanitatem: quia potestare habuit excellentior in sacramento quam nulli cōmunicat etiam pape. Poterat q Jobānes inuita vnus resecutus fuerit. Et quibus ignoratur: nec est multū verū mille illum fuisse mariā magdalē. Sed est verū effect q inuita vnus et quibus vnus fuerit secutus: licet facere potuit: quia apostolicatus est qui transiit erat status religionis: et quoad vnus obediens calitatio et paupertas. Et si dicatur q papa displicet monachis cōtrahere matrimonium viuente prima vnus: puta q ille cōtracto matrimonio est et si aliquis ante copulā intravit religionem et postmodum est: sic soluitur est vinculum matrimonium: postmodum magna causa videntur: vt pater reformata vnus regni: vel q cōuersione vnus gēnis: papa displicet et illo monacho q dicitur et alia q viciū p̄ni fuit solutū. nā firmū p̄ni fuit solutū: papa non possederit dicit q et statuo est ecclesie est illa solutio: q solentia vti est et ordinatio ecclesie. Et dicitur q hoc non est verū: q hoc non inest illi voto propter solemnitate illius ordinis: sed inest illi ratione moris ciuilibus: unde heretice non soluitur votum fin regulam approbat: et tamen per votū heretici soluitur q hoc est et natura actus modo modificatio: et diuina in intentione aqua est vita heretica: vt in Jobā. baptista.

Et ergo conclusio illius. q. in matrimonio cōtrahit per vba de presentia: solum per possessionem religionis approbat potest: et non per alium modum cuius auctoritate pape. Et non omnia autem cōmunitati tenent cōtrariū licet q papa potest

dissolueret illud. vñ Job. and. dicit in nouella sup. et. et publico. de conuer. colū. q. quia matrimonium sit institutum a deo: ratiōne in matrimonium firmatur cōstitutione ecclesie: si inquantū licet est sacramentū ecclesie: propter virtutē ba p̄sentia: quia virtutē ratiōne: et q. alter alteri vnus te non potest cōtrahere: potest papa tollere: vel circa ipsū in aliquo displicere: vt m. c. quādo. de vbi. et c. summum vñ p̄cedit de iure naturali in principio. consistit est in factis: q. ex quo factū est necesse non fuisse. xxii. q. v. si paulus. dicit autē q huiusmodi iuris est aliarum diuina sic reuelatio per quā ad exemplū sanctorum facta est hec cōstitutio: vel interpretatio que etiam approbat: p̄mo per apostolorum dicitur. Si fidelis dissedit dicat. Sed per fauorem si dei. de quo in decretali quāto. quare videt potius facere diuina cōstitutio: quia rone dicit sponsum de presentia ante carnio copulā posse autē pape inuicē se absolueret: licet et sponsum de futuro. de spon. c. ij. et sic rone coniuga ante copulā potest illi interuenire cōtrarius actus per dissensum mutui non alterius tunc non esset post copulā. Ita relinquitur autē hoc de potestate absoluta: non de ordinaria nisi alia causa subesset non enim hoc sit sine causa. Differre etiā p̄babiliter potest dici: q. cum circa impedimenta matrimonii restringenda et laxanda potestare habeat ecclesia: vt de cōsag. et affinis non debet statueri potuit qd hic de et de vnus p̄fessione et alterius cōtrahere. Potuit ergo papa etiam de potestate ordinata cōtra matrimonium non cōsummati hanc cōstitutionem facere. Et sic p̄ ratio cōuenienti rationi: vt no. xxvii. q. ii. quāto p̄ter. Tunc circa non cōsummati matrimonium potest ecclesia statuere quicquid placet: tam male subest causa iusta. et hoc voluit Henr. c. et publico. dicit tamen ipse Doct. q. non expedit q circa hoc multū laet habeamus: nec etiam esset tunc. In matrimonio vñ non cōsummato fieri non potest: quoniam pro ipsius rep̄dicetur cōsummatio carnis inter quibz et ecclesias que nullatenus rumpi potest: q. si per religionem rumpi possent: esset cōsummatio violator: et inuenerit q. expectaret aliam fidem et aliam ecclesiam: quas sibi et quibus vnus et iterū displiceret: quod falsum et hereticum est fin Doct. q. plenus illa tractat hic: et remittit ad summā. Idē etiam ponit Job. and. in regula. act. legitimū. in. vj. in mercatilibus. et Anto. de bui. et Arch. in c. quas propter. xxvii. q. i. Idem Benedictus super. d. c. et publico. addens q. et potestare absolute matrimonium per vba de presentia papa dissolueret potest etiam nulla causa existere vel subsistere. De potestate autē ordinata non est q. legittima causa. et non solum de cōsensu vñ solget etiam si cōdeser cōsensu vnus coniugis legitima causa subsistere vt vult hic glo. in fl. cum circa matrimonium non cōsummati papa possit quomodo vult displicere fin Summ. hic. Et idē aliquos bullas Martini. v. et Eugenij. in c. timentes talem dispensationē seu dissolutionē matrimonium non cōsummati cōtrahētibz postea illis: cui alij unde tales non sunt cōcedendi. Sed nec cōsensus est alius vt procurator talē dissolutionē et theologus videtur tenere q. non possit dissolui: nisi per ingressum religionem: vt dicitur est. h. et pluries. Item nota fin Thom. in. ii. q. i. Ricard. q. cōsummato matrimonio legitime contracto: alter alteri dissensum non potest quoad vinculum: id est q. possit cum alio cōtrahere. Quam vñ ad cōhabitationē et actum coniugale non potest alter alteri inuicem dimittere excepta fornicationis causa: nisi forte ad rēp̄m vellet se subtrahere a cōsuetu vnus propter cāligationē: et subtrahendo et solaciū p̄sentis sue. Itā q. vnus possit occasione magna ruiue suo viroque vir possit subtrahere a cōuersione sua. Idē Alber. addit q. non oportet cōhabitationē fieri: et tamen si non vult respicere. xxvii. q. i. vñ. Et no. q. et fornicatione seu adulterio potest vir vnus dimittere re re accusare: et vnus vnus in sepe cōfessio. i. potuit tunc in hoc sunt paria p̄ditiō. xxvii. q. v. si quis vnus

relinquente illis qd sic factum est sacerdos vel pfectus nō
pōt petere locū in cōiūgē. **3ª nota** qd si reliquit aliqua
vix vixit debet qd habere iustitiam vixi nō solum qd ledat
s causam veritatis vñ dat ad iudicē expectat facere cauere si
bi sufficiat cautio et transibat ad bene: qd non ledet et
in gloria vel rebus: qd cautio pfectior b iuramentum
fieri qd de benedico. Sed si mulier non cohabit de iuram
mentis; pūdat cautio pignoratia i iudiciis illis
certa pena. **4^a qd** v. p. dicit. Et si capiti odio ita cō
sequatur qd merito de iplo diffidat; nec possit et de cautio
ne sufficiens propter idem solum non debet et refutari
ad eo potius remoueri fm **1^a rap. c. de pe. pal.** **3^a nota**
fm **3^a nota** qd si tunc fecit qd pfectus dicitur cum
cellaria causa libellif fed vxo tenet fecit virū qd quicq
causa recedat: si homicidii traisterit nisi velit et trahere
ad peccatū. c. de diuor. questus. Secus si nō esset vagabū
dus. **4^a qd** c. si qd necesse sit. **3^a de ver. et obli.** Et ad
dicit Doct. qd si cum vxo vltimūm vxo potest fecit
virū et remanere si voluerit: sic in omni itinere voluntaria
qd ppositio reuertit. qd videt intelligi de longo lei
nere. Sed vbi transierat domiciliū de loco ad locū: vxo te
net sequi cū. **5^a qd** c. si vnaq. **Et** si **5^a qd** tunc et si
in carcere cū in cellā qd intelligi de carcere quod ad debi
tum reddendi seruata cohabitatio. Quoad qd alii. Liquid
cohabitatio si maritus potest eam: cū si periculū animæ
copositio nō imminet: vel vxo potest virū maritū. Sed
nota diligenter quod dicit **De pe. pal. in li. diu. rēp.** cir
ca cohabitatioē cōiūgii. Dicit et in li. diu. cōiūgii
sit tale crimen qd tunc alter copositio facit: nec potest secure
sibi alter pponere: licet vñ tunc et talē nec teneat coha
bitare: qd si nō teneat debet tamen reddere cum periculo co
positio facit multo minus cohabitare. c. de rell. spon. et tras
missa. c. 2. **6^a qd** c. si in li. vnde falsū et glo. c. de diuor. capis
tuli fecit. que dicit qd non est blimindus vxo et si vire
viri fuerit. **7^a qd** c. si in li. vnde quid vxo trahit alter
rum ad crimen ita qd licet non cognat peccare: tamen p
pter periculum facit fragilitate nō cōiūgiiu societate pery
trahat ad peccatū teneat illud. **Si** oia. **1^a qd** de cru. et
c. Et cum cū periculo copositio non teneat manere: multo
minus cū periculo anime. Et sicut nō teneat propter per
iculum infidelitatis habitare cū infidelitate nec propter pe
riculū aliorum criminū li ad nullū possit cogi. Et licet illud
sit graui⁹ qd alia: cū minū periculus peccati mortalis sy
pōndat infirmo periculo copositio. Et ly in li. de diffi
mle qd inuito alterius vita copositio nō imminet illa di
finitudine tenet ita in infidelitate sic in alio vitio: qd
licet peccatus cadit in inuitū. **3^a qd** ppter alia crimina vñ
quibus alter non tinet pūbilitate anime fac nec copositio
non debet berelinqre cōiūgē et si sic in incorrigibilis
nisi sit fornicatio carnalis: etia fmed commissā vel spiritalis
li fornicari. Infidelitas in qua sit incorrigibilis. c. sic in
relicto. et de diuor. c. si.

¶ De vocis coniugatione.

Ἐὰρ. πιν.

Exor nota abstinentie
vel pegrinantis et huius facta sunt an maritus
nisi contrarius hunc postulat: non tamen nec debet
plere contradiere viro dicit Ray. Sed viro potuerit te
nec implere vota abstinentie etiam imita vocatini p hoc re
precludit quod: puta q redderet impotens ad reddendi
one debet fm Dug. xxiij. q. i. precept. et. xpiana. Nota
enim q si vir bedat illam viro implendi vota abstinentie
si postea reuocet rationabili causa mort: bñ facit: sine causa
reuocat peccat in viro q. e. surp. q. de obedi: n. p. pec
cat. Ray. xxiij. q. v. inanis. et. q. n. voluit. Quam ad vo
tum pegrinationis nemo non potest sine consensu alteri fa
cere seu facti adimplere fm Ray. et. Doffi. imo fm Immo.
pot reuocari: alioq. censetur i peccat. Et xpij. v. pro hie ro
solymanis fm predicto: q. pot facere vir sine illa viro

ri et facili adimplere. vpon tñ vi assentiat est attritus admo-
nenda: pñ si nō volū remanere sequat virū. Dicit tñ sancti
2do. In quolib. et Aliter. qñ tñ pñ filiendū viro q accipiat
cruciat ad transferēdū se vltra mare si vult sit talis quon-
possit sequi: de cō iohēnnē tñcat. 2do. Fin. Idē. pñ
tñt cñs iūto viro vōtū pñerofolūmānus eminare. fed
si suspēcta sit: vel tūmus tūm. nō ē qēqat pñonāli: fed
vōtū redimat ali vadar maxime si talis est q pōtē fecit
ducere bellatōem. Quidē vērō ad modicā pēgrinatio-
nē: cñs iūte vōtū ppter dispōndā domū: vel quātū ad
trāfērēdā domiciliū aliō: videtur dicere beat? 2do. In. iij.
q pōt vir hoc facere sine licentia vōtū: in dīspōsitiōe
domi? et regimine vite mulier est subiecta viro: nō erēt
vōtū. Dicit tñ Aug. pñ. q. vi. manifestū in glo. q vir illa
vōtū vōta renouare pōt: q ipsa vōtū nō pōt sine fide
liri vi de ieiunij: de fūgēdo ad matutinas et bulis fido
alia nō vi: vpon vōtū dare aliq de pñio vbi cōsumus
do ē q mulier habeat dona patrimonij: vel si vōit aliq
cōdēre et pñ. Quidē ad vōtū cāstiatū pñugatō: et
cēdū q vir et vpon fin. 2do. Ad. ad parā iudiciū. iij. q.
q. si. q. i. pōt alit fieri tale vōtū pñugatō. Qmō mō
q vōtus emittat vōtū cāstiatio altero imputo vñ pñugatō:
ita sine licentia alteri? Sed mō q vir tñ cū licentia alterius
emittat. 2do q viter de parā pñus emittat simul. Et
pñmō mō cū vnus. i. coniūgā vōtū cāstiatum sine licentia
alteri? si inter eos sit tñ in matrimonij iudiciū: puta per
spōsā fin. p. de. pal. epōtē q frangit vpon spōsā de
mutuo cōfēnt: sic pōtē seruare vōtū: vñ inter religio-
nē nō spōsa est q vōtū: sed si spōsū vōtū ipse vel res
religione inter: vel faciat ordinem supēctat: sic solū
tñ spōsā et cū cōra volūntate alterius: vel faciat cō-
trariū alteri quā. Cñ vōtū de nō cōsummāto matri-
monio. Et dicit iudic p. et. q. 2do. p. vōtū simplex
solūntur vpon spōsā qdōd si vērū est nō reuertit religio-
nem intrare qui vōtū: sed pōtē manere in seculo cū
quēdo. Sed cum iura artent ad cōplēdū spōsā: nī
si in casibus quibūda expellat: de quibus. 2. et inter illos
nō ponit iūctūda est tenere cōtrariū. Si autē
et sit inter illos matrimonij ratificatiō. p. per verba de pte
fēntis de cōsummatō: tunc fin. pñctū. 2. p. tenetur
intrare religionē cum siue vir: siue mulier: nī cōsunt q
nō vōtū vlt eam dimittere sine debiti pñctio: q nō
pōt vōtū in pñctūdm alterius: pñctio: et est illi obligā
tuo fide cōditiōe si nō inter religionē: quod pōt facere al-
tero inuito: et tūc per pñctiōē in qua modū cāstiatō
lūm est vinculum matrimonij: fed si est cōsummatū
nō pōt intrare religionē alter inuito: nisi cōfentatiō
notatiōm. fed de hoc vide. 2. de diuoc. Sed si alter caste
vñtūne vtrum possit aliā vōtū cōtēminare fin. alteri
us licentia quātū ad redditiōem debet. In hoc cōcō
dāt omnes quā nō pōtē. Ratio est fin. Ricardū. quia
hoc est facere vōtū de alieno: quod nō licet. Sed quā-
tū ad cōtēminatiōem sunt variē opiniōes: vñ refert. Petr.
de. pal. Aliqui dicit q nō pōtē fieri tale vōtū. Unde
et Durā. in. iij. dicit hoc vōtū indifertū et periculō
fauqūa redditur alteri nimis onerosū: vñ tēper ipse
habet subire cōfēssionē in erigēdo: et pñcipue si vi-
ro vōtū mulier habeat erigere: tñ cōmunit in hoc
est magna veteccūda. et nimis periculōsum est in igne
flare. i. pñpē vōtū et vigne cōcupiscentia nō possē
erigere. Et ad hanc videtur declinare beatus 2do. mas
in. iij. Dicit onāq tale vōtū factū ad vno fin. q
pñctio cōfēntus alterius pōtē alter irritare: et si irritū
tū nō pōtē implere. Si autē audito vōtū cōfōu-
tiā: pñctio tūc et diffimulat: nec ratificā: si pñctio cō-
tradicit et irritat: mulier nō tenetur implere. Hāc opī-
niō. dicit Joban. neapō. in quolib. viij. est pñctio
addens q si talis q vōtū sine iūta alterius erigere etiam
cum peccato mortalitū pñcipue pñctio veritate cōfēntū

opinionis cōtrarietate tenetur exat^r debitū reddere: alio pec-
caret. Alij autem dicūt q^d pot^{est} fieri tale votū. s. de nō exigē-
do debitū. Ratio est q^d hoc est voluntaria. L. petere debitū
et est p^{er}secutio nō p^{er}tenet: et de his est votū. Et dicit Ric.
in liij. hanc opinionē esse cōloquē et rationē. Et ad hanc vi-
detur declinare. Pe. de pa. dicens tamē q^d hoc nō esset ali-
cui cōsulendū: magis mē p^{ro}p^{ter} hoc matrimonij redderet
tur onerosum alteri: puta p^{ro}p^{ter} suspēctē vel verecūde in
petendo debitū. Et si talis p^{ro}p^{ter} votū nō p^{er}tenet: si ta-
men vult tenetur servare inquitū potest sine hoc q^d redi-
datur matrimonij onerosum: puta reddendo nō solū epi-
gri expēdit: sed etiā interpretarijue. Ad tollendū igit^r om-
ne dubiū bonū esse petere super huius dispensationē. et pos-
set in huius epi dispensare: vt aperte trahi potest ex his que
dicit Job. an. in nouella. in. c. Rursum. ex qui de. vel vo.

Quantiū ad secundū modū: cū. l. vnus votū continens
tiam de licentia alterius: loquendo de voto solūi religio-
nis. dicit Pe. de pa. q^d circa hoc est duplex opinio. Quis-
dam est dicunt q^d is in intrando religionē istud debeat ob-
seruari: q^d si ille de cuius licentia alter intrat religionē est se-
nex: et nō persona suspecta de incōtinentia: potest in seculo
remanere: votūdo cōtinentia: sed si est iuuenis vel p^{er}sona
suspecta nō pot^{est} remanere in seculo: debet intrare relis-
gionē vt habet ex de cōuer. conu. c. cum sis. et c. v. votūdo
in istud non obseruatur. Alij dicūt q^d sicut viro cōsentien-
te vs in voto abstinētie: et idē vir pot^{est} aduocare postea
licet peccet reuocādo sine iusta cāssa tū tenet obedire: ita et
in voto castitatis quoad vtrūq^{ue} quia. l. viro voutē conti-
nentiam de licentia alterius: si postea licentiam reuocat: licet
peccet: tū licentiatu tenetur reddere debitū. Et subdit
idem Pe. q^d possit sic distingui. aut q^d licentia ad religi-
onem nō est persona suspecta de qua timentur de incōtin-
entia: et vult similiter cōtinere: et voutē: et tunc is re-
linquit. Tantoq^{ue} cōiūq^{ue} eius p^{ro}fiteatur possit reuocare licē-
tiam: sicut et mandatum re adque integra reuocari potest
tamen pot^{est} votum solūe emissum a licentiatu non potest
reuocare ipsum. Et sic intelligitur. c. agat bōta. xxiij. q. ij.
et xxij. q. v. qui vponit. Aut licentia est persona suspecta de
causa incōtinentia timentur: et talis que nō poterat licentia
re de intrando: et tūc is peccet reuocādo post votū solūe
tū q^d illud fuerat tenere emissum: tunc licentiatu reddere
re. Dec. Pe. dicit tamē hanc cōditionē dubiā. Et eadē
distinctionē facit idē Pe. de voto simpliciter emissio de licentia
alterius. L. q^d possit reuocari a persona licentiatu est sus-
pecta de incōtinentia. et ar. ad hoc sumit a fortiori p. c. l. de cō-
uer. cōiu. Sed doc. multi et p^{re}dictus Th. in. liij. et Jo. nea-
po. in quolibet. viij. dicūt q^d votū cōtinentie emissus ab viro
cōiūq^{ue} de licentia alteri: seu sine licentia: sed postea ratū
casti: licentia nō potest cū reuocare. Et si ille qui sic vout
petere debuit: nō solū licentia nō tenetur reddere: immo
nec debet exigere alii peccaret mortaliter fin Job. neapo.
q^d cooperat et in crimine mortali. ar. ad hoc. xxiij. q. v. ca.
manifestā. s. ex p^{ro}missio. Nec cōiter tenet q^d dictum est. a.
q^d vult: q^d ita reuocari possit votū cōtinentie tenet cōcē-
sum ab altero sicut votum abstinētie. Omnes tamen in
hoc cōcordāt q^d ex hoc q^d vnus vout simpliciter de licen-
tia alteri: nō prohibet quin ipse possit ad placitū exigere
debitū a voutē: dū ipse similiter nō voutit. De voto aut
solūi p^{ro} p^{ro}secutionē ordinis faci dicit Pe. de pa. q^d si sci-
ent vponit et cognoscere se tenet ad cōtinentia ex ordinā-
tione viri ipsa cōsentiat ipm ordinari: quia non debuisset
vir et ordinari si erat suspecta: nisi ipsa intraret religionē
tū si nō intrauit: is remittit in seculo sic suspēctū: nō p^{ro}pterea
poterit reuocare votū viri ordinatū: nec tenet ipse p^{ro}p^{ter}
hoc reddere debitū petenti: nec ipso motuo poterit cum
alio cōtrahere. alio matrimonij esset nullū. Nec est simile
de p^{ro}fessione et ordinatōne: quia prohibito ecclesie pos-
set facere p^{ro}fessionem nullam: non autem ordinem. Dec.
Pe. Sed si infamia vponit vel sciēte et cōtradiciente recepit

vir ordinē sacris ipse quidem deponet et restituitur vponi
si vpon hoc p^{ro}terit: sic reddere tenetur debitū: sed non
pot^{est} exigere: nec post mortē vponi cū alia p^{ro}trahet: alio mul-
tum erit matrimonij contractū. Quātū ad tertiu mo-
dū cū. l. vterq^{ue} parti cōsensu voutit cōtinentia nullus
eius pot^{est} exigere vel reddere debitū: nisi cū peccato mor-
tali fin Job. neapo. et alios. Et si vnus eorū si ageret votū
puta alia cognoscendo alter nūllumq^{ue} tenetur seruare
ar. xxiij. q. v. c. q^d deo. Sed vii esset periculū incōtinen-
tie: q^d persone suspēctę certe bonum esset dispensationē
querere sup tali voto. et fin Bui. videt q^d epi possit bñ
pensare. Sicut fin Pe. de pa. q^d alter cōiūq^{ue} intrat res-
ligionē et p^{ro}stetur altero inuito: potest reuocari ad p^{ro}petio-
nem ipsius: et reuocari tenet reddere debitū: sed nō pot^{est} exi-
gere rōne voti. De voto et q^d reuocatur: q^d p^{ro}fessio
fuerat inducendus est vt redeat ad monasteriū nō tamen
cōgēdus. Cuius rō est q^d p^{ro}fessio eius nō tenuit: ergo
non intrauit de licentia cōiūq^{ue} sui. Et quia nō possit post
mortē reuocari cōtrahere cū alio: nisi cū corrupte reuērit ma-
rimonij: sed exigere nō poterit. Et cū vnus cōiūq^{ue} de
linia alteri intrat religionē: sed anteq^{ue} p^{ro}stet reuocari
ab eo: motuo reuocare poterit etiā cū alia persona cōtrahat
re: nec tenetur redire ad monasteriū: nec p^{ro}hibetur exigi-
re debitū. Et hoc totum verum est nisi aliud obstat: puta
si votū amissū sit. Quia aut de licentia cōiūq^{ue} p^{ro}stet nō po-
test de iure redire ad vtrūq^{ue} q^d si facto ad vtrūq^{ue} reuer-
tatur: cogendus est nō solum ipsa mortuam: sed etiam viuentē
repedire ad monasteriū. Et sic videtur loqui illud. c. ex
parte abbat. de cōuer. conu. Et si motuo vponit cōtra
deret cū alia: matrimonij nullū esset. Dec. Pe.

De dote et donationib^{us} q^d dant ab vponit. Cap. xxxvj.

Dos ē que datur viro
a muliere p^{ro} dote q^d de matrimonio sustinet.
vnde tamdiu durat: q^d est matrimonij: sed
eo soluto soluit: q^d sine eo esse nō pot^{est}. ff. de iur. dotū. l. iij.
Et est dos quasi p^{ro}p^{ri}etatiū matrimonij mulieris. ff. de iur.
no. l. bonis. §. sed vltra. in fi. Sed q^d dicit mat^{er} matrimonij
dominiū dotaliū est p^{ro}p^{ri}etatiū vtrius: vnde cōtra vultū tamen vi-
ri nō potest inde elemosinā facere. Nota q^d sunt duo sp^{eci}-
cies dotis: alia est p^{ro}fessio: alia aduenticia. P^{ro}fessio
cia dos est que a patre p^{ro} filij: vel ab ayo p^{ro} nep^{er}: vel ab
alio noie eorū seu de bonis eorū dat. vt. ff. de iure. do. l. p^{ro}-
fessio. Aduenticia dos est qua ipsa mulier par p^{ro} se vel alio:
ut sit frater: vel alius quilibet. Et dos alia estimata: alia in-
estimata. Qi estimata datur tam damniū q^d lucrū ad mari-
tum p^{ro}terit: sicut ad rei emptorem. Si vero inestimata
damniū et lucrū p^{ro}terit ad mulierē. ff. de iur. do. l. p^{ro}terit
fructus tamē p^{ro}terit ad maritū p^{ro}p^{ter} onera matrimonij
Vnde scito dotalium pecuniam ad maritum p^{ro}terit:
q^d fructus comp^{er}antur: sic tamen vt suppleat inde motua
capita iam ex natis scribitur vt in d. p^{ro}terit. Pactum par-
teri facium a filia dum nuptiū traderetur q^d dote cōtra mul-
lū ad bona patris regressus habere: improp^{ri}et lex: clausula
si tamē iuramento nec vi nec dolo p^{ro}hibito statimū fuerit
debet seruari. ex de pac. quia. li. vj. Dos et donatio p^{ro}p^{ter}
nuptias donari nō p^{ro}t etiā cōsentire vponit. ff. de iur. do. l. i.
Lex Julia. Nec valet alienatō: nisi vponit iuramentū cō-
trauenire. ex de iur. con. cōtingat. et c. lig. et c. li. vj.
Os de hac materia. cū iuraf^{us} sup huius vide diffū. a. i. j.
parte ti. de iuramentis. In q^{uo} casib^{us} marit^{us} iuraf^{us} dote
iuratur ex pacto: vt si pacifac^{us} de rota dote: vel eius
parte post vponit mortē lucrada. vt. C. de pac. ex cōdi. Lex
morte. et in aut. ibi posita. Item iuratur ex lege vt si p^{ro}p^{ter}
adulteriū mulieris iuratur dote diuocari: mulier dote amittit
ex de do. post diuoc. restit. p^{ro}terit. Et mortua vponit inter-
flata et deficienti^{us} lib^{er}is et p^{ro}p^{ri}isq^{ue} vir succedit vponi
et iuraf^{us} dote et cōuerso. C. vñvire vponit. l. i. In alijs au-
tem casib^{us} dos ad mulierem: et donatio p^{ro}p^{ter} nuptias res

dit ad virum nisi secus obtineat de consuetudine. Et de do.
interviri et pperet. et donatio. §. sane. Ponit qd ppter adul
terij viciis facta separatione et ppter mulierem dote amittit
aut pbatam planguntate separant oia: nuncq ppter
mulierem dote repetere. Rñ. no. Nā licet modo appareat qd
nō fuerit in matrimoniu: mulier nūllominus punita est p
pter intentionē cū oge subsecuto. Et de biga. c. nup. r. c. vlt.
Et etiā vt p b ceteris belingentiā materia auferat. r. ne co
gitet falsa pbatio §. matrimoniu. Dec. Dost. Lau. Hoff.
Ber. r. Job. Et nota qd ad penas legū qd nō tenet nisi
post qd fuerit ad iudicatu. l. p iudicet cōdonat. fm l. po.
r. Rñ. ideo si mulier cōmitat adulteriū: non ipso facto
amittit dote. sed post qd in iudicio sup hoc fuerit iudicata
les de adulterio. Et iū restitudo fit dos. Rñ. si dos fuerit
a patre pfecta: tunc si in matrimonio filia pemoniat debet
dos reddi pti: vt. ff. so. ma. l. doo a pte. nisi mulier relique
rit liberos: qd tunc licet de iure debet pti de consuetu
dine remanet pento libero: vt. no. in. d. l. doo. Si vō vir
pmoniat: nūc talio dos pti r filie reddenda est: Ita tñ qd
nec pater aliter qd cū voluitate filie potest. ff. so. ma. l. q.
si pti nō viuat vici reddenda est vt ibi. Et vō dos
fuerit a quocūq: aut: tñ si pmonit vici ad heredem ei
pertinebit dos. Si pmonuit vir dos ad viciem redibit.
Intellige hoc nisi ille qui dedit fuerit stipulari dote sibi
reddi. C. de rei vici. act. l. vnica. §. cum aut. et. ff. so. ma. l.
quorū. §. si. Quādo restitudo fit dos. Rñ. si dos con
sistit in rebus immobilibz debet restitui statim soluto ma
trimonio. Si vō in mobilibus debet restitui infra annus
C. de rei vici. act. l. vnica. §. cū aut. An semp maritus in
casu restituendo dote compellatur reddere in totū. Rñ.
maritus in reddēda dote nō cōdonatur nisi in quantum
facere potest. les habita rōne ne egreat: si nō dolo versat
est. vt. C. de re. vici. act. l. vnica. Et debz cautionē expone
re qd si in meliore fortuna puenit soluet residuū. Hoc
etiā ptiuelegit trāsire ad filios cuiusq: in matrimoniu. ff. so. ma.
l. mariti. Sed hoc debet ex tñtano nō est pñdū: qd tale
bñficiā psonale est: cum persona exstinguit. Utrū ma
ritus vel ei heres in reddēda dote possit extra hēre expē
sas. Rñ. expensas pputa domū refecti: r hūmō retinere
pōt: vt. C. de imp. in. re. do. l. i. Expensas vō volūtarias
sunt voluptuosas vel dēbet etiam si volūtate mulieris facte
sunt. ff. so. ma. l. in voluntariis. Quid si maritus tenetur
de dote r bz alia debita. Rñ. pōdeo mulier habet obligat
ta omnia bona viri pōt dote intanti qd pfecti oibus cre
ditoribus nō habetibus expensas hypothecā. et hoc nisi
alias sit in simili iure: vt quia pōt dōtem pcedētem. C.
qui po. in. pig. l. si. vt. pma restitudo. Sed in donatiōe
ppter nuptias nō pfecti mulier creditoribus nisi pos
terioribus. Etiaz constante matrimonio vici: recuperare
pōt dote: vt quādo vir vergit ad inopiā. C. de iur. do.
l. vbi. Pōt belico viri non debet vici dōtem amittere. Et
de pigno. et lictia. etiam si commisit crimē lese maiesta
tis. C. ad. l. iulian. ma. l. quisquis. Possēdēt pignozata
genero pōt dote fructus non debet computari in fore: si
gener sustinet onera matrimoniu. Et de viurio. salubiter.
Uide. §. in. j. p. et. l. i. de viurio. Qui bz cognoscere de ma

net. Aliubi lucra partem: r alia pars restituitur et vinde
profecta est dos. Si autem vir pmoniat restitui vici
tota dote: r donatio ppter nuptias. Et in hoc statum ma
gis legi municipalis seu statuto: §. iuri cōmuni. Dos etiā
constante matrimonio ab vici potest repeti. vici in in
sula depozato: cuius affectionē vici nō mutauit fm p.
de palu. in. l. iij. d. l. xij. Et idem de vici de regno bñcto.
Cōditur. do. l. vbi. r. l. in rebus. Si vergente vici ad in
opiam potest pti dos constante matrimonio: non ppter
paupertatē etiaz quia tunc sub tali cautione quam pñare
pōt: cōmitenda r dimittenda est dos: sed ppter pau
pertatē mentio: vt quādo incipit esse pñguis r dilapidas
totiqua tunc cautio parū valeret. r sic intelligitur illa. l.
vbi. r. l. in rebus. hoc p. Si licet les filia civile mulier les
cundo nubis lucraret legatū sibi factū sub cōditione qd
remaneret vidua fūore matrimoniu: dum tamē nō mude
ret infra annū a morte viri: tamē quia iura canonica r bñ
uina plus fauēt viduitati qd matrimonio vt statim pferes
etiaz ideo scōdo nubēs cōditionē legatū nō locatur: sed
amittit ipm. p. de palu. vbi. §. Si scōdum qd quādo
vici ppter bñctū factū ppter adulteriū suū perdit dō
tē suam: si ipsa erat filia familiaris. l. in potestate patrio cō
stitutā: r dos erat pfecticia. l. de rebus paternis profectat
vel alia quādo dōtū dos erat ad patrē recursu: pater non
pōt eam ppter beliciā filie: quia nō debet pater postare
iniquitatē filij. Si vō non erat recursu ad patrē: quia ab
eo pfecta esset: quia ea mortua eam rebusuina nō erat
tūc maritus ei lucratur. r sic intelligit Dost. C. de adul. l.
si ad fil. r. Et de dona. inter vi. r vici. pñctū. Sed quādo
dos erat reducia ad patrē: pater ad pñt qdū filia adu
tera viuisset: nō tōtū pōt illi ei repetere ipsa nō adu
terat: nec debet ipse ei delicto filie lucrari: sed tenebit
eam vir vici et adultera: post cuius mortem redēbit dos
ad patrē: si ei pñctus ecclesie cōmitit soloniam: idēst
conuertet eōra domū: qdū ipse viciuit ecclesie feudum
perdit. sed ipso mortuo feudum ad ecclesie redibit: ne de
licum pñone redundat in detrimentū ecclesie. Et ex hīs
sequitur qd si vir committit crimē lese maiestatis ppter
qd bona eius pñcentur: r ipse nudus exiit: vici perdit
dōtem qdū viuit vir eius: nec per eius delictū lucratur
vici: eius: quod prius non habebat. Interim tamē si ficus
ei pñouideret teneq: necessaria loco vici: sed vici mortuo re
habebit integre dote r dotariū suum: vt dicit de consue
tudinē. p. de pal. in. l. iij. d. l. xij. r Dost. Si scōdum
de expēso factio ab vici extra bonū: quia vir pōt onē
ribus matrimoniu habet dote: idēo a rēpore contracti ma
trimoniū int r extra bz sibi facere meras expēsas viri sui
quantitatē dotis. ff. famul. hercl. l. si maritus. Immo etiaz
si dote non habet vel pēdit culpa sua teneq: ei necessaria
puidere fm facultates suas: immo vbi maritus dissipat
bona sua vergit ad inopiā et cōstante matrimonio mu
lier recuperat dote: vt dicit et. l. i. Sed quādo mulier spō
te recessit nō recuperat expensas: nisi a rēpore: quo rediō
nō est admittit: r hoc nisi opponat de adulterio: qd adu
lere nūll tenet pñctatē nisi ipsa replicet de consensu. Dico
aut qd spōsēdēt non tenet ad expensas sed solū qd iusta

Secundo cum habes votū simplex religionis vel castitatis vel qui suscepit habitū religionis approbate cum firmo proposito remanēdū et ante professionem tacitam vel expresse egressus est et contrahit matrimonium sine dispensatione pape. Tertio cum talis contrahēs matrimonium et cōsummans epigāt dedit non habens super hoc dispensationem reddere tamen debitum tenetur. Quarto cū quis matrimonium clamdehinc contrahit sine potestate testium saltem quousq; manifestū faciat sufficienter semper est in mortali. Quinto quādo quia cōtrahit cōtra interdictū ecclesię: vt q; ordinarij auditis aliquod impedimentum circa aliquod matrimonium sciendū: precipit ne fiat cōtractus talianū pūis discusso negotio et cognito. Sexto cū quis cōtrahit de futuro vel de presenti non intendēs cōtrahere sed decipere et carnalem copulam extorquere.

Septimo cū quis cogit aliquē vel aliquā ad contrahēdum de futuro vel de presentia si sunt pater vel mater: quia omniūmoda debet esse animi libertas in huiusmodi si tū persuadere. Octavo quādo etiā sponsalia de futuro in frāgit extra illos nouē casus qui ā tangūtur. alios autē cui sponsalia frangūtur excusatur. Nono qñ matrimonij contractū p verba de presenti hoc negat: et quia alter contrarij probare non possit: vel non potest: tñ neuter cum alio cōtrahere potest: alio essent in adulterio cōsummo et separari deberēt. Decimo quādo post contractū matrimonij p verba de presenti alter nō vult cōsummare illud alio requirit congruo tēpore: nec vult religionē intrare vt post professionem alter sit liber: puta hoc facit q; audiuit illum pauperē vel iniquū: vel q; indignatū sunt adiū uicē: et similiter peccat pariter qui hoc nō permittit sine rōnabili causa: puta q; sine voluntate eorū cōtraxerunt et huius. Undecimo quādo cōsummans matrimonij ante benedictionē nuptiarū cum bēdici debeant puta q; pūmū matrimonij. Duodecimo quādo cōsummans materij mortuē vel celebrant nuptias tēpore p̄hibito ab ecclesia vt ab aduērsisq; ad octauā epiphanię et a septuagesima vsq; ad octauas pasche: et a diebus letaniarū vsq; ad octauas pentecostę: hoc siue sit virgo: siue vidua: siue talis cum solēni apparatu: siue fiant pauperime nuptie: quia est p̄hibito. Tertio decimo qñ qñ cognouit cōsanguinitas vtriusq; fuit: vel vsq; ad quartū gradū. Nā tamē nō pōt epigere debuit ab vtro: vel vtro a viro suo si fuit cognatus a cōsanguineo viri sui: nisi habita dispensatione sup hoc reddere tamē tenetur et ratiō debuit siue expresse: siue in terpretatiue: et hoc qñ illud fuit perpetratum post cōsummatum matrimonij: vel etiā contractū per vba de presenti Nam si fuisset ante esset impedimentū dirimens matrimonij. Decimo quarto qñ alter alteri denegaret debitum non habēs aliqua causam rationabilē etiā si faceret causa deuotionis vbi alter petat oīno sibi reddi. Decimo quinto quādo in actu cōiugij reperit aliq; de illis octo casib; qui notant. ā. i. c. de actu cōiugali. nā vel est mortale peccatum: vel bubili de mortali. ibi vidē. vbi habes etiā qñ vtriusq; actus cōiugij est veniale peccatū: et qñ nullū. Decimo sexto qñ vir sine causa rōnabili grauitē vberat vxorē vel cōsumens ei infert turpitudinē velis mulier: vel cui nō potuiderit ei de necessarijs rebus cū possit facere. Decimo septimo qñ vxor nō habens nisi dote cū de notabiliter de bonis domus sue scy de bonis viri sui sine licētia eius expōssa vel interpretatiua: et multo magis cōtra p̄hibitiōnem et cōsanguinitatē vel amicitia: vel expendat in rebus malis et vanis et ludis et pompis: vel etiā multū notabiliter in elemosinis peccat grauitē: quia furus cōmittit: nisi habet artem multū lucrosam vltra gubernationē domus. Decimo octauo quādo vnus cōiugij assentit alteri in adulterio: vel vir expōnit vxorē alijs causa rēpotalis subditi: vel alia de causa: vel vxor permittit virū vitiū sodomitē perpetrare cum possit obuiare et nō vult: vel non curat. Decimo nono quādo vxor nō vult sequi virū in

cohabitando vel mutando domiciliū nisi timent prohabilitate mortis: vel mulieris: vel q; expōnat ei alius: vel q; trahat eam ad periculum vel aliud mortale peccatum: vel q; nō possit eam sustinere: et eius familiā: cum inter suos affines vel p̄priosq; subueniat eis. Vicesimo quādo de cōsensu vtriusq; vtriusq; vult continentiam: et non seruat: tunc etiā et epigano et reddens sine dispensatione peccat mortaliter. Vicesimo primo de negligētia in gubernando familiā: in admonēdo filios et seruos ad bonam datā et ecclesię et sacramēta sumēda: in correptione viciōrū et viciōsmodi in p̄uicēdō necessaria domui: in expellendo amicos alterius ad alterū: in pompis et vanitatib; potēcipue mulierū: et difficile regulā ponere: quādo est mortale vel veniale: nec de facili in huiusmodi est precipitanda sententia. Vicesimo secundo quādo procurat aduocatus: siue a viro siue ab vxore siue eius negligētiā vel casu: vt ppter verberationē: vel nimium laborem vel multā lasciuia cōsugalitatis. Vicesimo tertio in mulieribus quādo est negligētia opprimūt paruulos in lecto secū eos tenētes: et multo magis quādo et eorū incuria et caritate decedunt sine baptismo paruuli. Vicesimo quarto quādo vxor cōcepit per adulterij et omittit talē de bono viri tā q; sit suus: quia viri facit de illa substantia quia illi subuenit. Et idē de ea que sibi supponit partum alium tanq; suum. Vicesimo quinto de mēdacijs: de blasphemijs: de perinijs: de cōtētijs: et de detractiōibus que cōtā siue pferuntur cū sunt in locutionibus.

¶ Finis.

¶ Duo enim plurima fruge refertor: hoc (quis epigano) opere: cōplexorū: quousq; p̄ior de censurio ecclesiasticis: alter vō de sponsalibus et matrimonio inscribit a dignis sumo in quibus patre ac dno: bno Antonino florentino archiepiscopo ordinis predicatorū accuratissima elucubratione diligētia: studiosissime lector hic inueniri lubet ceterū Eos tibi nullis vel impio vel laboribus parcere: dno sūris et chalcographis et bibliopola Johanne deyn alemānus impium curauit in famatissimo Zingundum. emposui: Anno dñi. M. quingentesimo et vndecimo. Et tēnam manū apposuit. liij. iulij. Decembrio.

¶ Sint deo opeimo magno gratie perennes.

¶ Registrum huius operis.
a. b. c. d. e. f. g. Finis sunt quatermiones.

substantivele referitoare la activitatea
de cercetare științifică și tehnologică
și majorarea nivelului de cunoaștere
și de calificare în diferite domenii de
activitate științifică și tehnologică.
Activitatea științifică și tehnologică
se desfășoară în cadrul unor activități
organizate în cadrul unor instituții
de cercetare științifică și tehnologică
sau în cadrul unor activități desfășurate
de persoane fizice sau juridice.
Activitatea științifică și tehnologică
se desfășoară în cadrul unor activități
organizate în cadrul unor instituții
de cercetare științifică și tehnologică
sau în cadrul unor activități desfășurate
de persoane fizice sau juridice.
Activitatea științifică și tehnologică
se desfășoară în cadrul unor activități
organizate în cadrul unor instituții
de cercetare științifică și tehnologică
sau în cadrul unor activități desfășurate
de persoane fizice sau juridice.

© 2011

Protoplasmic drag refers to the force of protoplasmic streaming in the cytoplasm of cells. It is the force that moves organelles and other structures within the cell. It is also the force that moves the cell itself. It is the force that moves the cell from one place to another. It is the force that moves the cell from one place to another.

What two options do you have?

① ② ③ ④ ⑤ ⑥ ⑦ ⑧ ⑨ ⑩ ⑪ ⑫ ⑬ ⑭ ⑮ ⑯ ⑰ ⑱ ⑲ ⑳ ㉑ ㉒ ㉓ ㉔ ㉕ ㉖ ㉗ ㉘ ㉙ ㉚ ㉛ ㉜ ㉝ ㉞ ㉟ ㊱ ㊲ ㊳ ㊴ ㊵ ㊶ ㊷ ㊸ ㊹ ㊺ ㊻ ㊼ ㊽ ㊾ ㊿

